

DR. IVANICS GYÖRGY
MAGYAR POLO CLUB elnöke

MAGYAR PÓLÓ

1875-1917-IG

PROFESSIO KIADÓ
2017

MAGYAR PÓLÓ

1875-1917-IG

A múlt és a jelen igen érdekes pólós kapcsolatának bemutatásával

ÍRTA

Dr. Ivanics György

MAGYAR POLO CLUB elnöke

PROFESSIO KIADÓ

2017

SZERKESZTETTE:

DR. IVANICS GYÖRGY

A KÖNYV TÁMOGATÓI:

MAGYAR POLO CLUB KÖZHASZNÚ LOVASPÓLÓ EGYESÜLET
MAGYAR PÓLÓ AKADEMIA KFT.
PROFESSIO MAGÁNKLINIKA
FASORI BT.
IVANICS REKREÁCIÓS INTÉZET

KÉSZÜLT:

Budapest, 2017

PROFESSIO KIADÓ gondozásában

Limitált példány

NYOMDA: **digitalpress**

ISBN 978-615-81143-1-8

[PDF] 978-963-86749-3-7

professio@plasztika.com
www.plasztika.com

KIADÓ: **PROFESSIO KIADÓ**

Copyright © Minden jog fenntartva!

A mű egészének vagy részleteinek fordítása, utánnyomása, elektronikus adathordozón való feldolgozása, mikrofilmen való rögzítése vagy bármilyen más módon való sokszorosítása csak külön engedéllyel lehetséges.

ELŐSZÓ

A „*KIRÁLYOK SPORTJA SPORTOK KIRÁLYA*”
magyar múltját próbáltam csak felderíteni.

Kiderült ezt, csak e dicsőséges korszak, a híres emberek és családok, érdekes történeteivel együtt lehet megismerni.

A pólós múlt felderítése, megismerése ezért izgalmas, szórakoztató kincsvadászathoz hasonlít, és igen sok tanulsággal is szolgál.

AJÁNLÁS

Könyvet ajánlom a nagy családomnak, melybe beletartozik minden a dicsőséges magyar történelmet, a lovakat és a sportot szerető ember.

A magyar pólósok családjának is, és a saját szűkebb családomnak, melynek minden tagja pólózik.

Köszönet minden segítőnek, így különösen feleségemnek, aki kezdetektől fogva támogatott, mivel ő még nálam is nagyobb rajongója a lovaknak és a póló sportnak.

POLO TÖRTÉNELEM RÖVIDEN

A póló a közép-ázsiai lovasnépektől ered (i.e. 700-tól) és innen terjedt tovább. A területtel kapcsolatban lévő **Perzsa Birodalom** történelmi dokumentumaiban i.e. 600-tól tűnik fel elsőként, mint a királyi ház sportja.

Nagy Sándor i.e. 336-ban apjától vette át e játékot. Amikor **III. Dariusz Perzsa király** ezt megtudta, egy labdát küldött neki azzal, hogy inkább ezzel foglalatosskodjon. Az ifjú Alexandrosz megköszönte az ajándékot a Perzsa uralkodónak és azt a választ adta, hogy az ajándék valóban jelképes, mivel ő jelképezi az ütőt, a labda pedig a világot, melyet meg fog hódítani.

Isfahan főterén háremhölgyek pólója;

Indiai póló játék jelenet;

Póló a Kínai császári udvarban

Isfahan főter a Safamid dinasztia pólópályája (Lásd fent is); Shandur Pass: hagyományos Chitral-Gilgit mérkőzés a Kasmír-Pakisztáni határon, a Shandur hágónál 6-6 fős csapatokkal játszik a mérkőzéseket és ennek tradicionális időpontjában (július első felében), még e háborús területen is, hallgatnak a fegyverek. (Mint a görög Olimpiáknál.)

Idővel a póló a **Bizánci** és a **Kínai Császárok**, **Dzsingisz Kán** mongol uralkodó, az Indiát meghódító **Mogulok**, majd később a **Maharadzsa**k kedvenc sportjává vált. A póló eljutott (*Tibeten keresztül*) így az olyan távoli vidékekre is, mint a Kelet-Bengáli **Manipur**.¹ E terület magasan fent a hegyekben terül el, így hűvösebb és csapadékosabb az éghajlata, (az Angliai éghajlathoz hasonlatosabb) ezért az angolok teaültetvényeket hoztak itt létre. A Búrmai háborúnál pedig itt állomásoztak az Angol lovastisztek is. **Joseph Sherer** itt a **Manipuri Silchar**-ban látta meg a pólójátékot és Cachar megye főfelügyelőjével, valamint 7 teaültetvényessel együtt **1859-ben** megalakította a **Silchar Polo Club**-ot. (Az első Indiai-Angol)² **1850-es** évektől, összeállítva az első szabályokat. **1862-ben** **Sherar** angol vezérőrnagy megalapította **CALCUTTA POLO CLUB**-ot. (A legrégebb óta működő póló klubot.)

Majd **1868-ban** Angol tisztek Indiából hazatérő útjukon megalakították a **MALTA POLO CLUB**-ot.

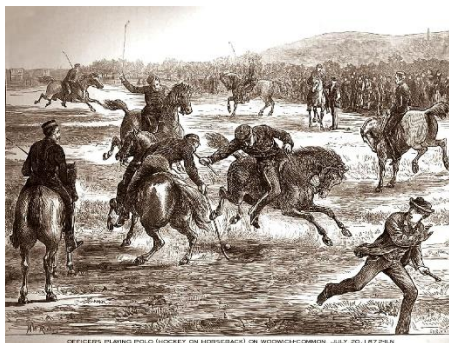
Manipuri helybéli póló játékosok; 1862 Calcutta Polo Club tagjai; 1868-ban megérkezik a póló Angliába

¹ http://twocircles.net/2013jan25/former_international_polo_player_who_now_works_veterinary_attendant.html

² Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1872-1914; 210.o

1869-ben a 10. ezred Huszárai, **Edward Hartopp** és tisztársai megrendezték az első „hoki lóháton” játékot állomáshelyükön az Angliai **Adelshot**-ban. Az **1. Life Guards** és a **Royal Horse Guards** egymás ellen játszott mérkőzéseivel követte őket a **Hounslow** és a **Richmond parkban**. **Lillie Bridge** mellett létesült az első pólópálya.

1872 Woodwich-common „hockey on horseback”; Hurlingham PC team; 1874 mérkőzés a Hurlingham clubban

1874-ben az Angliai **Hurlingham Polo Club**-ban alkották meg az első játékszabályzatot, és ez onnan terjedt el szerte a Világban. A póló idővel az angol Királyi ház tagjainak is kedvenc sportjává vált.

Az elhangzottak alapján egyáltalán nem túlzás: **„A póló a királyok sportja, a sportok királya”**.

Diana & Charles; William, Harry & Charles hercegek; Középen Erzsébet királynő, jobb szélén Cambiaso

Angliából jutott el a póló **Magyarországra**, az USA-ba és **Argentínába** is. Utóbbi ország pólósportja meghatározó jelentőségűvé vált. (Argentína a „póló Mekkája” a pólójátékosok számára.)

Buenos Aires Cathedral of Polo (15 000 fős Palermo Stadion); 2016-os Palermo Open 40 gólos győztes csapat
Juan Martin Nero; Pablo Mac Donough; David Strirling, Adolfo Cambiaso

A póló olimpiai sportág volt 1900-1936-ig. A **FEDERATION INTERNATIONAL OF POLO (FIP)** világszervezetnek jelenleg 84 ország a tagja van, közte **Magyarország** is, a **HAZAI LOVASPÓLÓ SZÖVETSÉG** képviselte által.

MAGYAR PÓLÓ KEZDETE

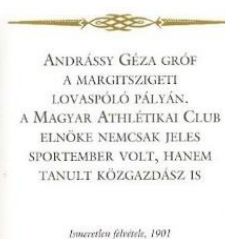
Az Európai kontinensen elsőként Magyarországon, már **1875-ben gróf Batthyány Elemér**, *(a mártír, 1848-as első Magyar miniszterelnökünk fia)* mint a Magyar Lovaregylet igazgatósági tagja bemutatót tartott a **”labdázás lovon”** sportról, az Angliából hozott **„műszereivel”**.

Későbbiekben is, mint már a Lovaregylet elnöke, lelkesen támogatta e lovas sportág megvalósítását.

1880-as évek elején végül **gróf Andrassy Géza**nak köszönhetően, jött létre, és erősödött meg a póló sport.

Az Andrassy család több tagja mellett, igen sok lósport szerető, híres magyar személy is aktívan részt vett a póló sport meghonosításában, akiket szintén megemlítünk, jelentős érdemeikkel együtt. Az újságcikkekből meg tudható, hogy a régi *(gróf Széchenyi István által 1827-ben létrehozott)* **„Pesti Gyepen”**, *(pontosabban az üllői út, meg a használaton kívüli lóversenytér mellette lévő legelőn)* kezdődtek el az első edzések és mérkőzések.

gróf Andrassy Géza 1901-ben a Margitszigeti pályán

Sokat próbálkoztak később, hogy megtalálják a megfelelő helyet a pólójátékhoz, míg végül a **Lóversenytér** mellett *(a mai Papp László Sportaréna helyén)* sikerült megfelelő pályát építeni.

Idővel a játékoslétszám megfelelően gyarapodott, trénert is találtak az edzésekhez, az angol ³Herbert Rich személyében és egyre jobb lett a versenyeredményük is. Kezdetben Angliából exportálták a polo ponykat, majd Argentínából is, idővel azonban beindult a hazai polo pony tenyésztés is.

Az 1875-től már sok és pontos információval rendelkezünk a magyar póló sportról, hála a Vadász- és Verseny-Lap akkori híradásainak.

A hazai edzőmérkőzéseket követően idővel nemzetközi túrákra került sor Hamburgba, Ostendébe, Párisba, Frankfurtba, és itt a magyar csapatok jelentős sikereket értek el. Hamburgból, Frankfurtból pedig Budapestre látogattak a csapatok.

A póló játékosok elsőslegesen az arisztokrata családok tagjaiból verbuválódtak, de például a kiváló lovaglós tudású huszár katonatisztek társulhattak kedvezményekkel csoportosan is, a **BUDAPESTI POLO-CLUB** Alapszabálya erre külön lehetőséget biztosított.

1904-ben már az uralkodó család tagjai rendszeresen látogatták a mérkőzéseket, és **Ferenc József császár és király** isszemélyesen kilátogatott megtekinteni a póló játékosokat.

1907-ben Kontinentális Vándorkupán vesz részt a Magyar Póló Csapat, ahol második helyezést ért el.

³ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása; 112.o.

Sőt **1908-ban** a magyar csapat kiutazott a **Londoni Olimpiára**, ahol győztek a Brigade of Guard angol csapata ellen a Wimbledon parkban, azonban úgy tűnik az akkori Olimpiák szervezettlensége, és a klubok egymás közötti vetélkedése okán, végül csak a Hurlingham Club által szervezett 3 brit csapat egymás közötti vetélkedését számítja hivatalosnak az Olimpiai szervezet.

A magyar póló sport tovább fejlődött. Az eredetileg 4x20 perces játékidő helyett bevezették *(a tisztaidős)* 4x7 perces mérkőzéseket, idővel bevezették a handicap értékszámítás, de játszottak ekkor is „open” mérkőzéseket is.

⁴1914 tavaszán játszották az utolsó pólómérkőzéseket, utána kitört az I. Világháború és a Magyar Póló Sport számára ez végzetes volt. A hatalmas gondok közt és a **BUDAPESTI POLO-CLUB** működése csendben megszűnt.

(Hivatalosan csak az MPC 1927-es megalakulását és a Magyar Pólóélet sikeres újraindulása és látványos fejlődése után, az 1928-ban tartott közgyűlésüket követően szűnt meg a BUDAPESTI POLO-CLUB, a MAGYAR POLO CLUB-ban való egyesülésük révén.)

A válságos időket követően, **1927-ig** kellett várni, hogy **Heinrich Borwin mecklenburg hercege** újra indítsa a magyar póló sportot, a **MAGYAR POLO CLUB** megalakításával. Rövid időn belül kiemelkedően jelentős eredményeket ért el a Magyar Póló Sport, közte a **1936 Berlini Olimpiai VI. helyezést**, és **1939 Hamburgi Európa-bajnokság I. helyezése**.

A II. Világháború is, újra megszakította a pólósportot, a kommunista rendszer pedig, ideológiai okokból, kimondottan ellenséges volt e sportággal szemben.

Ezért csak az 1989-es rendszerváltást követően tudott megindulni **1992-től** az újkori Magyar Polo Sport, néhány lelkes és lósport szerető személy áldozatos tevékenységének köszönhetően.

Az **1999-től** használt Tabajdi pólós rét mellett végre kiépülhetett a **MAGYAR POLO CLUB** Sportközpontja, ahol full size méretű, nemzetközi feltételeknek megfelelő póló mezőkön sportolhatnak újra a póló sportolók.

Ennek köszönhetően **2010 Ebreichsdorfi Európa-bajnokságon** újra indulhatott Magyar Póló Válogatott Csapat, és ezt követően több nemzetközi mérkőzésen *(London, Argentario, Varsó, Dubai, Ebreichsdorf, Monaco, Buenos Aires)* is tudtak bizonyítani a magyar pólós csapatok.

Póló sportolóink számára erőt adhat a további eredményeikhez a dicső és tanulságos múlt ismerete, ezért is fontos a póló sport indulásának **1875-1917** terjedő, színes és tanulságos története.

---

⁴ Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1872-1914; 211.o

ELSŐ PÓLÓPÁLYÁK

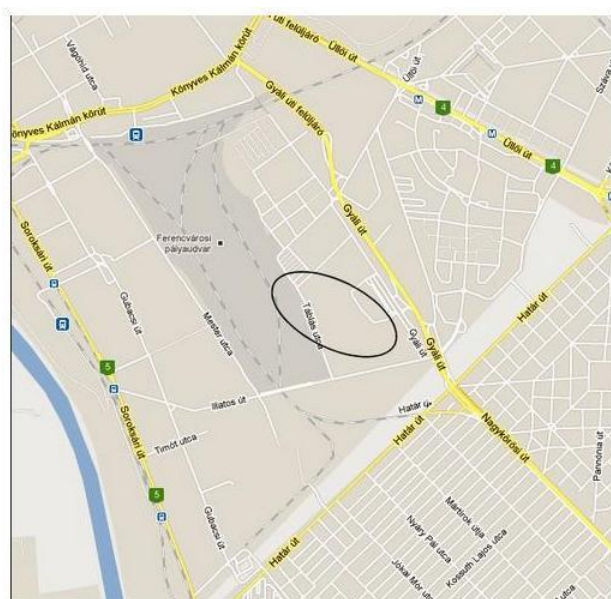
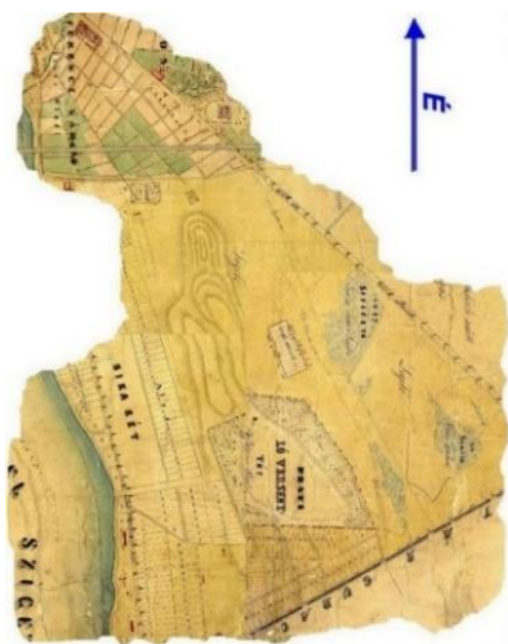
PESTI GYEP (ERZSÉBETFALVI, HATÁRÚTI, PESTI LÓ VERSENYTÉR, RÉGI LÓVERSENYTÉR)

⁵1884-ben gróf Andrassy Géza ismerőseivel megkezdte a pólóedzéseket, mérkőzéseket, a gróf Széchenyi István által alapított 1817-től üzemelő „*Pesti gyp*”, vagyis a *Régi Lóversenytér* mögötti területen.

Ezt egy 1885-es dátumú kép is mutatja. (*Erzsébetfalvi, határúti régi lóversenytér* néven megemlítve.)

A „Pesti gyp” a „Régi” vagy „Pesti LÓ VERSENY tér” galopp pályája, gróf Széchenyi István

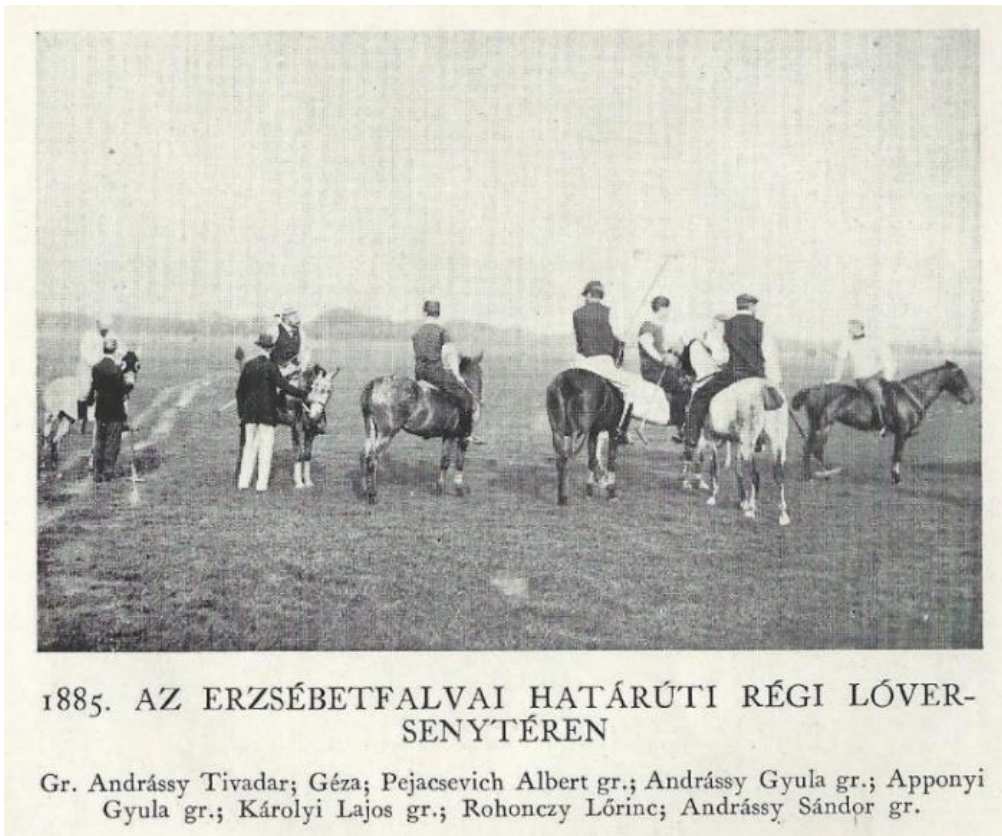

Budapest IX. kerület | Első lóversenytér | elhelyezkedése a jelenlegi térképen |

„Pesti gyp” a „Pesti LÓ VERSENY Tér”, (a mai Ferencvárosi pályaudvar, mögött) kezdtek el pólózni 1884-ben

⁵ 1942 Aich Hubert P, MPC 1942 Évkönyve

E pálya ugyanakkor igen messze volt a városközponttól, ezért közelebbi területet kerestek.

„LIGETI” LÓVERSENÝTÉR (CSÖMÖRI ÚTI, ÚJ VERSENÝTÉR, FERENC J. LAKTANYA MELLETTI RÉT)

Erre az 1880-tól üzemelő a „ligeti” Lóversenýtér tűnt alkalmasnak és ebben segített a Lovaregylet (a Vadász- és Verseny-Lapban közreadott) 1884-es áprilisi közgyűlési döntésével, mely e terület hátsó részén helyet adott a pályához. Egy új pólópálya megvalósítás azonban igen nagy feladat és több év mire a fű is kellően megerősödik.

(A Ligeti Lóversenýtért ekkor „Új versenýtérnek” is hívták akkor, egészen az újabb „Új versenýtér”, a mai Kincsem Park 1925-es megnyitásáig.)

Az 1902-es Vadász- és Verseny-Lap cikk a galopp kör belsejében nyílt pályáról ír.

(Ilyen ötlet az újkori pólótörténelemben is felmerült a Kincsem Parkban, azonban a Galopp és ügető pálya körén belül nem lehet nyugodtan konfliktusoktól mentesen működni. Állandó surlódást jelent a galopp-, meg az ügetőpályán való átjárás.)

Feltehetően ezért, később is inkább a „Városligeti”-nek, vagy „Ligeti”-nek, de „Új Versenýtérinek” és olykor „Csömörinek” is nevezett (akkor az „új”) galopp pálya mellett, a korábban kijelölt helyen lévő magaslati füves részen játszottak.

(Ez a mai Papp László Sportaréna területén volt, mely a térképen látható módon, megfelelt az 1902 cikkben leírt Ferenc József Laktanya melletti rétnak.)

(A különböző elnevezések között néha elég nehéz eligazodni, ebben segítenek a képek és térképek is még.)

A „Polo Club”* (laptajáték lóról) valószínű, hogy még 'a tavasz tolytán megalakul. A fiatal parforce-vadászok és huszárok contingense lesz ez. Gr. A. G. már alkalmas hely után néz, s valószínű, hogy e célra az itteni Jockey-Club Directoriuma — az újversenýtér hátsó részében (a vízvezető torony közelében levő) magas plateau-t hajlandó átengedni.

Vadász és Verseny-Lap 1884 04 14-i hír

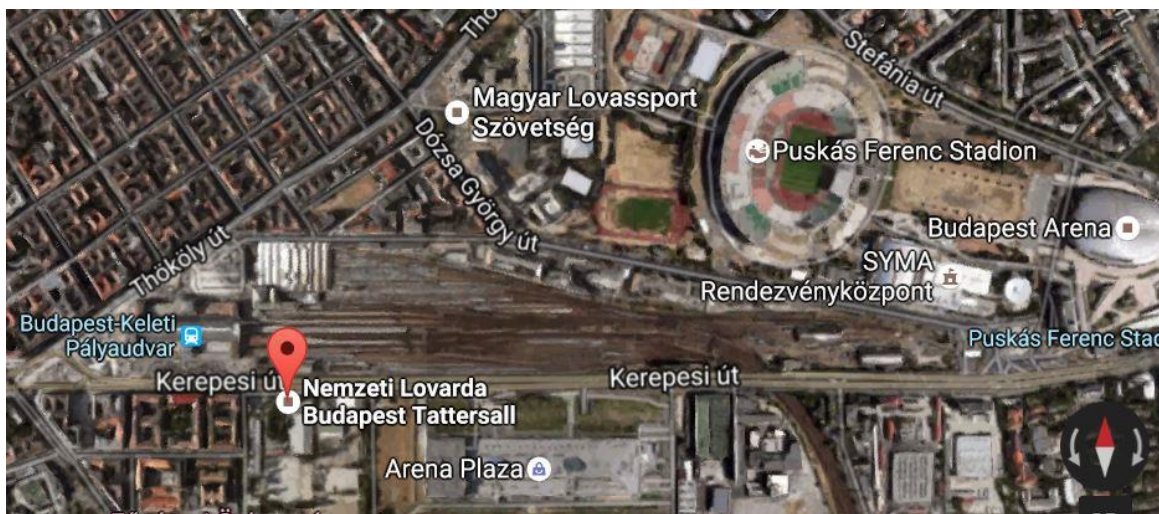
A Budapesti Polo-Club tagjai, ha az időjárás engedi szorgalmasan játszanak naponta az angol gentleman-trainer felügyelete alatt, a Ferencz József laktanya melletti réten. A budapesti lóversenýtér közepén elhelyezendő új pálya május 5-én lesz ünnepélyesen megnyitva. Az itt rendezendő versenyeket a közönség is megtekintheti, a mennyiben a Polo Club 5 koronás heti és 20 koronás évi jegyeket fog kiadni.

Vadász és Verseny-Lap 1902 04 18-i hír

„Ligeti” Lóversenytér, mellett (ovális kör) pólóztak. Lásd még Lóvásártér (Ügető), Tattersall, Ferencz J. laktanya

A terület mai képe. Már csak a Tattersall maradt meg a helyén.

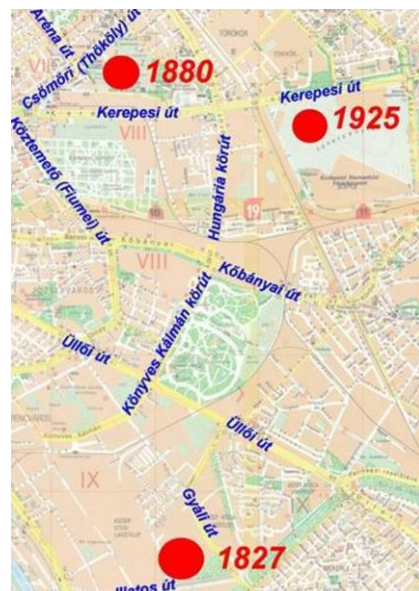

1910 KÖRÜL A CSÖMÖRIÚTI LÓVERSENYTÉREN

Nemzetközi mérkőzés nézőközönsége.

A „Csömöriúti”, v. „Ligeti” Lóversenytér melletti póló pálya nézői (Jól látható az eredményjelző tábla)

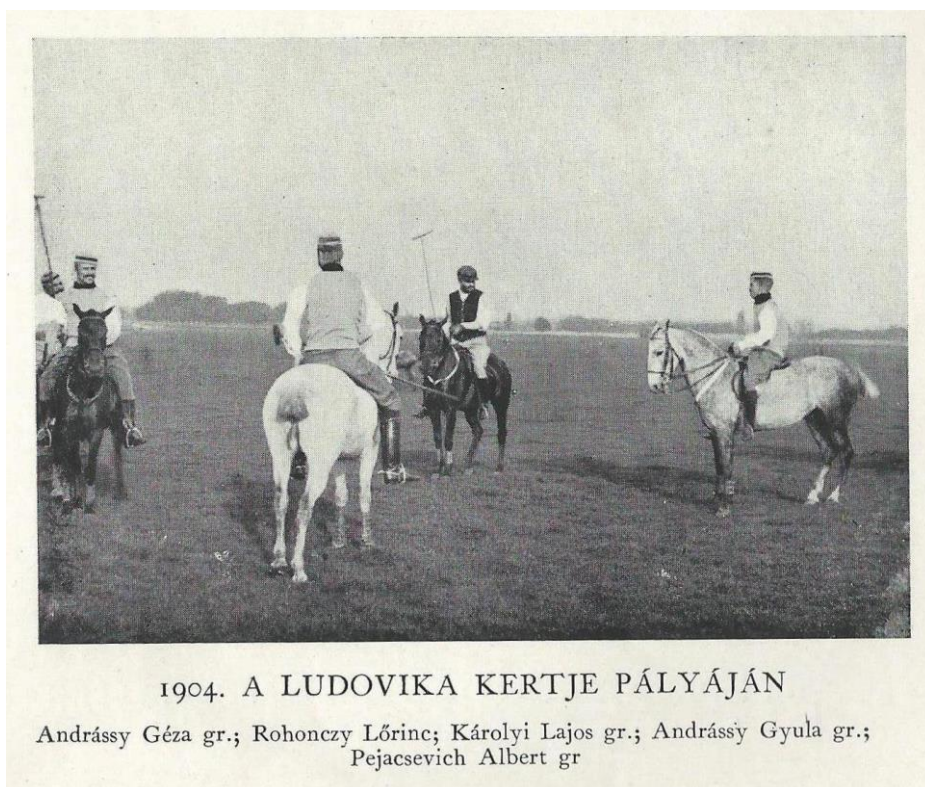

„Ligeti” Lóversenytér lelátója (mai Nemzeti v. Puskás stadion helye); Lóversenyterek helye a térképen

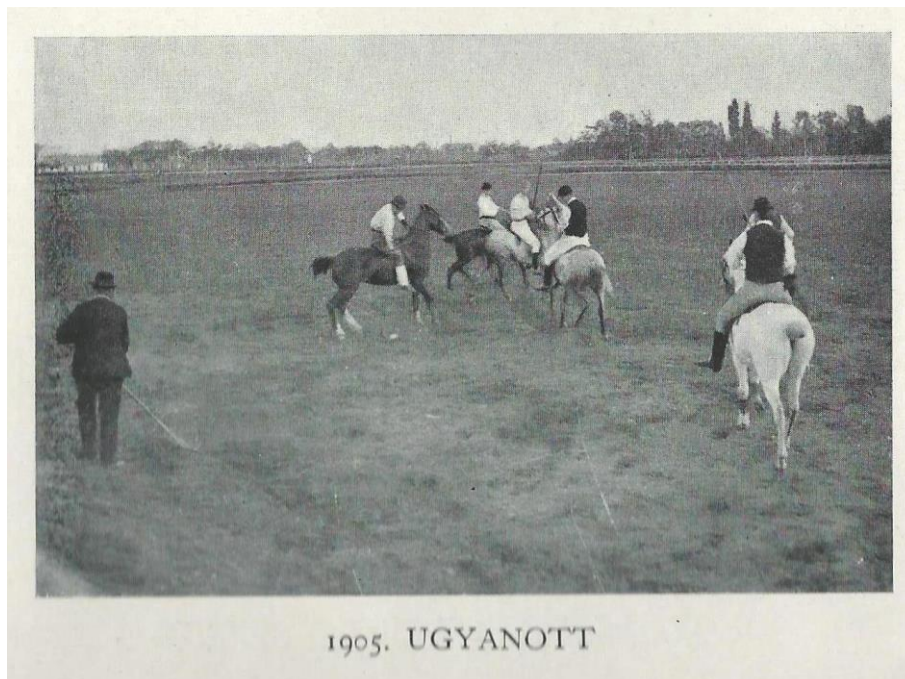
LUDOVIKA KERTJE ÉS A TATTERSALL

Valószínűen az új a városhoz közeli pólópálya létrehozásának nehézségei miatt ⁶ még eleinte a **Ludovika Akadémia kertjében**, és a térképen jelzett ⁷**Nemzeti lovardában (Tattersall)** is pólóztak rövid ideig. (Később az I. Világháború után is 1927-ben a Tattersallban kezdték újra a pólót.)

⁶ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása; 111.o.

⁷ Vadász és Verseny-Lap 1903 04 07

1905 Ludovika kertje

Ludovika és a hátsó kertje ma

RÁKOSI (LOVASSÁGI) GYAKORLÓTÉR

A messzebb lévő **Rákosi (Lovassági) Gyakorlótér**en is póloztak kezdetektől, a fennmaradt fotók és információk tanulsága szerint.

(Ez később, 1927 után a *Honvéd Póló Club* pályája volt.)

1896. A RÁKOSI GYAKORLÓTÉREN

Széchenyi Gyula gr.; Andrássy Géza és fia, Károly gr. Háttal Andrássy Gyula gr.
Apponyi Gyula gr. Háttal Andrássy Sándor gr.; Károlyi Lajos gr.; Rohonczy Lőrinc.
Pejacsevich Albert gr.

A magyar aviatika bölcsője Rákosszalva, lovassági gyakorlótér, a mai Éles-sarok és Kerepesi út között

„Rákosi” Lovassági Gyakorlótér (a mai Kincsem park mögött)

MARGITSZIGETI PÓLÓPÁLYA

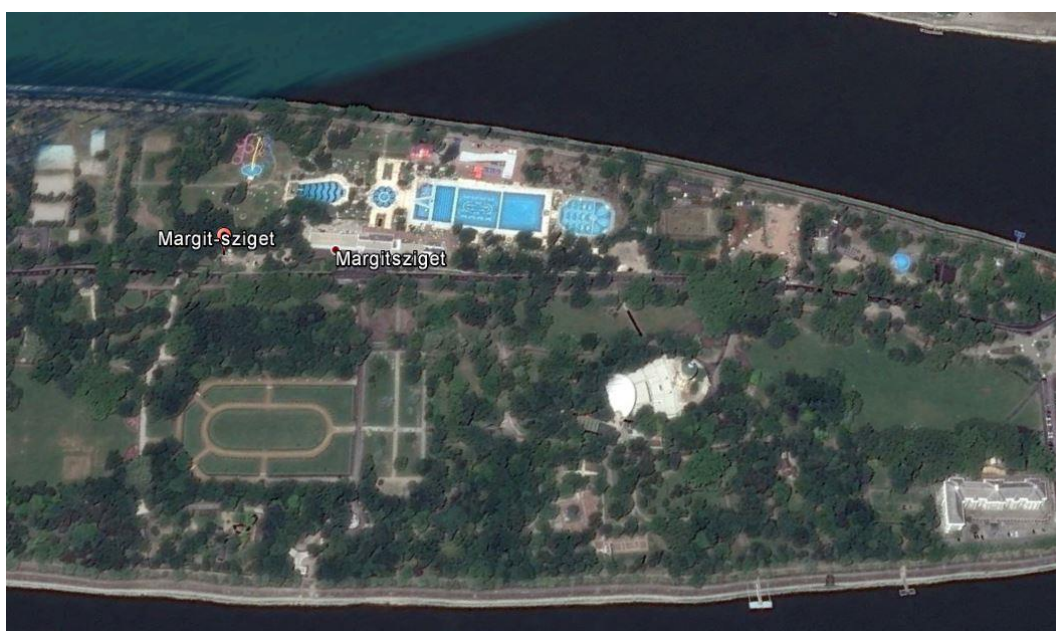
A címlapon is szereplő 1901-es, gróf Andrássy Gézát ábrázoló kép tanulsága szerint a **Margitszigeti** pólópályán is játszottak már ebben az időben is.

ANDRÁSSY GÉZA GRÓF
A MARGITSZIGETI
LOVASPÓLÓ PÁLYÁN.
A MAGYAR ÁTHLÉTIKAI CLUB
ELNÖKE NEMCSAK JELES
SPORTEMBER VOLT, HANEM
TANULT KÖZGAZDÁSZ IS

Immerstien felvétele, 1901

Margitszigeti pólópálya gróf Andrássy Géza 1901

Margitszigeti pólópálya mai képe, (b.o. alul) most helyén sétány, virágágyásokkal

Az 1927-es Vérmezői újakezdést követően a Margitszigeti pálya lett a fő versenyhelyszín. A Rákosi pályát pedig a Honvéd Polo Club használta.

Az első Világháború előtti időszakban is, a képek tanulsága szerint egyszerre több helyszínen (*Ligeti pálya, Rákosi Gyakorlótér, Ludovika kertje, Tatteresall, Margitsziget*) is játszottak, miközben a Ligeti pálya lett a leglátogatottabb. Ennek az is lehetett a magyarázata, hogy mindenhol csak 1-1 pálya volt, mely könnyen tönkremehetett jelentősebb terhelés mellett. Ezért is használhattak alternatív pályákat is.

ELSŐ PÓLÓ JÁTEKOSOK 1875 ÉS 1884-TŐL

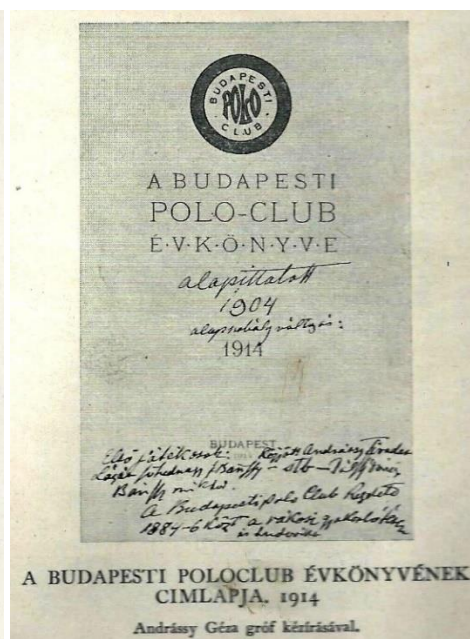
1875 augusztus 18-i dátummal a **Vadász- és Verseny-Lap** száma irt először a Magyarországi Pólóról, ahogy ekkor hívták „*labdázás lovon*” **gróf Batthyány Elemér** általi bemutatásáról.

*) E nálunk még ismeretlen játék — lapdázás lovon — bemutatására gr. Batthyány Elemér vállalkozott, s a napokban hozatta meg a játékhoz szükséges műszereket. Legközelebb részletesen ismertetjük ez új sport-mulatságot. Szerk.

⁸Később, **1896**-os dátummal az első játékosok között a következőket említi meg Aich Hubert könyve:

„Andrássy Géza, Dezső, Tivadar és Sándor grófok, gróf Apponyi Gyula, gróf Bánffy Miklós, gróf Károlyi Lajos, Rohonczy Gedeon és Rohonczy Lőrinc, gróf Teleki Géza és gróf Pallavicini György. Megemlítik azt is, hogy a Ludovika Akadémia kertjében, majd a Rákosi Gyakorlótéren, végül pedig a Városligeti Lóversenytéren játszottak az urak.”

⁹Korábbi időpontokról is vannak adatok. Az alábbi kép szerint 1885-ben a játékosok: **Andrássy Tivadar, Géza, Gyula és Sándor grófok, gróf Pejacsevics Albert, gróf Apponyi Gyula, gróf Károlyi Lajos, Rohonczy Lőrinc.**

képek Aich Hubert Magyar Polo Club 1942-es évkönyvéből

¹⁰A BUDAPESTI POLO-CLUB 1904-es ÉVKÖNYVÉNEK egy példányán szerepel egy még korábbi dátum **gróf Andrassy Géza** saját kezű írásával, és az akkori pólójátékosok nevével:

„Alapított 1884. alapszabály változás 1904” Első játékosok: **gróf Andrassy Tivadar, Lázár főhadnagy, Bánffy -stb.- Pálffy Dönczi, gróf Bánffy Miklós.** A Budapesti Polo Club kezdete 1884-6 közt a **Rákosi gyakorlóréten és Ludovika.**”

⁸ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása: 111.o.

⁹ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása: 104.o.

¹⁰ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása; 111.o.

BUDAPESTI POLO-CLUB KEZDETEI

1880-as évek elejétől **gróf Andrassy Géza** kezdett hozzá a póló sport megvalósításába Magyarországon.

Ő kezdeményezte a **BUDAPESTI POLO-CLUB** létrehozásához is **1884-től**.

1904 május 27-én fogadta el végül a **BUDAPESTI POLO-CLUB** alapító okiratát a belügyminiszter, **Aich Hubert** Poloiskola könyve szerint.

1905 május 8-án hagyta jóvá **Kégl** miniszteri o. tanácsos, a miniszter meghagyásából az alapszabályt **34885/III.a./905** M. Kir. Belügyminiszteri számmal, a **BPC 1913-as évkönyvében** lévő pontos adatok szerint.

(Az akkori szigorú előírások miatt, feltehetően több jogi problémát kellett ehhez megoldaniuk. Az adatokból kiderül, többször is alapszabályt kellett ehhez módosítani.)

¹¹Ernst József: „100 év a magyar lovassport történetéből” művében azt írja:

„A **BUDAPESTI POLO-CLUB** 1901 tavaszán alakult meg. A Vadász- és Verseny-Lap rövid híre arról tudósított, hogy a klub május 9-re hirdetett gyűlését május 15-re halasztotta el. Elnöknek **Andrassy Géza grófot** választották meg. A tagság többsége az arisztokráciából került ki: **Andrassy, Apponyi, Batthyány, Bethlen, Esterházy, Festetics, Károlyi, Széchenyi**, stb. család tagjai mellett megtaláljuk **Bacsák Zsigmond, Miklósi Aladár** nevét is. A titkári teendőket **dr. Magyar László** látta el. A klub trénere pedig az angol **Herbert Ritch** volt.

A klub a pólósport népszerűsítését, a lovassport fejlesztését, a polo pony tenyésztésének elősegítését tűzte ki célul.

Ahogy a klub közgyűlési beszámolójából kiderült, megalakulásuk évében 24 alkalommal 56 mérkőzést tartottak Budapesten a régi lóversenyter mellett lévő legelőn. Mivel ebben az időszakban más póló egyesület nem működött, a mérkőzéseket a klubon belüli vívták meg egymással, családi, baráti, stb. alapon létesült, 4-4 főből álló, más-más színű (*kék-fehér, vörös-kék*) mellényben játszó csapatok.

A **Polo-Club** működését a **Magyar lovaregylet** is támogatta, és lehetővé tette, hogy állandó pályát létesítsenek a (*Városligeti*) Lóversenyter (most a *Puskás Ferenc Stadion, autóbusz pályaudvar*) északi részén. (A költségekhez **gróf Károlyi Lajos** is hozzájárult.) A **Régi Lóversenypályán** (*Pesti Gyepen*) istállókat és a saját pálya elkészültéig edzési lehetőséget biztosítottak a klubnak.

(*Gróf Károlyi Lajos hozzájárulása, valamint a Magyar lovaregylet támogatása, akinek ekkor elnöke gróf Batthyány Elemér, kiemelkedő jelentőségű volt a magyar póló sportban. Ez látszani fog az 1903-as vezetőség-választásnál is.*)

1901 05 09 „budapesti Polo társaság”; 1901 05 10 *Viktória királynő halála*; 1901 05 18 *Nemzeti Casinóban*

¹¹ Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1972-1914, 210-212o.

A Vadász- és Verseny-Lapból kikeresve az információkat, megtudhatjuk, hogy ekkor még nem használták a BUDAPESTI POLO-CLUB nevet, helyette „**budapesti Polo társaság**”, máshol meg a „**budapesti Poló társaság**”, kifejezést használták. *(Tehát még a „póló” név használata is kérdéses volt, sokáig használták az angolból átvett „polo” írásmódon. A kor hangulatának átadása érdekében e könyvben is sok helyen a régi kifejezésekkel, írásmóddal lehet találkozni.)*

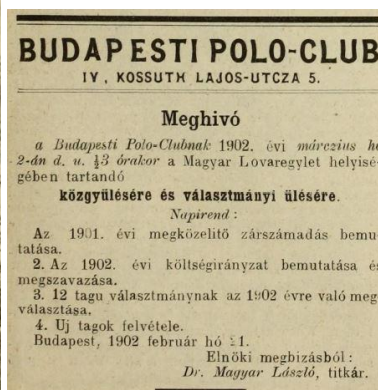
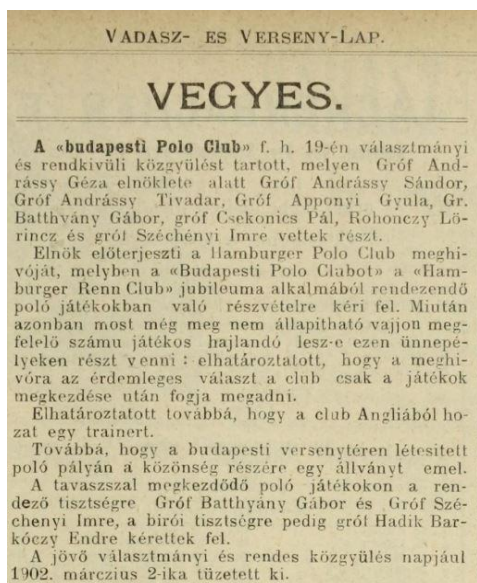
Az **1901 május 6-i** újságcikkben már arról írnak, hogy május 9-én 11 órakor a **Nemzeti Casinó** földszinti helyiségében tartanak közgyűlést, az alapszabály módosítás és a **Magyar lovaregylettel** kötendő szerződés ügyében. Tehát akkor már meg volt az Alapszabályuk, ha az még hivatalos jóváhagyást nem is kapott.

1901 május 10-én jelzik, hogy ezt 13-ára halasztották, majd újfent halasztottak 18-ra a közgyűlésüket.

Megtudhatjuk azt is a hírekből, hogy **gróf Batthyány Elemér**, a malária néha kiújuló hatása miatt, nem jelent meg a versenyterén, viszont előtte hétfőn még ott volt a **Magyar lovaregylet** közgyűlésén.

Kiderül az is, hogy a **Magyar lovaregylet** tiszteletbeli tagja volt **Albert Edward angol király** is, akihez részvétlívát küldtek anyja, **Viktória királynő** elhunytával.

(Sok érdekes dolgot lehet megtudni a régi újságokból.)

A Budapesti Polo-Club tagjai, ha az időjárás engedi szorgalmasan játszanak naponta az angol gentleman-trainer felügyelete alatt, a Ferencz József laktanya melletti réten. A budapesti löversenyter közepén elhelyezendő új pályát május 5-én lesz ünnepélyesen megnyitva. Az itt rendezendő versenyeket a közönség is megtekintheti, a mennyiben a Polo Club 5 koronás heti és 20 koronás évi jegyeket fog kiadni.

1902 február 22, 77.o vegyes hírek; ugyanaz a lapszám közgyűlési hír; 1902 04 18 Löversenyter közepén

A Vadász- és Verseny-Lap 1902 február 22-i lapszám hírei megerősítik, hogy már 1901-ben megalakult a club, mert arról tudósítanak a lapok, hogy 1902 február 19 választmányi és rendkívüli közgyűlést tartottak, melyen **gróf Andrássy Géza** elnök, **gróf Andrássy Sándor**, **gróf Andrássy Tivadar**, **gróf Apponyi Gyula**, **gróf Batthyány Gábor**, **gróf Cserkonics Pál**, **Rohonczy Lőrincz** és **gróf Széchenyi Imre** vettek részt. *(8fő)*

A tavaszi játékok rendezői tisztségére gróf Batthyány Gábor és gróf Széchenyi Imre, a bírói tisztségére gróf Hadik-Barkóczi Endre lett felkérve.

Majd egy meghívót is közzé tettek a 1902 március 2-án tartandó közgyűlésre és választmányi gyűlésre. Tervezet szerint sor kerül például az 1901. évi „megközelítő” zárszámadása bemutatására, és 12 tagú választmányt is óhajtanak megválasztani.

(A következő képhez fűzött kommentár alapján újra is kellett alakuljanak, a bejegyzés érdekében, és megtudhatjuk azt is, hogy a közgyűlést követő mérkőzést még a Régi löversenyterhez tartozó füves területen tartották.)

A Budapesti Polo Club megalakulását követő pólomeccsen részt vevő két csapat 1902-ben, a Népliget mögött, a régi lóversenytérhez tartozó füves területen. FORRÁS: VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1902.

1902-ben közzéteszik, hogy megkezdődött a szezon, melyre a Ferenc József laktanya melletti réten edzenek. A szezonnyitó mérkőzés a budapesti Lóversenytér közepén kialakított pólópályán, „angol gentleman trainer” felügyelete alatt lesz május 5-én. (Ezt megelőzően április 7-re volt ez kitűzve az indulás, de feltehetően az esős, hűvös idő okán még a pálya nem volt alkalmas erre.)

¹²Az eddig leírt információknak ellentmond, a korábban említett, 1884-as dátumú írásos emlék, melyről Aich Hubert Pólóiskola című könyvből tudhatunk:

A BUDAPESTI POLO-CLUB 1914-es Évkönyvének egy példányán szerepel, gróf Andrassy Gézasaját kezű írása:

„Alapítottam 1904. alapszabály változás is” Első játékosok: **gróf Andrassy Tivadar, Lázár főhadnagy, Bánffy - stb. - Pálffy Danczi, gróf Bánffy Miklós.**

A Budapesti Polo Club kezdete 1884-6 közt a Rákosi gyakorlóréten és Ludovika.”

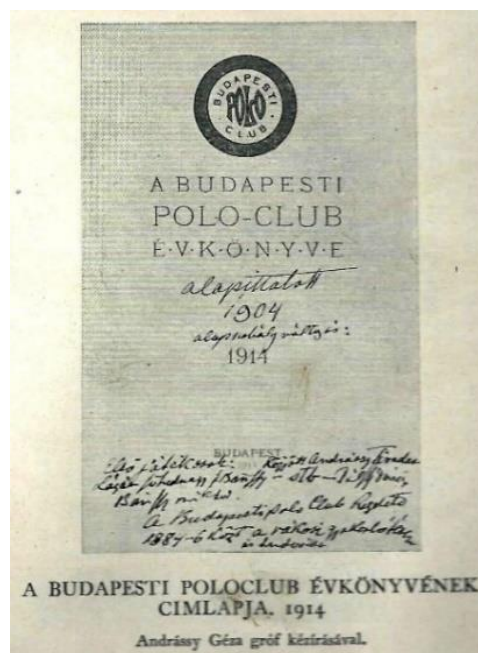
* * *

Mint halljuk egy „Polo-Club” alakulása is folyamatban van. Kezdeményező gr. Andrassy Géza; eddig mintegy 12 tag jelentkezett.

*

1884 január 31-én a Vadász- és Verseny-Lapban megjelent fenti első hír is ezt igazolja. Leírják, „Polo-Club” alakulása van folyamatban, melynek kezdeményezője gróf Andrassy Géza és már 12 tag jelentkezett. (Ez azt is jelenti, hogy már legalább minimum 1 évvel hamarabb, 1883-ban megkezdték az edzéseket.)

1884 áprilisban már arról számoltak be, hogy még a tavasz folyamán a „Polo-Club” (lapdajáték lóról) megalkul, fiatal parforce vadászok és huszárok által. Gr. A. G. már alkalmas hely után néz. A cikk szerint, valószínű, hogy az itteni Jockey-Club Directoriuma, az új lóversenytér (értse alatta a Városligeti Lóversenytér) hátsó részének magas, lapos részét engedik át nekik.

A „Polo Club”* (laptajáték lóról) valószínű, hogy még a tavasz folyamán megalkul. A fiatal parforce vadászok és huszárok contingense lesz ez. Gr. A. G. már alkalmas hely után néz, s valószínű, hogy e célra az itteni Jockey-Club Directoriuma — az újversenytér hátsó részében (a vízvezető torony közelében levő) magas plateau-t hajlandó átengedni.

*

¹² 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása; 102.o

A BUDAPESTI POLO-CLUB megalakulásának időpontjai körülötte bizonytalanságokra magyarázattal szolgálhat, az újkori pólótörténelemben szerzett tapasztalatok. Ekkor is eltelt néhány év az első alakulástól a jogerős bejegyzésig, ugyanis a kezdeti próbálkozásaik ekkor is elbuktak sorra a bürokrácia mezején. Először a 2006-os szezonbanszületet döntöttés a Magyar Lovaspóló Szövetség néven való megalakulásról, majd 2007 januárban hivatalosan is megalakultak **Hazai Lovaspóló Szövetség** néven, de még ezt követően is egy újabb alakuló közgyűlésre volt szükség mire végre 2008 05 13 dátummal, 2008 05 20-án megérkezett a jóváhagyó végzés.

A póló pályák vonzatában is hasonlóan sok próbálkozás történt az újkori pólótörténelemben, (Baracsikai rét, Töki lovarda, Káli-medence, Etyek) míg végül a Tabajdi **MAGYAR POLO CLUB**-ban, a nemzetközi előírásoknak megfelelő pólópályák megvalósulhattak. A bürokráciában még a kifejezéseknek is nagy a jelentősége, mert nem „pólópálya” a helyes kifejezés, hanem „pólós rétről” van szó, ahogy az angol is a „polo field” kifejezést használja.

„ÉG A PUSZTA”, GRÓF ANDRÁSSY IMRÉNÉ

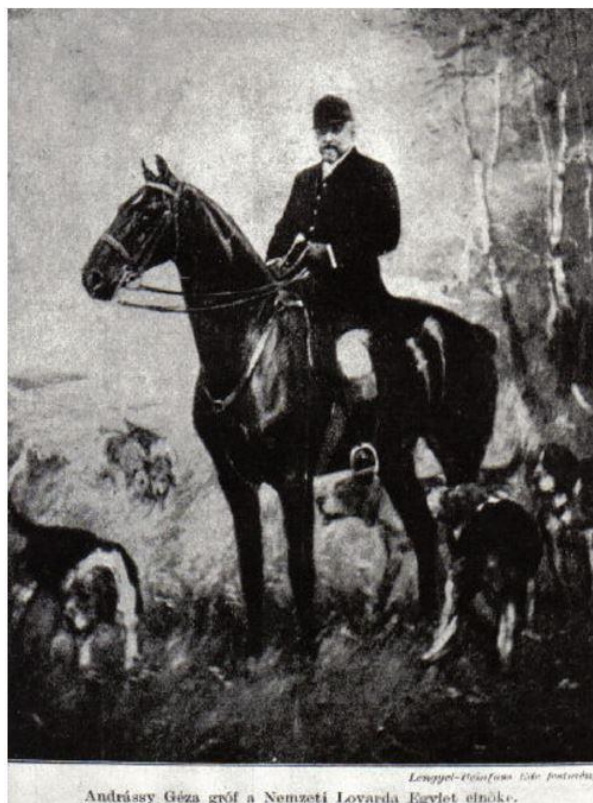
Gróf Andrassy Imre (1891-1985, gróf Andrassy Aladár 1827-1903 unokája) második felsége (Stella Kuylenstierna-Andrassy 1902-1998) fenti című memoárjában (1948 Stockholm) írja **gróf Andrassy Gézá**ról:

„A gróf szerette a nőket, a lovakat, a sportot, és a cigány zenét.

Az a hír járta, Magyarországon neki vannak a legszebb lovai és a legbájasabb szereői, és nem akad olyan sport, melyet ne művelne.

Éves bevétele elérte a másfél millió pengőt, de mivel évente három milliót szokott költeni, olykor hiány támad a családi költségvetésben.

Géza bácsi ettől nem zavartatta magát. 'Zenét' kiáltotta, és megvonta a vállát.”

Lengyel Rheinffuss Ede festménye

1903 BUDAPESTI POLO-CLUB TAGJAI, ALAPSZABÁLYA

Az első néhány (11 fő), 1896-os dátummal említett játékosokhoz képest ¹³ (Andrássy Géza, Dezső, Tivadar és Sándor grófok, gróf Apponyi Gyula, gróf Bánffy Miklós, gróf Károlyi Lajos, Rohonczy Gedeon és Rohonczy Lőrinc, gróf Teleki Géza, és gróf Pallavicini György) jelentősen nagyobb taglétszám (8 alapító tag, 1 Tiszteletbeli tag, 49 rendes tag, tehát összesen 68 tag) van megnevezve már 1903-ban.

A VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP 1903 június 2-i száma jelent meg a BUDAPESTI POLO-CLUB taglistájával.

Gróf Andrássy Géza elnökké választása természetesnek tekinthető.

Gróf Károlyi Lajos alelnökké választásában bizonyára jelentős szerepe volt, hogy ő is minden erejével támogatta a póló sport létrejöttét. (Lásd póló pálya költségéhez való hozzájárulása.)

Gróf Batthyány Elemér (a mártírhalt gróf Batthyány Lajos miniszterelnök fia) tiszteletbeli taggá választása nyilvánvalóan összefüggött az 1875-ös pólós bemutatójával, illetve, hogy a Lovaregylet az elnökeként kifejezetten a lovasport mecénásának számított. (A Lovaregylet jelentős összegű támogatást adott, valamint pólópálya lehetőséget.)

A választmányi tagok (ez a mai szóhasználatban vezetőségi/elnökségi tagokat jelent, akik a közgyűlések közötti döntéseket hozzák) esetében is olyan prominens személyek jöhettek szóba, aki munkájukkal, kapcsolatiakkal, vagy vagyonukkal jelentősen közreműködtek, (vagy várhatóan a továbbiakban segíteni tudtak) a BUDAPEST POLO-CLUB létrejöttében, működésében.

Manapság is így zajlik egy póló egyesület alakulásánál a tisztség kijelölése. Egy tiszteletbeli tag esetében az sem feltétlenül előírás, hogy komoly pólójátékos legyen az illető, ahogy a tagok esetében sem kötelező feltétlenül, hogy nagyon jól tudjanak játszani. Az írásos információink alapján a rendes tagok esetében is igen sok olyan személy van, aki lovagolni nyilvánvalóan tudott, lehet pólóútót is már fogott a kezében, de sehol nincs megemlítve konkrétan egy póló csapat játékosaként. (Akkoriban a lovagoló tudás oly annyira természetes volt, mint manapság az autóvezetés.) Ezért külön jelzi a névjegyzék azt, aki valahol pólójátékosként van említve és külön, aki „csak” klubtagként.

Érdekes, hogy külön említik az alapító tagokat (8 fő), akik nem azonosak azon nevekkkel, akik korábbi (1884, 1885, 1896) dátummal vannak megemlítve, ráadásul még gróf Andrássy Géza sincs közöttük. Ennek oka feltehetően az e tisztséghez kötött igen magas, 500 koronás díjtétel lehetett.

A rendes tagok között már ott van a felsorolásban gróf Andrássy Géza, (elnök) és unoka testvére gróf Andrássy Gyula, (utóbbi már az ifjabb Andrássy Gyula), valamint számtalan igen ismert név is. Érdekes, hogy „testületi tag” lehetett a 16-ik cs. és kir. huszárezred tisztikara. Ez azt jelentette, hogy lényegében már, mint sportági szövetség működött a BUDAPESTI POLO-CLUB. Ennek oka, hogy másik polo club ekkor nem volt.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A budapesti polo-club tagjainak egy része 16 ponnyval hétfőn Hamburgba utazik az ottani mérkőzésekre. Onnét valószínűleg Frankfurtba mennek.

A Budapesti Polo Club tagjainak névsora.

Elnök: Andrássy Géza gróf. Alelnök: Károlyi Lajos gróf.

Választmány: Andrássy Sándor gróf, Andrássy Tivadar gróf, Apponyi Gyula gróf, Batthyány Gábor gróf, Degenfeld Imre gróf, Hadik Barkóczy Endre gróf, Miklós Aladár, Rohonczy Lőrincz, Szápáry Pál gróf, Széchényi Imre gróf, Széchényi István gróf, Széchényi László gróf.

Tiszteletbeli tag: Batthyány Elemér gróf.

Alapító tagok: Degenfeld Imre gróf, Lossonczy Gyula, Luczenbacher Miklós, Nádasdy Tamás gróf, Springer Gusztáv báró, Szent-Ivány Zoltán, Teleki Sámuel gróf, Wenckheim Dénes gróf.

Rendes tagok: Andrássy Géza gróf, Andrássy Gyula gróf, Andrássy Sándor gróf, Andrássy Tivadar gróf, Apponyi Antal gróf, Apponyi Gyula gróf, Bacsák Zsigmond, Batthyány Gábor gróf, Bethlen István gróf, Blaskovich Elemér, Csekonicz Gyula gróf, Desseffy Emil gróf, Dreher Jenő, Esterházy Alajos gróf, Esterházy Ferenc gróf, Esterházy Miklós Móricz gróf, Festetics György gróf, Festetics Pál gróf, Hadik Barkóczy Endre gróf, Haller Jenő gróf, Károlyi József gróf, Károlyi Lajos gróf, Károlyi Mihály gróf, Lichtenstein Rudolf herceg, Miklós Aladár, Mikes Ármán gróf, Odesscalchi Zoárd herceg, Pallavicini György őrgróf, Pappenheim Siegfried gróf, Ritch Herbert, Révay László báró, Rohonczy Gedeon, Rohonczy Lőrincz, Sigray Antal gróf, Solymossy Ödön báró, Szápáry Pál gróf, Széchényi Andor Pál gróf, Széchényi Bertalan gróf, Széchényi Géza gróf, Széchényi Imre gróf, Széchényi István gróf, Széchényi László gróf, Széchényi Péter gróf, Széchényi Viktor gróf, Teleki Pál gróf, Wenckheim József gróf, Wimpffen Siegfried gróf, Zichy Béla gróf ifj., Zichy János gróf ifj.

Testületi tagok: 16-ik cs. és kir. huszárezred tisztikara.

Titkár: Dr. Magyar László.

¹³ 1942 Aich Hubert Poloiskola MPC 1942 kiadása; 111.o.

Az alapító tagoknak a korábban említett módon 500 koronát kellett befizetniük. (Igaz ezzel „egyszer s mindenkorra” rendezték a tagdíjukat.)

A „rendes” tagoknak csak 100 koronát kellett fizetni évente, de vállalniuk kell, hogy ugyanennyit megfizetnek 3 éven át.

A „testületi tagok” kategória kicsit olyan, mint a sportszövetségnél a tagszervezetek. Itt ez kedvezményes lehetőséget adott arra, hogy csoportosan fizessék be a 300 koronát.

(Így 30 fős csoportos jelentkezés esetén egy főre csak 10 korona jutott.)

Kültagoknak csak 20 koronát egy évre (vagy egy hétre 5 koronát) kellett befizetni.

(Ez is egy lehetőség kisebb pénztárcájú egyéneknek, de ehhez szavazati jog nem járult, tehát nem szólhattak hozzá az egyesületi ügyekhez, a pólóversenyeken sem vehettek részt játékosként, tehát csak olyan esetben jött szóba, ha valaki játéklehetőség nélkül óhajtott klubtag lenni. Tehát nézők voltak, vagy a Ghymkana versenyek résztvevői.)

Érdekes, hogy már ekkor is voltak „club pony-k”. (Kérdés, milyen szabályokkal lehetett használni?)

A tagdíjat január 1-én kellett befizetni, és ezt peres úton is behajthatták, aki nem fizetett!

Nagyon érdekes, hogy lehetőség volt a tagdíj többszörösének megfizetése, ekkor ez többszörös szavazati joggal járt a testületi ülésen.

Az alapszabályból kitűnik, hogy már akkor is voltak versenyek, és játekból kifolyó viták.

Külön érdekessége a mellékelt dokumentumnak, hogy pont ezen a lap-számban, itt lett közzé téve, hogy az ügétősport megvalósítása érdekében korábban létrehozott úrkocsisok szövetkezetének megszüntetésére közgyűlést hívtak össze. Tehát ekkor még az ügétősport létrehozása kudarcot vallott. (Szerencsére a póló sport nem járt így akkor.)

VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti «Polo-Club» alapszabályai.

A club célja, székhelye, tagok felvétele, jogai és kötelezettségei:

1. §. «Budapesti Polo-Club» czimen alakult társaság célja a lovas-sport fejlesztése és pony-ló tenyésztésének emelése.
2. §. A club székhelye Budapest. A club hirdetményei ez időszert a «Vadász- és Versenylap»-ban jelennek meg.
3. §. A club áll:
  - a) alapító tagokból, a kik egyszer s mindenkorra 500 koronát fizetnek be a club pénztárába;
  - b) rendes tagokból, a kik a felvételtől számított három egymásután következő naptári évre évi 100 korona tagdíj fizetésére kötelezik magukat. A kilépés az utolsó év december 31-ig a titkárnál írásban bejelentendő, ellenkező esetben ezen kötelezettség évről-évre meghosszabbítottan tekintetik mindaddig, míg a kilépés idejéigkorán bejelentették;
  - c) testületi tagokból. Ilyenek a cs. és kir. közös hadsereg, m. kir. honvédség tisztai karai és különféle sport-egyesületek, a melyek legalább évi 300 korona tagsági díj megfizetésére kötelezik magukat;
  - d) kültagokból, a kik a titkárnál történt jelentkezés alkalmával a folyó naptári évre 20 korona vagy egy-egy hétre öt korona tagdíjat fizetnek.
4. §. Az alapító, rendes és testületi tagok felvétele két club-tag írásbeli ajánlatára történik.
5. §. A felvétel fölött a választmány a «Vadász és Versenylap» útján egybehívandó ülésében titkos szavazás útján egyszerű szótöbbséggel dönt. Ha a választmányt az öt tagja nem volna jelen, úgy a választás a jövő ülésre halasztatik.
- Tenylegesen szolgáló katonatisztok fizetési kötelezettsége áthelyeztetéskor évről megszűnik.
5. §. Az alapító és rendes tagok jogai:
  - a) a közgyűlésen szavazati jog;
  - b) a polo-játékban és versenyekben részvétel és a club-ponyk szabályszerű használata.
- A testületi tagok az alapító és rendes tagokat megillető jogokat annyi megbízottal gyakorolják, a hányzorosaát fizetik a tagsági díjnak.
- A kültagokat a versenyek és gyakorlatok szabad látogatásán felül egyéb jogok nem illetik.
6. §. Minden tag tartozik évi tagdíját a felvételtől kezdve január hó 1-én a club pénztárába befizetni, minek megtörténte után neki egy — a kérdéses évben rendezendő összes versenyekre és gyakorlatokra szóló szabadjegy fog kiszolgáltatni. Ha valamely tag fizetési kötelezettségének háromszori felhívás dacára sem tette eleget, joga van a választmányt az öt tagok sorából törölni s a hátralékos tagdíjat peres úton behajtani.

Czykészet.

7. §. A club ügyeit a közgyűlés, választmány, elnök, alelnök és titkár kezeli.
8. §. Mindazon jogokat, melyek a club ügyei tekintetében a tagokat illetik, a tagok összessége a közgyűlésen gyakorolja, hol is minden jelenlevő tag egy szavazattal bír. A szavazati jog gyakorlása névszerinti szavazás útján történik.
- A rendes közgyűlés évenként egyszer, május hóban az elnök meghívására a club székhelyén tartatik.
- Az elnök rendkívüli közgyűlést bármikor hívhat egybe, ha annak szükségét látja. Rendkívüli közgyűlést azonban egybehívnia kell, ha azt a czelnak megjelölése mellett legalább tíz tag írásban kéri meg.
- A közgyűlés egybehívása legalább 8 nappal annak megtartása előtt a «Vadász- és Versenylap», — valamint minden egyes alapító és rendes taghoz külön intézendő meghívó útján történik.
- A közgyűlés tekintet nélkül a megjelent tagok számára — határozat képes.

A közgyűlés hatásköre:

- a) a választmány megválasztása, mi névszerinti szavazás, esetleg közfelkiáltás útján történik;
- b) az évi számadások megvizsgálása és a titkár részére adandó felmentvény feletti határozathozatal;
- c) a jövő általános költségvetés jóváhagyása;
- d) alapszabályok változtatása vagy módosítása;
- e) az egylet feloszlása feletti határozathozatal.

- 9. §. A választmány a közgyűlés által az alapító és rendes tagok sorából egy évre választott 12 tagból áll.
- A választmány gyakorolja mindazon jogokat, melyek az alapszabályok értelmében nincsenek a közgyűlés vagy elnök hatáskörének fentartva, nevezetesen: a club alapító és rendes tagok sorából elnököt és alelnököt választ 3 évi tártamra.
- A szükség szerinti tartandó és a «Vadász- és Versenylap» útján egybehívandó üléseiben tagokat választ, megállapítja és esetleg módosítja a club ügyrendjét, pályahasználati, játék- és versenyszabályait.
- A versenyek és játékokból kifolyó viták felett végérvényesen dönt.
- 10. §. Az elnök és alelnök a választmány által három évre választatik.

1903. február 21.

Az elnök képviseli a társaságot hatóságok és harmadik személyekkel szemben, elnöke a közgyűlésnek és választmányának, összehívja a közgyűléseket és választmányi üléseket, sürgős esetekben önállóan intézkedik, a költségvetés keretén belül a kiadásokat utalványozza.

A mennyiben a választmány nem intézkedik, elnök állapítja meg a játékok és versenyek helyét és idejét. A játékok és versenyek alkalmával szükséges rendezői tisztsegek betöltéséről gondoskodik.

Az alelnök az elnököt távollétében helyettesíti.

- 11. §. A titkár vezeti a közgyűlés és választmányi ülés jegyzőkönyveit, kezeli a pénztárt és a club számadásait; a pályafentartásról, a játékok és versenyek közírré tételéről gondoskodik.
- 12. §. Azon esetben, ha a club az alapszabályokban meghatározott czelt és eljárást, illetőleg hatáskörét nem tartja meg, a m. kir. kormány által, a mennyiben további működése által az állam vagy a szövetségi tagoknak vagyoni érdeke veszélyeztetnek haladéktalanul felfüggesztődik és a felfüggesztés után elrendelt szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is osztható, avagy az alapszabályok pontos betartására különbeni felosztás terhe alatt kötelezhető.

A szövetkezet feloszlása esetén, a fennmaradt vagyon hováfordítása iránt a közgyűlés többsége határoz.

Budapest, 1901. május hó 18-án
Gróf Andrássy Géza s. k.
elnök.

AGARÁSZAT, FALKAVADÁSZAT.

Helyreigazítás.

Az Országos Agarász Szövetség által 1903 év őszén Nagyikindán tartandó agar Derby-felteleiből (V. és V. lap. 7. szám) tévedésből a következők kimaradt az itt pótolatik:

«Ha utánfizetés nem történik, bánatnak tekintendő» Szolnok, 1903. február 18.

Dr. Hajdu Béla
titkár.

URKOCISOK SZÖVETKEZETE.

(ÜGÉTŐVERSENYEK, ÜGÉTŐ-TENYÉSZTÉS.)

Meghívó.

A folyó hó 14-iken tartott közgyűlés határozatából kifolyólag február hó 28-ikán délután 4 órakor a titkári ülésteremben közgyűlést tartunk, melynek tárgya az egylet végleges feloszlása ügyében való határozat hozatal; továbbá az egylet összes ügyeinek végleges lebonyolítására kiküldött négytagú bizottság jelentése.

Budapest, 1903. február 18.
Gr. Andrássy Tivadar,
elnök.

Az urkocsisok szövetkezte, melynek legjobb ügykezte dacára sem sikerült az ügétő-sportot Budapesten fellendíteni, feloszlók és e tárgyban február 28-án közgyűlést tart. Minthogy az egylet feloszlásának kimondásához a tagok négy-ötöd részének jelenléte szükséges, kívánatos, hogy a tagok lehetőleg teljes számban jelenjenek meg. A közgyűlést választmányi ülés előzi meg, melynek tárgya lesz: határozni afelett, hogy a szövetkezet tartozásainak viselése a vezetőség között miként osztassék fel. Ugy halljuk, a tartozások mintegy 60.000 koronára rugnak, de ez összeg egyik pénzintézetünkben be van téve. Felemlítjük végül, hogy hír szerint többen egy új országos ügétőverseny-egylet alakítását tervezik.

Pozsony-Taksony község előjáróságától.
ad 131/903-1.

Hirdetmény.

Pozsony-Taksony község — 10 percznyire Galánta vasuti állomástól, hová mindenünneken kényelmes az összeköttetés bármily vonattal — előjárósága közírré teszi, hogy a község határában 1954 k. kat. hold területen gyakorolandó vadászati jog, a folyó évi márczius hó 8-ik napján d. u. 3 órakor Pozsony-Taksonyban a község jegyzői irodában f. évi augusztus hó 15. napjától 1909. évi július hó 31-ig terjedő joghatályal, nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverési és bérleti feltételek aulirott község jegyzőnél bárki által megtekinthetők.

Kelt Pozsony-Taksonyban 1903. évi február hó 16-án.
Varga Ernő,
k. jegyző.

Varga Gáspár,
bíró.

1-1

MAGYAR PÓLÓS CSALÁDOK MÚLTJA ÉS JELENE

A póló családok érdekes történelmi momentumainak kiemelésével és érdekesebb a jelen híreivel nem csak a magyar póló sportról tudhatunk meg igen sokat, hanem magáról a magyar történelemről is igen sok tanulságos, néha pedig szórakoztató emlékhez is juthatunk.

A főúri családok egymás között házasodtak, igen gyakran akár unokatestvéri szinten is. Vagy, ahogy a Széchenyi családban is történt, az idősebb fiú özvegyét elvette a fiatalabb fiú. Tehát a rokonsági kapcsolat igen gyakori volt közöttük. Emiatt valóban adódtak genetikai gondok is, ahogy főúri gőg, vagy egyéb problémák is megonthatták az egyes nemesi családok hírnevét.

Ugyanakkor számtalan hőstett és jelentős érdemek fűződnek a nemesi családok nevéhez a magyar történelemben. E korban ugyanis minden nép esetében óhatatlanul, a jelentős vagyonnal és befolyással bíró nemesi családok alakították ugyanis, jól vagy rosszul, az adott nép sorsát. Ezért igen fontos megismerni azokat, akik sokat tettek nemzetünk függetlenségéért és felemelkedéséért.

Sok különösen érdekes, figyelemfelkeltő különleges történet is fennmaradt szerencsére és érdemes ezeket felidézni.

A figyelmes olvasó megtudhatja például későbbiekben azt is, hogy milyen távoli összefüggés lehet egy nemesi cím és egy lovasszobor állítás különleges körülményei között.

A múlt és a jelen ráadásul igen nagy hasonlóságot mutat, a régi és az újkori póló sport indulási nehézségei és más eseményei vonzatában is.

ANDRÁSSY CSALÁD

Az **Andrássy család** tagjainak igen kiemelkedő szerepe volt a Magyarországi ló-sport és a póló sport fejlődésének elősegítésében.

Az Andrássy családnak a Magyar történelemben is oly kimagaslók az érdemei, és olyan híresek voltak a XIX. század Magyar történelemben, mint a XX. században a Kennedy családnak az USA-ban. Nem véletlen, hogy Jókai Mór regényeiben is felismerhető alakjuk és tetteik.

A magyar filmművészet adója Magyarországnak az életük megfilmesítésével!

¹⁴Az Andrássy család egyike azoknak a régi ősi magyar grófi családoknak, akik eredetüket az Ázsiából kivándorolt ősmagyarokig vezetik vissza. Ennek a régi székely családnak egy tagja, a legenda szerint szent István koronázási ünnepén, egy külföldi bajvívóval megküzdve annak fejét kettészelte. E tettéért a királytól címet, és az „Erős” jelzőt kapta jutalmul, majd a király két év múlva már Erdély vajdájává tette a bátor lovagot. A hiányos adatok és iratok miatt nehezen követhető a család története és felemelkedése, de itt-ott azért feltűnik nevük a krónikákban.

A családi krónika azonban feljegyezte, hogy az Andrássyak vitéz katonák voltak, harcoltak a törökök, poroszok, labancok ellen is. Tagjai nem egyszer szereztek tábornoki tölgyfalevelet zubbonyukra. Egyesek Mars istenét mások pedig az Egyházat szolgálták püspökként, megyei főispánként. Ismert volt egy Andorás nevű ős, akinek három fiúgyermeke volt, Józsa, Vida és László. A feljegyzések szerint mindhárman bátor vitézek voltak, Józsa és Vida is ütközetben lelte halálát. A családfa leírása itt megszakad, csak I. Lajos uralkodása idején Zsigmond tűnik fel, mint temesi albán, aki Nikápolynál esett el 1396-ban.

Hunyadi János kormányzósága alatt élt Bertalan, aki számtalan hőstettel tűnt ki a vitéztársai közül. Már 1441-ben, I. Ulászló uralkodása idején, Szendrőnél tüntette ki magát, Mezet bég elleni harcias bátorságával, akit a következő évben Szentimrénél halálosan meg is sebesített. 1448-ban ő maga is halálosan megsebesült a rigómezei csatánál. Fia Boldizsár, Mátyás király oldalán küzdött, unokái Imre, Lázár, Tamás nagy harcosok voltak, akik közül Lázár utóda Márton fia vitte tovább a családot. A legendák itt véget érnek, és innentől kezdve már hitelesebb források állnak a családfa kutatók rendelkezésére.

Andrássy Mártont az okiratok 1539-ben már főemberként említik a székelyek között, aki Szapolyai János ivadékanak, János Zsigmondnak trónra jutásán fáradozott. Az időközben nagykorúvá vált János Zsigmond egész falvakat adományozott az öt hűségesen szolgáló főembereknek.

Az Andrássyak hosszú történetét nem lehet itt most sajnos mind leírni.

¹⁴ <http://www.hirek.sk/multunk/20110426191005/Az-Andrassy-csalad-fenykora-es-hanyatlasa.html>

Történetünkhöz **Gróf Andrassy György** (1797-1872) által kapcsolódik, aki (*gróf Széchenyi István, Batthyány Fülöp herceg, gróf Batthyány János Nepomuk és sok más támogatóhoz is hasonlóan*) jelentős összeget (10 000 Ft-ot) ajánlott fel a **Tudományos Akadémia** céljára. Nevéhez fűződik a vasútépítés támogatása, és az 1838-as Pesti árvízben (*báró Wesselényi Miklóshoz hasonlóan*) ő is mentette, segítette az embereket.

A Tisza szabályozásról híres **gróf Andrassy Károly** (1792-1845) mindhárom fia (**Manó, Gyula, Aladár**) lóháton harcolt együtt az **1848-as Pákozdi csatában** Jellasics ellen. (*Lásd róluk bővebben a következő oldalon.*)

ANDRÁSSY GÉZA GRÓF BPC ELNÖKE & RENDES TAG, PJ.

Gróf Andrassy Géza (1856-1938) (*gróf Andrassy Manó a „vasgróf” fia*) családi hagyományainak ismeretében jobban érthető, miért válhatott a Magyarországi póló megvalósítójává. Ő a **BUDAPESTI POLO-CLUB** létrehozója. (*Róla bővebben már korábban és később is szakször lesz még a neve megemlítve.*)

ANDRÁSSY MANÓ GRÓF

Gróf Andrassy Géza apja **gróf Andrassy (Emmanuel) Manó** (1821-1890) Oláhpatokon született. (*A Betléri ág alapítója.*) A vasércfeldolgozás és kohászat terén végzett tevékenysége okán kapta a „**vasgróf**” nevet. (*Lásd Rudabányai vasérctelep, vaskohók, vasgyárak, Salgótarjáni vasmű.*)

Világlátott újíto arisztokrata volt. 1840-es években Ny-Európai útát tett, és Spanyolországot, Portugáliát Marokkót is is bejárta.

1848-ban részt vett az utolsó rendi országgyűlésen, Pákozdi csatában együtt harcolt Gyulával és Aladárral.

1849-ban amikor Windisch-Grätz bevonul Budára emigrál. Beutazza Indiát, Kínát, Indonéziát, Ceylont. (*Könyve 1853-ban jelent meg: Utazás Kelet Indiákon.*) Hazatérve Tisza szabályozásban is részt vett.

Tudományos akadémia tagja, és országgyűlési képviselő is lett. Beltéri kastélyt visszavásárolja, felújítja halastavakat létesített. Házasságából fián kívül 4 lánya született.

14 hónappal élte túl öccsét Gyulát a Krasznahorkai vár alá temették el.

ANDRÁSSY GYULA GRÓF MAGYARORSZÁG ELSŐ MINISZTERELNÖKE

Gróf Andrassy Gyula (1823-1990) vált a leghíresebbé a családból, mint a kiegyezés létrehozójaként (és persze „*Sissi császárnéval való románca révén*”), majd azt követően Magyarország Miniszterelnökként, később pedig az Osztrák-Magyar Monarchia Külügyminiszterekén. Ő közzismerten a lovaglás szerelmese volt, és tekintélyével, tudásával, vagyonával is segítette a magyar lótenyésztés, valamint a lovassport fejlődését.”

„Sissi” Erzsébet Királyné;

gróf Andrassy Gyula;

testvére gróf Andrassy Manó a „vasgróf”

ANDRÁSSY GYULA GRÓF IFJ. BPC VÁLASZTMÁNYI & RENDES TAG, PJ.

¹⁵ **ifj. gróf Andrassy Gyula** (1860-1929), (*gróf Andrassy Gyula fia*), (*jogi szakíró, az osztrák-Magyar Monarchia utolsó külügyminisztere, a Magyar Királyság belügyminisztere*) is részt vett a póló játék magyarországi meghonosításában. Ez sem volt véletlen, hiszen családjában nagy hagyományai voltak a lovasportnak.

Az idősebb gróf Andrassy Gyula nyilvánvalóan megtekintette fia, az **ifj. gróf Andrassy Gyula** póló mérkőzéseit, ahogy testvére gróf Andrassy Manó, a „vasgróf” is feltehetően megtekintett fia Géza játékát, és ismerve a lovagló tudásukat, lovassportok iránti lelkesedésüket is, feltehetően ki is próbálták a póló sportot ők is.

Ifjabb Andrassy Gyula az 1890-es években.

Ifj. gróf Andrassy Gyula (1890-es években)

ANDRÁSSY TIVADAR GRÓF BPC VÁLASZTMÁNYI & RENDES TAG, PJ:

Gróf Andrassy Tivadar (1857-1905) (*gróf Andrassy Gyula első szülött fia, ifj. gróf Andrassy Gyula bátyja,*) neve is meg van említve már az 1900 májusi versenyen, mint póló játékos.

¹⁶Említésre méltó, hogy míg **gróf Andrassy Géza** rendelkezett a legtöbb póló pónival (11) a parnói ménese által, **gróf Andrassy Tivadar** pedig Erdélyi ménésében foglalkozott tenyésztéssel, de a legtöbb lovat Angliából szerezték be.

¹⁵ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A1ssy_Gyula_\(politikus,_1860%E2%80%931929\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A1ssy_Gyula_(politikus,_1860%E2%80%931929))

¹⁶ Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1872-1914; 211.o.

ANDRÁSSY KÁROLY GRÓF BPC PJ.

Gróf Andrassy Károly (1888-1910) (gróf Andrassy Géza idősebb fia, ifj. Manó bátyja) is együtt pólózott a többi Andrassy-val, azonban nagyon korán, 22 éves korában „hosszadalmas és kinos betegségben” meghalt. A gróf Hencel-féle kert pozsonyi országúti falával átellenben temették el egy római szarkofágban.

Andrassy Tivadar gróf, a közpályán kimagasló államférfi, a Magyar Lovaregylet választmányi tagja hosszadalmas, kinos betegség után szombaton délután Budapesten Fő-utí palotájában elhunyt. Andrassy Tivadar gróf ifjúsága komoly tanulmányokban telt el. Mint Andrassy Gyula gróf legidősebb fia, a családi tradícióhoz híven, politikai pályára készült, melyre egyéni hajlandósága is predestinálta. A képviselőházba már korán, 1881-ben jutott, s ez idő óta állandóan tagja volt a háznak, melynek 1890–1896-ig egyik alelnöke volt. Politikai tevékenysége mellett a képzőművészetek volt az, mely leginkább érdekelt. Neki magának is művészi tehetséget adott a sors, a miről több amateur-kiállításon bemutatott képei és rajzai tanuskodtak. Elnöke volt a Képzőművészeti Társulatnak, s főiri köreinkben teret hódított a művészet iránti érdeklődésnek. A nemes gróf a lötenyésztésnek is híve volt, a kilencvenes években testvérével együtt versenystállót is tartott, s lovai közül *Levente* két éves korában megnyerte a Cadet versenyt és a Kladrubi díjat, az 1896-iki derbyben harmadik lett *Tokio* és *Csapláros* után. *Adoma* győzelemre vitte az Andrassy színeket az 1899-iki Alagi díjban, majd három évre rá a Tatra handicapot is megnyerte. Jobb lova volt még *Cid* is, mely mint a Sztáray-Andrassy szövetség lova: több versenyt nyert. Az elhunyt holttestét vasárnap szentelték be, s vasuton Tőke-Terebesre szállították, a hol ma délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra. Emlékét családján kívül, jó barátai s az ország is kegyelettel őrzi meg, benne egy nemes, minden szép iránt fogékony, finom érzésű és puritán lélek szállott el a földről. Az Andrassy-család nagy tradíciónak az elhunyt méltó letéteményese volt és alakja igaz példa mindenki előtt, hogyan kell minden jóért lelkesülni, a hazának, társadalomnak és a családi körnek élni.

A képen gróf Andrassy Károly látható édesapjával gróf Andrassy Gézával, 1905.05.15. halálának és temetésének híre
a Kassai Rákóczi ünnepélyeken történt felvonuláson

Gróf Andrassy Károly „hosszantartó és kinos” betegsége magyarázhatja miért festett borús képeket

ANDRÁSSY MANÓ GRÓF IFJ. BPC PJ.

Ifj. gróf Andrassy Manó (1892-1853) (Géza fiatalabbik fia, a „vasgróf” unokája), aki elsőként belevágott a póló lovak tenyésztésébe.¹⁷ **Cinderi ménésében** argentinai és skót ponykat tenyésztett.

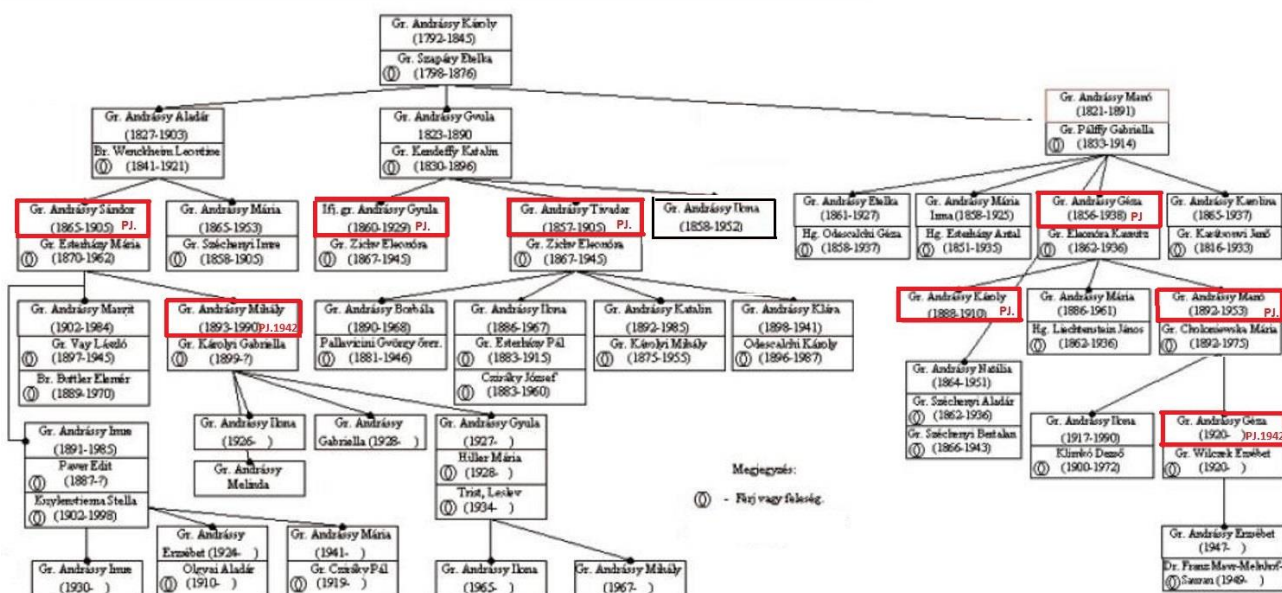
(Később báró Kemény család alsózsuki ménésében, majd a báró Wesselényiek utóbb pedig a gróf Telekieszibói ménésében is neveltek póló lovakat.)

ANDRÁSSY SÁNDOR GRÓF BPC VÁLASZTMÁNYI & RENDES TAG, PJ.

Gróf Andrassy Károly 3. fia (Manó, Gyula, Aladár) közül a legtovább élt gróf Andrassy Aladár (1827-1903) is még kipróbálhatta a pólót és megtekinthette fiát gróf Andrassy Sándor (1863-1946) a politikus, sportvezetőt, országgyűlési képviselőt is a pólópályán.

¹⁷ 1942 Aich Hubert Poloiskola MPC 1942 kiadása; 112.o.

Andrassy családfa gróf Andrassy Károlytól. „P.J” betűkkel jelölve 8 fő, aki dokumentáltan pólójátékos volt.

A BPC-ben Gróf Andrassy Géza'n kívül, Andrassy Sándor, ifj. Gyula, Tivadar, Károly, ifj. Manó grófok, az MPC-ben gróf Andrassy Géza unokája ifj. Géza (1920-1997) és Aladár unokája Mihály (1993-1990) is játszott. Joggal feltételezhető, hogy az idősebb Andrassyak (Manó, Gyula, Aladár) is kipróbálták a póló sportot.

Az Andrassy-ak dicső tettei, és különösen gróf Andrassy Gyula kezdetben kalandos, majd fantasztikusan sikeres pályafutása, sokkal nagyobb figyelmet érdemelne. Minden magyar büszke lehet rájuk.

Sokak számára érdekes, sorozat kalandfilm is készülhetne gróf Andrassy Gyuláról és az Andrassy-akról.

A **MAGYAR POLO CLUB** minden évben megrendezi a **COUNT ANDRÁSSY POLO CUP**-ot, az Andrassy családnak a magyar hazáért, a magyar lovassportért, különösen pedig a magyar póló sportért hozott áldozatos tetteik emlékének ápolása érdekében.

E rendezvényekre a magyar póló sport alapítóinak és korábbi játékosainak leszármazottai hagyományosan meg vannak hívva hivatalosan díszvendégként.

PALLAVICINI CSALÁD

PALLAVICINI GYÖRGY ŐRGRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

¹⁸**Pallavicini György őrgróf** (1881-1946) a BUDAPESTI POLO-CLUB „rendes” tagjai között van megemlítve és később is igen sokszor említik a híradások a nevét.

1911-ben **Andrássy Borbálával** (1890-1968) kötött házasságával az Andrássy családdal való kapcsolata is létre jött.

Mivel **ifj. Andrássy Gyula gróffal** együtt pólózott, *(kinek csak 4 lány gyereke született: **Borbála**, Ilona, Katalin, Klára)* ezért igen valószínű, hogy e frigyből a póló sport is szerepet játszott.

Lásd *(később teljes terjedelemben idézett)* **1908 május póló** mérkőzésről szóló tudósítás, ahol mindannyian együtt szerepeltek a tudósításban. *(Gróf Andrássy Borbála, Andrássy Boy grófnő megnevezéssel.)*

„Pompás autók, gyönyörű magánfogatok és gyors fiakkerek ontatták az előkelő közönséget a budapesti versenypályának a pólómérkőzésre fenntartott helyére múlt pénteken.

Itt adjuk azoknak a neveit, kiket sikerült összeírunk:

*Urak: **Andrássy Gyula gróf belügymin.**, Batthyány Elemér gróf, Csekonics Endre gróf,.....*

Az „Old men” csapatban: gróf Bánffy Miklós, Rohonczy Lőrinc, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrássy Géza játszottak, míg a „Boys” csapat gróf Wenckheim József, gróf Andrássy Károly, **Pallavicini György őrgr.** és gróf Széchenyi László-ból állott. ....

Utolsó verseny volt: a nők nyeregbe segítése. A férfiak kantárszáron vezetve a lovakat rohantak arra a helyre, ahol a hölgyek állottak.

A hölgyeket nyeregbe segítve kellett segíteni, kiknek a kiindulási helyre kellett visszatérni. Győztes az, aki elsőnek ér a kiindulási helyre. E versenyt **Andrássy Boy grófnő** nyerte **Pallavicini György gróf** asszisztálása mellett.”

Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 133. oldalán megemlítik:

„A Budapesti Polo Club **1909. május 12-i** pólómérkőzés alkalmával magasugratás és díjugratás versenyszámokból álló sikeres lovasmérkőzést tartott.

A magasugratást Pongrácz Artúr őrnagy nyert Bunkó nevű lovával (160 cm), míg a második **Pallavicini A.** főhadnagy lett Miskával (155 cm).”

Pallavicini Antal (1850-1916) *(huszár)* altábornagy Pallavicini Artúr (1810-1872) fia.

Ebből látható, hogy nem csak egy Pallavicini érintett a BUDAPESTI POLO CLUB vonzatában.

Pallavicini György őrgróf karakán jellemű volt, így a frank hamisítási ügyben bátran támada a Bethlen kormányt, majd Hitler-ellenes legitimista álláspontot képviselt a II. Világháború alatt is.

Gróf Andrássy Borbálával való házasságából négy gyermekük született. *(György, Antal, Edel Thyra.)*

Az ifjabb gróf Pallavicini Györgyöt az ellenállási mozgalomban való részvételéért a németek elfogták és Dachaubba hurcolták. *(Apja is el akarta hurcolni a gestapo, de olyan rossz egészségügyi állapotban volt már ekkor, hogy úgy döntöttek nincs értelme elhurcolni, 1946-ban meg is halt.)* Dachauból hazatérése után 1946-ban az ÁVO elfogta, majd átadta a Szovjet titkosszolgálatnak (NKVD) és az Szibériába hurcolta. 1949-ben egy Szibériai lágerben halt meg.

Gróf Pallavicini (Pálkás) Antal (1922-1957) is apja elveit követve, a német megszállást követően (1944 március 19) bekapcsolódott a náciellenes mozgalomba **Bajcsy-Zsilinszky Endrével** együttműködve. *(Bajcsy-Zsilinszky Endre, Dr. Ivanics György Zsilinszky Endre nagypapjának unokatestvére volt. Ebből is látszik, hogy igen sok eseménynél van találkozási pont a könyvben felsorolt személyek családtagjai között.)*

Gróf Pallavicini Antalt is letartóztatták, de megszökött és Temesvár térségében átszökött a frontvonalon. Ennek köszönhetően számára lehetőséget biztosítottak, hogy nevet változtasson és belépjen a Magyar Néphadseregbe, ezáltal megmenekül-

¹⁸ https://hu.wikipedia.org/wiki/Pallavicini_Gy%C3%B6rgy

jön a kommunista terrortól, mely társadalmi osztályát sújtotta. Emiatt viszont családjában fekete báránynak számított, pedig csak kénytelen-kelletlen volt e cselekedete. Ez meglátszik abból is, hogy 1956-ban a rétsági Páncélosezred tisztjeként ő szabadította ki fogságából **Mindszenti József hercegprímást**. Emiatt viszont 1956-os forradalom leverését követően kivégezték 1957-ben.

¹⁹Hátrahagyott családtagjait a Kádár-rendszer politikai rendőrsége továbbra is figyeltette, gyermekei elől elzárták a főiskolai tanulmányok lehetőségét. Kétszer házasodott.

Első feleségét, Székely Juditot (1924–1999), 1947. május 24-én vette feleségül Budapesten. A házasságot 1952-ben bontották fel. Házasságukból egy fiú született, András, 1948-ban, aki 1973-ig itthon élt, majd diszsidált, ma Torontóban él, csak a rendszerváltás után látogatott haza. András fiától származó unokája **Pallavicini Zita** újságíró, eredeti szakmáját tekintve színésznő.

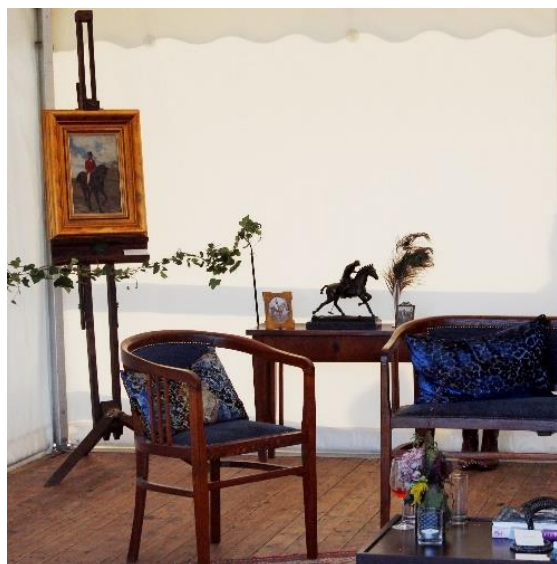
1953-ban, Dudás Ilonával (*1931) kötött házasságából egy leánya született, Borbála 1954-ben, aki máig Budapesten él.

2016 06 29 COUNT ANDRÁSSY CHALLENGE CUP

Sokféle képen lehet megőrizni valakinek az emlékét.

Az Andrassy-ak és Pallavicinik kései utódának számító **Pallavicini Zita** a rendezvény külön sátorában, nagyon szép kiállítást hozott létre a birtokában lévő Andrassy-Pallavicini emlékekből.

A rendezvényen tartották meg a MAGYAR POLO CLUB méneseiben született polo pony kiscsikó (**Tristan Pallavicini Polo Pony**) névadó ünnepségét is, melynek Pallavicini Zita lett a névadója.

Andrassy-Pallavicini emlékkiállítás; Tristan Pallavicini Polo Pony, Dr. I.Gy. és Pallavicini Zita a névadó

¹⁹ https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1link%C3%A1s-Pallavicini_Antal

BATTHYÁNY CSALÁD

BATTHYÁNY ELEMÉR GRÓF BPC TISZTELETBELI TAG

²⁰A hősi halált halt első miniszterelnökünk **gróf Batthyány Lajos** fia **gróf Batthyány Elemérnek** (1847-1932) is jelentős szerepe volt a magyar lótenyésztés és a lósportok fejlődésében. Kiváló sportman, híres lótenyésztő és versenyző, telivér ménese a dácai birtokán volt. 1881-ben elnyerte azt Ausztriai derbyt (50 000 frt.) Gaga nevű ménjével. Társaival nagy szerepe volt a turf új korszakának létrehozásával. Ennek részeként lett a **Magyar lovaregylet** elnöke (1891-től, 1881-től igazgatósági tagja.)

A Vadász- és Verseny-Lap 1875-ös száma (lásd később) megemlíti, hogy elsőként ő mutatta be a „*lovas-labdajátékot*” Magyarországon, saját maga által Angliából hozatott „*műszerekkel*”. A Lovaregylet elnökeként az első pólópálya helyszínének biztosításával, sőt 1000 koronás támogatással is segítette gróf Andrássy Géza kezdeményezését. Nem véletlen tehát, hogy a **BUDAPESTI POLO-CLUB** megalakításakor tiszteletbeli tagként szerepelt a taglistán.

gróf Batthyány Elemér(1847-1932);

gróf Batthyány Kázmér (1807-1854)

GRÓF BATTHYÁNY KÁZMÉR

Gróf Batthyány Lajos unoka testvére **Gróf Batthyány Kázmér** (Pozsony 1807-1854 Párizs) az 1849-es Szemere kormány külügyminisztere **Kisbéri** birtokán saját ménessel rendelkezett, ahová unokatestvére **németújvári herceg Batthyány-Strattmann Gusztáv** (1803-1883) segítségével angol telivéreket (1829-től kezdődően) hozatott Angliából, a lóállomány javítása céljából.

Batthyány-Strattmann Gusztáv ugyanis Angliába költözött, még rangját is honosította ott, mivel úgy döntött lótenyésztést ott folytatja.

Manapság talán nehéz ezt megérteni, de akkor a legkiválóbb üzletnek számított az angol telivérek tenyésztése. Az Angol telivér tenyészetek, ménesek olyan értéket képviseltek, mint most egy jelentősebb, legjobb minőségű olajmező. A lóállomány javítására ugyanis a Világon mindenhol Angol telivéreket alkalmaztak. (Ahogy manapság is, csak most nagyságrendekkel kevesebb a lólétszám és ezért annak a jelentősége.) A galopp pályákon pedig ők, vagy leszármazottjaik nyertek meg minden versenydíjat.

Akkoriban pedig a lovak elengedhetetlenül nélkülözhetetlenek voltak mindenhol. A lovak „energia hordozónak”, a mai gépek elődeinek számítottak. Nélkülük nem lehetett volna megművelni a földeket, ahogy velük is csépeltek. Nem létezhetet volna szállítás, velük közlekedtek, és az országok haderejének elengedhetetlen része volt a lovashadtestek, még az ágyúkat is ők vontatták. Akkoriban nem voltak traktorok, cséplőgépek, kamionok, személyautók, repülő, tankok stb., viszont ott voltak a lovak, akik mind ezek feladatait ellátták tökéletesen.

²⁰ http://www.kislexikon.hu/batthyany_elemer.html#ixzz4SEuOj8oU

A Vadász- és Verseny-Lap 1902 márciusi számában megjelent ménesek eladási összesítője megfelelő bizonyíték erre. Gróf Andrassy Géza Carrasco-ért 110 ezer pengőt, a Kisbéri ménes Frangepán nevű lováért pedig 113 Ezer pengőt kapott. Ezek hatalmas összegek! Összevetve ez külön-külön is majdnem akkora, amit gróf Széchenyi István egy éves jövedelemként felajánlott. (Ez az összeg pedig egész pontosan 60.000 forintot, vagyis 120.000 korona.)

Gr. Andrassy Géza.			
3é Carrasco	110500	2é Kitchener	1950
4é Bohème	19600	4é Bohó	1673 ¹ / ₂
2é Lucie	8960	2é Roulade	1170
2é Cartell II.	4180	3é Dagmar	1050
3é Lovag	5390	2é Valse dieue	270
2é Grinzinger (azel. Lator II.)	2370	2é Onkel Paul	210
12 ló 157323 ¹ / ₂ K.			

Kisbéri ménes.			
3é Frangepán	113680	4é St. Maur	9370
6é Aldomás	18310	4é Alice	7880
3é Prima	11190	5é Per Butters	7706 ² / ₃

Vadász- és Verseny-Lap 1902 03 01 (A BUDAPESTI POLO CLUB meghívójánál) megjelent eladási összesítő

Birtokainak kezelését herceg Batthyány-Strattmann Gusztáv Kázmér unoka öccsére bízta. A 48-as Szabadság harc kitörésekor mégis hazatért és a hazájáért harcolt. Büntetésként, vagyonkobzás mellett, rangjától lefokozva, közlegényként besorozták a császári hadseregbe. Befolyásos ismerősei révén azonban sikerült Angliába távoznia. Mivel ő megélte a kiegyezést, birtokait visszakapta.

Ennek köszönhetően a Batthyány családnak ma is jelentős birtokai vannak Burgenlandban. Számukra még Trianon is némileg szerencsés fejlemény volt. Ugyanis ennek köszönhetően a kommunista terrort megúszták, és nem államosították az ottani földjeiket még a II. Világháborút követően sem. Ráadásul míg Ausztriában eltörölték a rangokat azonnal a császár bukását követően, de a később Ausztriához csatolt Burgenlandra ez nem vonatkozott, mivel féltek, hogy a magyar nemesek, akkor Magyarországhoz való csatlolás pártjára állnak.

Így vagyonuk és rangjuk is megmaradt ott. Ugyanakkor magyarságukat is megőrizték. Ennek szép példája a családjuk kezdeményezésére és fővédnökségükkel minden évben megrendezésre kerülő **Bécsi Magyar (Szent István) Bál**, melynek köszönhetően a **MAGYAR POLO CLUB** képviselőjeként részt vehetett az Ivanics család is 2016 02 08-án.

2016 02 08 Bécsi Magyar Bál palotás nyitótánca; gróf Batthyány Á. és Dr. Ivanics Gy. családtagjai a bál előtt

Gróf Batthyány Kázmér nem volt ilyen szerencsés. Utód nélküli, korai halála miatt, (nem élte meg a kiegyezést) a Kisbéri Batthyány birtok végleg elveszett és a császáré lett. A gróf Batthyány Kázmér által létrehozott lóállományra és lótenyésztési tapasztalatokra alapozva hozták létre a Kisbéri császári ménes, melynek végső eredménye lett a Kisbéri lófajta.

²¹Aich Hubert Poloiskola című könyvében igen fontos információ van megemlítve, nevezetesen a pólósportra javasolt lovak között elsőként a kisbéri ménes lovait ajánlja.

Polosportunk a legkitűnőbb lóanyagot mindenkor az állami ménesekből nyerte, de igen jók a tapasztalataink a magán-ménesekre és az ország egyes vidékei tájfajtáira nézve is.

A kisbéri állami ménes angol telivéreket és magyar félvéreket nevel.

Szükséges megemlíteni, hogy a MAGYAR POLO CLUB polo pony állományában szintén van kisbéri fajtájú polo pony és e lófajta beigazolta a várakozásoka, mivel igen jól szerepel.

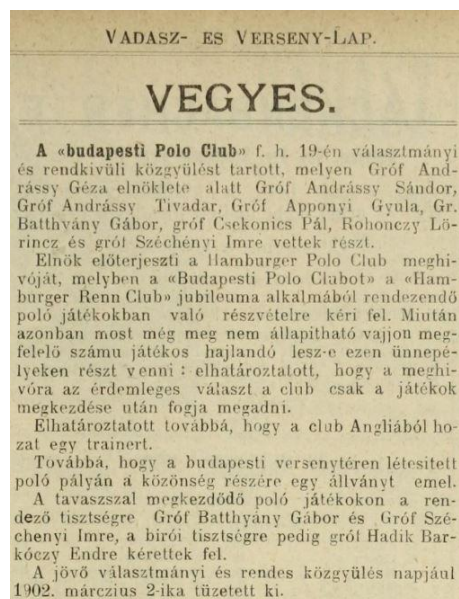
²¹ 1942 Aich Hubert Poloiskola MPC 1942 kiadása; 111.o

BATTHYÁNY GÁBOR GRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

A Vadász- és Verseny-Lap 1902 február 22-i tudósításából tudhatjuk meg, hogy a „**budapesti Polo Club**” 19-én választmányi és rendkívüli közgyűlést tartott a Hamburgi Polo Club meghívásának ügyében. A pólójátékok a rendező tisztségére **gróf Batthyány Gábor** és **gróf Széchényi Imre**, a bírói tisztségre pedig **gróf Hadik-Barkóczy Endre** kérték fel.

Megtudhatjuk, hogy ekkor is még a Lóversenytéri pályát használták, ahol a közönség részére „*állványt*” (*ülőhelyet*) hoznak létre, és elhatározták, hogy egy angol tréneret hoznak. (*Mr. Ritch neve sok helyen említve van később.*)

Az is érdekes, hogy már akkor is praktikusán egy nap tartották a választmányi (*manapság elnökségi*) ülést és a közgyűlést, ha már összejöttek.

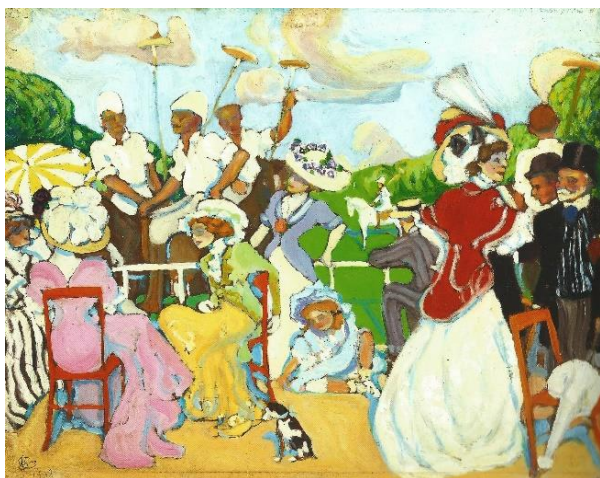

Gróf Batthyány Gyula (1887-1959) (*gróf Batthyány Lajos dédunokája*) festő életútja bizonyítja, hogy a póló sporthoz nem csak pólójátékosként lehet kötődni.

Igen sok szép festményt készített ugyanis a pólós témakörben, mely a pólósport rajongói számára különösen értékes.

Ebből is látható, milyen sok szálon kapcsolódik a Batthyány-ak életet a pólóhoz.

Elegáns nézők a lovaspóló-mérkőzésen, 1908 körül (lappang)

Gróf Batthyány Gyula (1887-1959) festő képei (képsorozatai) pólómérkőzésekről 1908 körüli időszakból

WENCKHEIM CSALÁD

²²**Báró Wenckheim Béla (1811-1879)** 1875 március 2-től október 20-ig Magyarország 7. Miniszterelnöke.

Részt vett a 48-as szabadságharcban, ezért menekülnie kellett. 1860-ban amnesztiával kerülhetett vissza Magyarországra és ekkor kapcsolódhatott be a **Kisbéri ménestenyésztési munkálataiba**, az öt főből álló bizottság elnökeként.

Az ő szakértelmének is köszönhetően lett a Kisbéri lófajta olyan jó minőségű és híres.

Angliából 1865-ben 2600 fontért vásárolt **Buccaneer** nevű mén ivadékai Angol pályákon 678 060 fontot nyertek 1878-ig. Leghíresebb utód **Kisbér** nevet viselte, aki 1876-ban megnyerte az **Epson Derbyt**, majd néhány hét múlva a Grand Prix de Paris-t.

Kisbéren született **Imperiál** és az itteni, 1871-ben Angliából exportált fedezőmén **Cambuscan**-tól származik a világhíres **Kincsem** nevű ló is.

A századforduló idején a Wenckheim család birtokába került maga a kastély és most ott látható Wenckheim Béla lovas szobra.

Kisbéri fedeles lovarda és előtt Wenckheim Béla szobra

A szobornak külön története van. 1961-ben Bábolna akkori nagyhatalmú kommunista úra a Kisbéri ménest egyszerűen megszüntette, (*csirkeneveldét csinált az épületekben*) és úgy vélte, hogy akkor már a szobrot is viszi Bábolnára. A kisbéri lakosság tiltakozására a hivatalos szoborát helyezés elmaradt, de később az éj leple alatt egy bábolnai brigád elvitte. Lakossági tiltakozás miatt végül mégis visszakerült. A Kisbéri lófajtát nem sikerült a kommunistáknak eltüntetni, mert a lakosság tovább tenyésztette és manapság már megfelelő keretek között tenyészthetik. (*A MAGYAR POLO CLUB polo pony állományába vettek e fajtából, és kiválóan bevált a pólóhoz.*)

A Vadász- és Verseny-Lapban gyakran megjelentek hírek a Wenckheim család tagjairól.

A Lovaregylet elnökéül br. Wenckheim Bélát választották meg, intézők gr. Szapáry Antal, gr. Almásy György, gr. Károlyi Gyula, gr. Festetics Pál, gr. Szapáry Imre voltak; versenyrák gr. Batthyány István, br. Ambrózy Lajos, gr. Szapáry Iván; titkár Keve József. A 30 tagú választmányban az akkori idők legkiválóbb sportmanok nevét látjuk. Az életfogytiglani tagok névjegyzéke 94, a tíz évi tagoké 23 főre rugott.

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A budapesti Polo Club szerda délutáni mérkőzése igen kedvező időben, előkelő közönség jelenlétében folyt le. A fehérek csapatában a következő lovasok vettek részt: Windischgraetz hg., őrgrof Pallavicini György, gróf Károlyi Lajos és Mr. Adams, míg a vörösek dressben báró Neimans, gróf Wenckheim I., Ritch Herbert és Rohoney L. játszottak. Hat játékidőn keresztül küzdöttek az ellenfelek. A vörösek erősebbnek bizonyultak ugyan a fehéreknek, de csak minimális goal-aránnyal tudták a mérkőzést megnyerni. Érdekes volt, a mint gróf Károlyi Lajos gyönyörű lerohanás után mesteri hajtó-utóval goalt lőtt. A másik játékidő alatt gr. Wenckheim legalopozta a fehéreket és bachand ütessel megszerezte a vörösek vezető goalját. A végeredmény 5:4 volt a vörösek javára. A mérkőzést gróf Széchenyi László, vezette mint bírő. A legközelebbi mérkőzés pénteken délután 4 órakor lesz.

A Budapesti Polo Club változatos és érdekes programján hétfőn — f. hó 18-án — a házások és legények-csapatá mérkőzése szerepelt. A training technikai eredménye párosult a fegyelmezett csapatok szigorú összjátékával ugyanígy, hogy minden játékos helyét el nem hagyva, ellenfeletől percze sem távozott és szerepét betöltötte. A játékot mr. Ritch —umpire— sipjára a házások: gróf Széchenyi László, gróf Banffy Miklós, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrássy Géza, a legények: gróf Wenckheim József, gróf Sigray Antal, őrgrof Pallavicini György, és Rohoney Lőrincz ur egyforma vehemenciával közdik. Változóknak játék mellett a biztos védelmek meghiúsítják a legpontosabb támadást is és a pihenőig 0:0 a score. A második összecsapásban a házások javára 1:0 lesz a játék eredménye. A harmadik időszakban a házások támadása érvényesül jobban és a játék a legények tereben elkecseregettéssz, de a szabadon lévő gróf Andrássy Géza, négyes, csakhamar goalt csinál. A felállítás után gróf Sigray beadja a golyót gróf Wenckheimnek, ki azt goalá érvényesíti de azután gróf Károlyi goaljával ez időszak is 2:1 eredménnyel a házások javára marad. Az utolsó periódus alatt szintén 2:1 az eredmény a házások javára s így a matchet (5:2) arányban ők nyerték meg.

1905 Lovaregylet elnök br. Wenckheim B.; 1911 05 12 gr. Wenckheim I.; 1908 05 20 Legény gr. Wenckheim J.

²² <http://www.wenckheim.hu/kisber.htm>

Gr. Wenckheim Ilona és gr. Teleki Gyula.

1909 gróf Wenckheim Ilona és gróf Teleki Gyula

WENCKHEIM JÓZSEF GRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

A grófi ágnál meg kell említeni **gróf Wenckheim Józsefet** (1733-1803). Ő a gyula melletti kigyós pusztát választotta lakhelyéül és a törökök elleni felszabadító háborúban tanúsított vitézsége okán 1802-ben kapta meg a grófi rangot.

Fia **gróf Wenckheim József Antal** (1780-1852) Ókigyóson kastélyt épített. (*Jókai Mór róla mintázta az „Egy magyar nábob” regényének hőstét.*) Neki csak a 3. házasságából született egyedüli (leány) gyereke,

gróf Wenckheim Krisztina Annamária Regine (1849-1924), aki unokatestvéréhez

gróf Wenckheim Frigyeshez (1842-1912) ment feleségül és felépítették a Szabadkigyósi kastélyt.

7 gyerekük közül **gróf Wenckheim József** (1877-1952 *Algír*) örökölte a birtokot, aki a BUDAPESTI POLO CLUB tagjaként van említve a Vadász- és Verseny-Lapban 1903-as cikkében.

Két fia közül gróf Wenckheim **Dénes Sigfried** (1921-1943, *tehát születési dátumából adódóan nem lehet a BPC alapítótagja*) repülő tisztként 1943-ban Kijev mellet hősi halált halt. Krisztián nevű fia túlélte a Világháborút, szüleivel algériába menekült és örökösei most Németországban élnek.

Gróf Wenckheim Frigyes 7 gyereke

Friderika (férje gróf Wenckheim Dénes; Bécs 1861-1933 Doboz

Krisztina (1874-1970, férje gróf Széchényi Antal)

József (1877-1952, Felesége Wenckheim Denise, Fiai

Dénes Sigfried (1921-1943, felesége Cziráky Thoncette, leányuk Beatrix)

Krisztián (Fia Frigyes 1950, akinek gyerekei Denise 1986, Krisztián Taszilo 1988)

László (1880, feleség Eleonóra Wood)

Pál

Mária (férje gróf Nádasdy Tamás)

Ilona (férje gróf Zichy Alajos) (Lásd fenti képet.)

WENCKHEIM DÉNES GRÓF BPC ALAPÍTÓ TAG, PJ.

Gróf Wenckheim Frigyes első szülött lánya Friderika férjeként (1897-ben házasodtak) van megemlítve **gróf Wenckheim Dénes** (1861-) aki kora, és a megismert adatok alapján a BPC. alapító tagja lehetett. (Ő örökölte nagybátyjától gróf Rudolftól a Dobozi birtokot. Újkigyós és Doboz pedig nincs olyan messze egymástól.)

Gróf Wenckheim Antal (1813. Vöröskő – 1864. Bécs) és Zichy Mária (1822-1881) legfiatalabb gyermeke I. Dénes, aki nemcsak a vármegyében, de az egész országban elsőrangú szerepet játszik.

1861. október 20-án született Bécsben és ott nevelkedett. Magyarországra hazatérve hamar elsajátította a magyar nyelvet. Már ifjúkorában, mint képzett gazda működött nagybátyja, I. gróf Wenckheim Rudolf mellett.

Töretlenül folytatta elődje munkáját. Merész, újszerű és anyagilag mindig sikeres vállalkozásokba fogott. Jó érzékkel tudta kiválasztani gazdatisztjeit. Elve az volt, hogy minden vezető legyen szigorú és igazságos. Országszerte elismert, zseniális gazda, aki megértette a kor intő szavát és a régi gazdálkodási formát felváltotta a modern, reform gazdálkodással. Vállalkozó szellemű főúr, aki a vármegye és az ország közügyeit élénk érdeklődéssel figyelte, azok intézésében is részt vett. Wenckheim Dénes 1896-ban Ókígyóson feleségül vette **Wenckheim Friderika** (1873. május 22. Budapest–1957. Algír) grófnőt (az unokatestvérét). (Az eljegyzésről a *Vadász- és Verseny-Lap* 1896 01 05 száma tudósított.)

Elnöke volt a hosszúfoki Ármentesítő Társulatnak, tagja a vármegyei Közigazgatási bizottságnak, igazgatósági tagja a bécsi Zsoké-klubnak, a Magyar Országos Kaszinónak, a Békés vármegye Alkotmányvédő Bizottságának és a Békés vármegyei Gazdasági Egyesületnek.

Minta gazdasággá fejlesztette Békés megyei birtokait. A dobozi uradalomban 400 holdon holland és belga mintára világhírű veteményes öntözést honosított meg, a hozamot tízszeresre emelve.

Addig Európa legnagyobb öntözött területe a Párizs melletti, száznolcvan holdas rét volt.

13 ezer holdas birtokából mintagazdaságot alakított ki. Dobozai uradalmában belterjes gazdálkodást vezetett be. Csatornát ásatva négyszáz holdat öntözött területté alakított, holland és belga mintára világhírű veteményes-öntözést honosított meg. Ezzel a föld hozamát tízszeresére emelte, amivel elérte azt, hogy egy hold bérlet biztosítsa a bérlő egész éves létminimumát.

Szociális érzékenységét bizonyítja, hogy a dobozi és vésztői teljesen vagyontalan és bérletet sem tudó kisembereknek 600-600 összesen 1200 hold földet bocsátott évenként rendelkezésükre, alacsony bérleti áron. Az idős, munkaképtelen gazdasági munkások segélyezésére 12 ezer koronás alapítványt hozott létre, amelyet a község kezelt a vármegye felügyeletével a kamatokat évente rokkant munkásoknak osztották ki. Dobozon díszes kriptát, római katolikus templomot és iskolát építtetett. Ezért megkapta a pápai Szent Gergely rend nagykeresztjét, amit egyszerre legfeljebb harminc ember viselhetett.

Bécsben híres versenystállót is tartott, lovai derby győztesek voltak.

Vendégül látta birtokán első magyarországi tanulmányútja alkalmával a későbbi IV. Károly királyt.

A dobozi kastély kibővítése is az ő nevéhez fűződik.

A Hazai Bank Rt., az Alföldi Cukorgyár Rt. és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár igazgatóságában tevékenykedett. Valóságos belső titkos tanácsos, a magyar főrendi háznak 1885 óta volt tagja.

Családi életének alakulása nem volt mindig szerencsés. Első szülött gyerekük Rodulf kétéves korában meghalt. Öt gyerekük született még Denise, Lajos, Cecília, Friderika.

A gazdasági világválság nyomán (1929-1933-ig) élete utolsó öt-hat évében Dénes gróf anyagilag is tönkrement!

I. Wenckheim Világtalálkozó

Kígyóson, (új, és ó!) az ősi birtokon 1997. augusztus 20-24-e között tartották az I. Wenckheim Világtalálkozót. A világtalálkozó ötletgazdája a szabadkígyósi Hankó József volt. Sok családtag hazajött, hogy megismerje eredetét, történelmét, sok családtag ekkor találkozott először egymással. Újkígyós önkormányzata ekkor posztumusz díszpolgári címet adományozott Wenckheim József Antalnak (1780-1852.), Újkígyós megalapítójának.

Késői Wenckheim leszármazott **Wenckheim István** a rendszerváltást követően családjának támogatásával a Pécsi Sörgyárat privatizálta és ezért hazatelepült. A pólós hagyomány annyira erős volt nála, hogy pólós lovait is hozta, és ennek köszönhetően Etyeken együtt játszhattunk. (Almásy Antalla együtt, aki szintén ekkor települt haza.)

Wenckheim István később megházasodott, Prosche lányt vett feleségül és idővel egyre kevesebbet pólózott. 2003-ban még együtt szerepeltünk az Osztrák-Magyar mérkőzésen a Magyar Póló Válogatottban.

A következő évben már (az újra) győztes Osztrák csapatban játszott.

Ez a kettősség igen sok főnemes vonzatában felmerült. Sok magyar főnemes vitathatatlanul sokat tett Magyarország függetlenségéért, azonban sok esetben álltak az Osztrákok pártján. A kuruc-labanc ellentétéről sokat lehetne írni.

A Mohácsi csatavesztést követően is igen sok magyar főúr a Habsburgok oldalára állt, ami elsőre igen elítélendőnek tűnik.

Ehhez azonban tudni kell, hogy a Mohácsi csatavesztésben is szerepet játszott, hogy Szapolyai János erdélyi vajda seregével késlekedett II. Lajos magyar király hadait megsegíteni. Azért is, mert egy korábbi egyezség szerint, annak halálát követően csak magyar nemes közül lehetett király választani. E tisztségre pedig ő pályázott, akár annak révén is, hogy a törökök ellen döntő csatát veszítünk.

II. Lajos magyar király a Mohácsi csatavesztésben meghalt és Szapolyait így királlyá választották. Ő pedig szövetséget kötött Szulejmán szultánnal és átengedte a török hadakat a Dunántúlon, Bécs irányába. Ez azzal járt, hogy az átvonuló had feldúlta Dunántúlt. Teljesen logikus volt, tehát, hogy a nyugati országrész főurai elfordultak Szapolyaitól és olyantól kértek segítséget, aki vállalta a törökök elleni harcot. A Habsburg uralkodók voltak, akik ellenálltak a törököknek, akik akkor Német-római császári címet is birtokolták. Tehát a törökök elleni ellenállás egyedüli esélyét adták az ottani magyaroknak.

Ahogy Wenckheim István is az Osztrák pólósokkal együtt győzni tudott. *(Csakhogy nem a törökök ellen, hanem a Magyar pólós csapat ellen.)*

Az is igaz, hogy Szapolyaihoz hasonlóan II. Lajos királyt a Habsburgok sem voltak hajlandóak megsegíteni a Mohácsi csatában. Tehát a Habsburgok is a Magyarok bukására játszottak, hogy aztán birodalmukhoz csatolhassák Magyarországot. Vagyis semmivel sem voltak jobbak Szapolyai önzőségénél.

Wenckheim István döntése akkor rosszul érintett bennünket, azonban nem lehet elítélni őt e cselekedeteiért, ha tudjuk, hogy családját kisémmizte és elűldözte *(az akkori kommunista rendszerű)* Magyarország. Örülhetek, hogy az életüket sikerült megmenteni, mert igen sok embert meg is öltek a kommunisták. Ausztria pedig befogadta őket és ott tudott családjá boldogulni. Ahogy ő osztrákká vált, úgy vált hasonló módon nagyon sok Magyarországra került külföldi igazi magyarrá.

2003-as Osztrák-Magyar mérkőzés magyar csapata; 2006-os Osztrák-Magyar mérkőzés győztes magyar csapata
Dr. I. Gy., Almásy A., Wenckheim I., Türk A., Mészáros P.; Rónai G., Kiss O., Dvoracsek Gy., Dr. I. Gy., Mészáros P.

A jobb oldali kép érdekessége, hogy a jobb szélen zöld pólóban *(az Ausztriában élő, osztrák állampolgár)* **Festetics György herceg** látható, aki boldogan nézi a győztes magyar csapat ünneplését, mivel Trianon miatti osztrák állampolgárként is, megőrizte magyarságát. *(Lásd később a Festetics család, a BUDAPESTI POLO-CLUB alapító tagjainál.)*

Feltétlenül érdemes megjegyezni, hogy a magyar csapat olyan döntő vereséget mért az osztrák csapatra ekkor 2006-ban, hogy több Osztrák-Magyar mérkőzés nem is volt később Ebreichsdorfban.

Nem véletlen az sem, hogy a magyar pólójátékosok és csapatok legtöbbször Ausztriában mentek mérkőzésekre később is, *(ekkor már nem nemzeti válogatott csapatokként, hanem az akkorra már szokássá vált argentin profi játékos vezetésével)* hisz az van legközelebb most is.

²³Az első oklevelekkel is kimutatható őse az Almásy-aknak az 1666-ban nemesi címerlevelet kapott **Almásy János**. Aki 1701-ben zsadányi birtokára kapott adománylevelet. Az adománylevél után kezdték viselni első előnevüket. A családtagok közül egy-egy után többen is megkapták a grófi címet: Ignác tábornok 1771-ben, Ignác jászkun kapitány 1815-ben, Pál földbirtokos pedig 1910-ben.

Almásy József Ignác zsadányi és törökszentmiklósi (Gyöngyös 1726-1804 Zádány) 1768-tól báró, 1777-től gróf. 1767-től a II. József cs. huszárezred másodtulajdonosa, 1773-tól altábornagy, 1781-től lovassági tábornok. A Poroszország elleni hétéves háború és a bajor örökösödési háború hőse.

Gróf Almásy Béla (1768–1821) koronaőr, szeptemvir, főlovászmester, Arad vármegye főispánja

Gróf Almásy Kálmán (1815–1898) nagybirtokos, lovassági százados, titkos tanácsos

Vitathatatlanul lehiresebbé **Almásy László** (1895–1951) utazó, Afrika-kutató, felfedező, az „angol beteg”, mivel a róla szóló filmnek köszönhetően mindenhol ismertté vált ő és az Almásy név.

²⁴Az Almásy család ezen ága nem használhatta a grófi rangot. Erről Almásy László így ír:

„Meg lehetsz róla győződve, eleget védekeztem a nekem itt bőven kiosztott rang ellen. Személyes tájékoztatásodra enged meg, hogy ennek a visszas helyzetnek alábbi magyarázatát adjam: Őfelsége, IV. Károly király trónra lépésekor nagyatyám fel lett szólítva, hogy mint az egyik zsadányi és törökszentmiklósi Almásy hitbizomány tulajdonosa, adja be családjunk többi ágainak rangjára való emelésének kérvényét. A kérvényt 1917-ben Őfelsége ellátta kézjeggyével, mivel azonban nagyatyám elhalálozott, bátyámnak kellett volna azt ellenjegyezés végett a m. kir. minisztertanácsnál kijárni. Tekintettel a háborúra bátyám ezt nem tette, és az okmány így mai napig csonkán fekszik levéltárunkban.

Amikor Őfelsége 1921-ben Szombathelyen tartózkodott, mint szárnysegéd voltam beosztva melléje, s ez idő alatt a Király - emlékezve az általa jegyzett beadványra - következetesen grófnak szólított, ez aztán az akkori legitimista körökben folytatódott és a sajtóban is fel-felmerült. Képzelted, mily gyakran kerülünk abba a helyzetbe bátyámmal, hogy tiltakoznunk kell a grófi címzés ellen, amihez azonban sokan saját hiúságuk kielégítésére ragaszkodnak.”

A Vadász- és Verseny-Lapban igen gyakran szerepelt az Almásy név a versenylovakkal kapcsolatban.

1905 január 1-i példányban közzé tették a Lovaregyleti választások névjegyzékét. Ebből megtudhatjuk, hogy báró Wenckheim Bélát választották meg elnöknek **gróf Almásy Györgyöt** pedig intézővé, gróf Szapáry Antal, gróf Károlyi Gyula, gróf Festetics Pár és gróf Szapáry Imre társágában.

1905 április 10-én pedig a választási ülés tagjai között említik gróf **Almássy Dénest**.

A régi iratokban az Almásy család hölgytagjai is többször szerepelnek a pólóversenyek kapcsán.

1913 május 19-i tudósításából megtudhatjuk, hogy **Almásy grófnő kitűnő lovas**, és a díjlovaglásban győzött.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Polo-club választmányi ülése.

A budapesti polo-club kedden e hó 28-án este 9 órakor gr. Andrassy Géza elnökleite alatt választmányi ülést tartott.

Az ülésen résztvettek: gr. Almássy Dénes, gróf Bánffy Miklós, gr. Károlyi Lajos, őrgóf Pallavicini György, gr. Zichy Béla Rezső. A választmány elhatározta, hogy az idei játékok az egyet városligeti pályáján április elején kezdődnek meg. A szokásos versenyeket május 5. és 19-ike között rendezik és a gymkhánán kívül igen érdekes szám lesz a hölgyek díjlovaglása és a jeu de barre, ugyancsak hölgyek részvételével.

A versenyeken részt fognak venni a frankfurtiak, akik egy timevel jönnek. A magyar egyet viszont augusztus elején Frankfurtba megy, egy vagy két teammal. Új tagokul Zichy Ágost grófot, Mocsonyi Antalt, Nákó Sándor grófot, Taxis Miksa herceget és Teleki Ferenc grófot vették fel. A rendező bizottság tagjait a következőket választották meg: Andrassy Géza gr., Károlyi Lajos gr., Rohonczy Lőrincz ur, Eszterházy Móríc gr., Zichy Béla Rezső gr. és Bánffy Miklós gr.

A Polo-Club tehát, mint látjuk ez évben is változatos programmal kedveskedik egy a játékosoknak, mint a nagyközönségnek, a mely rövid idő alatt föllötte megkedvelte a szép képet nyújtó, férfias sportot.

A Budapesti Polo Club változatos és érdekes programján hétfőn — f. hó 18-án — a házások és legények-csapatok mérkőzése szerepelt. A training technikai eredménye párosult a fegyelmezett csapatok szigorú összejátékával ugyanarra, hogy minden játékos helyét el nem hagyva, ellenfeletől perczre sem távozott és szerepét betöltötte. A játékok mr. Ritch —(umpire — sipjára a házások : gróf Széchenyi László, gróf Bánffy Miklós, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza, a legények : gróf Wenckheim József, gróf Sigray Antal, őrgóf Pallavicini György, és Rohonczy Lőrincz ur egyforma vehemenciával kezdik. Változékony játék mellett a biztos védelmek meghiúsítják a legpontosabb támadást is és a pihenőig 0:0 a score. A második összejátékban a házások javára 1:0 lesz a játék eredménye. A harmadik időszakban a házások támadása érvényesül jobban és a játék a legények terében elkecserepedétes, de a szabadon lévő gróf Andrassy Géza, négyes, csakhamar goalt csinál. A felállás után gróf Sigray beadja a golyót gróf Wenckheimnek, ki azt goal alá érvényesíti de azután gróf Károlyi goaljával ez időszak is 2:1 eredménnyel a házások javára marad. Az utolsó periódus alatt szintén 2:1 az eredmény a házások javára s így a matchet (5:2) arányban ők nyerték meg.

A nagyszámu elegáns közönség a mérkőzés utáni trainingen is ott maradt és élénk beszélgetés tárgyát képezte a saison clouja, a pénteki f. hó 22-i ünnepély, mely délután négy órakor fog kezdődni. Többek között a gymkhana játékokban szereplő hölgyekről volt szó, kiknek névsorát a következőkben adjuk: Andrassy Boy grófnő, Almássy Denis grófnő, Almássy Emma grófnő, Inkey Laya báróné, Karácsonyi Memy grófnő, Kinsky Szita grófnő, Odescalchi Lilly hercegnő és Széchenyi Erzsébet grófnő.

A Lovaregylet elnökeül br. Wenckheim Bélát választották meg, intézők gr. Szapáry Antal, gr. Almásy György, gr. Károlyi Gyula, gr. Festetics Pál, gr. Szapáry Imre voltak; versenybírók gr. Batthyány István, br. Ambrózy Lajos, gr. Szapáry Iván; titkár Keve József. A 30 tagu választmányban az akkori idők legkiválóbb sportsmanok nevét látjuk. Az életfogytiglani tagok névjegyzéke 94, a tiz évi tagoké 23 főre rugott.

1905 01 01 Lovaregylet intéző Almásy Gy.; 1905 04 01 Almásy D. Választmány; 1908 05 20 Almássy grófnők

²³ https://hu.wikipedia.org/wiki/Alm%C3%A1sy_csal%C3%A1d

²⁴ https://hu.wikipedia.org/wiki/Alm%C3%A1sy_L%C3%A1szl%C3%B3

Pompás autók, gyönyörű magánfogatok és gyors fiakkerek ontották az előkelő közönséget a budapesti versenypályának a polómérkőzésre fentartott helyére múlt pénteken.

A múlt pénteki nap közönség dolgában rekordot jelent. Ott volt Budapest színe-java s a sportok iránt annyira érdeklődő Augusztina főhercegné is, ki maga is pompásan üli meg a lovat. ....

A verseny pont 4 órakor kezdődött lovaspoló mérkőzéssel, új kombinációban. Az „old men” (öreg urak) mérkőztek a fiatalokkal (boys) s az öregek bizonyultak erősebbeknek, amennyiben 1:0-ra megverték a feltörekvőket.

Az „Old men” csapatban: gróf Bánffy Miklós, Rohonczy Lőrinc, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrássy Géza játszottak, míg a „Boys” csapat gróf Wenckheim József, gróf Andrássy Károly, (Andrássy Géza gr. fia), Pallavicini György ögr. és gróf Széchényi László-ból állott.

A póló után a hölgyek vonultak fel. Egyforma ruhában, fehér frakkszerű kabát és fekete alj – voltak öltözve. Az első szám volt az oszlopverseny. Egy síkban 5 egymástól körülbelül 8m.-re elhelyezett oszlopsor volt felállítva. Ilyen oszlopsorból is 5 volt. A feladat az volt, hogy az egy síkban elhelyezett oszlopokat, amelyvel szemben volt a lovas felállítva, bizonyos távolságból elindulva, az oszlopok körül fonódva leghamarabb térjen vissza. Ebben a versenyben: **Almásy Denisz grófnő**, Hunyadi Teréz grófnő, Inkey Laya, Karátsonyi Mamy grófnő, gróf Karátsonyi Manci, Odescalchi Lily hercegnő, báró Aczél Elemérné, és Széchényi Erzsébet grófnő vettek részt.

Ahogy **Wenckheim István**, úgy **Almásy Antal** is a rendszerváltást követően települt haza. Akkor a nagy nyugati cégeknek nagy szükségük volt olyan szakemberekre, aki ismerték a nyugati gazdasági szisztémát, ugyanakkor a magyarországi életben is el tudtak boldogulni. Így Almásy Antal kiváló állást kapott, jó fizetéssel.

Később azonban minden ilyen cég, ahogy már stabilizálta a helyzetét és kinevelte a hazai embereit, lecserélte a külföldről hozott embereit a jóval olcsóbb bérét dolgozó hazai emberekre. Erre Almásy Antal felkészült, és saját vállalkozást alapított még időben.

Közben pedig aktívan részt vett a Magyarországi póló élet fejlesztésében is, így a MAGYAR POLO CLUB-nak egyik oszlopos tagjaként működött.

2003 Ebreichsdorf Magyar Csapat;

Mészáros P., Almásy A., Türk A., Dr. I.Gy., Wenckheim I.; Dr. Sikos G., Dr. I.Gy., Almásy A. Mészáros P.

2005 Ebreichsdorf Magyar Csapat

²⁵ <http://www.huszadikszazad.hu/1908-majus/sport/lovaspolo-merkozes>

SZÉCHÉNYI CSALÁD

A Széchényi családnak a lósport és a pólórsportban is nagy érdemei vannak.

A Vadász- és Verseny-Lap 1890 május 20-i számában külön kiemelték, hogy az Andrássy és a Széchényi „házak” fiatalsága a legbuzgóbb a harcziás-sport gyakorlatában. Olyannyira, hogy e mérkőzésen is 4 Andrássy küzdött 4 Széchényi ellen.

SZÉCHÉNYI ISTVÁN GRÓF

Gróf Széchényi Istvánnak (1791-1860) „a legnagyobb magyarnak” a Magyar Történelemben játszott szerepéről, valamint a lovassportot támogató kezdeményezéseiről sok adat maradt fenn.

²⁶Édesapja gróf Széchényi Ferenc (1754-1820) a Magyar Nemzeti Múzeum alapítója, édesanyja gróf Festetics Júlia (gróf Festetics Pál lánya), aki első gróf Széchényi József 1775-ös halálát követően, pápai engedéllyel, testvéréhez Ferenchez ment feleségül. 6 gyerekük született, 3 fiú gyerek közül István volt a legfiatalabb.

Napóleon elleni győri csatában mindhárom fiú (*István, Pál és Lajos is*) harcolt és István kiválóan helyt állt. István tovább is harcolt. A Lipcsei csatagyőzelemben kitüntetett szerepe volt a svéd trónörökös Bernadotte meggyőzésében és a csatába irányításában, mely döntő jelentőségűnek bizonyult. Ezt követően még igen sok csatában vett részt sok kitüntetést kapva, egészen 1926 évi leszereléséig. (*Mindebben a lovaglő tudásának jelentős szerepe volt.*)

Innentől ugyanakkora lendülettel folytatta az utazásait, tanulmányait, majd Magyarország fejlesztési terveinek megvalósítását. Ennek része volt a magyar lótenyésztés fejlesztése is, melyhez megszervezte a Galopp versenyeket, melyet akkor még itt nem is ismertek. A lóverseny-egyesület védnökéül megnyerte **József nádort**.

Az első lóversenypálya a „Pesti Gyep”

gróf Széchényi István

²⁶ https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9chenyi_Istv%C3%A1n

Igen érdekes adalék gróf Széchenyi István életéből. (Nagy tanulság arra, hogy a nők szerepét hiba lenne lebecsülni.)

²⁷Közismert, hogy Széchenyi István felajánlotta birtokainak éves jövedelmét egy Tudós Társaság alapítására.

Felajánlása megtételében (régóta meglévő országjobbító szándékai mellett) a titkos szerelme, **Zichy grófné, Cresence** előtti imponálás szándéka is szerepet játszott. 1849-es napló bejegyzésében azt írta:

„Az én eszemben az ő elcsábítása járt. Ő testileg ellenállt, de a lelkét magamévá tettem, mert ő az egész világon engem szeretett a legjobban. Hogy egészen megnyerhessem, ráléptem a hazafiság mezejére, 24 szónál nem tudtam többet magyarul, azt is rosszul, de ellenzékinek léptem föl a mágnástáblán, s 60 ezer forintot ajánlottam föl, hogy mire, azt igazában nem is tudom tisztán, de magyar nyelvészeti akadémia lett belőle.”

²⁸Igazság szerint, ahogy ezt többen szóvá tették, gróf Széchenyi István soha nem fizette be ezen összeget, viszont felajánlásával másokat is arra sarkalt, hogy ők is felajánlásokat tegyenek és ezzel elérte a fontos célt a Magyar Tudós Társaság létrejöttét.

Ugyanakkor Széchenyi István felajánlását követően néhány nap múlva, három alapítótársával együtt Pozsonyban 1825 november 8-án, József nádorhoz és az Országgyűlési Karokhoz intézetten kiállította „Kötelező nyilatkozatát”.

Ezt az összeget, még pedig egész pontosan 63.000 forintot, vagyis 126.000 koronát végül 1894-ben gróf Széchenyi Béla, a nagycenki hitbizomány birtokosa, gróf Széchenyi István fia, a Magyar Tudományos Akadémiának be is fizette.

(Tehát kötelezvényt néhány nap múlva aláírta gróf Széchenyi István szándéka komolyságát bizonyítva, és az összege, ha késve is, de végül kamatostól be lett fizetve.)

A BUDAPESTI POLO-CLUB 1903-as taglistáján a következő Széchenyi nevű személyek szerepeltek:

Választmány tagok között: **gróf Széchenyi Imre, gróf Széchenyi István, gróf Széchenyi László.**

Rendes tagok: **gróf Széchenyi Andor Pál, gróf Széchenyi Bertalan, gróf Széchenyi Géza, gróf Széchenyi Imre, gróf Széchenyi István, gróf Széchenyi László, gróf Széchenyi Péter, gróf Széchenyi Viktor.**

(Az 1905 február 16-i családi döntésig egy és két ékezzel is írták az igen népes család nevét, utána egységesen két ékezzel.)

(Megjegyzendő hasonlóan zavaró, hogy az iratokban fellelhető számtalan **BUDAPESTI POLO-CLUB, Budapesti Polo Club, budapesti POLOCLUB** írásmódban sem ártott volna rendet tenni.)

SZÉCHÉNYI LÁSZLÓ GRÓF BPC VÁLASZTMÁNYI & RENDES TAG, PJ.

²⁹Gróf Széchenyi Lászlóról (1868-1918) az alábbi képet és hozzá információt sikerült találni.

(forrás: vasárnapi Újság, 1902. augusztus 10.)

Képhez ismertető szöveg: Csak néhány év óta hozta divatba egy magyar főurakból álló társaság gróf Andrássy Géza buzgolkodására a polo-játékot s a kitartó gyakorlatoknak máris szép eredménye van.

A két magyar csapat közül az elsőnek tagjai **gróf Andrássy Géza, gróf Sigray, Mr. Rich**, a budapesti angol nagykövetség tisztségviselője és **gróf Károlyi Lajos** voltak, a másodiké pedig **gróf Károlyi Alajos, Mr. Rich, gróf Széchenyi László és gróf Apponyi Antal**. A vereséget szenvedett csapat Hasperg, Müller Doan, Traun és Eggers urak küzdöttek. A magyar játékosok kitűnő formája általános elismerést keltett mindig, még az angolok előtt is, a kik között több első rendű, híres polo-játészó volt. (Hamburg 1902. június 18.)

²⁷ https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9chenyi_Istv%C3%A1n

²⁸ http://epa.oszk.hu/01900/01977/00011/pdf/EPA01977_Soproni_Szemle_1939-iii-5-6.pdf

²⁹ <http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=66418>

Képaláírás: A győztes magyar polo-csapat s a legyőzött hamburgi csapat a hamburgi polo-versenyen baloldalon gróf Andrassy Géza, tőle jobbra gróf Károlyi Alajos, Mr. Rich, gróf Sigray. A kép jobb széléről Müller Doan, mellette balra: v. Traun, v. Hasberg urak és v. Sloman versenybíró

SZÉCHÉNYI ISTVÁN GRÓF BPC VÁLASZTMÁNY, RENDES TAG, PJ.

A „legnagyobb magyar” árnyékában (akinek csak távoli rokona) ilyen névvel igen nehéz bármi fajta információhoz jutni róla. Szerencsére azonban a Vadász- és Verseny-Lap megint nem hagyott cserben és onnét lehet róla információkhoz jutni.

Az 1904-es híreiből megtudhatjuk, hogy gróf Széchenyi István agyaggalamblovészetben szép eredményeket ért el.

Az utolsó nap chief eventje egy 500 koronával és tiszteletdíjjal egybekötött Handicap volt, melynek nyertesei Széchenyi István és Hunyady László grófok voltak. Tiszteletdíjakat nyertek még Libits Adolf és Vojnich Oszkár, poulokat Zichy István és Keglevich Miklós grófok és Petényi Vendel.

Továbbá, hogy bukott lovával és eszméletét veszítette, az amúgy eredménytelen falkavadászon. Azonban már a legközelebbi vadászon lóra is ült.

Kedden sötét égbolt alatt találkozott a társaság Vecsésen. Már éjjel erős eső volt s tizenegy óráig meg-megindultak az ég csatornái. A scent jó volt s a kopók csakhamar rókára is találtak, a mely szép 45 perces runt adott. Kill, sajnos, nem akadt, mert a róka a szomszéd megye területére ment át s így a master kénytelen volt a szép vadászatot félbeszakítani. A drawok ezzel be is fejeződtek, mert az eső patakokban ömlött, és a társaság eredmény nélkül ült föl a különvonatra.

A budapesti róka falkatársaság a beállott fagyok és havazások miatt tíz napi önkénytelen szünetre volt utalva. Az utolsó vadászat az elmúlt hét első napján volt, azóta csönd uralkodott a befagyott covertek fölött s úgy látszott mintha idén már nem kerülne napvilágra a piros kabátok. Pár napi erős hideg után azonban kedden enyhülni kezdett az idő, csütörtökön pedig Mr. Freyer már azt jelenthette a masternek, hogy pénteken újra meg lehet kezdeni a vadászatokat. A master erre St. Lőrinczet tüzte ki meetnek, a hol a mondott napon a pihenés megkészszerződött kedvvel találkoztak össze a vadászok, sorukban gróf Széchenyi Istvánnal, a ki minapi súlyosnak tetsző bukása után most szállt legelőszőr lóra. Az idő szeles volt, a scent roszt. Sorra járva be a coverteket. Soroksár alatt a kutyák végre rókát találtak, a melyet 18 perces runben, vargabétút írva le követtek a soroksári szőlőig. Itt a trágya szaga miatt a kopót nem követhették a nyomot. A kisebb nádasban csakhamar újra felhangzott a tally-ho, de pár percznyi galopp után ez a run is eredmény nélkül fejeződött be. Erre a master a gyáli coverthez vezényelte a whipeket. Szombaton, lapunk megjelenésekor Ócsán van vadászat. A jövő heti terminusok a következők:

Hétfő nov. 28. Soroksár gözmalom. Róka 11 ó.
Kedd, nov. 29. Vecsés, róka 10 óra. Külön vonat ny. p.
Szerda, nov. 30. Irinyi pusztá, szarvas, 11 ó.
Csüt. decz. 1. Keresztur, róka 11 ó.
Péntek, decz. 2. Dabas, róka 10 óra. Külön vonat ny. p.
Szombat, decz. 3. Szent Lőrincz, róka 11 ó.

SZÉCHÉNYI ANDOR PÁL GRÓF BPC RENDES TAG

³⁰**Gróf Széchényi Andor Pál** (1864-1943) 16 000 holdon gazdálkodott. Igen pikáns történet, hogy a jóval (32 évvel) fiatalabb felesége „őzláb grófnő” **Szegedi Ensh Mária (Minci) bárónő, gróf Bethlen Istvánnal** (aki maga is házasságban 3 gyerek apja) folytatott szerelmi életet a húszas évektől kezdődően.

Az idős gróf Széchényi Andor Pált ez hidegen hagyta, de **gróf Bethlen István** (írói karriert dédelgető) feleségét Bethlen Margitot annál inkább zavarta, egészen addig, mígnem társat talált magának Görgely József huszártiszt személyében. (Arról nincs információ, hogy gróf Széchényi Andor Pál melyik ifjú hölgyvel vigasztalódott. Viszont azt tudjuk, hogy Marcaliban kastélyt épített.)

Szerelmük tragikus véget ért. Minci egy darabig bújtatta gróf Bethlen Istvánt, akit végül a Szovjetunióba hurcoltak és ott meghalt.

A dolog további érdekessége, hogy Széchényi Andor Pál, mind pedig gróf Bethlen István feltehetően a póló rendezvényeknél találkoztak egymással.

SZÉCHÉNYI BERTALAN GRÓF BPC RENDES TAG

³¹**Gróf Széchényi Bertalan** (1866-1943) jogi diplomáját befejezve 1892 után a kor szokásának megfelelően utazásba kezdett, még Afrikát is bejárta. Katonaként a 7. huszárezrednél szolgált, majd politikai pályára lépett, melynek eredményeként 1894-ben a Főrendi ház örökös tagja lett. 1930-ban az MTA igazgató tanácsának tagjává választották.

Szegeden birtoka a kor legfejlettebb agrárgazdasága volt. Jövedelméből szép kastélyt épített.

Felesége gróf Andrássy Natália, gróf Andrássy Gyula (1823-1890) miniszterelnök unokahúga volt. Egy gyermekük született Márton 1909-ben. (Akitől 3 unokája született.)

SZÉCHÉNYI IMRE GRÓF VÁLASZTMÁNYI & RENDES TAG, P.J.

Apja **Gróf Széchényi Dénes** (aki 1871-ben kiadta az „ADALÉKOK A LOVAGLÁS TANÍTÁSÁHOZ” című művet), anyja Hoyos Mária grófnő.

³²**Gróf Széchényi Imre** (1858-1905) a magyar agrármozgalmak egyik legtevékenyebb tagja, sportvezető, 1904-1905 között a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke. A Magyar Atlétikai Klubnak pedig alelnöke.

Tartalékos hadnagy volt a 4. huszárezredben, császári és királykamarás, a Magyar Földtanihitelintézet felügyelő bizottsági tagja.

Amerikai útja során szerzett agrárismeretek birtokában főleg agrárfejlesztési ügyekkel foglalkozott. Mint homokszőlő telepítés magyar királyi kormánybiztos is működött.

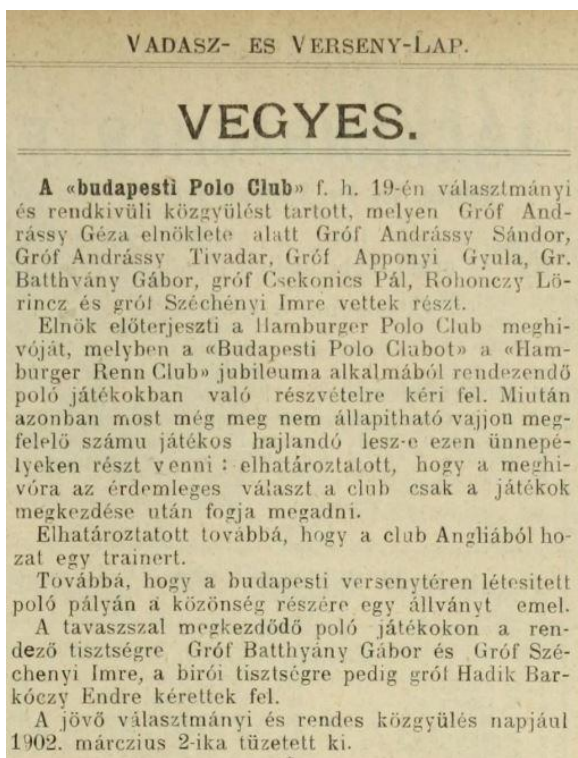
Balaton fürdői sportéletének fellendítése szintén gróf Széchényi Imre nevéhez fűződik. Ő kezdte hirdetni azt az eszmét, hogy a modern fürdői sportélet fő fontosságú tényező.

³⁰ <http://anyamborogass.cafeblog.hu/2015/08/25/bethlen-istvan-es-szerelme-szechenyi-andor-palne-no-es-margit-a-felesege/>

³¹ <http://ovarigazdasz.hu/az-akademia/14-kivalosagaink/akademikusok/473-grof-szechenyi-bertalan.html>

³² [https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9ch%C3%A9nyi_Imre_\(agr%C3%A1rpolitikus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9ch%C3%A9nyi_Imre_(agr%C3%A1rpolitikus))

A Vadász- és Verseny-Lap 1902 február 22-i lapszám tudósít arról, hogy 1902 február 19 választmányi és rendkívüli közgyűlést tartottak, melyen gróf Andrassy Géza, gróf Andrassy Sándor, gróf Andrassy Tivadar, gróf Apponyi Gyula, gróf Batthyány Gábor, gróf Cserkovics Pál, Rohonczy Lőrincz és **gróf Széchényi Imre** vettek részt.

SZÉCHÉNYI PÉTER GRÓF BPC RENDES TAG

Gróf Széchényi Péter

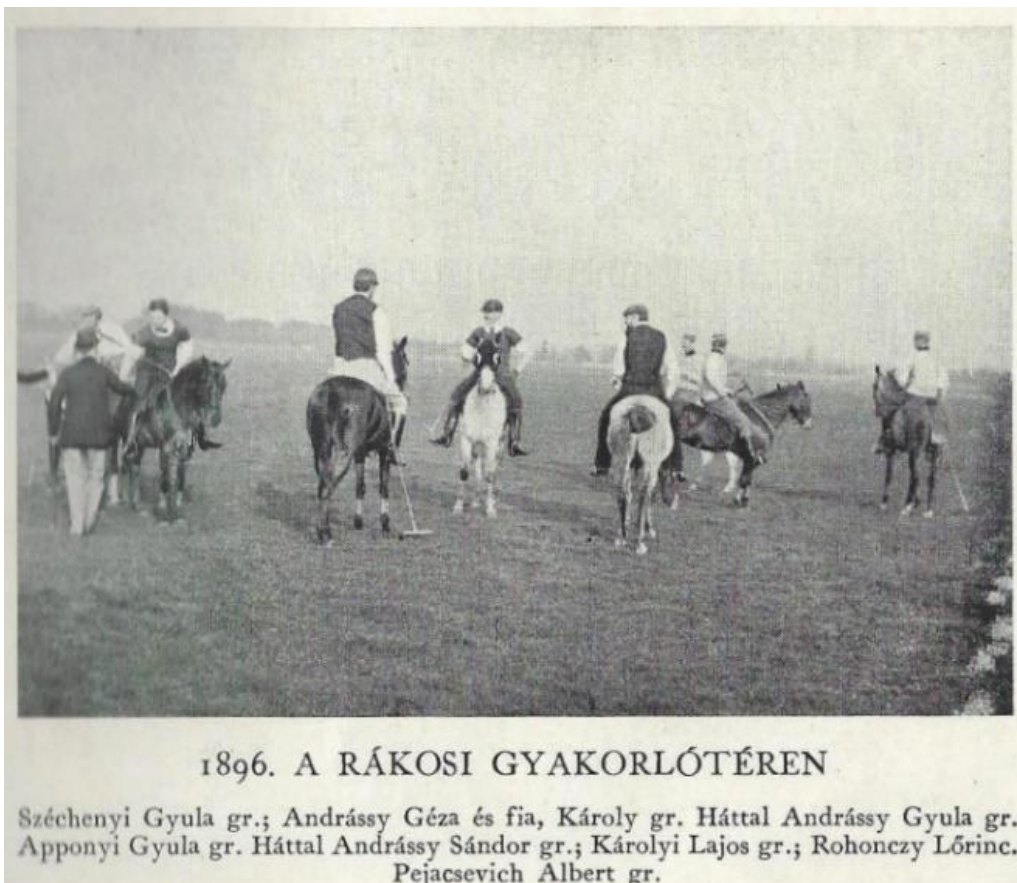
A Vadász- és Verseny-lap 1903 márciusi számában olvasható: **Gróf Széchényi Péter**, aki a melton-mowbrayi vadászon lebukott lováról és sérülést is szenvedett, már felgyógyult s a napokban a fővárosba érkezik

A továbbiakban is igen sokszor írnak róla, de nem póló vonatkozásban, hanem vadászatok és lovai eredményei okán. Ez elmondható szinte az összes Széchényi vonatkozásban.

SZÉCHÉNYI GYULA GRÓF BPC PJ.

Gróf Széchenyi Gyula (1829-1921) politikust (kir. főajtónállómester, főrendház pénzügyi bizottságának tagja) viszont név szerint említik, mint pólójátékoszt az 1896-os fényképen.

Aki ezek szerint ekkor 67 éves volt és 92 évet élt.

SZÉCHÉNYI VIKTOR GRÓF BPC RENDES TAG

³³**Gróf Széchenyi Viktor (1871-1945)** pályafutását huszártisztként kezdte. 1904-től politikai pályára lépett a Szabadelvű párt programjával Fejér Vármegyében, ahol 1906-1917-ig főispáni rangot töltött be. Tüdővésszel, *(a megyében a fertőzöttek száma elérte a 100 000 főt.)* kivándorlással, kolerával kellett megküzdenie, miközben aktívan politizált.

A hírhedt 1906-os „zsebkendőszavazás” miatt a felháborodott kormánypárti képviselők kivonultak a parlament soraiból soraikban **gróf Széchenyi Viktorral**. A Korona iránti hűsége okán a hibákért nem Ferenc Józsefet hibáztatta, hanem az „arra érdemtelenek gonosz tanácsának”.

Később Sárpentelei birtokára vonult vissza. 1926-1939-ig újra főispánná választották. 1945-ben orosz fogságban hunyt el.

Őt gyereke közül vitathatatlanul **gróf Széchenyi Zsigmond** lett a leghíresebb, mint Afrikai vadász, és vadászkönyv író. 1927-ben a nála jóval tapasztaltabb **Almásy Lászlóval** volt elsőként Afrikában. A képen ő látható apja előtt.

³³ http://fejer.archivportal.hu/id-364-10_grof_szechenyi_viktor_1871_1945.html

KÁROLYI CSALÁD

³⁴A nagy-károlyi gróf Károlyi család (18. század előtti másik írásmódja Károly) egyike az ősi magyar főnemesi családoknak. A Kaplon nemzetségből (Kond vezér második fiának leszármazottaitól) eredeztethető, amely a honfoglaláskor nyerte birtokait, köztük Kaplonyt, ahol a nemzetség ősi monostora állt és a közelében fekvő Nagykárolyt (Nagy-Károly) is, amelyről a Károlyi család a nevét kapta.

KÁROLYI LAJOS GRÓF BPC ALELNÖKE & RENDES TAG, PJ.

A Vadász- és Verseny-Lapban 1903-ben megjelent BUDAPESTI POLO-CLUB tagnévsor mutatja, **gróf Károlyi Lajos** (v. *Alajos*) (1872- 1965) alelnöke volt a klubnak.
Ez nem lehet véletlen.

*Széchenyi Hanna grófnő (Károlyi Alajosné)
Andrássy Sándor és Géza, Károlyi Alajos
és Sigray Antal társaságában.*

FORRÁS: VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1904.

³⁵**Ernst József:** „100 év a magyar lovassport történetéből” műben azt írja:

„A Budapesti Polo-Club 1901 tavasztán alakult meg. A Vadász- és Verseny-Lap rövid híre arról tudósít, hogy a klub május 9-re hirdetett gyűlését május 15-re halasztotta el. Elnöknek Andrassy Géza grófot választották meg. A tagság többsége az arisztokráciából került ki: Andrassy, Apponyi, Batthyány, Bethlen, Eszterházy, Festetics, **Károlyi**, Széchenyi, stb. család tagjai mellett megtaláljuk Bacsák Zsigmond, Miklósi Aladár nevét is. A titkári teendőket, dr. Magyar László látta el. A klub trénere pedig az angol Herbert Ritch volt.

Ugyaninnen megtudhatjuk azt is, hogy a klub működését a **Magyar lovaregylet** is támogatta, (melynek az elnöke gróf Batthyány Elemér volt) ennek köszönhetően már állandó pályát létesíthettek a Lóversenytér (most a Puskás Ferenc Stadion, autóbusz pályaudvar) északi részén. Az első mérkőzést 1902 május 23-án rendezték meg itt.

Megemlítik továbbá, hogy a költségekhez **gróf Károlyi Lajos** is hozzájárult. (A Károlyiaknak a továbbiakban is igen kiemelkedő szerep jutott a magyar póló sportban.)

A nyitó rendezvényre a **Hamburgi Polo Club**-ot invitálták meg és ezt követően rendszeressé vált a kapcsolat e klubbal.

³⁴ https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%A1rolyi_csal%C3%A1d

³⁵ Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1972-1914

A klub működését a Magyar Lovar Egylet is támogatta, és lehetővé tette, hogy állandó pályát építsenek ki a lóversenytér (most Puskás Ferenc Stadion, autóbusz-pályaudvar stb.) északi területén. A költségekhez jelentős összeggel Károlyi Lajos gróf is hozzájárult.

Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1972-1914; 112. oldaláról szöveg

Ezt nem véletlenül tartották fontosnak megírni, már akkor is jelentős költséggel épülhetett egy póló pálya.

KÁROLYI JÓZSEF GRÓF BPC RENDES TAG, PJ:
KÁROLYI MIHÁLY GRÓF BPC RENDES TAG, PJ:

Rajta kívül 1903-ban már **gróf Károlyi József**, (*Békés vármegye főispánja; 1868-1903, tehát alig élte túl a BPC alapítását*) és **gróf Károlyi Mihályt** (*a „vörös gróf” az Őszipózsás forradalom Köztársasági elnöke*) is említi a **BUDAPEST POLO-CLUB** tagok között, mint „rendes tag”.

A Károlyiak késői leszármazottjával **gróf Károlyi Lászlóval** az Andrássy Kupa kapcsán találkoztunk. Ezt követően meghívott a **Fóti kastélyába**.

Korábban, amikor elkezdődött az újkori póló sport beindítása, a póló játékosokat is meghívta, hogy a kastély kertjében lévő réten pólózzanak. Csak az nagyon kicsi volt, meg az állami gyerekinézet tulajdona, ezért akkor inkább a Baracskai rétet választották a pólójátékosok.

Gróf Károlyi László

A Kastélyuk egyik szárnyában, sikerült „befészkelniük” magukat. (*A saját kastélyukban gyakorlatilag csak szíveségből kaptak csak egy kisebb részt, mivel az továbbra is állami tulajdonban van és a Fóti gyerekotthon volt a kezelője.*)

Károlyiakhoz fűződő emlékekből egy kis privát kiállítás is összeállítottak ott felségével és ami a legfontosabb létrehozták a Károlyi Alapítvány, mely igen jó kezdeményezés.

Ugyanis az állam egy magánszemélynek (*még ha jogos örökös is valójában*) nem valószínű, hogy visszaadja a kastélyát, ugyanakkor egy alapítványnak talán, (*vagy legalább a kezelői jogokat*) főleg, ha az tudja vállalni a kastély felújítását és állag megővését. (*Mivel így az állam megspórolhatja annak költségeit.*)

Ezt jobban átgondolva, minden hasonló híres nagy múltú és sok szép emlékekkel bíró családnak így kellene cselekednie.

(*Ez kicsit a Hitbizományhoz hasonló lenne, tehát nem valami „ördögtől való” új gondolat. Az alapítvány garantálná ezen emlékek hosszú távú fennmaradását. Ugyanakkor nem váltana ki akkora irigységet, mintha egyszerűen visszaszolgáltatnák a jogos örökösöknek. Ráadásul az örökösök igen gyakran csak múltjukban gazdagok, tehát lehet nem is tudnák fenntartani a visszakapott kastélyt. Egy alapítvány, hozzá jogszabályban garantált adókedvezménnyel már esélyes lenne, hogy megfelelő anyagiakkal rendelkezzen.*)

A Fehérvárcsurgói Károlyi kastély esetében is egy Alapítványi megoldás jött létre. Ott a Károlyi József Alapítványa működött közre a felújításban és hasznosításban. *(Lásd később.)*

Gróf Károlyi László elmondta, hogy még mindig van néhány lova a kert végében lévő istállóban, de sajnos már lovagolni nem tud rajtuk. Amíg csak lóra tudott ülni lovagolta őket, de most sem tud lemondani róluk, legalább oda tud sétálni és barátkozni velük.

Nagy gond, hogy nincs utódja, aki át tudná venni a helyét, így fáradozásának kétséges a további sorsa.

A kastély angolparkját újból megtekintve, *(az angolparkok kötelező része a kastéllyal szembeni nagy rét, a körül alakítják ki szabálytalanul a fás területeket)* sajnos egyértelműen alkalmatlan egy megfelelő pólópályának. A gyep nagy részét egyszerűen lebetonozták focipályának. Így egy pólós bemutatót, bőrlabdával meg lehet ott ejteni, de pólóklub funkcióhoz teljes mértékben alkalmatlan.

Főti Károlyi kastély, előtte lebetonozott gyeppel

Fehérvárcsurgói Károlyi kastély felújítva

³⁶A Fehérvárcsurgói Károlyi Kastélyról az alábbi információt sikerült megtudni:

„A kastély sorsa azonos a magyarországi hasonló épületekével. A sok funkció- és kezelőváltás nem használt az épületnek. 1995-től a Műemlékek Állami Gondnoksága (MÁG) elkészítette az épület és környezetének állagmegóvási programját. 1997-ben a Párizsban élő Károlyi György által létrehozott Károlyi József Alapítvány és a MÁG együttműködési szerződést kötött a kastély közös felújítására és hasznosítására. Jelenleg a kastélyban működő kulturális találkozóközpont az Európai Kulturális Találkozóközpontok Hálózatának tagja www.accr.org.

A kulturális funkciók kiegészítésére és azok „eltartása” érdekében a kastély célja a turisztikai áramlatokba való illeszkedés a szállodai és vendéglátási részlegek segítségével. Ez a terv 1995-ben elnyerte az UNESCO Kulturális Világörökség Évtizedének emblémáját.

Az alapítvány tudományos és kulturális tevékenységével egy időben a Károlyi Kastély Fejlesztő és Üzemeltető Zrt a kastély rendezését folyamatosan végzi.”

---

³⁶ <http://karolyi.devpixup.com/content.php?id=1&langue=HG>

IVANICS CSALÁD

Az Ivanics család **Szendrőből** származik, mely 1559-ben végvárrá vált. Egervár elestét (1596) követően, még komolyabb szerepbe került a város, ezért komoly erődtéséket hoztak létre és jelentős létszámú katonaságot is ide telepítettek. Gömör, majd 1613-1666 között Borsod vármegye székhelye, sőt 1647-től a törökök által teljesen megszállt Csongrád vármegye székhelyét is ide telepítették.

Rákóczi család is itt Szendrőben kezdte a felemelkedését, amikor **Szendrő** még várközreti központ volt és Krasznahorka is hozzá tartozott.

Rákóczi Zsigmond (1544 1608), a későbbi Erdélyi fejedelem, előbb itt lovastiszt, majd a Szendrői magyar helyőrség vezetője volt.

1725 november 5-én kapta meg **ns. Ivanics György** lovaskapitány a nemesi oklevelét ³⁷ **VI Károly német-római császártól**, (*III. Károly magyar királytól*). Az oklevél megemlíti:

„Figyelembe véve Ivanics Györgynek, magyar katonaságunk **Spleni lovas ezrede kapitányának** hűségét, és hű szolgálatait, melyeket Ő különböző helyeken és időben, alkalom adtán, első sorban nevezett Magyarországnak szent Koronájának, Dicsőséges elődeinknek, felséges Házunknak és már saját Felségünknek is híven s álhatalatosan tanúsított és tett.”

Érdekes korban kellett helytállnia Ivanics György lovaskapitánynak. Bécs utolsó (*sikertelen*) nagy Török ostromától, 1683-tól 1716-ig, míg a Savoyai Jenő által aratott Zentai (1697), majd 1716-os Pétervárad győztes csatáit által az Oszmán Birodalom kiszorult a Kárpát-medencéből.

Az akkori politikai és katonai helyzetet ugyanis még tovább bonyolította a Porta által támogatott Thököly féle felkelés (1679-1685), majd a Hegyaljai kuruc felkelés (1697), végül pedig a Rákóczi Szabadságharc (1703-1711). (*Szendrőt ezek mind érintették.*)

A „*két pogány között*”, a gyakran változó hadi helyzetben, igen nehéz volt megtalálnia egy magyar katonának a helyes és ami legalább ennyire fontos lehetett a túléléshez vezető győztes oldalt. (*Semlegesnek nem lehetett lenni, mert azt árulásnak tekintették egy katona részéről.*) Tehát már önmagában az is egy nagy eredmény, ha valakinek sikerült túlélnie e sok harcot. (*Egy lovaskapitánynak ehhez nem ártott a sok jó ló és a jó lovagló, valamint harci tudomány.*)

Legjobb lett volna, ha mind a Habsburgokat, mind pedig a Törököket sikerült volna kiszorítani országunkból, de ekkoriban csak két rossz között lehetett választani. Ahogy a dal szövege: **„Két pogányközt egy hazáért omlik ki vére.”**

Sokszor a keresztény Habsburgok jóval elnyomóbb magatartást mutattak, (*gyarmatosítandó területnek tekintve hazánkat*) mint a muszlim törökök. (*Az Oszmán Birodalomban vallásbékére törekedett, míg a megszállóként viselkedő Habsburgok erőszakos katolizációt folytatott a jórészt protestáns magyarok között.*)

³⁸ A református vallású **gróf Bercsényi Miklós** (1665-1725) (*aki a később említett, id. Ivanics György által alapított, Hódmezővásárhelyi Lovasszakosztály névadója lett,*) a legjobb példa e dilemmára. Aki kitüntette magát a törökök elleni harcokban, így Buda visszafoglalásánál is.

I. Lipót magyar király és német-római császár többször ki is tüntette. 1687-ben grófi rangra emelte, majd aransarkantyús vitézzé ütötték. 1697-ben leverte a Hegyaljai kuruc felkelést.

Látva Lipót császár Magyarországot sanyargató politikáját a **Rákóczi Szabadságharc** kezdeményezőjévé és főgenerálisává vált. (*Lásd későbbiekben Nádasdy-ak hasonló történetét.*) A politikai-katonai helyzet megromlását követően, reál politikusként ugyanakkor Bercsényi 1706-ban a béketárgyalás küldöttségvezetője volt. A Szathmáry béke neki is amnesztiát kínált, de ő inkább a „*bújdósást*” választotta.

Ivanics György lovaskapitány a rendelkezésre álló adatai alapján, feltehetően részt vett a Törökök elleni csatákban, így a Zentai (1697) csata idején is már katonaként szolgálhatott **Savoyai Jenő herceg** vezetése alatt, mely a Törökök elleni háború egyik legjelentősebb, legvéresebb ütközete volt.

³⁷ VI Károly Német-Római Császártól, (*III. Károly Magyar Királytól*) származó nemesi oklevél 1725 november 5

³⁸ https://hu.wikipedia.org/wiki/Bercs%C3%A9nyi_Mikl%C3%B3s

A keresztény hadak fővezéréként **Savoyai Jenő herceg** zseniális tervet eszelt ki. Miközben csak Pétervárad védekezésével volt megbízva, a várat elhagyva rátámadt az Erdély elfoglalni indult Török hadra **Zentánál**.

Erdély felé való támadásuknál, a Tiszai átkelésükkor tört rájuk, amikor már **II. Musztafa szultán** és a török lovasság már átment a Tisza túlsópartjára az erre a célra kiépített fahídon és gyakorlatilag lemészárolták a hatalmas ágyúkkal a Tisza Zentai oldalán ragadt Török hadtestet.

Savoyai hadseregének vesztesége 700 fő, 2000 sebesülttel, míg a törökök majd 30 000 főt vesztek el és a Török had mind a 160 ágyúja is zsákmánnyá vált. Ez olyan megalázó, megsemmisítő erejű győzelem volt, hogy ezt követően a törökök soha többé nem tudták a Kárpát-medencét már igazából fenyegetni.

1687 szeptember 11-i Zentai csata képe;

Savoyai Jenő herceg lovasszobra a Budai várban

Jóval később ennek emlékére a Zentaiak úgy döntöttek, hogy lovasszobrot állítanak **gróf Savoyai Jenőnek**. Azonban **Zenta** városa nem tudta kifizetni az elkészült szobor árát, de egy másik, váratlan vevő bejelentkezett.

Ferenc József uralkodó vállalta, hogy állja a költséget és **1900-ban** a Budai várban állították fel a szobrot.

Savoyai részt vett Buda visszafoglalásában is, jobb kezén súlyosan meg is sebesült, de nem ő nevéhez fűződik Buda felszabadítása, hanem Lotharingiai Károly herceg fővezér nevéhez. Mégsem az ő szobra áll ott.

Bercsényi Miklós gróf is sokkal jobban megérdemelte volna Savoyai-hoz képest a szobrot a várban, mivel huszárezredével igen derekasan küzdött az ostromban.

Savoyai szerencséje abban állt, hogy Budapest 1892-ben elhatározta, hogy az akkor épülőben lévő Parlament előtt legyen a főváros első lovasszobra, mégpedig gróf Andrássy Gyuláé. Azonban Ferenc József császár és király, „*fricskának*” tekinthető akciójával a már kész Savoyai szoborral beelőzte a korábbi „*vetélytársának*” gróf Andrássy Gyulának a szoboravatását.

A Parlament építése 1904-ig elhúzódott, így végül csak **1906-ban** készülhetett csak el **gróf Andrássy Gyula** lovasszobra, melyet maga **Ferenc József császár és király** avatott fel.

A Zentai csatát követő Karlócai béke (1699) meghagyta a Temesközt az Oszmán Birodalomnak.

A törököknek a Temesi Bánságból való kiűzésére (a *Rákóczi szabadságharc* miatt), majd 2 évtizedet kellett várni.

A **gróf Savoyai Jenő** által vezetett hadaknak, az **1716 augusztus 5-i** Pétervárad, újabb megsemmisítő erejű csatanyerését követően, sikerült a Temesi bánságból is kiszorítani a törököket. (*E csatákban is a **Spleni** huszárezrednek garantáltan ott kellett lennie.*)

Temesvár szerencsés elfoglalását követően, (*Törökök 44 napi ostrom után, szabad elvonulás fejében feladták*), **Pancsovát gróf Mercy**, a császári lovasság generális foglalta vissza a Törököktől **1716 november 9-én** és a **Spleni lovasezreddel** szállta meg a várat.

(Itt említik meg a **Spleni lovas ezrede-t** név szerint, melyre *Ivanics György* nemesi oklevele is hivatkozik.)

Ns. Ivanics György lovaskapitánynak e háborúkban, harcokban gazdag időszakban kellett tehát helytállnia. Nem véletlenül a **Spleni lovas ezred kapitányaként** lett megemlítve a nemesi oklevélben, hiszen a Törökök végleges kiűzésében való részvétel minden magyar nemes ember számára (*pártállástól függetlenül, de értelemszerűen még a Habsburgoknál is*) egyértelmű dicsőségnek számított. A lovaskapitány ő is e dicsősége minden utódjának kötelességévé, hagyománnyá tette a lovakhoz való erős kötődést.

Dr. Ivanics György édesapja **Ivanics György** e hagyományt követve hozta létre Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági főiskola általa irányított Tangazdaságában a **BERCSÉNYI LOVASSZAKOSZTÁLYT**.

E családi hagyomány magyarázza Dr. Ivanics György eltökéltségét, melyre a **MAGYAR POLO CLUB** Tatabajdi Sportközpontjának létrehozásához és fennmaradásához elengedhetetlenül szükséges volt.

A póló sport múltjának megismerése pedig további ösztönzést adhat mindenkinek hasonló módon.

Érdekes megismerni azt, hogy az elődök esetében is éppen olyan sok problémát kellett megoldani, mint az újkori pólótörténelem során. Ahogy a múltban elért sikerek is erőt adhatnak, a történelmi események pedig igen tanulságosak, miközben szórakoztató olvasmányoknak is számíthatnak.

A **MAGYAR POLO CLUB** is igen sok eredményt ért el az elmúlt évtizedekben. Egyik ilyen fontos állomása volt a **Monte Carlo**-i versenyen való részvétel, ahol személyesen **Albert herceg** gratulált a sikereikhez.

Magyar Csapat Roger Moore, Alias 007 James Bond-dal; Albert Monacoi herceg gratulál Dr. Ivanics Györgynek

TOVÁBBI PÓLÓ JÁTEKOSOK A BPC INDULÁSA KOR (1880-1900)

³⁹Az első játékosok között a következőket említi Aich Hubert könyve (1896-os dátummal):

Andrássy Géza, Dezső, Tivadar és Sándor grófok, gróf Apponyi Gyula, gróf Bánffy Miklós, gróf Károlyi Lajos, Rohonczy Gedeon és Rohonczy Lőrinc, gróf Teleki Géza és gróf Pallavicini György

⁴⁰1885-ös képen szereplő játékosok: **Andrássy Tivadar, Géza, Gyula és Sándor grófok, gróf Pejácsevich Albert, gróf Apponyi Gyula, gróf Károlyi Lajos, Rohonczy Lőrinc.**

⁴¹A BUDAPESTI POLO-CLUB 1914-es ÉVKÖNYVÉN gróf **Andrássy Géza** feljegyzése alapján, az akkor 1884-ben játszó pólójátékosok:

„1904” Első játékosok: gróf Andrássy Tivadar, Lázár főhadnagy, Bánffy –stb.– Pálffy Danczi, gróf Bánffy Miklós. A Budapesti Polo Club kezdete 1884-ig közt a Rákosi gyarkorlórén és Ludovika.”

Az **Andrássy, Károlyi, Pallavicini és Széchenyi** családok, és pólójátékos tagjai már részletesen ismertettek voltak, ezért a továbbiakban azon nevekről érdemes szót ejteni, akik fent még meg lettek említve.

APPONYI GYULA GRÓF BPC VÁLASZTMÁNY & RENDES TAG, PJ.

Gróf Apponyi Gyula (1873-1923) politikus, királyi kamarás. Házassága is különlegesnek, botrányosnak is mondható volt, mert egy polgári születésű leányt az amerikai John H. Steward antwerpeni amerikai konzul leányát Gladys Virginia Stewardot vette el feleségül. Házasságából 3 gyermek született, majd elváltak és a hölgy egy francia katonatiszttel kötött házasságot. A gyerekeket a Apponyi Gyula gróf nevelte tovább, de ő hamar elhunyt, ezért nagybátyjuk Apponyi Henrik gróf és apai nagymamájuk nevelte őket tovább.

Apponyi Gyula grófot igazából az 1915-ben született Geraldine leánya tette híressé, aki Albánia (*egyetlen*) királynéja lett, miután hozzáment Zogu (*Amet Muhtar Zogolli*) albán királyhoz.

Mivel Zogu muzulmán vallású volt, ezért nehéz volt neki Európai főnemesei családból párt választani, (*a házasságának az volt a célja, hogy megfelelő, európai hatalmak által elfogadott dinasztiát alapíthasson*) ehhez az kellett, hogy a menyasszony áttérjen a muzulmán hitre. Ezt pedig a híres családok és leány gyermekeit elutasították.

Geraldine így nyilatkozott jóval később egy interjúban:

„Aztán találkoztam a királlyal, és mint a mesékben, meglátni és megszeretni valójában csak egy pillanat műve volt. Tudom, furcsán hangzik, de tényleg percek alatt megszerettük egymást, és az, ami számításra alapuló házasságnak indult, valódi szerelmi házasság lett.”

Az 1938 április 27-én lezajlott szolid esküvőhöz nászajándékkul Horthy admirális két lipicai mént ajándékozott. A mohácsi csatavesztést követően így adhatott Magyarországra újra egy királynét. Az esküvő után 1 évre megszületett a trónörökös Leka herceg. Melyet követően 2 nappal 1939 április 7-én az olasz hadsereg lerohanta Albániát, így kalandos úton menekülniük kellett Albániából.

(Lásd később még 1903 alapító tagok között Apponyi Antalt.)

³⁹ <http://baratno.com/nagyasszonyok/az-albanok-magyar-kiralyneja-1/>

⁴⁰ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása; 104.o.

⁴¹ 1942 Aich Hubert Poloiskola, MPC 1942 kiadása; 111.o.

BÁNYFY MIKLÓS GRÓF P.J.

⁴²Kolozsváron született 1873-ban, az egyik legnagyobb erdélyi földbirtokos család tagjaként.

Felesége Váradi Aranka színésznő volt, akinek ő már a második férje volt. 1939 január 25-én kötöttek házasságot. Gyerekük nem volt, így kihalt férfiágon a grófi ág.

Polihisztor volt. Író, (álneven *Kisbán Miklós*) grafikus, díszlet és kosztüm tervező, színpadi rendező, politikus, külügyminiszter.

A II. Világháború után Romániához került teljes Erdély, és azon túl, hogy birtokait elkobozták, ellehetetlenítették kulturális tevékenységét is. 1949-ben kiéhezett, rongyosan érkezett meg feleségéhez Budapestre.

Pár hónap múlva 1950 június 6-án meghalt. Végakarata szerint 1976-ban a Kolozsvári Házsongárdi temető Bánffy-kriptájában temették el.

ROHONCZY GEDEON RENDES TAG, P.J.

⁴³**Rohonczy Gedeon** földbirtokos (1852-1929).

Édesapja Rohonczy Lipót 1848-ban a szabadság alatt a gróf Károlyi huszárezred ezredese volt. (*Felesége Sissányi Klára 2000 holdas törökbecsey hozomány alapozta meg a Rohonczy család vagyonát.*) A forradalom végén megsebesült, elfogták, halálra ítélték, majd életfogytiglani rabságra ítélték és Olmützben raboskodott.

1951-ben, Gedeon születése előtt nemsokkal kegyelmet kapott, de 1861-ben meghalt.

Rohonczy Gedeon az 1879-es árvíz idején helyettes kormánybiztos volt, és részt vett a mentési munkálatokban.

Törökbecsei választókerületben választották meg a Szabadelvű párt képviselőjének a Parlamentbe. Ismert volt bőbeszédű és mulatságos parlamenti beszédeiről, amelyet Mikszáth Kálmán is kifigurázott írásaiban. Több alkalommal párbajozott is.

Báttaszéki Lajossal történt párbaja miatt 1 napi fogházzal büntették.

A Tisza Kálmán által vezetett Szabadelvű párt 30 éven át kormányozta az országot. 1898.02.14-én kilépett azonban e pártból, melynek oka a (*Bánffy Dezső vezette*) Bánffy-kormányzat erélytelensége volt.

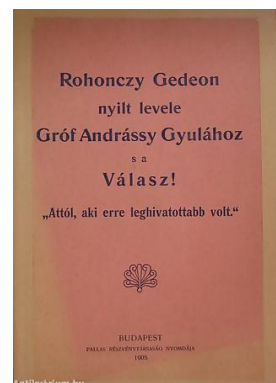

1905-ben írta meg könyvét:

Rohonczy Gedeon nyílt levele Gróf Andrássy Gyulához

ELŐSZÓ

Igen tisztelt és kedves barátom! Atyáink, a volt honvédek, mint honvédhuszár ezredesek egy táborban, egy rangban, egy eszméért, a haza szabadságáért küzdtek végig az 1848/49-iki szabadságharcot, mindketten hazafiaságukért halálra lőnek ítélve, majd részben nehéz vasban leült várfogság után, mostani uralkodóinktól kegyelmet nyerének. Te és én vagyunk egyetlen még élő férfi sarjai e két volt honvédnek! Ma ismét nagy veszélyben van hazánk, s csak a jó Isten tudja, hol áll meg fejünk felett a mind nagyobbá váló qörgeteg, mely hazánkra ismét vészt, elnyomást és pusztulást jelenthet! S nem-e különös, vagy talán csak a sors iróniája az, hogy e két szabadsághős fia ma, midőn e haza ismét veszélyben forog, nem egy táborban, hanem egymással szemben találja magát? Pedig kora ifjúságodtól együtt, egy társadalmi körben küzdöttük át az életet, mint igaz jó barátok, kik egymást nemcsak tisztelni és becsülni tanultuk, de mint igaz barátok szerettük is egymást. Még a politikai pályán is két évtizedig egy táborban s majd mindig egy nézetben valánk, s mindenkor csak egy eszme vezérelt bennünket - hazánknak javát tehetségeinkhez mérten előmozdítani.

⁴² [https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%A1nyffy_Mikl%C3%B3s_\(%C3%ADr%C3%B3f\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/B%C3%A1nyffy_Mikl%C3%B3s_(%C3%ADr%C3%B3f))

⁴³ https://hu.wikipedia.org/wiki/Szerkeszt%C5%91:Zimmy/K%C3%A9sz%C3%BCi%C5%91_cikkek/Rohonczy_Gedeon

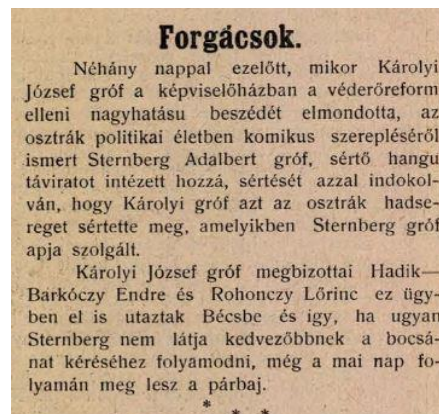
Rohonczy Lőrincz földbirtokos (1871-1815)

Országgyűlési képviselő, huszárhadnagy.

Feltehetően Rohonczy Gedeon fia. Erre utal, hogy nem állt távol tőle sem a párbajokban való közreműködés.

Szathmár vármegye 48-as és Függetlenségi párt hivatalos lapjának 1911 augusztus 13 számában fellelhető róla adat, mely arról tanúskodik, hogy gróf Károlyi József úrnak a haderőreform kapcsán elhangzott beszédére, reagáló Sternberg Albert gróf sértő hangú távirata miatt, a sértett megbízottjaként járt el **Hadik-Barkóczy Endre** úrral együtt e becsületbeli ügyben.

Feltehetően Sternberg úr visszakozhatott, mert nincs további hír ennek kapcsán. hogy még aznap, vagy később meg lett volna a párbaj.

Gróf Károlyi József és **gróf Hadik-Barkóczy Endre** a BPC rendes tagjai voltak, ahogy **Rohonczy Endre**, **Rohonczy Lőrincz** és az ifjabb **gróf Andrássy Gyula** is, tehát együtt játszottak a polo mezőn és a politikai mezején is, de ahogy a póló versenyen vannak konfliktusok, úgy a politikában is.

TELEKI GÉZA GRÓF PJ.

⁴⁴ **Gróf Teleki Géza** (1843-1913) magyar író, országgyűlési képviselő, belügyminiszter, az MTA igazgatótanácsának tagja.

Fia **gróf Teleki Pál** a földrajztudós, miniszterelnök.

Unokája **Gróf Teleki Géza** geográfus-geológus, egyetemi tanár, politikus, olimpikon.

Szabadelvű párt színeiben politizált, 1889 a Tisza kabinet belügyminisztere lett.

Hivatalától megválván társadalmi munkásságra szentelte idejét szegény gyerekeket, és árvaházakat segített.

(Lásd később 1903-as tagoknál Teleki Sámuel & Teleki Pál.)

PEJACSEVICH ALBERT GRÓF PJ.

⁴⁵ **Gróf Pejacsevich Albert** (1875-1941) szlavóniai eredetű grófi család sarja. Idomár, versenystálló-tulajdonos

1902-ben megalakította a Pestvidéki Versenyegyletet és a Megyeri pályát.

Kezdeményezte, hogy az addigi angol és német zsokék helyett képezzenek magyar zsokékat. Vagyonaival és ösztönös szaktudásával alagi istállójában európai szintre emelte a belföldi lovasnevelést, ezért a két Világháború közti **Alag** felemelkedésének az egyik letéteményese volt. Sírja most is ott található Alagon.

⁴⁴ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleki_G%C3%A9za_\(politikus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleki_G%C3%A9za_(politikus))

⁴⁵ http://www.4konyvtar.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=43&Itemid=39

PÁLFFY „DÖNCZI” GRÓF PJ.

⁴⁶Az ősi nemzetségekből származó családok közül csak keveseknek adatott meg, hogy a századok küzdelmei közepette megtarthatták és megőrizhették az ősöktől szerzett vagyont, fényt, családi befolyást s tekintélyt.

A Pálffy család túlélte a Mohácsi csatát, török kort a XVI századtól a XVIII. század végéig a legmagasabb országos méltóságokat töltik be, jelentékenyen működtek közre az uralkodók és a nemzet között felmerült ellentétek kiegyenlítésében.

Igen sok hadvezért adott hazánknak a Pálffy család. Pálffy Lőrincz pozsonyvármegyei kapitány Mohácson esett el. Pálffy János és Miklós saját költségén gyalog és lovasezredeket állított fel a török elleni harcokra. Utóbbi 1714-ben Magyarország nádora, aki a Pragmatica sanctio elfogadásában működött közre. Majd Mária Terézia trónja megmentésében is közreműködött, végül a Párma melletti csatában 1734-ben esett el.

A népes **Pálffy** családból egy **Ödönt** sikerült beazonosítani, aki korban és időben megfelel a Pálffy Dönczi névvel.

„Ödön (szül. 1863 febr. 13) cs. és kir. kamarás és tartalékos hadnagy a 13.sz. huszárezredben.”

---

⁴⁶ <http://mek.oszk.hu/09500/09536/html/0017/28.html>

1901-ES ALAKULÁSKOR A BUDAPESTI POLO-CLUB (TOVÁBBI) TAGJAI

⁴⁷**Ernst József:** „100 év a magyar lovassport történetéből” művében ugyanis azt állítja:

„A Budapesti Polo-Club 1901 tavaszán alakult meg. A Vadász- és Verseny-Lap rövid híre arról tudósított, hogy a klub május 9-re hirdetett gyűlését május 15-re halasztotta el. Elnöknek **Andrássy Géza grófot** választották meg. A tagság többsége az arisztokráciából került ki: **Andrássy, Apponyi, Batthyány, Bethlen, Eszterházy, Festetics, Károlyi, Széchenyi**, stb. család tagjai mellett megtaláljuk **Bacsák Zsigmond, Miklósi Aladár** nevét is. A titkári teendőket, dr. Magyar László látta el. A klub trénere pedig az angol Herbert Ritch volt.”

A korábban már ismertetett neveken túl, ebből új családneveket (*Bethlen, Eszterházy, Festetics család mellett Bacsák Zsigmond, Miklósi Aladár*) ismerhetünk meg.

BETHLEN ISTVÁN GRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

⁴⁸**Bethleni gróf Bethlen István (1874-1946)** jogász, mezőgazdász, politikus. 1921-1931 között Magyarország miniszterelnöke.

1901-ben képviselővé választották. 1939-ig (*az 1919–21-es időszakot kivéve*) folyamatosan parlamenti képviselő, majd ezt követően felsőházi tag volt.

1900-tól erdélyi birtokán, Mezősámsondon gazdálkodott. 1901. június 27-én vette feleségül az író Bethlen Margit (1882–1970) grófnőt, akitől három gyermeke született: András, István és Gábor.

1914–18-ig az Erdélyi Szövetség elnöki tisztét töltötte be. 1918 őszén bírálta a Károlyi Mihály-kormány intézkedéseit. 1918–19-ben az ellenforradalmi erők egyik fő szervezője, 1919 őszén *”titkos erdélyi miniszter”*. 1919 februárjában létrehozta a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártját, majd a Magyarországi Tanácsköztársaság létrejötte után Bécsben az Antibolsevista Comité vezetője.

1921. április 14. – 1931. augusztus 24.-ig, tíz éven keresztül, Magyarország miniszterelnöke. Politikája sokat tett a gazdasági stabilitásért. 1924-ben létrehozta a Nemzeti Bankot és 250 millió korona népszövetségi hitelt szerzett. Rendbe hozta az állam veszteségeit, 1927-ben bevezette a pengőt és új vámrendszert dolgozott ki.

Trianon revíziójáért harcolt, a kárpátmedencei népek nemzetiségi gondjait autonómiával óhajtotta megoldani.

A bécsi döntések után is tovább ellenezte az egyoldalú német orientációt, a kapcsolatok megszakítását az angol-szász országokkal szorgalmazta. Hibának tartotta a belépést a második világháborúba, elítélte a zsidótörvényeket. 1943–44-ben a háborúból való kiugrást támogatta, s angolszász irányú különbéke-kísérleteket szervezett.

1944. március 19-e után, azaz a német megszállás idején illegalitásba vonult, bujkálása idején kétszer szenvedett agyvérzést. 1944 decemberében az oroszok elfogták, felajánlotta együttműködését, de házi őrizetben tartották, majd 1945. áprilisban a Szovjetunióba vitték, nehogy megkísérelje a kommunistaellenes erők összefogását. Moszkvában, a Butirszkaja börtön kórházában halt meg szívbénulásban, 1946. október 5-én. 1994 júniusa óta jelképes hamvai hazai földben nyugszanak a Kerepesi temetőben.

Gróf Bethlen István volt az, aki az I. Világháború előtt, majd (*a 13 éves kihagyást követően*) a II. Világháború után újjá alakult póló sportban is egyaránt részt vett.

⁴⁹1928 | Október

Bethlen István gróf a vörösök vezére

A tegnapi lovaspólómeccsen a kékek nagy gólarányú győzelmet arattak vörösükön

Bethlen István miniszterelnök van olyan kitűnő sportember, hogy temérdek elfoglaltsága mellett is háttér tud fordítani politikának egy fél délutánra. S bár az egyik csapat vezére a magyar miniszterelnök volt s a csapatban egy egykori uralkodóherceg, a bírói sípot pedig Bánffy volt külügyminiszter, az erdélyi magyar párt vezére tartotta szájában, a mérkőzést teljesen politika mentesnek találtuk.

⁴⁷ Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1972-1914, 210-212o.

⁴⁸ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Bethlen_Istv%C3%A1n_\(politikus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Bethlen_Istv%C3%A1n_(politikus))

⁴⁹ <http://www.huszadikszazad.hu/1928-oktober/sport/bethlen-istvan-grof-a-vorosok-vezere>

Hiszen a játékosok nem politikai jelszavakon, hanem irlandi pónikon nyargaltak s ha azzal kezdődött itt a dolog, hogy Bethlen beöltözött piros dresszébe, „be a vörösbé” s ha a lovak, noha négy lábuk volt, néha meg is botlottak s ha a játékosok gyakorta nem oda néztek, ahova ütöttek s majdnem mindig akkor szólalt meg a csengő, amikor valami ellenzéki frontáttörés készült, sport volt ez, nem politika, sport, amit úgy hívnak, hogy lovaspóló mérkőzés.

Közönség nem sok akadt, de több, mint a képviselőház karzatán. És előkelő volt ez a közönség. Autó sem sok rukkolt ki, de szépek voltak a kocsik. Hölgyet, pláne szép hölgyet sokat láttunk, - egytől egyig - de a jóból sose árt meg a sok. A Duna és a sziget olyan szép volt, mintha minden őszi tájfestőt le akart volna főzni.

A meccs akkor kezdett érdekes lenni, amikor az első chukkerben Bethlen István, az öregebb, szédületesen lestartolt az északi kapu felé. Megszokott az öreg, ala Kohut és vésszesen kergette a labdát a kapu felé. Mindenki gólt várt, hiszen az ütőt ugyanaz hajtotta, aki az arany középut politikáját csinálja. Majd csak meg találja a kapu közepét. A labda azonban egyszer csak megfordult s elkezdett gurulni a széle felé. Kifutott egészen a jobbszél felé. Ejnye, ejnye...

Sokáig, mert nem esett gól, úgy látszott, hogy az ifj. és az id. Bethlen István összeütközése lesz a meccs főeseménye. Éppen a tribün hónapi előtti a pálya szélén kergette a labdát idősb Bethlen István, amikor a fiatal nekirugaszkodott, hogy elhalássa. Az elhalászás nem sikerült, sőt Bethlen Pista ütője túl nagyot lendült. Pont könyökén találta apját.

Az öreg arra megcurukoltatta lovát, meglóbálta ütőjét és visszavágott szemével a fia felé.

- Te, úgy váglak... - mondta félhangosan a tribün nagy derűjére.

Az öregek és a fiatalok, az apák és fiúk nagy kontroverziája tehát ezen a meccsen is felvillant.

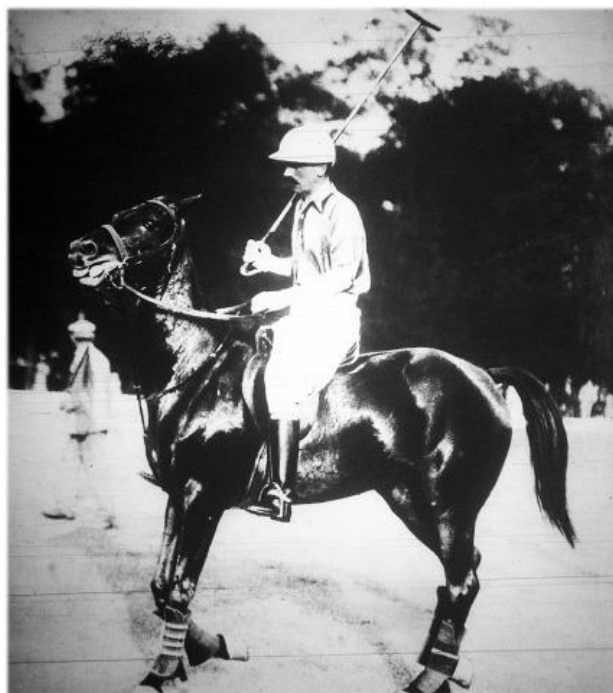
Végeredményben a fiatal Bethlen, a kék csapat győzött a hat chukkerben 4:1-es gólaránnyal. Tényleg jobbak is voltak. Ifj. Bethlen volt a legjobb meg Parry Jones. A vörösknél - egész komolyan - a miniszterelnök tetszett legjobban meg a mecklenburgi herceg. A győztes gólokat ifj. Bethlen István (2), Kovács főhadnagy, Rohonczy báró lőtte, a tisztelet gólt idősb Bethlen István.

A meccsnek úgy lett vége, hogy id. Bethlen István éppen hatalmas vágásban volt a kapu felé, amikor csengettek. Ilyenkor a támadást még végigjátszák s így Bánffy gróf síjja néma maradt. A vonal mentén azonban egyszer csak megbicsaklott Bethlen ütője s a labda kiugrott a kerítésen túl.

A szürkületben Bánffy először nem látta tisztán a helyzetet De mikor konstatálta, hogy a labda túlment a vonalon, így szólt:

- Akkor vége van!

S füttyült. Mert ugyan mit lehet kezdeni egy labdával, amit Bethlen is elhibázott.

Bethlen István gróf 1928

ESTERHÁZY CSALÁD

⁵⁰Az **Esterházy** nemzetség régi híres magyar nemesi család, ősi lakhelye a Csalóköz. A családnak három fő- és több mellékága is van. Először Esterházy Ferenc fiai által vált több ágra. Miklós a *fraknoi* ágat, Dániel a *cseszneki* ágat, Pál (1587–1645) pedig a zólyomi ágat alapította. A család ágai különböző címeket és jogokat kaptak. Így a fraknoi ág tatai alága hercegi, a cseklészalága, a cseszneki és a zólyomi ág grófi rangban állt. A főágak közül a cseszneki szintén két alágra oszlik, mégpedig az idősebb és az erdélyi alágra.

ESTERHÁZY MIKLÓS GRÓF MÓRICZ BPC RENDES TAG

⁵¹**gróf Esterházy Miklós Móric** (1855–1925), császári és királyi kamarás, 1887–1918-ban a főrendiház tagja, a Magyar Katolikus Kör elnöke (1891–1897) és a Szent István Társulat társelnöke (1893–1911), édesanyja Schwarzenberg Franciska hercegnő (1861–1951). A szülők 1880. április 14-én, Bécsben kötöttek házasságot, amelyből öt gyermek született: Móric, **Esterházy Alajos** (1883–1916), Esterházy Polyxena (1886–1976), Esterházy Ida (1891–1948) és Esterházy Valentine (1898–1942).

ESTERHÁZY ALAJOS GRÓF BPC RENDES TAG

⁵²**Gróf Esterházy Alajos** (1883–1916) I. Világháborús hős. A 2. lövészszázad parancsnokaként, 1916 október 24-én esett el a Sósmezőtől északra vívott ütközetben a Magyar-Román határon Erdélyben.

ESTERHÁZY FERENC GRÓF BPC RENDES TAG

A tatai harrierek.
Hubertus napját november 4-én ülték meg Tatán. A meet 11-kor vette kezdetét, mikor is a master: gr. Esterházy Ferencz diszes társasággal megjelent, köztük gr. Esterházy Miklós Móricz, fia Lajos gróf, továbbá Dittforth baronesse és br. Walterskirchen. Brightwell falkamester 15 kupli-t hozott ki a vadászatra, mely a Miklós majornál vette kezdetét. Alig 10 percnyi keresés után a kopók felvertek egy nyulat, amely nyugati irányt vett s a mácsai földekre vezetett, hol egy kukoricaföldön elfogták. A run igen sebes volt, s 25 percig tartott.
A társaság ezután visszatért Tatára, hol este 7 órakor a kastélyban megtartották a hagyományos Hubertus lakomát.

1901 a 3 Esterházy gróf együtt

Uj kancza-bejelentések a kisbéri telivér ménekhez.
A magántulajdonosok részéről következő új bejelentések eszközöltettek a kisbéri telivér apaménekhez:
Kleniewski Wladislaw ur részéről Lissa és Sultane kanczák **Gagához**,
Fáy Béla ur részéről Felleg, Coruna és Vizár kanczák **Ganachehoz**, Georgine kancza (Ganache) ellenben töröltetett,
gróf Esterházy Ferencz ur részéről Present kancza **Cullodenhez**, Autumn Leaf **Kozmához**, és Donna Agnes **Guerrierhez**,
gróf Festetics Tassiló ur részéről Addy **Cullodenhez**,
gróf Teleki József ur részéről Juliska kancza **Fenekhez**,
dr. Egyedi Arthur ur részéről Tam Tam **Galifardhoz**,
gróf Wenckheim Frigyes ur részéről Girigare és Golden Rose **Kozmához**, La Diva pedig **Historyhoz**.

1904 E. F. kanczáinak párosítása

A tavaszi lóversenyek első napjáról
Végre elérkezett a sokak által oly régen várt nap, a budapesti versenyek első napja. A kora délután órákban kocsik-kocsik ért, a villamosok tömve voltak a gyalogutak feketélték attól az emberáradattól, mely a városligeti pálya felé tartott, hogy szemlélője legyen a nálunk szó-szoros értelemben népszerű galopp sportnak. Hogy pedig mily kedvelt szórakozása népünknek a sportok eme legnemesebbje, azt mi sem bizonyítja fényesebben, mint az, hogy a borongos, majd ómos esős időben, kellemetlenül hűvös időjárás mellett nemcsak a tribünök, de a pálya belseje is szorongásig megtelt. Aranylag még legkisebb volt a nagy tribün közönsége, s a gyönyörű májusi pompának ma itt mi nyomát sem lehetett látni. A máskor a szivárvány minden színében pompázó toilletek fényességét ma nehéz szövet ruhák, felöltök egyhangúsága váltotta fel, s egyáltalán a hölgy-világ nagyon kevés számban volt képviselve. Annál nagyobb volt azonban az urak tábora s nagysokaságukból a heaute volée és a sportvilágból feljegyezhetjük a következőket: az igazgatóságból gr. Batthyány Elemér és gr. Degenfeld Imre elmentek meg, míg a harmadik igazgató hg. Pálffy Miklós távolmaradt s helyét gr. Nádasdy Tamás foglalta el. Jelen voltak továbbá: Dom Miguel, braganzai herceg, Esterházy Miklós herceg, Festetics Tassiló és Pál, Andrassy Géza, Tivadar és Sándor, Hunyady Jure, Nádasdy Ferencz, Széchenyi Gyula, Apponyi Gyula, Esterházy Béla, Csékonics Sándor és Gyula, Hadik-Barkóczy Endre, Károlyi István, Wenckheim Dénes, Batthyány Gábor, Pálffy Ottó grófok, Podmáiczky Géza, Uchritz Zsigmond, Harkányi Andor és János bárók, Inkey Antal, Jankovich Gyula, Geist Gáspár, Blaskovich Elemér, Rohonczy Gida Ilorhy I. Luczenbacher M., Mautner V., Szemere M. és Péchy A. Dreher J., Egyedi A. és Lajos, Herzog Mór. Mr. Persse, Mr. Lincoln, Mr. Redgrey. Hammersberg L. stb.

1902 Esterházy F. és a híres nevek

Hátas lovak eladása.
A fagyos idő miatt beszűntetett falkavadászatot alkalmával gróf Esterházy Ferencz ur ó Nagymén-tósága több jó conditióban levő vadászlova eladó. Közelebbi felvilágosításokkal készséggel szolgál **Gróf Esterházy Ferencz ménes- és istállókezelőse** **Tata** (Komárom-vármegye). 1—3

1904 Esterházy Ferenc ménese

A tavaszi luxusslövásár bíráló-bizottsága, amelynek elnöke Zoltán Elek altábornagy, jegyzője Jeszenszky Pál volt, márczius 15-én végezte működését s a díjakat következőleg ítélte oda: Négyesfogatoknál: I. díjat Almássy Imre dr. gróf 146—149. sz. négyesének, II. díjat Hadik-Barkóczy Endre gróf 115—119. sz. négyesének, III. díjat Esterházy Miklós Móricz gróf 206—209. számú négyesének. Elismerő oklevelet kapott: Lipthay Arthur 134—137. számú négyeséért. Hintós kettősfogatoknál: I. díjat Karácsonyi Jenő gr. 166—167. sz. fogatának, II. díjat Mikovics Sándor 51—52. sz. fogatának. Jukker kettősfogatoknál: I. díjat Förster Ottó 126—127. sz. fogatának, II. díjat Mikovics Ágoston 57—58. számú fogatának, III. díjat Höllriegl György 342—343. sz. fogatának. Elismerő oklevelet: Blaskovics Elemér 390—350. számú fogatának. Hátszlóvaknál: I. díjat Samarjay Lajos 244. sz. hátszlóvaknak, II. díjat

1904 Esterházy Miklós Móricz díjazott négyes fogata

Alagi versenyek.
— Első nap. —
Az alagi tavaszi meeting első napjával megkezdődött az idei versenysaison. A megnyitást a legkényesebb igényeket is kielégíthette, mert az minden tekintetben a legjobban sikerült Nagy mezőnyök, ideig-igazító finishek, többnyire a fogadott lovak győzelme folytak le a fehér korlátok között, melyet tarkává tett a sok új istálló ismeretlen dressze és érdekessé az urlovas gárda újabb szereplőinek és két híres német urlovasnak részvétele. Az új urlovasok közül Esterházy Alajos gróf mindjárt az első futamban megnyerte versenyét, míg a német urak közül Lücke ur a Vécse diiban győzött, Wallenberg ur pedig az Anatóle akadályversenyben *Biztosan* harmadik lett.

1904 Esterházy Alajos nyert

XVII-XVIII. században élt Esterházy Ferencz (1683-1754) hírneve elhomályosítja, a XX. században élt, és a BUDAPESTI POLO-CLUB rendes tagjaként említett **gróf Esterházy Ferenczét**, ezért szinte alig lehet információhoz jutni. Megint csak a Vadász- és Verseny-Lap tudott segíteni, mely mindhárom Esterházy grófról sokat írt. Volt olyan hír is, mely arról szólt a 3 Esterházy gróf együtt ment falkavadászatra.

⁵⁰ https://hu.wikipedia.org/wiki/Esterh%C3%A1zy_csal%C3%A1d

⁵¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Esterh%C3%A1zy_M%C3%B3ricz

⁵² http://www.kobold.theka.hu/konyvtar/vilmos_huszar-ezred-emlekkonyve/elhunyt-tisztek.html

FESTETICS CSALÁD

⁵³A tolnai gróf, illetve herceg **Festetics** nemzetség régi magyar nemesi család, horvát eredettel. Egyes okiratokban Festetich alakban szerepel, de Festecsics formával is találkozhatunk.

Első ismeretes ős Festetics Jánost a 16. század végén említetik. A köznemesi származású család II. Mátyástól kapott nemesi címerlevelet. **Mária Terézia** 1772. február 24-én adományozott grófi címet **Festetics Pálnak** és gyermekeinek. Gróf tolnai Festetics Julianna (1753-1824) (*férjezett neve gróf Széchényi Ferencné*) volt **gróf Széchenyi István** édesanyja.

Gróf tolnai Festetics György (1755-1819) volt a keszhelyi Georgikon alapítója.

Unokája gróf tolnai Festetics György (1815-1883) Vas és Zala vármegye főispánja, a király személye körüli miniszter, belső titkos tanácsos, koronaőr, királyi főudvarmester. Festetics György feleségül vette mogorókeréki és monoszloi gróf Erdődy Eugéniát (1826-1894). Családja 1911. június 21-én magyar hercegi rangot kapott főméltóságú címmel.

anno 1213

FESTETICS PÁL GRÓF BPC RENDES TAG

Gyerekeik **Tasziló**, Jenő, Georgina és **Festetics Pál** (Bécs, 1858. június 13. - †Sopron, 1930. március 8.)

Katonai díjlovaglás és díjugratás!

Május 20: Budapest (Tattersall)
" 30: Bécs (Rotunda mögött)

Vasárnap: Trial Stakes és Debreczen.

Hétfőn délelőtt: pozsonyi teherközlések.

Hétfőn este: budapesti nevezések.

Gr. Festetics György-öt, a keszhelyi zászlós urfiát, a bécsi Jockey Club tagjainak sorába felvette.

Hg. Esterházy Lajos altábornagyot, eddigi londoni katonai attasénkat, ki telivér-tenyésztésünk számára néhány vásárlást eszközölt, a király kinevezte a magyar testőrség kapitányává és egyúttal valóságos belső titkos tanácsossá.

Új színek jelennek meg ez évben győpünkön s nem csalódnunk, ha azt hisszük, hogy megjelenésüket általános szimpátia fogja kísérni. Gróf Festetics György, gróf Festetics Tassiló fia versenystállót alapít, a melynek lotja egyelőre édes apja néhány lovából került ki, s az új owner színei a következők lesznek: arany-sárga test, vörös szalag és sapka. Gróf Festetics Tassilónak versenysportunk történetében kimagasló szerep jutott s a gróf, a ki a legpassionátusabb sportsmanek egyike, a versenyek klasszikus hazájában Angliában is számos győzelmet aratott lovaival, míg itthon, úgy is, mint futtató, úgy is mint a kilenczes-bizottmány elnöke és annak idején mint steward sokat tett az ügy érdekében. Reméljük, hogy a fiatal gróf majdan ugyanazt a szép szerepet játsza sportunk történetében s örömlüknek adunk kifejezést, hogy a fényes nevű család egy új sokat ígérő taggal lépett versenyző sportsmanek sorába.

Főúri nász. Festetics Tassiló gróf ó excellentiája leánya Alexandra grófnő tegnap csütörtökön esküdt örök hűséget Windischgraetz Károly hercegnek Keszthelyen. Az esküvőn a keszhelyi templomban fényes főúri közönség jelent meg, élükön Erzsébet főhercegnővel. Ott voltak még az örömszülőknél kívül: Taxis Miksa herceg, Festetics Vilmos, Esterházy M. Mór, Erdődy Sándor, Festetics György és Pál, Széchényi Béla, Paar grófok, Windischgraetz Lajos herceg és nagy hölgyekszoru. A fényes szertartás után a násznép az új párral együtt Festetics gróf berzenczei birtokára ment vadászatra. A grófhöz számos üdvözlő távirat érkezett, közte a kabinet-irodától, Edward angol királytól stb.

1904 gr. F.Gy. Bécsi Jockey club, 1904 gr. F.Gy. & T. versenystálló; 1905 Festetics főúri nász vadászattal

FESTETICS GYÖRGY GRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

Tolnai herceg **Festetics György** Tasziló József (Baden-Baden, 1882. szeptember 4.–Keszthely, 1941. augusztus 4.) földbirtokos, diplomata, politikus. (*Édesapja Festetics Tasziló, édesanyja Mary Victoria Douglas-Hamilton, volt monaco-i trónörökös hercegné.*) Oxfordban és Budapesten tanult jogot. Az Osztrák–Magyar Monarchia Külügyminisztériumának munkatársa, a párizsi nagykövetség attaséja, majd 1904 és 1914 között a londoni nagykövetség követségi titkára. Az első világháborúban huszártisztként szolgált a szerb és olasz fronton. Apja halála után ő igazgatta a család nagy birtokait 1933-tól. 1939-től haláláig (1941) a felsőház tagja.

Egy gyereke született, **herceg Festetics György** Pál Tasziló (*Keszthely, 1940. november 18.) Bécsben 1977. december 19-én vette feleségül Josephine Harmert (*Bécs, 1943. november 14.)

Festetics György herceg a mai napi a pólóversenyek nagy rajongója, ahol a magyaroknak drukkol.

2006-os Ebreichsdorfi győztes Magyar csapat, háttérben herceg Festetics György; Diplomats Cup-on feleségével

⁵³ https://hu.wikipedia.org/wiki/Festetics_csal%C3%A1d

BACSAK ZSIGMOND BPC RENDES TAGJA, PJ.

⁵⁴Bacsák Zsigmondról a Budapesti 1910-es lakcímgjegyzékben található adat. Ezek szerint a III. Cs. és kir. közös hadügyminisztérium 3/R ügyosztály. Ügyköre: A lovasság és vonatcsapat szervezése, továbbá összes szervezési, katonai és szakmabeli ügyei.

Főnök: benefai Bacsák Zsigmond vezérőrnagy, pótlóvázási felügyelő.

Hadügyminisztérium.

III. Cs. és kir. közös hadügy- minisztérium.

3/R. ügyosztály.

Ügyköre: A lovasság és vonatcsapat szervezése, továbbá összes szervezési, katonai és szakmabeli ügyei.

Főnök: benefai Bacsák Zsigmond, v.-őrnagy, pótlóvázási főfelügyelő.

MIKLÓS ALADÁR BPC RENDES TAG, PJ.

Miklós Aladár (1867-1905) huszárszázados nevét az 1892-es Bécs-Berlin távlovass versenyénél ismerhették meg. Melyről a Vadász- és Verseny-Lap részletesen tudósított.

Elsőként érkezett meg, de mivel nem egyszerre indultak a versenyzők végül csak a 3. helyezést szerezte meg.

Akkor is fantasztikus teljesítmény volt a **680 km-es** távolságot kicsivel több, mint **3 nap** alatt megtenni. (*74 óra 24 perc alatt.*)

Ez egy igazi huszáros tett volt! Marcsa nevű lova 6 éves pej kancza volt, telivér keresztezésű, Cásákon nevelt. Ősanyja állítólag egy betyár háttas lova volt, melynek gazdája (*és ezáltal a lova is*) az igazságszolgáltatás kezébe került. Marcsa már 4-5 éves korában a Városligeti versenypályán megmutatta képességeit és több versenyen is nyert.

A verseny érdekessége volt, hogy Miklósi Aladárral egyidőben egy kerékpáros versenyző is megérkezett, és egyidejűleg Berlin-Bécs (*tehát fordított irányú*) távlovaglasi verseny is zajlott.

A bécs-berlini távlovaglasi.

Nemcsak a sportvilág és a katonai körök, hanem az egész ország nagy érdeklődéssel kíséri a bécs—berlini nagy távlovaglasi versenyt minden egyes momentumát. Németország vagy a mi tisztikarunk lesz-e a győztes? s ha mi győzünk, magyar tiszt és magyar ló nyeri-e meg? mindenki azt kérde. Rövid időn meg lesz adva a vég-felelet e kérdésre. Most a helyzet igen előnyös reánk nézve, október 1-én reggel 7 óra 10 perczkor Bécsből indult tisztek közül október 4-én, kedden reggel 9 óra 34 perczkor Miklós Aladár 16-ik huszárezred főhadnagya «Marcsa» nevű pej kanczáján Berlinbe első lovasnak megérkezett; — ez mindenesetre annyit jelent, hogy közel van a nyereshez, de még nem bizonyos, hogy a német császár ő felsége tiszteletdíja és a 20,000 márka első díjat ő nyerte-e meg?, mert a

Miklós Aladár neve is szerepel a Dréher Jenőnél közzétett **ÚRLOVASOK SZÖVETKEZETÉNEK** (*melynek alapító tagja volt, gróf Andrássy Géza és még sok e könyvben ismertetett személlyel együtt*) győztesek listáján, csak éppen ő 27 győzelemmel. (*Dréher Jenő 4 győzelemmel szerepel e listán.*)

⁵⁴ file:///C:/Users/Ivanics%20Gy%C3%B6rgy/Downloads/BPLAKCIMJEGYZEK_22_1910__pages298-298.pdf

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A budapesti polo-club tagjainak egy része 16 ponnyval hétfőn Hamburgba utazik az ottani mérkőzésekre. Onnét valószínűleg Frankfurtba mennek.

A Budapesti Polo Club tagjainak névsora.
 Elnök: Andrassy Géza gróf. Alelnök: Károlyi Lajos gróf.
 Választmány: Andrassy Sándor gróf, Andrassy Tivadar gróf, Apponyi Gyula gróf, Batthyány Gábor gróf, Degenfeld Imre gróf, Hadik Barkóczy Endre gróf, Miklós Aladár, Rohonczy Lőrincz, Szápáry Pál gróf, Széchényi Imre gróf, Széchényi István gróf, Széchényi László gróf.
 Tiszteletbeli tag: Batthyány Elemér gróf.
 Alapító tagok: Degenfeld Imre gróf, Lossonezy Gyula, Luczenbacher Miklós, Nádasdy Tamás gróf, Springer Gusztáv báró, Szent-Ivány Zoltán, Teleki Sámuel gróf, Wenckheim Dénes gróf.
 Rendes tagok: Andrassy Géza gróf, Andrassy Gyula gróf, Andrassy Sándor gróf, Andrassy Tivadar gróf, Apponyi Antal gróf, Apponyi Gyula gróf, Bacsák Zsigmond, Batthyány Gábor gróf, Bethlen István gróf, Blaskovich Elemér, Csekolics Gyula gróf, Desseffy Emil gróf, Dreher Jenő, Esterházy Alajos gróf, Esterházy Ferenc gróf, Esterházy Miklós Móricz gróf, Festetics György gróf, Festetics Pál gróf, Hadik Barkóczy Endre gróf, Haller Jenő gróf, Károlyi József gróf, Károlyi Lajos gróf, Károlyi Mihály gróf, Lichtenstein Rudolf herceg, Miklós Aladár, Mikes Ármán gróf, Odessalchi Zoárd herceg, Pallavicini György őrnagy, Pappenheim Siegfried gróf, Ritch Herbert, Révay László báró, Rohonczy Gedeon, Rohonczy Lőrincz, Sigray Antal gróf, Solymossy Ödön báró, Szápáry Pál gróf, Széchényi Andor Pál gróf, Széchényi Bertalan gróf, Széchényi Géza gróf, Széchényi Imre gróf, Széchényi István gróf, Széchényi László gróf, Széchényi Péter gróf, Széchényi Viktor gróf, Teleki Pál gróf, Wenckheim József gróf, Wimpffen Siegfried gróf, Zichy Béla gróf ifj., Zichy János gróf ifj.
 Testületi tagok: 16-ik cs. és kir. huszárezred tisztikara.
 Titkár: Dr. Magyar László.

A VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP 1903 06 2-i száma adta közre a BUDAPESTI POLO-CLUB taglistát.

Gróf Andrassy Géza elnök. Gróf Károlyi Lajos alelnök. Gróf Batthyány Elemér (a mártírhalt gróf Batthyány Lajos miniszterelnök fia) tiszteletbeli tag.

A választmányi tagok (ez a mai szóhasználatban vezetőségi/elnökségi tagokat jelent, akik a közgyűlések közötti döntéseket hozzák) esetében is olyan prominens személyek jöhettek szóba, aki munkájukkal, kapcsolataikkal, vagy vagyonukkal jelentősen közreműködtek, (vagy várhatóan a továbbiakban segíteni tudtak) a BUDAPESTI POLO-CLUB létrejöttében, működésében.

Az alapító tagok (8 fő), nem azonosak azon nevekkkel, akik korábbi (1884, 1885, 1896, 1901) dátummal vannak megemlítve és ráadásul még gróf Andrassy Géza sincs közöttük. Ennek oka feltehetően az alapszabályban előírt 500 korona alapítói tagdíjbefizetés volt.

A rendelkezésünkre álló információk alapján a rendes tagok esetében is igen sok olyan személy van, aki lovagolni nyilvánvalóan tudott, lehet póllóútót már fogott a kezében, de sehol nincs megemlítve konkrétan egy póló csapat játékosaként.

Ezért is külön jelöljük a névmutatóban, ha valaki klubtagként és külön, ha pólójátékosként is meg van említve egy szövegben. Így jóval pontosabb információt tudunk adni.

Elsődlegesen a klubtagságát valaki feltehetően nem azért vállalta, hogy pólójátékosként sportolhasson, hanem azért, mert ennek rangja volt.

Egy club tagjának lenni akkoriban is egyúttal egy elismertséget és „kapcsolati tőkét” jelentett. A mérkőzésekre igen reprezentatív meghívott személyek érkeztek, (a reprezentatív klubtagsági listán kívül lásd a királyi család tagjai és közte Ferenc József császár és király is) és csak klubtagok

mehettek oda meghívó nélkül. E reprezentatív társaság (klub) tagjai között lenni igen elegáns és előnyös volt, (ahogy már akkoriban is a vadásztársaságok tagjainak lenni), nem akartak tehát kimaradni.

A club tagok egymással előnyös üzleteket köthettek, információkhoz juthattak. Aki lovakat tenyésztett az a lovainak eladásánál előnyben lehetett. Nem csak polo pony eladásokat tárgyalhattak meg itt, hiszen minden ott lévő személynek, díszes hintó- és hátsólovakra volt szüksége. Nem véletlen ezért például az sem, hogy a Magyar lovaregylet és a BUDAPESTI POLO-CLUB tagjai között nagyon nagy az átfedés.

A rendes tagok között nagyon sok híres családnevet lehet felismerni, mások esetében pedig érdemes kutakodni, mert ezáltal igen értékes információkhoz juthatunk. Így például a Magyar történelemről is igen érdekes és tanulságos adatokhoz juthatunk.

Érdekes az is, hogy „testületi tag” lehetett a 16-ik cs. és kir. huszárezred tisztikara. Ez azt jelentette, hogy lényegében már, mint sportági szövetség működött a BUDAPESTI POLO-CLUB. Ennek oka, hogy másik polo club ekkor nem volt.

KORÁBBAN MÉG NEM TAGLALT TOVÁBBI PÓLÓ KLUBTAGOK:

APPONYI ANTAL GRÓF BPC RENDES TAG, P.J.

⁵⁵**Gróf Apponyi Antal** (1852-?) kiváló sportférfiú és versenystálló tulajdonos, aki rendkívül kedveltek a versenyek közönsége előtt. Különösen a kétéves lovai a favoritjai a versenyeknek. Legnagyobb sikereit az istállója 1888 és 1889 évben érte el, amikor mind a két esztendőben számos versenyen kívül a Derbyt is megnyerte Rajta-Rajta és Triumph lovaival. 1889-ben egymaga Triumph 52.140 forint értékű versenydíjat nyert. 1891-ben az Apponyi-istálló 56.167 forintot nyert díjakban.

DEGENFELD IMRE GRÓF BPC VÁLASZTMÁNY & RENDES TAG

⁵⁶A Svájcból Svábföldre, onnan pedig Magyarországra települt Gróf Degenfeld Miksa (1766-1816) császári-királyi kamarás, birodalmi tanácsos, és gróf széki Teleki Anna házasságából 3 fiúgyermek született Imre, Ottó és Pál. Mindhárom gyerek harcol az 1848-as szabadságharcban.

Gróf Degenfeld Imre (1810-1878) a Kossuth kormánybiztosa volt. A szabolcsi 48-as honvédszászlóalj részére gróf Degenfeld Imréné készítette a zászlót, keresztanyaságot is vállalva. Mely zászlóalj a legvéresebb harcokat is megjárta. A zászlót közel húsz évig a nyírbaktai kastélyban rejtegették Degenfeldék.

Tevékenységeért Haynau halála ítéli, de menesztésének hírére megkegyelmezett neki. Szabadulását követően, reformátusként, a református egyházak támogatásának ügyét helyezte előtérbe.

Nem sikerült pontosan megtudni Gróf Degenfeld Imre, vagy testvérei Ottó (1801-1849) és Pál (1814-1880) leszármazottja-e, aki a BUDAPESTI POLO-CLUB alapításakor alapító és Választmányi tagként szerepel.

(A keresztnévválasztási szokások alapján Imre leszármazottja lehetett.)

A Vadász- és Verseny-Lapban igen sok hírt lehet olvasni **gróf Degenfeld Imréről**, leggyakrabban versenylovairól, melynek száma úgy tűnik nagyobb volt, mint gróf Andrássy Géza, Gyula, Tivadar és báró Harkányi Andor és János lovai együttvéve.

Bánat-jelemlések. Gróf Batthyány Elemér a 3 éves <i>Frater</i> -ért az 1903. évi Egyesített Nemzeti- és Hazafiúban és St. Legerben. Gróf Degenfeld Imre és báró Harkányi János a 2 éves <i>Cornwall</i> -ért osztrák-magyarországi összes kötelezettségeiben. Elnevezések. Czárán János ur 1900-ban ell. s m (Halász—Bonne Fortune) <i>Hallatlan</i> . Ugyanannak 1901-ben ell. p k (Xaintraillies—Grass Chat) <i>Gör-Gurr</i> . Gróf Degenfeld Imre és báró Harkányi János 1901-ben ell. p k (Beau Brummel—Coronet) <i>Coronation</i> . Klein György ur 1900-ban ell. s k (Acrobat—Hogytetszik) <i>Hors concours</i> . Gróf Wenckheim Géza 1902-ben ell. p m (Ravasz—Pálinka) <i>Gomba</i> . Ugyanannak 1902-ben ell. sz m (Ravasz—Favorite) <i>Jakab</i> . Ugyanannak 1902-ben ell. p m (Ravasz—Ceres IV.) <i>Bájos</i> . Kimultak. Egyedi Arthur ur 1880-ban ell. stp k <i>Knight's Fee</i> (Knight of the Garter—Miss Dayrell). Gróf Wenckheim Dénes 1882-ben ell. p k <i>Triesting</i> (Przedswit—Ada Byron). Ugyanannak 1895-ben ell. p k <i>Bébé</i> (Beau Brummel—Ártatlan). Eladások és vételtek. Gróf Degenfeld Imre és Báró Harkányi János megvették az 1901-ben ell. p k (Beau Brummel—Coronet) báró Harkányi Jánostól.	X. Magánidomító intézet Alagon. Idomár: <i>Metcalf J.</i> Abrakmester: <i>Jobett György</i> . Jockeyk: <i>Spencer Henrik és Russel N. L.</i> Lovászfiúk: <i>Kemrik János, Heidt Jakob</i> . Gróf Andrássy Géza, Gyula, Tivadar, báró Harkányi Andor és János lovai. 3é p m <i>Aczél</i> Boglár—Activa 3é p m <i>Fortunatus</i> Timothy vagy Beau Brummel vagy Buckingham—Favorita 3é p m <i>Gavallér</i> Best Man—Gracie Hampton 3é p m <i>Orion</i> Gaga—Ornate 3é p m <i>Sorrento</i> Martagon—Southfield 3é p m <i>Rodosto</i> Tokio—Rossidine 3é p k <i>Gyöngysziget</i> Goodfellow—Tizianella 2é p m <i>Gane</i> Gaga—One to love 2é p m <i>Lascaris</i> Kegyur—Lagune 2é s m <i>Mandarin</i> Bohóc—Marietta 2é p m <i>Solide</i> Friar Lubin—Sacha 2é p m <i>Székel</i> Matchbox—Szerény 2é p k <i>Angyalom</i> Kegyur—Aranyos 2é p k <i>Bella</i> Bálvány—Lola 2é p k <i>Fruska</i> Dunure—Feo 2é p k <i>Lagosta</i> Galaor—Lacroma Gróf Degenfeld Imre lovai. 4é s m <i>Ladon</i> Filon—Comtesse Josefine 3é p m <i>Camperdown</i> King Monmouth—Arabella 3é p m <i>Marco Polo</i> Marvel—Polegate 3é p m <i>Wiederschen</i> Windgall—Marie Louise 3é p k <i>Mirage</i> King Monmouth—Arabella 2é p m <i>Activism</i> Abonnent—Fancy 2é p m <i>Dunkó</i> Mindig—Piccalilli 2é s m <i>Gurulj</i> Queens Counsel—Mercia 2é p m <i>Keringő</i> Pardon—Farsang 2é s m <i>Mizi</i> King Monmouth—Menyasszony 2é p m <i>Tedmund</i> Timothy—Valeria 2é p k <i>Gita</i> Alf Gaga—Glennie 2é p k <i>Kif-Kif</i> Dunure—Miss Candlestick 2é p k <i>Liquette</i> Jack o' Lantern—Fellek 2é s k <i>Marienlyst</i> Xaintraillies—Maria Pia 2é s k <i>Pet one</i> Morgan—Petroleuse 2é s k <i>Rhodope</i> Pardon—Arabella Gróf Degenfeld Imre és báró Harkányi János lovai. 2é s m <i>Parnassus</i> Timothy—Problème II. 2é s k <i>Carmagnole</i> Beau Brummel—Carmen 2é s k <i>Szelevedény</i> King Monmouth—Szikakő Gróf Degenfeld Imre és gróf Károlyi Mihály lova. 5é p m <i>High Leicestershire</i> Phil—Petroleuse

⁵⁵ <http://mek.oszk.hu/00000/00060/html/006/pc000605.html>

⁵⁶ <http://www.degenfeldkastely.com/degenfeld-imre-kristof>

⁵⁷Futaki, szalai és tavarnai **gróf Hadik Endre** János Ferenc Antal (1862-1931) néven született. Később 1887-ban vette fel édesanyja (*Barkóczy*) családnevét is, és innentől főrendházi tagként politizált, miközben a képviselőháznak is tagja volt, a szabadelvű párt tagjaként. Az ellenzéki obstrukciót letörésére törekvő „*zsebkendő szavazás*” után testvérével Jánossal, és ifj. gróf Andrassy Gyulával együtt elhagyja e pártot. Emellett az Országos Magyar Iparművészeti Társaság elnöki funkcióját is ellátta.

Édesanyja Barkóczy Ilona, egyedüli leánygyerekként született a Barkóczy családba. Fiú örökös nem lévén ez azzal járt, volna, hogy a vagyonát elvesztette volna családja, távoli oldalági öröklés valósult volna meg. Ezért hitbizományt alakítottak ki és Ilonát fiúsították. (*Preafectio.*) Házassága után Hadik-Barkóczy Ilona néven maga igazgathatta hitbizományos birtokait.

E vagyon később fiára **Endrére** szállt, aki Zichy Klára grófnővel lépett házasságra és két gyerekük Eleonóra Jacqueline Johanna Karolina (1875-1946), és Endre József Béla (1899-?) született. Utóbbi az USA-ba emigrált.

A Vadász- és Verseny-Lap 1903 november 21-i számában érdekes információt lehet találni. Gróf Hadik Béla főispán (*gróf Hadik-Barkóczy Endre édesapja*) és gróf Hadik-Barkóczy Endre neve is meg van említve, akik részt vettek **gróf Andrassy Gyula** **parnói birtokán pólóversennyel** összekötött vadászaton.

Itt a vadászévadhoz köthetően rendezték a versenyt, ahol egy komplett Andrassy csapatot sikerült összehozniuk. E versenyre meg lett hívva a **Manuel d'Escandon marquis de Villavieva** a „*Párisi Polo Club*” elnöke, a „spanyol csapat” legjobb játékosát.

A régi fényképeken látható, hogy egy-egy ilyen vadászat alkalmával akkor még medvéket is lehetett löni, ezért feltehetően szívesen jöttek messzi vidékről is a vadászatra, ahol a pólójáték feltehetően gróf Andrassy Géza ötlete lehetett. Ehhez még pólópályát is meg kellett valósítania, nem kis költséggel.

Betleri Vadászat teritéke

Polojáték Parnón.

A budapesti közönséget, mely élénk érdeklődéssel kísérte a májusi poloversenyeket, bizonyára érdekelni fogja, hogy a Budapesti Polo Club tagjai, kik a külföldi csapatokkal szemben Hamburgban Ostendében és Frankfurtban dicsőséggel állották meg helyüket, nem pihennek babéraikon, hanem a vadászévadban is gyakorolják ezt a nemes sportot mintegy előkészítőkül a jövő évi nemzetközi versenyekre.

Andrassy Géza gróf, az egyetemes és áldozatkész elnöke vécei kastélyát bocsájtotta a polojátékosok rendelkezésére, a kik abból az alkalmából, hogy a parnói kastély Manuel d'Escandon, marquis de Villavieját, a párisi polo club elnökét s a híres „spanyol csapat” legjobb játékosát, látta vendégül mérkőzésre hívták ki a parnói csapatot. A csapatok összeállítása a következő volt.

Parnói csapat		Vécei csapat	
I. gr. Andrassy Károly	I. gr. Széchenyi László		
II. gr. Andrassy Sándor	II. gr. Sigray Antal		
III. gr. Andrassy Tivadar	III. gr. Károlyi Mihály		
IV. gr. Andrassy Géza	IV. Rohonczy Lőrincz		

E játékosokon kívül a gyakorlatokon még. gr. Lónyay Menyhért szokott résztvenni.

A mérkőzés eredménye a következő volt: Az első tíz perczben változó erős játék folyik, melyben mindkét fél igyekszik a vezető goalt magának megszerezni, mely végre a véceieknek sikerült Rohonczy Lőrincz ur révén. A második tízperczben a parnóiak erős támadásokat intéztek a véceiek kapuja ellen de eredménytelenül, másrészt azonban azok sem ütnek goalt. A harmadik tízperczben a játék folyton a két kapu előtt folyik, de eredményt csak a véceiek érnek el gr. Sigray Antal szép goalja révén. A negyedik tízperczben a parnói csapat erősen támad, hogy az eredményt az ő javukra fordítsa, de a véceiek két goalját csak gr. Andrassy Géza által ütött egy goalal tudják viszonzni s így az eredmény 2:1 a véceiek javára. A mint ez az eredmény is mutatja a két csapat majdnem egyenlő erejűnek bizonyult.

A nézők között jelen voltak gr. Andrassy Gézáé és leánya, gr. Andrassy Sándorné, gr. Andrassy Tivadarné és leánya, gr. Esterházy Elly, báró Fischer Gusztávné, gr. Hadik Barkóczy Endrené, Hadik Ilona és Lincsi grnök, Molnár Béláné, gr. Széchenyi Jella, gr. Sztáray Sándorné, gr. Vay Gáborné és gr. Zichy Béláné. gr. Andrassy Gyula, Dokus Gyula alispán, br. Fischer Gusztáv, gr. Hadik Béla főispán, gr. Hadik Barkóczy Endre, Nemes szolgabíró, Wladár Emil urak stb.

Este a fényes parnói kastélyban diner, utána kitűnően sikerült bál volt.

⁵⁷ https://hu.wikipedia.org/wiki/Hadik-Bark%C3%B3czy_Endre

SZAPÁRY PÁL GRÓF BPC VÁLASZTMÁNY & RENDES TAG

A szapári, muraszombathi és széchyszigeti **gróf Szapáry** nemzetség régi magyar nemesi család.

Szapáry Péter alapozta meg a család vagyonát és tekintélyét. Fiatalon többször is harcolt a törökökkel, majd 1657-ben fogságba esett, 4 évig raboskodott. Később a rabságból kiváltotta magát és hazatért, s Moson vármegye alispánja, majd követte lett. 1681-ben alországbíróvá választották, majd 1690-ben bárói rangot, emellett Mura-Szombat örökös ura címet kapta meg. Két fia 1722-ben grófi rangra emelkedett.

A család nevét leginkább **gróf Szapáry Gyuláról** ismerjük, aki a Magyar királyság 9. miniszterelnöke volt (1890 03 13-tól 1892 11 17-ig)

Gróf Szapáry Pál Antal László Ágoston Mária (1873-1917) és feleségétől, Maria Przezdziecka grófnőtől három gyermek született: Viktor Géza László Konstantin Mária Antal Sztaniszló (1899–1967); Erzsébet Mária Antónia (1902–1980); Antal Károly Szilveszter (1905–1972)

Gróf Szapáry Pált 1905 október 17-én Fiume kormányzójává választották, de már 1906-ban lemondott e tisztségéről. Nagy szerepet játszott a budapesti társas életben. A Park (lövész) Club elnöke is volt. Itt tudták a Budapesten tartózkodó urak a lövéstudományukat fejleszteni, fenntartani a vadászszezonon kívül is.

(1910 évben a Szapáry család eladta a Sorokpolányi Szapáry kastélyukat, mivel gróf Szapáry Pál nagyvilági életet élt és főleg a híres vadászatai apasztotta a család vagyonát.)

Gróf Szapáry Pál természetesen lovakkal is foglalatoskodott, és az erről szóló információk megjelentek a Vadász- és Verseny-Lap 1903-as számaiban. (E cikkekből hallunk híreket; gróf Esterházy Ferencz, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Drégenfeld Imre, Dom Miguel braganzai herceg, és Gróf Andrassy Gézaról pólóstársairól is.)

Kimutatás a huszonharmadik luxusbólvására 1903. márczius hó 22-től —26-ig eladott lovakról.

Eladó neve	Katalogus szám	db	A ló fajtája és használata	Vevő neve	Lakása	Elad. ár kor.
Balázsovich Ernő	77. 78	2	angol-arabs jukker	Dr. Navratil Ákos	Budapest	1400
Fiala János	291	1	angol félvér háta	Fränkel testvérek	München	2000
Fischer és Keller	7. 8	2	« « hintós	Fischer Ede	Prága	2000
—	306. 307	2	« « jukker	—	«	3200
—	5. h.	2	« « hintós	Náthán Albert	Ober Ingelheim	3000
Andrassy Sándor gr.	132	1	« telivér háta	Fränkel testvérek	München	1400
Dr. Zichy Hunyady H.	276. 277	2	lippizai hintós	Löbstein Nándor	Stuttgart	3200
Fischer és Keller	11. 12	2	angol félvér hintós	Nyáry Kálmán gróf	Zsitva-Ujfalu	2800
Steiner Károly	233	1	« « jukker	Rosenfeld József	Lipce	1000
Bogyay Ferencz	142. 143	2	« « «	Br. Waecker Gotter	Drezda	2200
Berehtold Miklós	256	1	« « hintós	Gr. Szapáry Pál	Budapest	1000

Gróf Szapáry Pál megvette a körmendi ménestől a versenypályákról előnyösen ismert öt éves *Gyujtót* és a négy éves *Gyurót*; mindkettő apja *George L. Napoleon*, Chernel György úr körmendi ménésének egyik stallionja.

A budapesti luxusbólvására, melyet folyó hónap 27—29-ig tartanak meg a Tattersallban, tömeges bejelentések érkeznek. Eddig is már 238 lovat jelentettek be, melyek között minden faj képviselve van. A nevesebb tenyésztők közül gr. Andrassy Sándor czinderi hintósakat és jukkereket, gróf Szapáry Pál amerikai vérű koci lovakat, id. Vojnich Sándor egy Caledonian után származó négyest, gróf Keglevich Gyula két kettes ügetőt, gr. Dessewffy Aurél a versenypályáról ismert, most herélt *Galamb II-t* jelentette be. Az eddigi bejelentések közt 10 négyes, 42 hintós kettes, 37 jukker kettes fogat és 40 hátasló szerepel.

A király valóságos belső titkos tanácsosokká nevezte ki gróf Esterházy Ferenczet és gróf Hadik-Barkóczy Endrét.

Gróf Degenfeld Imre a Magyar Lovaregylet igazgatósági tagja Mentoneba utazott, a honnét Rómába megy.

Gróf Esterházy Ferencz, a ki az utóbbi napokban influenzában feküdt, már felgyógyult.

Dom Miguel braganzai herceg Melton Mowbrayból, hol a falkavadászatokon résztvett, Bécsbe visszaérkezett.

Gróf Andrassy Géza és gróf Szapáry Pál a Rivierára utaztak.

LOSSONCZY GYULA BPC ALAPÍTÓ TAG.

Lossonczy Gyula neve a XIX. századi ménesek listájánál lelhető fel. *(Kiemelendő még az ismert Festetics, Esterházy, Andrassy neveken túl, a kevésbé ismert, de később említésre kerülő személyek, Cserkonicsok zombolyai, Luczenbacher Miklós pettendi, és Dreher Antal erdőmajori ménese.)*

⁵⁸„A 19. század folyamán Magyarország és Erdély területén számos magánménest tartottak, ezek közül híres volt a Wesselényi-féle zsibói ménes, a Hunyady grófok ürményi ménese, a Festetics grófok fenéki, a Vitzayak tolnai, az Illésházyak sárvári, a gróf Esterházyak mátyásházi, a herceg Esterházyak ozorai, a Cserkonicsok zombolyai ménese, majd a század vége felé Jankovich-Bésán Gyula öreglaki ménese, gr. Andrassy Sándor velejte, gr. Esterházy Miklós Mór puszta-majori, Luczenbacher Miklós pettendi és többek között Fáy Béla és **Lossonczy Gyula monostori**, Dreher Antal erdőmajori ménese.”

A Vadász- és Verseny-lap 1897 május 14-i számában pedig megjelent egy cikk, mely szerint **Pusztamonostoron**, ahol a **Lossonczy ménes** volt, lóárverésre került sor.

1897. május 14.				c) A monostori ménes részéről:			
Telivér árverés P.-Monostoron.				Tulajdonosok: Fáy Béla és Lossonczy Gyula urak:			
A nézsai, szt.-gróthi, monostori, zsámboki és nagyuti ménesek egyéveseinek árverése e hó 12-én tartatott meg Pusztamonostoron.				12. p k Primás II.—Peal. Megv. gr. Károlyi István			400
Negyven tagból álló, diszes társaság ült fel a keleti pályaudvarban egy különvonatra, hol a társaság tagjai (mint az árverező urak vendégei) gazdag dejeneur közepette töltötték el az időt Monostorig. Az állomáson hosszú kocsisor várta a társaságot, hogy kivigye őket a ménesbe. Az árverés élénk lefolyású volt; a kalapács alá került évesek majdnem mindegyike elkelt s az átlag árak igen jóknak mondhatók.				13. p k Jack o'Lantern—The Fawn. Megv. Krausz L.			550
Igy:	elkelt ló	ár	átlag	14. p m Panzerschiff—Lenke. Megv. br. Springer Gusztáv			2150
Nézsai ménes	5	9700	1940 frt	15. p k Ercildoune—Georgine. Megv. Mr. Lincoln			850
Szt.-gróthi ménes	5	10750	2150 «	16. p m Panzerschiff—Ara. Megv. gr. Sternberg Adalbert			350
Monostori ménes	11	10600	963 «	17. p k. Beauminet—Arabella. Megv. Krausz Lajos			1650
Zsámboki ménés	1	1100	1100 «	18. p m Jack o'Lantern—Coruna. Megv. gr. Hadik-Barkóczy Endre			1000
Nagyuti ménes	4	5340	1335 «	19. sga k Gunnersbury—Magpie. Megv. gr. Degenfeld Imre			1000
				20. p k Jack o'Lantern—Zukunft. Megv. gr. Trautmandorff Lajos			1200
				21. p m Panzerschiff—Julia II. Megv. Péchy Andor			850
				22. p k Jack o'Lantern—Haweswater. Megv. Péchy Andor			600
				d) A zsámboki ménes részéről:			
				Beniczky Adám ur tulajdonából:			
				23. p m Abonnent—Barbara. Megv. gr. Degenfeld Imre			1100
				Br. Edelsheim-Gyulay Lipót tulajdonából:			
				24. p m Mac Intosh—Lá Diva. Nincs ajánlat.			
				25. sga k Livingstone—Alice. Nincs ajánlat.			

Vadász- és Verseny-Lap a 1897 május 14-i hír Lossonczy Pusztamonostori ménesének árverés adatai

⁵⁸ <http://epa.oszk.hu/00000/00003/00033/tuli.html>

⁵⁹ Luczenbacher Miklós (1855-1938) nagybirtokos, nemzetközileg is elismert magyar telivér magántenyésztő.

Több mint 60 évig szolgálta a magyar telivértenyésztést és versenysportot. Első versenyét alig 20 évesen nyerte. Angliából egymás után importálta a jóvérű kancákat. Eredményeinek elismerésül a Földművesügy Minisztériumban miniszteri tanácsos lett.

Amikor nyugdíjba vonult, akkor alapította a pettenti telivérménest, és ekkor érte el a legnagyobb eredményeket. Foglalkozott arab lovakkal is. 1885-ben elkísérte **Fadlallah kapitányt** Szíriába arab lovakat vásárolni a **bábolnai ménesnek**.

Az 1899-es Király-díj párvját ritkító dicsőséget hozott Luczenbacher pettendi ménesének, mind a három Király-díj helyezett a **pettendi** nevelésből került ki

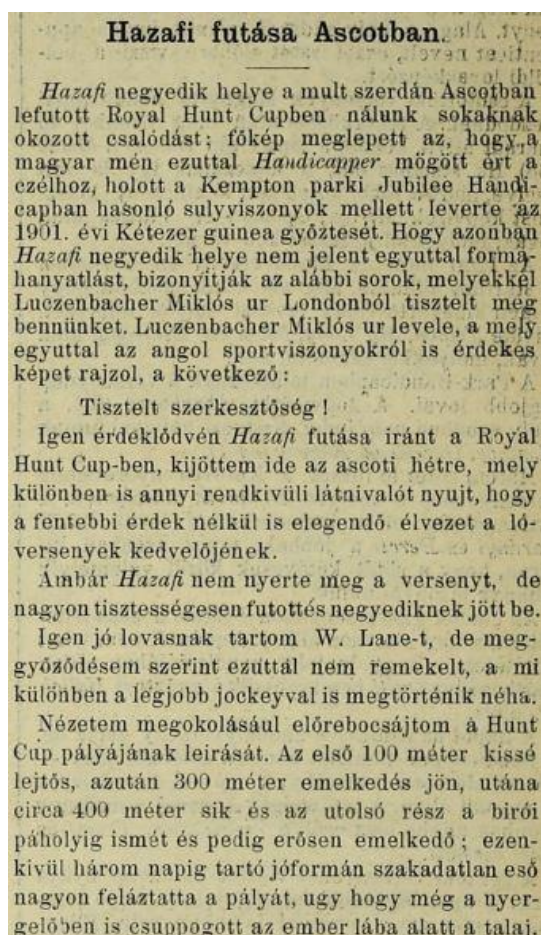
Luczenbacher Miklós a Magyar lovaregylet örökös tagja, 1936-tól pedig választmányi tagja volt.

Herceg Festetics Taszilo halála után elnöke volt a magyarországi lótenyésztési alap jövedelmeit kezelő **kilencses bizottmány**nak, amelynek 1912 óta tagja volt. Negyven évig ő volt a **szentmártoni Magister Equitum**. Erdemei elismerésül a kormányzó titkos tanácsossá nevezte ki.

Luczenbacher Miklós urat sajnos vesztés érte; az Angliában vásárolt kancák közül a «Corinnia» Rotterdamban (a tengeren kiállt rossz idő miatt betegesen érkezvén meg) kimúlt. Corinnia sok versenyt nyert és szép kancza volt.

A **pettendi telivér-ménésnek** az idén 16 yearlingje van. E csikók ellésekor a kancza-állomány 23 volt.

VV-lap 1987-es szomorú híre

Meglehetős sok idő múlva egy igen rossz start sikerült, melynél *Hazafi* igen jól, talán második legjobbnak ugrott el és 100 méter után az első hegynél feljőformán egyedül volt elől; már most Lane a sikra felérve, a helyett, hogy lovának ott egy kis időt engedett volna, hogy elég ereje legyen a második és sokkal hosszabb hegy leküzdésére, ott még jobban kivette erejét és nagy előnnyel vezetett egészen 200 méterre a céltól, ahol azonban végleg ki volt merülve és egymásután kerültek el a mögötte több kimélettel lovagolt lovak; mindamellett küzdött, mint egy oroszán és jó negyedik lett, nem egészen 3 hosszal a nyerő mögött.

Meggyőződésem szerint ő volt a legjobb ló a 25-ös mezőnyben, melyből különben hat lónál több soha sem volt versenyben.

Ha jól vagyok értesülve, a nyerő *Künstler* ma hatodik handicapját nyeri szakadatlan sorozatban; hogyan lehetséges, hogy mégis csak oly könnyű teherrel 7 stone 5 (circa 46½ kiló) került bele a versenybe, nem tudom, de nem nagyon dicséri az itteni handicapperek művészetét, akik hárman közösen készítették a terhek kiszabását; alig képzelhetem, hogy akár Ernst, akár Wackerow uraknál az ilyen dolog megtörténhessék.

Mindazonáltal sem saját istállója, sem pedig a fogadó közönség egyáltalán nem bízott *Künstler* nyerhetési esélyében, a mit különben legjobban mutat a 25-szörös start odds.

Hazafi maga rendkívül jól nézett ki, frissen és teli kidomborodott izomzattal. Nagyra becsülöm Dyer idomári képességét, de nem hiszem, hogy ő is jobb kondícióban tudta volna a lovat a napra kihozni, mint Charles Waugh.

A versenytér látogatottsága igen nagy volt csak a waterloo-i állomásról 86 különvonat vitte ki Londonból a közönséget, ezenkívül innen a Paddington állomásról is számtalan különvonat közlekedett.

VV-lap 1903 híre Hazafi Ascot-i szerepléséről

⁵⁹ <http://kapolnasnyek.info/luczenbacher-miklos>

⁶⁰A nádasdi és fogarasföldi **Nádasdy család** jelentős szereplője volt Magyarország történelmének. A család neve elválaszthatatlan a nemzet és a közérdek szolgálatától. A tatárjárás idején bújtatták IV. Bélát, és Károly Róbert oldalán harcoltak Csák Máté ellen.

A Nádasdy család vagyonát és megbecsültségét **Nádasdy Tamás báró** (1498-1562) szerezte meg. Aki a Mohácsi csata előtt megpróbált segítséget kérni (sikertelenül) Habsburg Ferdinándtól.

A vereséget követően óriási dilemma volt, hogy ki tudja megvédeni Magyarországot a törököktől Szapolyai, vagy Ferdinánd. Mindkettőt megválasztották királynak.

Kevesen tudják, de Mohács után a törökök Budáig nyomultak, melyet Szapolyainak adtak, mivel az szövetséget kötött a törökökkel. **Nádasdy** visszafoglalta Budát 1527-ben Ferdinándnak, aki kinevezte Buda várkapitányának.

Szapolyai török segítséggel és a német őrsg lázadása miatt 1529-ben visszavette. Ekkor **Nádasdy** fogságba esett, és nem sok választása volt, mint hogy Szapolyai szolgálatába álljon. Így 1530-ban már Budai várkapitányként **Nádasdy** Ferdinánd támadását verte vissza, amiért Szapolyai busásan megajándékozta.

Nádasdy felismerte, hogy egyik fél sem képes győzni a másikon és ez az ország feldarabolását okozza, ezért a Berzencei gyűlésen politikai egyezséget kötöttek a magyar urak, hogy megvédik magukat és egymást a pártváltoztatások következményeitől.

Végül mégis Ferdinánd pártjára állt és ennek oka házassága volt. A 10 éves Kanizsai Orsolyát jegyezte el, akinek fiú testvérei mind meghaltak, így fiúsítással óriási vagyont hozott nászajándékkul. Mivel e birtokok mind Ferdinánd által ellenőrzött területeken voltak, ezért óhatatlanul megint pártot kellett váltania. Ferdinánd ezért megjutalmazta és Horvátország és Szlavónia bánjává tette. Igyekezett ugyanakkor a Szapolyaiakkal való jó viszont is megtartani. Ezért Szapolyai halála után ő tárgyalta, és egyezett meg az özvegy Izabellával. (*Izabella lemondott a magyar királyi címről újszülött fia nevében, ugyanakkor Erdélyt megkaphatta fia, mint fejedelem.*) Budát viszont csellel elfoglalta a török, így kialakult az ország 3 részre szakadása.

Nádasdy Tamás báró unokája Nádasdy Pál szerezte meg a grófi rangot, akinek a fia gróf Nádasdy Ferenc (1625-1671) részt vett a Wesselényi összeesküvésben ezért kivégezték és vagyonát elkobozták. Utódai katonai teljesítményének köszönhetően, unokája Nádasdy Ferenc gróf (1708-1783) 1756-tól ismét elérte a Horvát báni rangot, és a dédunokája **Nádasdy Lipót** (1802-1873) már újra hatalmas birtokokkal rendelkezett, aki birtokközpontnak felépítette Nádasdladányt. Fia **Ferenc**, akinek fia volt BPC tag **gróf Nádasdy Tamás** (1870-1915), aki **gróf Wenckheim Máriát** vette el feleségül.

(A Vadász- és Verseny-Lap 1904-es számaiból kapunk információt gróf Nádasdy Ferenc és fiáról Tamásról.)

Nádasdy Ferenc, a Nádasdy Alapítvány elnökének 2013. 01. 15-i halálával a grófi család férfiágon kihalt.

Hubertus.

Hubertus napját tegnap ünnepelte meg a Budapesti róka-falka társulat. Az ünnepi vadászat találkozási helye hagyományos szokás szerint a Paskál-malomnál volt, hol tizenegy órára a társaság tagjain kívül a fővárosban állomásozó huszárezredek számos tisztje gyűlt egybe. A vadászatot vörös frakkos urak a következők voltak: Az elnök gr. Csekonics Endre, a master gr. Nádasdy Ferencz, továbbá gr. Nádasdy Tamás, gr. Csekonics Gyula, gr. Sigray Antal, gr. Széchenyi Péter, gr. Széchenyi István, gr. Dessewffy Emil, gr. Teleki József, gr. Teleki László, három Wenckheim gróf és Jankovich Bésán Elemér ur.

A vadászatnak ez alkalommal kevés szerencse kedvezett. A Paskál malom melletti nádashól nem sikerült rókát kivenni, s csak hosszabb keresés után tudtak a kutyák egy kóbor rókára akadni, a mely 22 perces runt adott a társaságnak, de a főthi szőlőkben nyoma veszett. Az alagi versenyek miatt a társaság több rókára már nem vadászott, s az urak legtöbbször átlovalgott az alagi versenytérre.

Este hat órakor a Nemzeti Casinó utolsó termében a vadászatot résztvevő urak és több főúri hölgy a hagyományos Hubertus ebédre gyűlt össze. Az ez alkalommal szokásos Wenckheim emlékbeszédet Weinckheim serleggel kezében kezében gróf Csekonics Gyula mondotta, ki rögtönzött beszédében magas röptű szavakban méltatta a minden idők emez egyik legnagyobb sportférjének érdemeit. A lakomán még több fölköszöntő hangzott el, így gróf Teleki József a mastert gróf Nádasdy Ferenczet éltette, gróf Teleki László a társaság elnökére gr. Csekonics Endrere ültette poharát, az elnök viszont a jelen volt hölgyeket köszöntötte fel.

Hirdetmény.

Az Urlovasok Szövetkezetének 1904. márczius hó 24-én tartott rendkívüli közgyűlésében az alapszabályok 7. §-a értelmében az 1904—1905—1906. évekre a választmány tagjaivá megválasztottak:

gróf Batthyány Gábor százados
gróf Csekonics Gyula
gróf Esterházy Béla
Geist Gáspár
Halasy Pál tábornok
báró Harkányi Andor
Inkey Antal
báró Inkey István
Jankovich Bésán Gyula
Lipthay Béla
Lossonezy Gyula
gróf Nádasdy Tamás urak.

A választmányának folytatólag megtartott ülésében az alapszabályok 7. §-a értelmében a szövetkezet elnökévé az 1904, 1905, 1906. évekre megválasztottak

Inkey Antal ur.

Budapest, 1904. márczius 26.

Urlovasok Szövetkezete nevében:
Inkey Antal elnök.

⁶⁰ https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1dasdy_csal%C3%A1d

⁶¹A Springer család Springer Miksa bécsi bankár révén a 1869-ben kapott osztrák lovagi rangot, majd 1872-ben osztrák báró címet. A bankár 1885-ös halála utána bécsi Max Springer Bankházat fiai, **Gusztáv**, Alfréd és Hermann örökölték. **Báró Springer Gusztáv** lánya, Mária 1907-ben Eugene Fould francia pénzügyminiszterrel kötött házasságot, aki később felvette a Fould-Springer nevet.

⁶²A lótenyésztés és lóversenyzés az 1910-es évek első felében magas (az *angliával vetekedő*) szinten állt Magyarországon. A lósport rendkívül tökeigényes ágazat volt, ami a századfordulóra valódi iparággá vált ott, ahol a turf népszerű lett.

Ahhoz, hogy egy nagyobb istálló működhessen, akár félmillió koronát is be kellett fektetni egy évben: a zsokék, lovasok, trénerék és istállófiúk fizetésétől kezdve a lovakkal járó utaztatási, nevezési, egészségügyi kiadásokon át a vásárlással, lótarással és lótenyésztéssel kapcsolatos költségekig. A versenystállók fenntartása nem kecsegtetett tartós profittal, lényegében úri passzió maradt, amely az 1900-as évekre már messze nem volt az arisztokraták kiváltsága, mint Széchenyi István idejében. A Monarchia évtizedeiben befutott nagykereskedők, nagyiparosok és bankárok (mint **Dreher Antal**, **Springer Gusztáv**, a **Rothschild** és a **Henczel-család**) is ott voltak a nagy istállótulajdonosok között, sőt a századforduló után már a polgári elit körébe tartozók (*közjegyzők, orvosok, ügyvédek*) is fenntartottak kisebb versenystállókat.

Az Osztrák–Magyar Monarchia a nagyobb hatalmak közé tartozott, Bécs és Budapest egy birodalom központjának számítottak, versenyeik európai presztízzsel bírtak, rangjukat emelte, hogy a nagyobb eseményeken a királyi ház tagjai, illetve a birodalmi és a külföldi arisztokrácia színe-java is megjelent. Ugyanakkor a forint és fillér nézőhelyeken a társadalom összes rétege jelen lehetett, jól menő üzlettulajdonostól az iparosokon át a rosszul fizetett munkásokig. 1871-ben indult be (és *szorította háttérbe a bukmékeres rendszert*) a lótotó, a totalizátor fogadás, amelyben a megjátszott összegek arányában történtek a kifizetések. Ez a kispénzüket is bevonta az izgalmakba.

Az 1870-es években lóversenyügyben is kiépült a dualizmus rendszere. Az áprilistól októberig tartó idény budapesti és bécsi nagy versenyeit, ún. meetingjeit a magyar és az osztrák egyesület összehangolta, és ezekhez igazodtak a kisebb jelentőségű vidéki rendezvények. Szinte kivételes módon, e duális intézményben a magyar fél volt a meghatározó, még az Osztrák Jockey Club vezetőségét is jórészt magyar főnemesek alkották.

Azonban az 1914 nyarától esedékes versenyek mind egy szálig elmaradtak a háború miatt, a lovak és lovasok a háborúba mentek. Az Est 1914. szeptember elején így írta le a hazai lóversenyzés helyzetét: „Az úrlovasok legtöbbje háborúban van. A katonatiszt úrlovasok közül többen versenylovaikat vitték a háborúba.”

A legfontosabb zsokék felmentést kaptak a katonai szolgálat alól, míg a meetingek nélkülözhetetlen egyéb szereplőit (így például **Horthy Jenőt**, a későbbi kormányzó öccsét, aki tréner és starter, azaz indító volt) szabadságolták a versenyek idejére.

1918 októberében még versenyt rendeztek a Városligethez közeli lóversenypályán, amely a háborús vereségtől függetlenül is bezárt volna, hogy átadja a helyét a Kerepesi út mentén megépítendő új versenytérnek.

Az Est már 1914 szeptemberében kiemelte, hogy **báró Springer Gusztáv**, az egyik legnagyobb galoppistálló gazdája, már két és féltucatnyi lovat eladott az államnak katonai célra.

Springer Gusztáv báró a lovak tartásához megvásárolta a **Lesvári ménest**. Ennek korábbi tulajdonosa Jaross Sándor arról volt híres, hogy félelmetes ellenfele volt a „könyveseknek” a bukmékeknek. Ennek lehetett azonban az a következménye, hogy adósságai miatt kénytelen volt megválni a ménesétől.

⁶³A telivér ló az ember nemes vetélkedésének megtestesülése. Egy valóra vált álom. A múltban ez inspirálta Lord Derbyt, Lord Astort, **Batthyány Gusztáv herceget**, Federico Tesio-t, **Dreher Jenőt**, **Springer Gusztáv bárót**, Lubomirsky herceget. A turf világában mindig voltak és lesznek mecénások. Ma már biztosan állíthatjuk, hogy a XX. és a XXI. század két mecénása **IV. Aga Khan** és **Sheikh Mohammed bin Al Rashid Al Maktoum**.

⁶⁴Utóbbi maga a Dubai Emír, aki az Arab Emirátus alelnöke és miniszterelnöke, ahol manapság is igen nagy támogatást kap a lóversenyzés. Dubaiban két jelentős póló klub is működik, a támogatások mértékére jellemző, hogy a leghíresebb és legrágább póló játékos Cambiaso a Dubai csapatban versenyez.

Aga Khan pedig a lótenyésztés támogatásán kívül, arról volt híres, hogy az ismailita vallás vezetőjeként (melynek tagja gazdag kereskedők) minden évben a testsúlyával megegyező súlyú arany, gyémánt, platina ajándékot kapott a követőitől. (Legutolsó méréskor 95 kg-ot nyomott.)

⁶¹ <http://www.sarretikronika.hu/index.php?act=news&action=more&id=2&kat=1>

⁶² <http://elsovh.hu/haboruban-nincs-losport/>

⁶³ <http://www.racingportal.hu/sorozatok/1710-kik-azok-az-aga-khan-ok-els-resz>

⁶⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Mohammed_bin_Rashid_Al_Maktoum

SZENT-IVÁNY ZOLTÁN BPC ALAPÍTÓ TAG

Liptószentiványi **Szent-Ivány Zoltán** (1844-1916) vonzatában igen kevés adat lelhető fel. Még a Vadász- és Verseny-Lapban is csak a taglistán szerepelt.

A Magyar Családtörténeti adattár szerint Tibor és Margit nevű testvérei voltak.

Somoskeőy Jolánt vette el feleségül, akitől Tibor (1879-1933), Margit (1869-1945) és Leona (1873-1945) nevű gyerekük született.

⁶⁵ A liptószentiványi Szentiványi család őse II. Endre király uralkodása alatt Csehországból származó Lőrinc comes volt, aki 1241-ben részt vett a Muhi csatában.

Fia Bogomér diplomáciai érdemeiért 1263-ban IV. Béla királytól adományt kap a Liptó megyei Vezveres földjére, ahol a hagyomány szerint Keresztelő Szt. János tiszteletére kápolna épül. 1286 július 8-án Szepesen IV. László király Bogomért és fiait (*Bodó, Miklós, Bogomér, János, Lőrinc, Dénes*) valamint bátyjának (*Szerefel*) fiait (*András és Miklós*) kiemeli a "vendégek" sorából és magyar nemességet kapnak. Bogomér fiai a birtokon megosztóznak és ekkor válik a család öt ágra.

A Szentiványi (*a legidősebb fiú Bodó leszármazottai*), a Szmrecsányi (*Miklós leszármazottai*), Baán (*ifj. Bogomér leszármazottai*) családok. Továbbá Szerefel fiainak ágai (*azaz Andrásról*) a Pongrácz és (*Miklóstól*) a Pottornyay családok. A családok közös eredetére utal, hogy mindegyik család címerében ott van a nyitott koronából kiemelkedő kar a kürttel és a csillaggal. A családnak ősi osztatlan birtoka Liptó megyében a Szent-Iványi uradalom, mely Bocza bánya mezővároson kívül hat helyséből állt. Ősi váruk, a (*castrum sancti Joannis bapt.*) a körülötte alakuló település „Szent-Ivány”-nak neveztetett, a Hradeki hegyen volt található.

Tolmácson Szentiványi Márk szerzett birtokot. Gyümölcsfaiskolája országos hírnévként örvendett. Testvére, János, Nógrád vármegye első alispánja, ennek fia Anzelm vármegyei főszolgabíró, 1832-36-ban és 1839-ben országgyűlési követ volt. A család építette a falu közepén ma is álló kastélyt.

Szentiványi Anzelm 1854-ben bekövetkezett halála után a birtok a ghymesí és gácsí, gróf Forgách családra szállt.

A családi birtok gyöngyszeme a Csorba tó, melynek partján Szent-Iványi József nyaralókat építtetett, melyből a későbbi klimatikus gyógyhely és turista paradicsom Csorba-fürdő fejlődött ki. 1896-tól Csorba vasútállomástól fogaskerekű vitte az utasokat a tóhoz. **1903-ban a család 3 millió koronáért** a magyar államnak eladta a tavat és környékén lévő telepet, azóta Szent-Iványi Csorba tó néven fürdő-nyaralóhely épült.

A Vadász- és Verseny-Lapban csak kizárólag egyszer 1903-ban, mint a BUDAPESTI POLO-CLUB alapító tagjaként szerepelt **Szent-Ivány Zoltán**. (*Az alapító tag egyszeri, feltűnően jelentős összeggel támogatta a klubot.*)

Soha máshol nem szerepelt utána. E feltűnő adat magyarázata valószínűleg nagyon egyszerű. A Csorba tó 1903-as nagy családi üzlet érdekében lépett be a klubba kapcsolat építés, és figyelemfelhívás érdekében. Miután az üzlet megkötött már nem volt értelme a klubtagságának, és nem is vállalt költségekkel járó további szerepet.

BLASKOVICS ELEMÉR BPC RENDES TAG

Blaskovics tápiszentmártoni birtokáról két kincs került elő, az **aranszarvas** és az aranyat érő Kincsem „**csodakanca**”.

⁶⁶ A **Blaskovics dinasztia** alapítója **Sámuel** 1712-ben kapott nemességet, s több felvidéki birtokot vásárolt. Unokája, **Pál** 1780 után, a flamand hadjáratban, mint a császári hadak ezredese, nagy győzelmet aratott Avenne le Sec mellett a franciákon. Az ezredes fia, **József** még "csak" 3000 holdat örökölt, de vagyonszerzésben felülmúlta az őseit, hisz mintegy 30 000 hold földet szerzett. Szerzeményének legértékesebb darabja a tönkrement, ősrégi Kubinyi nemzetség **tápiószentmártoni birtoka**. E mesés vagyonból a kitűnően gazdálkodó Blaskovichok kezéből is sok kihullott, és sok elkerült tőlük a lányok férjhezmenetelével is. A 19-20. század fordulójának első évtizedében csak Blaskovich Ernő 6800 holdas tápiószentmártoni és 2600 holdas naszádpalotai, illetve **Blaskovich Elemér** 5100 holdas törökszentmiklósi és Blaskovich Aladár 2611 holdas csanádpalotai uradalmi maradtak nagyobb egységben a család birtokában.

A lovak szeretete öröklődött a Blaskovich családban, valamennyiük tenyésztett, lovagolt és hajtott. **Blaskovich Pál 1847-ben István főherceget** másfél óra alatt vitte bravúros hajtással egy olyan úton, amit addig három óra alatt sem teljesített jó kocsis, jó lovakkal. Magyarországon azóta is él a közmondás:

"Hajt, mint egy Blaskovich..."

⁶⁵ https://hu.wikibooks.org/wiki/C%C3%ADmerhat%C3%A1roz%C3%B3/Szentiv%C3%A1nyi_c%C3%ADmer

⁶⁶ <http://www.lovasok.hu/index.php?i=422>

Blaskovich Ernő, minden évben jelen volt a mezőn, a betakarítás időszakában. Egyetlen aratáson nem vett részt csupán, amikor barátai unszolásának eleget téve elkísérte **Kincsemet** Goodwoodba, Deauville-be és Baden-Badenbe. Birtokát a modern vállalkozásvezetés alapelveinek megfelelően *(korát évtizedekkel megelőzve)* átgondoltan, lehetőségeinek pontos felmérésével és kihasználásával vezette. **1875-ben** 6-7 lova volt tréningben, és 6 yearling (1 éves) csikó legelészett a tápiószentmártoni ménésben. Ennyi ló azonban túl sok volt egy ilyen takarékos gazdának és Blaskovich elhatározta, hogy a csikók egy részét eladja. Csakhamar vevő is jelentkezett Orczy báró és Lónyai gróf személyében. Hosszas megbeszélések után arra jutottak, hogy a **Kincsem** nevű lovat leszámítva, az összes tetszik nekik. Így aztán **Blaskovich** a másik ötöt eladta a vevőknek, **Kincsem** pedig ősszel megérkezett **Gödre, Hesp Róbert** telepére, hogy a következő évben vágta a világhír, majd a halhatatlanság felé.

Kincsem, a verhetetlen, a legyőzhetetlen "csodakanca" **1874 március 17-én** látta meg a napvilágot **Tápiószentmártonban, gróf Blaskovich Ernő birtokán**.

Apja, **Cambuscan** angol telivér, akit Francis Cavaliero által 1871-ben Angliából exportáltak a **kisbéri ménés** számára. Anyja **Waternumph**, azorai Esterházy ménés kancája volt, amelyet **1864-ben** vásárolt meg **Blaskovich Ernő** és **1873-ban** vitt **Kisbérre fedeztetni**.

Kincsem ályafutása során **54** versenyen indult, és **valamennyit megnyerte** a telivér tenyésztés történetének legendás alakja. Teljesítménye, amit azóta sem ért el a világ egyetlen versenylova sem, nemcsak tulajdonosának, hanem az egész magyar állattenyésztésnek szerzett hírnevet, megbecsülést szerezte a világon. Ez az oka annak, hogy a világon mindenütt ő volt és maradt a "*Hungarian Wonder*", a "**MAGYAR CSODA**".

Kincsem kanca volt, de csúfosan megverte méneket is, akár 1 kilométernél rövidebb, akár 4 kilométeres volt a táv.

Kincsem trénerével Hesp Róberttel és a kedvenc macskával

1877 őszén a "Pesti St. Leger"-ben hét ló indult, köztük Kincsem is. Rengeteg a nép. A totalizátor bérletjének sajog a szíve: a forgalom nem lesz sok, hiszen még a játékosvérű pestiek is aligha játszanak arra, hogy a "Verhetetlen"-t leverik. Pedig ez időben a totón **csak győzelemre** lehetett fogadni.

Császár Zsigmond, aki remek üzletember volt, engedélyt kért arra, hogy a géppénztáraknál **Kincsem fogadások nélkül induljon**, és a másodiknak beérkező lóra fizessék a tétkvótákat. *(Arra senki sem gondolt, hogy Kincsemet megverhetik.)* Így aztán a másodiknak beérkező Prince Giles the First-re fizették a kvótát. A totalizátor történetében ez volt az első ilyen eset, később pedig az olasz ügértőversenyeken, és ennek példájára nálunk is bevezették.

A **Kincsem parkban**, a budapesti galopp pálya főbejáratánál, **1977-ben** felállították **Kincsem** életnagyságú bronzszobrát. Tápiószentmártonban **1999. március 20-án** nyílt meg a **Kincsem Múzeum**, melynek bejárata előtt egy bronzból készült Kincsem szobor fogadja az ide érkezőket, ezzel a felirattal:

"Vándor, aki itt jársz, állj meg egy percre és emlékezz, tisztelegj Kincsem emlékének, aki itt élt, ezen a területen, az egykori Blaskovich birtokon."

⁶⁷Kincsem a csodakanca 1876 és 1879 közötti **54 versenyen elnyert** versenydíjai lehetővé tették a tulajdonos, Blaskovich Ernő számára a Reáltanoda utca 12. alatt egy neoreneszánsz palota építtetését, az udvari szárnyban kocsiszínnel és Kincsem istállójával. *(A ló versenyekre felkészítése a gödi istállónál történt.)* A palota 1877-78-ban épült, tervezője Bukovics Gyula *(a Földművelésügyi Minisztérium épületének és a Körönd két bérházának is tervezője)*. A Blaskovich-palotát évtizedekig **Kincsem-palotának** is nevezték

⁶⁷ <http://egykor.hu/budapest-v--kerulet/kincsem-palota-a-realtanoda-utcaban/3479>

⁶⁸A Magyar Nemzeti Múzeum Hillebrand Jenő és Bella Lajos vezetésével 1923 őszén végzett ásatásokat Tápiószentmárton határában, a Blaskovits-birtok területén. A feltárók 1,2 méter mélységben „tűzpadra”, vagyis elszenesedett, égett rétegre bukkantak. Ennek a szélén feküdt az azóta híressé vált, lenyűgöző szépségű elektron szarvasalak összehajtogatott állapotban, egy kúpos fejű aranytű töredéke mellett.

Valószínűnek tűnik, hogy a lapos (*a mintegy két és fél évezred során erodálódott és szétszántott*) sírhalom alá, hamvasztásos rítus szerint eltemetett előkelő személy tárgyairól, sírmellékleteiről beszélhetünk. A tárgyak rossz állapota és kis száma alapján joggal feltételezhetjük, hogy azokat az elhunytal együtt a máglyára helyezték, ahol megégték, egy részük pedig a hamvasztás után talán már nem is került a sírba.

A lelet kiemelkedő és Kárpát-medencei viszonylatban csak a zöldhalompusztaihoz hasonló darabját, a szarvasalakot Fettich Nándor részletes ötvöstechnikai és tipológiai elemzésnek vetette alá. Az agancsát hátra hajtó és lábait törzse alá húzó, szökellő, vagy pihenő szarvas elektronlemezből készült, (51% ezüst, 47% arany, a többi réz és vas) kidomborodó formáit trébeléssel alakították ki, az agancs egyes ágait poncolással díszítették. A szemet és a fület külön felrakott rekeszek alkotják, az ezekben eredetileg levő színes (*féldrágakő vagy üveg-paszta*) betét már a találáskor is hiányzott.

CSEKONICS GYULA GRÓF BPC RENDES TAG

Gróf Cserkonics Gyula (1875-1957)

⁶⁹A gróf zombolyai és janovai Csekonics család rövid életű, ám annál jelentősebb tagokkal bíró, horvát származású magyar történelmi család.

Leginkább az állattenyésztés és a politika terén működtek, több katona is kikerült a család tagjai közül.

Cserkonics Pál 1753. január 29-én nemesi és egyben báró címet kapott **Mária Teréziától** zombolyai előnévvel. Pál a kőszegi kerület táblai ügyvédje volt, akkoriban Gasztony, Medves, Alsó- és Felsőörnök és Rábaszentmihály községekben birtokolt területeket. Kőszegen 1754. május 22-én feleségül vette nemes Kanicsár Pál és hertelendi és vidornyalaki Hertelendy Júlia leányát, Máriát. Két fiuk született: József és Imre. **Báró Cserkonics József** neves katona volt, a dandártábornoki rangig jutott, emellett a magyarországi lótenyésztés ügyében is kiemelkedő szerepet játszott. Egyik legjelentősebb munkájaként ő alapította a **mezőhegyesi ménest**.

József második felesége Jankovich Julianna, Jankovich János hétszemélynök és udvari tanácsos lánya; tőle született egyetlen fia, János. Aki édesanyjának köszönhetően birtokolta már a janovai uradalmat is, ő már a janovai előnevet is használta. 1829-ben temesi táblabíró, 1864-ben grófi címet kapott, 1879-től pedig valóságos belső titkos tanácsos lett. Nejétől, báró Lipthay Leonától két gyermeke maradt, Endre és Margit.

Gróf Cserkonics Endre többek között politikus, képviselő, vasútigazgató és több ízben a magyarországi vöröskereszt elnöke is volt. 1892-ben ő is valóságos belső titkos tanácsos lett, majd érdemei elismeréséül 1895-ben a maltanus nagykeresztet, 1898-ban pedig a Ferenc József-rend nagykeresztjét kapta. 1900-tól már a királyi főasztalnoki méltóságot is viselte, sőt Torontál vármegye Gazdasági Egyesületében is elnökölt. Hitvesétől,

⁶⁸ http://sirasok.blog.hu/2010/09/11/aranyszarvasok_az_alfoldon_a_szkitakori_elit_emlekei_magyarorszagon_ii

⁶⁹ [HTTPS://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/CSEKONICS_CSAL%C3%A1d](https://hu.wikipedia.org/wiki/Csekonics_csal%C3%A1d)

Czirák Konstancia grófnőtől öt gyermeke született. Közülük **gróf Cserkonics Gyula** a családi hagyományoknak megfelelően a 9. számú huszárezred tartalékos huszárhadnagya volt. 1901-től a Szabadelvű párt képviselőjében beválasztották a Parlamentbe a zombolyai választókerületből. 1905-ben házasodott meg gróf Karátsanyi Margit császári és királyi kamarás Karátsanyi Aladár leányával.

Nagy gondot fordított az állattenyésztés fejlesztése érdekében. Sajat zombolyai uradalmán is főként lovakat tenyésztett.

Trianon után a család elvesztette a zombolyai uradalmat. Így édesapja Enyingre, ő maga pedig 1930-ban **Alagra** költözött, s ettől kezdve a magyar lósportban tevékenykedett. Egykor Zombolyán működő gazdasági ügyintézője, Fichtner Károly lett az alagi telep igazgatója. Ezután történt, hogy Budapest székesfőváros az akkori lóversenypálya bérleti szerződését felmondta, majd új pálya építését tervezték. Ennek a pályának a megépítésével kapcsolatos tennivalók is Cserkonicsra hárultak. A tervek már készen voltak, az építkezés meg is indult, de a második világháború eseményei félbeszakították a munkálatokat, majd 1945 után Cserkonics az alagi sportvezetői tevékenységét is befejezte. Még megélte a kommunista hatalomátvételt, 1957-ben halt meg.

Emlékére rendezik meg minden évben a **gróf Cserkonics emlékversenyt** Alagon.

CSEKONICS PÁL GRÓF BPC 1902 VÁLASZTMÁNY TAG, PJ.

⁷⁰ **Cserkonics Pál** (szül 1873 Budapest), Cserkonics Gyula testvére volt, akit a BUDAPESTI POLO-CLUB 1902 február 29-i választmányi gyűlés résztvevőjeként megemlítenek.

A «budapesti Polo Club» f. h. 19-én választmányi és rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Gróf Andrássy Géza elnökle alatt Gróf Andrássy Sándor, Gróf Andrássy Tivadar, Gróf Apponyi Gyula, Gr. Batthány Gábor, gróf Cserkonics Pál, Rohonczy Lőrincz és gróf Széchényi Imre vettek részt.

DESSEWFFY EMIL GRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

⁷¹ **Dessewffy család** (Cserneki és tarkeői gróf) első oklevélileg is ismert őse **Desislaus** (Dezisló, Dezső) volt, aki a Muhi csata idején az ütközetben megmentette az ország zászlaját. Tőle a család leszármazása a mai napig szakadatlan rendben levezethető.

⁷² **Dessewffy Emil** apja Cserneki és tarkeői gróf Dessewffy Aurél (1846-1928), báró Orczy Béla halála (1917) után az utolsó országbíró, a főrendiház elnöke. Iskoláit Pozsonyban, Münchenben, majd Londonban végezte. Hazatérve a pénzügyminisztérium kötelékébe lépett, majd politikai pályára tért. 1874-től országgyűlési képviselő, később főrendiházi tag. Nemzetgazdasági elveit több publikációban jelentette meg. Elnöke lett az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek. 1869. október 16-án feleségül vette **Károlyi Pálma** (1847-1919) grófnőt. Két fiúk (**Emil** és **István**) és három lányuk született.

A Dessewffy házaspár 1898-ban megvásárolta a báró Orczy Béla tulajdonában lévő újszászi kastélyt és birtokait. Korabeli leírásokban (mint később látni fogjuk) fiát, **gróf Dessewffy Emilt** említik tulajdonosként és gazdálkodóként. E kettősség oka, hogy Emil báró költözött családjával Újszászra és intézte a birtok ügyeit.

Gróf Dessewffy Emil 1873. március 19-én született Büdszentmihályon (ma Tiszavasvári része). 1901-től országgyűlési képviselő, számos bizottság tagja. 1935. december 18-án hunyt el Királytelekpusztán, itt is temették el.

1902-ben Budapesten az egyetemi templomban vezette oltár elé **Batthyány Ellát**. (1920-ban elváltak.) Az egyházi anyakönyv szerint Újszászon született meg első gyermekük 1903. július 27-én, aki az Aurél Emil Lajos Károly nevet kapta. Augusztus 4-én keresztelte meg Molnár Ferenc plébános, keresztszülei **gróf Batthyány Lajos** országgyűlési képviselő és gróf Károlyi Pálma voltak.

A Vadász- és Verseny-Lapban csak a falkavadászatoknál említik néhányszor **Gróf Dessewffy Emil** nevét.

⁷⁰ http://www.banaterre.eu/magyar/C/csekonics/csekonics_csalad.htm

⁷¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Dessewffy_csal%C3%A1d

⁷² <http://www.ujaszas.hu/vallas/16-bemutakozas?start=60>

⁷³**I. Dreher Antal (1810-1863)** Ausztriában, Münchenben, majd Angliában tanulta ki a mesterséget.

A szigetországi mesterek féltett titkainak ellesésében (*a legenda szerint*) üreges sétatálcájába rejtett sörminták is segítettek. Schwechatra hazatérve 1840 körül bevezette az alsóerjesztésű sörtechnológiát, s kifejlesztett egy új sörtípust: a Lagerbiert. Később ennek köszönhette a **"sörkirály"** kitüntető címet.

Pest és Buda serfőzdéi a XIX. század közepéig a Duna közelébe települtek le, hiszen a folyó korlátlan mennyiségben biztosította a sör- és maláta-készítéshez szükséges vizet. Kőbányára egy Münchenben tanult pesti sörfőzőmester, Schmidt Péter kiváló söre hívta fel a figyelmet. Schmidt ugyanis hatalmas sikert aratott a kőbányai sziklapincékben érlelt sörével. Később kiderült, hogy a mélyfúrással nyert kőbányai kutak vize kitűnően alkalmas a sörfőzéshez, a pincék pedig állandó hőmérsékletet biztosítanak az ászokoláshoz, tároláshoz.

A föllendülő kőbányai termelés nem kerülte el I. Dreher Antal figyelmét sem, annál is inkább, mivel az itteni sörök komoly konkurenciát jelentettek számára. 1856 és 1860 között többször is Pest-Budára látogatott, mire végül 1862-ben sikerült megvennie a cseh, osztrák és bajor konkurenciával küzdő Kőbányai Serház Társaság serfőzdéjét. További telkeket is vásárolt a bővítéshez, de halála (1863) miatt fiára várt, hogy megvalósítsa elképzeléseit.

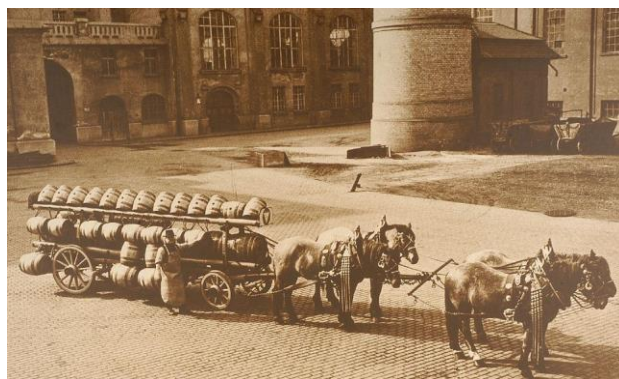
Ifjabb Dreher Antal (1849-1920) még csak 14 éves volt apja halálakor, így csak 1870-ben vehette át a négy Dreher serfőzde (*Schwechat, Kőbánya, Triest, Michelob*) vezetését. Fejlesztette gyárai technológiáját és kapacitását, s a kőbányai hamarosan Magyarország legnagyobb sörgyárává vált. A körülötte egymás után épülő új serfőzdék (1892: *Polgári*; 1894: *Király*; 1910: *Haggenmacher*; 1912: *Fővárosi Serfőzde*) sem tudták megtörni Dreher Antal Serfőzdéjének fejlődését. A négy gyárból álló konszern 1890-ben már 1,2 millió hektoliternyi habos nedűt termelt.

Ifj. Dreher Antal három fia közül **Jenőre** bízta a kőbányai gyár irányítását, amely 1905-ben részvénytársasággá, majd 1907-ben az anyavállalattól független magyar céggé vált. **Dreher Jenő** sorra részesedést vásárolt a versenytársak, a Haggenmacher Kőbányai és Budafoki Rt., a Barber és Klusemann Serfőzőházából, illetve az 1867-ben alakult Első Magyar Részvény Serfőzde Rt. tulajdonából. A belőlük 1923-ban egyesült Dreher Kombinát 1928-ban beolvasztotta a kanizsai Király Serfőzde Rt.-t is. A grandiózus terjeszkedés eredményeképpen 1933-ban létrejött a Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőzde Rt., amely kitűnő sörével mintegy 70 százalékban uralta a piacot, míg a másik két kőbányai gyárnak (*a Polgári és a Fővárosi Serfőzdének*) alig egynegyed szelet maradt. A Dreher Nyugat-Európában, Amerikában, Ázsiában, Afrikában és Ausztráliában is ismert, világhírű márkanévvé emelkedett, és a nyereségükből ingatlanokat, közte több kastélyt megvásároltak.

A Vadász- és Verseny-Lapban rendszeresen megjelenik róla hír a turf és a galamblovészeti cikkekben. Az Úrilovasok közötti statisztika érdekes adatokat közöl. Az élen álló lovas 217 loval 94 első helyezést ért már el. Ezt igen nehéz lehetett lehagyni. Igen sok huszártiszt neve szerepel közte, ezért is érdekes, hogy **Dréher Jenő** neve is felbukkan 32 loval elért 4 győzelmével.

A második világháború után hamarosan ismét beindult a termelés, ám 1948. márciusában államosították a család magyarországi tulajdonát. Egy évvel később a Dreher-Haggenmacher Első Magyar Részvényserfőzdet összevonták a Polgári és a Fővárosi Serfőzdével, az Export Magyar Malátagyárral, valamint a Kanizsai Király Serfőzdével. A nagy múltú Dreherből így lett Kőbányai Sörgyár.

A rendszerváltást követő privatizáció során a (SAB) csoport tagja lett, amely Dél-Afrika legjelentősebb és a világ ötödik legnagyobb sörgyártója volt akkoriban. 1997 júliusában a tulajdonos SAB egyesítette a Kőbányai és a Kanizsai Sörgyárat, ezzel létrejött a mai Dreher Sörgyárak, visszakapva a régi patinás nevet.

Az Urlovasok Szövetkezete pályáin, az egyesület fennállása óta a következő urlovasok győztek:

	lov.	I.	II.
Kreutzbruck Zdenko száz.	217	94	47
Mr. B. Brook	300	84	74
Br. Elitz H. fhd.	310	75	75
Szemere K. száz.	263	74	47
Hg. Taxis Miksa	284	70	64
Gr. Pejacevich Albert	314	63	79
Krause Károly	290	57	53
Lázár Béla fhdn.	112	51	21
Horthy István száz.	163	48	49
Horthy Jenő	150	37	35
Miklós Aladár száz.	118	27	23
Gömör V. száz.	190	24	19
Gr. Batthyány G. száz.	156	22	22
Hoffmann L. alezr.	123	19	21
Calm O. száz.	91	18	12
Gr. Orsich Pál	102	14	14
Gr. Stahrenberg V. száz.	90	13	22
Hagelin H. fhdn.	109	13	14
Br. Dewitz Ottó	75	13	18
Horthy Szabolcs	100	12	14
Waclawiczek R. száz.	82	11	19
Pfeiffer Nándor	125	10	19
Folberth J. fhd.	63	9	9
Zangen Maryan	48	7	9
Mr. Fitt	27	7	6
Br. Szentkereszty István	63	6	7
Mr. Persse	21	6	5
Gr. Károlyi Gyula	36	6	5
Suermondt Ottó	18	5	7
Gr. Esterházy Béla	18	5	5
Gr. Spannocchi Leo	40	5	3
Raus H. fhdn.	42	5	3
Dreher Jenő	32	4	7
Chernel György	17	4	6
Fibich János fhdn.	25	4	3
Rohonczy Lőrincz	14	4	2
Almássy Pál fhdn.	20	4	1

⁷³ <http://people.inf.elte.hu/pma/dreher.html>

⁷⁴A **Haller család**, hallerkői (*von Hallerstein*) grófok, a XV. sz. végén v. a XVI. elején kerültek Magyarországra Nürnbergből, amelynek ősrégi patricius családjai közé tartoztak. Nevük valószínűleg a Heller (*fillér, obulus*) szóból származik, amely néven a XIV. sz. elején szerepelnek a család némely tagjai. A család eredetileg úgy látszik Bambergben lakott.

A Haller család a XVI. sz. elején vált ketté, midőn egyik ága Magyarországra telepedett át, a másik Németországban marad s fejlődött tovább.

A két ág még a XVII. sz. végén is fenntartja a rokoni összeköttetést, de a magyar ág már akkor gazdagságban és tekintélyben túlszárnyalta amazt.

A magyar ág 1699 ápr. 1. nyeri a báróságot. A grófságot a fejedéregyházi ágból Haller István, erdélyi főkormánybiztos elnök fia: Gábor, János és László kapják 1713 jan. 15. A kapjoni ágból Haller Pál és György gyermekeikkel s ezek unokatestvérei nyerik a grófi rangot 1753 jún. 18.

Gróf Haller Jenő a kapjoni ágból származik, (*született 1844.-Balástelken*), **Küküllővár ura**. Tanulmányai végeztével gazdálkodott, Balástelken mintagazdaságot létesített. 1887-92. képviselő volt.

Gróf Haller Jenőről viszonylag igen kevés további adat van a kártyán nyert Küküllővári kalandon túl, de a Vadász- és Verseny-Lap azért őt is megemlíti a falkavadászatoknál. Igen értekezést is leírva a nyulaknak a kutyák általi edzettségéről és futás technikájáról.

⁷⁵Küküllővár külön fejezetet érdemel Erdély történelmében és jelentős művészettörténeti vonatkozásokkal bír. A település a 11. század végén kialakított Küküllő vármegye székhelye volt. Nevét a Kis-Küküllő folyótól kapta; a küküllő őtörök eredetű szó, jelentése kökényes.

A festői környezet fölé magasló Bethlen-Haller kastély emblematisz a település számára. Mai kései reneszánsz formájú várkastélya a 16. században épült, előzőleg két másik vár létezett. Az első ispáni vár a közeli dombon épült, melyet valószínűleg Szent László királyunk építtetett és az 1241-es tatárjárás során ment tönkre.

(*A pusztítás mértékére jellemző, hogy állítólag ekkor 30.000 idemenekült embert öltek meg itt s bár ez a szám kissé eltúlzott, kétségtelenül az akkori idők egyik legnagyobb veszteségéről van szó Erdélyben. A korszakot idézi a református templomban ma is látható, tatárfejet ábrázoló kőfaragvány, valódi művészettörténeti kuriózum: mint típuskép, a legrégibb tatárkép az egykori magyar templomi festőművészet emlékei között, s Európában egyik legrégibb képe a tatár viseletnek.*)

A vár újból felépült, 1570 és 1580 közt átépítették. János király a várat több uradalommal együtt feleségének, Izabella királynénak adta jegyajándéknak. Később a vár az erdélyi fejedelmek birtokába került és az övék maradt Apafi Mihály idejéig, aki sokat tartózkodott itt, majd a királyi kincstárra szállt, ahonnan a Bethlen család kapta meg. 1622-ben Bethlen Gábor fejedelem öccse, iktári Bethlen István (*aki 10 hónapig Erdély fejedelme is volt*) építteti a ma álló, négyszögletes, sarkain hengeres saroktoronyos kastélyt. 1764-ben gr. Bethlen Miklós átala-kíttatta, csúcsos tetőket húzatott rá és lépcsőházat építtetett elé.

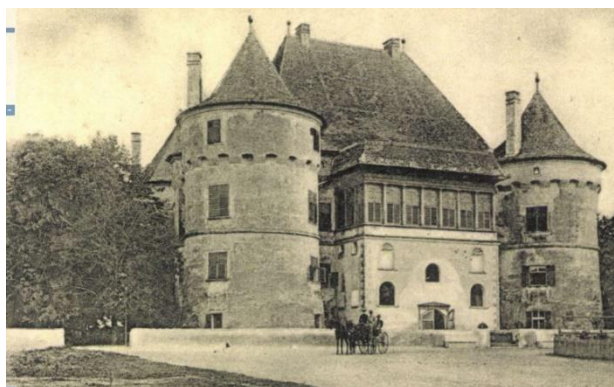
A Haller család birtokába 1884-ben kerül az épület, amikor a birtokot **gróf Haller Jenő kártyán** elnyeri **Bethlen Márktól**.

Az idők folyamán a kastély két komoly harc szemtanúja: 1849. január 16-án, Bem itt veri meg a császáriakat, akik Nagyszebenig hátrálnak. Az 1944-es harcokban a kastély falai is megsérültek, de azóta kijavították a kárt. A kommunizmus idején magtárként, irodaházként használták majd a 70-es évektől a Jidvei pezsgőgyár használta a várkastély tágas pincéit, jelenleg e cég vezetőjének a magántulajdona.

Erdélyi Falkavadászatok 1901-ben.

Az 1901-iki vadász-idény kedvezőtlen időjárás mellett folyt le. A tulajdonképpeni vadászatokat csak október 15-én lehetett megkezdeni, mivel a tengeri ez évben igen későn ért le; és még akkor is sok töreden tengeritábla volt, a mi nagyon megnehezítette a vadászatot. November első felében pedig a nagy szárazság, és második felében a hideg szelek ártottak sokat a szimának.

Mindezen nehézségek dacára sikerült 45 vadászatot 40 kiilt csinálni: és voltak kivált november vége felé és december elején olyan runok nyul után, a melyeknél jobbakat róka sem adhatott volna. Így pl. november 28-án második nyulunkat 45 percznyi szünet nélküli sebes run után kieltük meg. November 29-én pedig egy 70 perczes, decz. 4-én egy 74 perczes és decz. 5-én egy 80 perczes rununk volt nyul után. Ezek mind megannyi posztos nyulak voltak, melyek torony irányába mentek, mint a róka és nem csinálták meg az obligat kört, mint az októberi nyulak szokták. Különböben nálunk akadnak októberben is akárhányszor erős nyulak, a mi annak tulajdonítható, hogy a coverek távol esnek egymástól, és e mellett nagyon sok a nyájörző kuvasz, melyek egész éven keresztül gyakorolják magokat a vadászatban és egész falkába verődve össze a gyengébb nyulakat elfogják, és így öszire már csak a trainirozott erős nyulak maradnak meg, melyeknek már mindenike volt kuvasz előtt.

⁷⁴ <http://www.kislexikon.hu/haller.html>

⁷⁵ <http://www.diaszporaalapitvany.ro/szorvanytallozo/feher-megye/kukullovar/kopjafa-allitas-es-magyar-haz-avatas-kukullovaron>

LICHTENSTEIN RUDOLF HERCZEG BPC RENDES TAG, PJ:

⁷⁶A **Liechtenstein** osztrák és német birodalmi hercegi család ősi vára Müdling mellett, a Bécsei-erdő szélén, ma is látható. A család Lichtenstein Haug-ot tiszteli, mint ősatyját, a nemzedékrend pedig I. Henrikig, Nikolsburg uráig ér visszafelé megszakítás nélkül (*meghalt 1260 körül*). A család 1400-ban vette meg a feldsbergi uradalmat (*Morvaországban*), 1608 évben nyerte a német birodalmi hercegi címet, mint Lichtenstein és Nikolsburg ura, 1613-ban kapta a troppai, 1623-ban a jägerndorfi hercegi címet. 1623-ban a császár az elsőszülött jog szerinti örökösödési rendet erősítette meg. 1699-ban megszerezték a vaduzi birtokot (*Vorarlberg és Svájc határán, lásd mellékelt képet*) és e birtok 1719 jan. 23. közvetlen birodalmi hercegség rangjára emeltetett, melynek első fejedelme I. Emánuel herceg volt (1700-1771).

Emánuel két fiától származik a mai nap virágzó két ág. Az idősebb ág, vagyis az uralkodó ág két mellékágra oszlik, úgymint a feldsbergi ágra, melynek II. János (*I. János 18.*) a feje; a másik mellékág Hollenegg stiriai kastélyban székel és ennek feje Alfréd herceg. Az ifjabb ág a kromauai (*morvaországi*) uradalmat bírja; ennek feje Károly Rudolf herceg, szül. Nagyváradon 1827 ápr. 19., az urakházának tagja.

A család tagjai közül megemlítenéd: **Liechtenstein Rudolf herceg**, (szül. 1838-1908) tábornok, titkos tanácsos és I. Ferenc József császár és király udvari lovászmestere. Akiről több információt nem sikerült megtudni, mivel még a Vadász- és Versenylapban is csak a klub taglistáján szerepelt.

MIKES ÁRMIN GRÓF BPC RENDES TAG

⁷⁷A család őseiről első ízben az Erdélyi Fejedelemség idején tudósítanak az írott források. Eredetük **Mikes Miklósr**a vezethető vissza, aki a székelység 1506-ban Agyagfalván hozott végzésének Orbai-szék részéről egyik aláírója volt.

Mikes Mihály vitézi tetteiért 1584-ben **Báthory Zsigmondtól** jelentős nemesi birtokokat kapott adományként. Ugyanebben az évben a fejedelem Mikes Györgynek nagyobb birtokokat adományozott. Mikes György és testvére, Benedek vitézül harcoltak Székely Mózes seregeiben, s a végzetes Brassó melletti csatában Basta főgenerális fogságába estek, aki könyörtelenül kivégeztette őket.

Bethlen Gábor fejedelem uralkodása idején **I. Mikes Zsigmondot** több alkalommal is követségbe küldte, majd kiemelkedő szolgálataiért 1626-ban Szalánczi György „*magvaszakadta*” után annak zágoni birtokát is neki adományozta. Fia, Mikes Pál egészen haláláig hűséggel szolgálta Thökölyt.

II. Mikes Zsigmond fiai, **Kelemen és János 1630-ban regényes körülmények között ellopták Tarnóczi Sebestyén lányát, Sárát**, akit testvérüknek. Mihálynak szántak. A Mikes fiúk lányrablási kísérlete megihlette **Kemény Zsigmondot**, aki a történetet **Özvegy és leánya** című romantikus könyvében dolgozta fel. A fejedelem előbb fej- és jószágvesztéssel büntette, de később kegyelmet nyert, ezt jelzi az a tény, hogy 1648-ban I. Rákóczi György éppen őt küldte Lengyelországba a korona megnyerésére. II. Rákóczi Györgynek is számtalanszor követe és hadvezére volt. Később Velencében Erdély követe, 1657-ben kancellár, majd éppen emiatt Barcsay 1660-ban száműztette. Testvére Kelemen 1659-ben ítélőmester, majd Apafi hűségén tanácsos, székelység generálisa és országos elnök. Megbuktatta az ellenzéki Béli Pált, akinek uzoni kastélyát 1679-ben elnyerte.

Fia, Mihály (1667–1721) 1691-től háromszéki főkapitány. 1696. május 4-én I. Lipót német-római császár és magyar király által grófi címet nyert. A Rákóczi-szabadságharc kitörésekor a császáriak mellett fogott fegyvert, de 1704 márciusában Szászhermánnál kuruc fogságba esett, s hamarosan hűséget esküdött II. Rákóczi Ferencnek, aki 1705-ben tábornokká nevezte ki. Egészen a szatmári békekötésig kitartott a kurucok oldalán.

⁷⁶ http://www.kislexikon.hu/liechtenstein_a.html

⁷⁷ https://hu.wikipedia.org/wiki/Mikes_csal%C3%A1d

⁷⁸**Gróf Mikes Ármin** (1868-1944) zabolai kastélya nagyon sok mindent megélt. Itt töltötte gyermekkorát Mikes Kelemen, II. Rákóczi fejedelem hűséges titkára és bujdosó társa. Itt született és temették el a másik Mikes Kelement, aki az 1848-as szabadságharcban tüntette ki magát. Itt játszódik Tarnóczi Sára története, ide hozta Mikes János, miután elrabolta, ahogyan ismerjük Kemény Zsigmond regényéből. Itt született Mikes Benedek, a Tusnádföld kiépítője.

Gróf Mikes Ármin felismerte, hogy Székelyföld iparosítása, és a falú fejlesztése nélkül nincs jövő. Zabolai birtokán hegyi vasutat, sodronypályát és vizescsatornákat, fűrészüzemet, gyufagyárat épített. Gőzzel működő gépeket (*ekevontató, vető, arató, cséplőgépeket*) vásárolt. Villamosította a falut. **Zabolai ménésében** hátaslovakat tenyésztett.

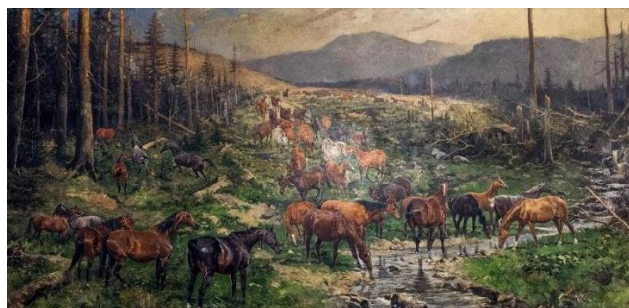
A Vadász- és Verseny-Lapban leggyakrabban ménese és a falkavadászatokon való szereplése kapcsán van szó róla.

Eladási hirdetés.

Gróf Mikes Ármin zabolai ménésében egy kitűnően behajtott, kifogástalanul összeállított, hibátlan pej jucker négyes fogat (2¼ perceses tempo), azonkívül több pár jucker, továbbá iskolában és terepben kitűnően belovagolt teljeskorú, front- és vadászati célokra alkalmas, nagy hátaslovak nagyobb számban eladók. Az összeslovak német lókereskedőknek igen megfelelők. Felvilágosítást ad az uradalmi titkárság Zabolán (Háromszék-megye), posta helyben.

A kommunisták igyekeztek mindent szétzúzni, a kastély könyveit máglyán égették el, lakóit erőszakkal kitelepítették. Roy Chwdhury-Mikes Katalin, Mikes Ármin unokája 1991 után visszaszerezte a kastélyt és az erőbirtokot és sikerült visszaszereznie a zabolai ménest ábrázoló festményt tulajdonjogát is.

(Igaz a festmény még mindig a Román Földművelésügyi Minisztériumban, mert még nem hozták el.)

Zabolai ménest ábrázoló festmény

Mikes Zsigmond által küldött másik festmény képe

⁷⁹A Mikes család dokumentált lószerezete Bethlen Gábor fejedelem idejére nyúlik vissza, amikor I. Mikes Zsigmond (*fő ág, tehát nem az író Kelemen nagyapja*) főlovászmester volt. Ettől kezdve (1630) egészen 1848-ig folytonosság jellemezte a Mikes ménest, amely a 19. század elejére két telepen lett igazgatva, Zabolán és Marosújváron. Míg a zabolai ménésben alacsonyabb marmagasságú lovakat tenyésztettek, szabad tartásban, addig Marosújváron nemesített, keleti típusú (*Erdélyi ló*) lófajtát tenyésztettek, melyekből a Wesselényi és Daniel ménések mellett, Erdély legkiválóbb ménjei és kancái kerültek elő. A marosújvári ménes utolsó tulajdonosa Mikes János (*uzoni ág*) volt, a zabolai ménésé Mikes Zsigmond (*zabolai ág*). Mindkét ménes az 1848-as forradalom idején megszűnt.

Mikes Ármin 1895-körül egy új ménest alapított 12 Kisbéri, Ghidrán és Furioso-Northstar kancákból, melyeket angol telivérekkkel fedezett. Hogy lett volna a 12 kanca között régi Erdélyi fajta, nincs még alátámasztva.

Az Uzoni ménest is megfestették és most Mikes Zsigmondnál van Uzonban. Ez volt az első festmény, melyet Mikes Ármin nem akart átvenni Ajdukiewicz festőtől, mert *"nem lóportrét akart, hanem több erdőt"*. Ezért a festő elment a képpel Mikes Zsigmond dédnagyapjához, Mikes Kelemenhez Csesztvére és megkérte őt, hogy vegye meg a festményt. Ezt követően megfestette a Zabolai ménest ábrázoló képeket is.

⁷⁸ <http://www.hargitakiado.ro/cikk.php?a=MTc1MA>

⁷⁹ Mikes Zsigmond által közölt információ

⁸⁰Az itáliai eredetű **Odescalchi család** (ejtsd: odeszkálki) első név szerint ismert őse az 1290 körül élt Giorgio (György), aki Como város egyik bankárcsaládjának sarja volt. Mivel az Odescalchiak jóformán egész vagyonukat a török kiűzésére fordították, I. Lipót király német-római birodalmi hercegi címet adott a családnak, azaz „honosította” főnemességüket, s ezzel együtt birtokot adományozott a Szerémségben a családnak, ez lett az alapja későbbi magyarságuknak. A család legismertebb tagja **Odescalchi Benedek** (1611-1689), aki később **XI. Ince pápa** lett. (Lásd mellékelt kép.) Unokaöccse Livius került először Magyarországra, aki 1689 augusztus 29-én római szent birodalmi hercegi rangot kapott, s ez 1697 augusztus 21-én kiterjedt Magyarországra is.

Livius halála után (1713) a hercegi cím a milánói Erba Odescalchi famíliára is kiterjedt. Ebből a családból származott II. Livius (1725-1800), aki 1751-ben magyar indigenátust kapott.

⁸¹**Odescalchi Jenő Zoárd** (1876. október 10. Bolhás-1917. április 3. Tuzsér) herceg, aki a solymászatnak középkori virágzása utáni, a löfegyverek tökéletesedése és széles körű elterjedése miatt bekövetkező hanyatlásába nem nyugodott bele, s 1901-ben a tuzséri birtokára angol solymászokat és sólymokat hozatott.

Kitartó és nagyon elszánt munkásságával sikerült hazánkban is feltámasztania a solymászatot. Társasága főleg fogolyra vadászott. Ám az I. világháború miatt, majd Odescalchi halálát követően újra beállt a pangás.

Tuzséron a Lónyaiak voltak a szomszédai. A nagylányai és vásárosnaményi gróf Lónyay Menyhért (Nagylánya, 1822-1884) államférfi, közgazdasági író, valóságos belső titkos tanácsos. A liberális eszméket valló ifjút 1843-ban Bereg vármegye országgyűlési követévé választotta. Tagja volt a diéta mindkét, a kereskedelmiügyi és a pénzügyi országos választmányának. Széchenyi híve. Elejétől kezdve tagja volt az 1848-as népképviselői országgyűlésnek, a Szemere-kormány pénzügyminisztériumi államtitkára. A kiegyezés után az Andrássy-kormány pénzügyminisztere (1867. február 10–1870. május 21.), 1870 és 1871. november 14. között közös pénzügyminiszter, majd 1872. december 2-ig magyar királyi miniszterelnök és honvédelmi miniszter. Neve szorosan összeforrt a Tisza szabályozásával is.

1894 őszén tragikus esemény történt a tuzséri kastélyban. Szeptember 14-én Salamon Tivadar (Tódor) a nála összegyűlt előkelő társaság szórakoztatására meghívta a már ismert Neukom Ferenc hipnotizőrt (eredetileg kútfűró). A produkció egyik médiuma a 22 éves Ella kisasszony volt, aki a hipnotizálás közben meghalt.

A jelenlévő Vragassy doktor, a bécsi mentőegyesület volt igazgató főorvosa mindent megtett, hogy újraélessze, sikertelenül. A hivatalos közlemény szívszélhűdést állapított meg. Az akkor újságírói pályája elején álló **Krúdy Gyula** írásai révén a hír hamar szárnyra kapott itthon és külföldön.

Lónyay Pálma 1901. június 8-án ment férjhez szerémi **herceg Odescalchi Jenő** Zoárdhoz. E házasságból 1902 május 6-án született meg **Miklós**, 1903. december 8-án pedig Margit. A fiú Tuzséron tanult meg lovagolni, már gyermekkorában is nyitott társasági ember volt, szeretett és tudott táncolni. Példaképe egyrészt apja volt, aki bátorságra, edzettségre, a fizikai fájdalom tűrésére, határozott és férfias viselkedésre nevelte, másrészt II. Rákóczi Ferenc.

⁸²**Herczeg Odescalchi Miklós** 1922–23-ban töltötte le egyéves önkéntesi évét a nyíregyházi huszárezredben. Leszerelése után rendszeresen sportolt, külföldön is ért el helyezéseket. 1928–29-ben két országos bajnokságon is első lett díjugratásban. Apja nyomdokába lépve tagja lett a MAGYAR POLO CLUB-nak. Az 1943-as évkönyvben 1-es hcp értékeléssel szerepel, 1942-es belépési dátummal.

Az 1930-as években ő is az akkor az úri társaság egyik kedvenc sportjával, a repüléssel barátkozott. (A gyors autók is nagyon szerette, de egy halálos balesetét követően ettől el lett tiltva.) A budaörsi repülőtérén, magánúton letett vizsgái után vett egy kétüléses (Junkers A50) sportrepülőgépet, melyet a Tuzséri Nagyerdőn épített hangárban tartott. A legelőn volt repülőtér, s ha leszállt, összecsuksa a gép szárnyait, és két nagy ökör behúzta a gépet a hangárba. Olyan alacsonyan szállt a géppel, hogy levitte a kéményeket, szétszalasztotta az aratókat, felborította a kékéket.

A II. Világháború kezdeténél önként jelentkezett harci pilótának, de kora miatt elutasították. Később mégis felvették pilóta hiány okán. 1944-ben a német megszállást követően gépével dezertálni igyekezett Olaszország felé, de gépével még németek által megszállt területen volt kénytelen landolni. Elfogták és később kivégezték.

⁸⁰ Commons.wikimedia.org

⁸¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Odescalchi_Jen%C5%91_Zo%C3%A1rd

⁸² https://hu.wikipedia.org/wiki/Odescalchi_Mikl%C3%B3s

⁸³**Gróf Pappenheim** családról az Iskaszentgyörgyi kastély kapcsán emlékeznek meg legtöbben, mely 1870-ben Bajzáth József Veszprémi püspök unokaöccse lányának házassága révén került a Pappenheim grófok birtokába.

Gróf Pappenheim Siegfried (1868-1936) nevéhez köthetik a kastély jelentős átépítése 1904 és 1909 között, melynek költségeit felesége, Károlyi Erzsébet hozománya fedezte. Elbontották a nyugati mellékszárnyakat, és helyükre egy emeletes, gazdag kőszobrászati díszítésű neobarokk épületet építettek.

Gróf Károlyi Erzsébettel való 1903 januári frigyéről megint a Vadász- és Verseny-Lapból tudunk meg részleteket. Ezt követően úgy tűnik nem csak a kastélyra, de „tömegesebb” lóvásárlásra is megnyílt a lehetősége.

Az újságcikkekből tudhatjuk meg azt is, hogy gróf Pappenheim Siegfried 1902-ben gróf Andrássy Gézával részt vett a nagy vadászatokon is, ahol ekkor még medvéket is lőttek.

Gr. Batthyány Elemér Franciaországba utazott, de a Lovaregylet gyűlésére hazaérkezik.

Mentone-ban sokan vannak arisztokráciánk tagjai közül. E héten utaztak ki gr. Károlyi Sándorné unokájával Károlyi Erzsébet grófnővel. A fiatal comtesse, mint hírlík, gr. Pappenheim Siegfried jegyzi el.

1902 11 29. hír az eljegyzésről

Gr. Pappenheim Siegfried szerdán vezette oltárhoz Mentoneban gr. Károlyi Erzsébetet, néhai gr. Károlyi Gyulának, a Magyar Lovaregylet volt elnökének leányát. Tanuk voltak a vőlegény részéről gr. Pappenheim Lajos és Stankovszky János, a menyaszony részéről gr. Bánffy György és gr. Károlyi László. Az esküvőn az egybegyűlt rokonságon kívül, a Rivierán időző magyar előkelő társaság számos tagja jelent meg. Az esketési szertartást dr. Késmárczy István pécsi áldozár végezte, ki megható beszédben adott áldást és kívánt szerencsét az új párnak.

1903 01 17 hír a Rivierán történt házasságról

Tőke-Terebesről írják lapunknak: A néhai gróf Andrássy Tivadar tulajdonát képező terebesi ménesnek felosztása folytán célba vett állomány értékesítése érdekében e hó 25-én megtartott árverés teljesen kielégítő eredménnyel sikerült, de méltán is, mert a ménesnek kitűnő anyaga nemcsak országszerte, de a külföldön is ismerős volt. Árverésre került az idei választott csikókkal együtt összesen 134 drb., ezek közül 11 koros telivér kanca, 1 amerikai ügető kanca, 19 félvér kanca, 9 selejtezett használati ló, 2 drb. 5 éves, 13 drb. 4 éves, 16 drb. 3 éves, 22 drb. 2 éves, 21 drb. egyéves és 20 drb. választott csikó, s 4 drb. kivételével az összes állomány elfogadható árban tegnap négy óráig eladatott. Legtöbbet vett herceg Odesscalchi Géza 17 darabot, tömegesebb vásárlást tettek Miklós Béla, Telegdy József, Turanszky Tihamér, Bay Sándor és Gyula, Simig huszárfőhadnagy, Klobusiczky Géza, Hanvay József, Bernáth Zoltán, Ferber Andor és Béla, gróf Pappenheim Siegfried, Kalmár Imre, Szőke Kálmán, báró Huszár stb.

1903 09 29 tömegesebb lóvásárlás Terebesen

A gróf Andrássy Géza Gömör- és Abauj-Torna megyei erdősegeiben m. é. december elején megtartott sikerült medvevadászatról érdekes tudósítást hoz társlapunk a «Vadászlap». E szerint a zempléni Parnón folyó falka-vadászatokról a múlt évi december 1-én jöttek át a belléri kastélyba, három nagy automobilon, kocsikon és vasuton, a vadászur Andrássy Géza gróf és neje Kaunitz Eleonóra grófnő vendégeikkel: Andrássy Tivadar gróf és neje szül. Zichy Eleonóra grófnő, Andrássy Sándor gróf és neje szül. Esterházy Mária grófnő, Hadik Endre gróf és neje szül. Zichy N. grófnő, özv. gr. Almásy Györgyné szül. Zichy Lenke grófnő, Vay Gábor gr. és neje szül. Zichy Márta grófnő, Andrássy Gyula gróf, Edelsheim-Gyulai Lipót báró, Keglevich Gyula, Kinsky Rudolf, Pappenheim Siegfried, Serényi Béla és Zichy Béla grófokkal. A vadászatokon résztvettek továbbá: Hiszem Kálmán esperes-plébános, Nagy Elemér főszolgabíró és Maurer Arthur uradalmi orvos.

A vadászat első két napján két vaddisznó került terítékre, a harmadik napon a második hajtásban — az első hajtás alatt nyomozó erdőőrök jelentése szerint — biztos medve lévén, a mint a hajtás kezdetén megeredt a fegyverdörej, a mely a medvének puskacső elé kerülését jelezte, általános lett a várakozásteljes izgalom az egész vadászvonalon. Csakhamar a fegyverek dörejének elhangzása után **gróf Andrássy Sándor** vitte hírül a vadászoknak azt az örömteljes hírt, hogy a medve terítékre került, **még pedig gróf Vay Gáborné**, a ki Andrássy Géza gróffal foglalt el egy állást, ejtett rajta egy halálos lövést. Erre a szépen kifejtett barna maczkóra még Andrássy Géza és Pappenheim grófok is lőttek, hogy teljesen ártalmatlanná tegyék azt, de a halálos lövést — mint azt a később megejtett vizsgálat be is bizonyította — a grófnétől kapta. Elképzelhető, hogy ez a ritka eredmény milyen nagy örömet keltett a vadásztársaságban, melynek minden egyes tagja sietett a nap hősnőjét üdvözölni.

1902 03 22 medvevadászat

⁸³<https://hu.wikipedia.org/wiki/Amad%C3%A9%20%93Bajz%C3%A1th%20%93Pappenheim-kast%C3%A9ly>

RITCH HERBERT BPC RENDES TAG, PJ.

Mr. Ritch Herbert az angol nagykövetség tisztségviselője a BUDAPESTI POLO-CLUB hivatalos alapításától játékosként és egyúttal edzőként is segítette a magyar póló játékosokat.

A Vadász- és Verseny-Lap cikkei pedig rendszeresen beszámoltak a vele kapcsolatos aktuális történésekről.

A «Budapesti Polo Club» f. h. 19-én választmányi és rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Gróf Andrássy Géza elnöklelte alatt Gróf Andrássy Sándor, Gróf Andrássy Tivadar, Gróf Apponyi Gyula, Gr. Batthyány Gábor, gróf Csekonics Pál, Rohonczy Lőrincz és gróf Széchenyi Imre vettek részt.

Elnök előterjeszté a Hamburger Polo Club meghívóját, melyben a «Budapesti Polo Clubot» a «Hamburger Renn Club» jubileuma alkalmából rendezendő póló játékokban való részvételre kéri fel. Miután azonban most még meg nem állapítható vajjon megfelelő számú játékos hajlandó lesz-e ezen ünnepeleken részt venni: elhatározatolt, hogy a meghívóra az érdemleges választ a club csak a játékok megkezdése után fogja megadni.

Elhatározatolt továbbá, hogy a club Angliából hozat egy traint.

Továbbá, hogy a budapesti versenyterén létesített póló pályán a közönség részére egy állványt emel. A tavasszal megkezdődő póló játékokon a rendező tisztségre Gróf Batthyány Gábor és Gróf Széchenyi Imre, a bírói tisztségre pedig gróf Hadik Barkóczy Endre kerültek fel.

A jövő választmányi és rendes közgyűlés napjára 1902. március 2-ika tűzött ki.

1902 02 19-én döntés angol edző

Hétfő június 16. d. u. 5 órakor: Polo-meeting (Champion Cup) a Hamburg melletti Klein-Flottbeckben, melyen a budapesti Polo-Club részéről, mint már felsoroltuk, résztvesznek: Gr. Andrássy Géza, gr. Károlyi Lajos, gr. Sigray Antal, ifj. gr. Apponyi Antal, Rohonczy Lőrincz ur és Mister Rich.

1902 06 16 Hamburg
Mr. Rich csapattag

BUDAPESTI POLO-CLUB

Programm.

Nemzetközi Polo és Gymkhana meeting.

Budapest 1903 május 18, 22, 23 és 24-én d. u. 4 órakor.

(Pálya a lóversenyterén, bejárat Stefánia-ut 4. sz.)

Első nap, május 18-án.

1. Augusta főhercegnő díja. Tiszteletdíj a győztes Clubnak. Match a Hamburgi és Budapesti Polo-Club csapatjai között. Játéktartam 2 óra.

Hamburgi csapat.

1. Behrens W.
2. Hasperg H.
3. Doan G.
4. Traun O.

Budapesti csapat.

1. Sigray A. gróf
2. Ritch H.
3. Andrássy G. gróf
4. Károlyi L. gróf

1903 május BPC csapattag

A második összeállítás ez volt:

Vörös: Andrassy Tivadar gr. Hortsman F. Károlyi Laios gr. Apponyi Gyula gr.

Fehér: Teleki Pál gr. Sigray Antal gr. Andrassy Károly gr. Andrassy Sándor gr.

A játék mindkét részről heves tempóban váltakozó szerkesztéssel folyik, s végeredményében 3:2 a vörösök javára.

A harmadik összeállításban a következők vettek részt:

Vörös: Festetich György gr. Rohonczy Lőrincz Mr. Ritch Freyisen F.

Fehér: Teleki Pál gr. Pallavicini György ögróf Károlyi Mihály gr. Hasperg H.

E mérkőzésben is a vörösök voltak erősebbek és a végén 3:0 verték meg az ellencsapatot.

1904-ben is csapattag

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club a versenyterén levő pályáján (Stefánia-ut 4. sz.) — mint említettük május 23, 24, 25, 26, 27 és 28-án polo és gymkhana meetinget rendez. A keddi napon a következő összeállításban játszanak az urak:

Vörösök: 1. Károlyi Mihály gr. 2. Ritch Herbert ur 3. Andrassy Sándor gr. 4. Rohonczy Lőrincz ur

Fehérek: 1. Pallavicini György ögr. 2. Andrassy Károly gr. 3. Károlyi Lajos gr. 4. Andrassy Géza gr.

A győztes csapat tagjainak az Urlovasok Szövetsége tiszteletdíjat ad. A match után a ponnyk sikversenye kerül előtérre, melyre a következő nyolcz nevezés érkezett:

1. Georgievich hdgy 66 p h Revenant
2. Gróf Károlyi Mihály 46 p k Tokány
3. — id sz k Musik
4. Lechner Odön ur 46 s her Rabló
5. Ögróf Pallavicini György 66 p k Little Gipsie
6. Gróf Pejacevich Albert 46 p her Robber
7. Ritch Herbert ur 56 s k Balletense
8. Gróf Sigray Antal id p k Herodius

A futás távolsága 600 méter. A győztes a földmívelésügyi miniszter tiszteletdíját kapja.

Szerdán kerül dülőre a match magyar ponnyk között, második szám a ponnyk gátversenye lesz s a napot gymkhana zárja be.

A rövid idő alatt általánosan megkedvelt pólójátékok minden napon délután 4 órakor veszik kezdetüket.

1905 05 22 ponny sikversenyen

Az első napon három match volt, melyek közül a második összeállítás volt a legérdekesebb, melyben az Urlovasok Szövetsége tiszteletdíjért mérköztek a csapatok. Az összeállítás a következő volt:

Fehér: 1. Pallavicini György ögróf 2. Andrassy Károly gróf 3. Sigray Antal gróf 4. Andrassy Géza gróf

Vörös: Széchenyi László gróf Ritch Herbert ur Andrassy Sándor gróf Rohonczy Lőrincz ur

Umpair: Károlyi Lajos gróf.

A játék mindjárt eleinte élénken indult meg, s mindkét csapat minden tudását latba vetette, hogy sikert a maga részére biztosítsa. Ilyenformán goalt csak keveset tudtak elérni, az első félidőben a teli-fehérek javára Pallavicini György ögróf ütött egyet, a második félidő goal nélkül mult el, míg a harmadikban a vörösök kerekedtek felül és Mr. Ritch két goaljával a vörösök nyerték meg a mérkőzést. A match eredménye váratlan volt, mert általában a fehérek játéka különösen az első időben főnyesnek látszott, de a match kimenetelére mindenesetre befolyással volt, hogy a harmadik félidőben Mr. Ritchet baleset érte. Pallavicini ögróf kalapácsa ugyanis megsértette Mr. Ritch homlokát, mely után az ögróf nem játszott oly erélyvel, mint az első időben, s ezzel Mr. Ritch szabadabb kezet kapott.

1905 05 26 Mr. Ritch homlokán
sérült, de játszott tovább

A Budapesti Polo-Club

a versenyterén levő pályáján (Arena-ut—Tököl-ut sark) 1907. május hó 18, 21, 22, 23, 24, 25-én angol játékosok és a frankfurti Polo Club részvételével Polo és Gymkhana Meetinget rendez, melynek részletes programja a következő:

Május 18. Open Challenge Cup. Tiszteletdíj a győztes csapat tagjainak, adja a Budapesti Polo-Club. 1-ső forduló: Foxhunters; Budapesti Club:

1. W. Melles ur. 1. Sigray Antal gr.
2. Pallavicini Gy. ögr. 2. Károlyi Lajos gr.
3. E. Lawson-Johnston ur. 3. Ritch ur.
4. Andrassy Géza gr.

4. Rohonczy Lőrincz ur

Május 21. I. Continental Junior Cup. Tiszteletdíj a győztes csapatnak, adják a polo iránt érdeklődő hölgyek. Polomérkőzés a frankfurti és a Budapesti Polo-Clubok junior csapatai között; időtartam 4-szer 10 perc.

Frankfurti Polo-Club csapata. Bpesti Polo-Club csapata
1. L. Gans 1. Windischgrätz Lajos hg.
2. H. Passavant 2. Pallavicini György ögr.
3. W. Freyisen 3. Bánffy Miklós gr.
4. E. Flinsch 4. Rohonczy Lőrincz

1907 05 18 csapattag
Open Challenge Cup

A Budapesti Pólo-Club a londoni olimpiádon. A Budapesti Pólo-Club kitűnő formában levő csapata szerdán a Wimbledon Parkban megkezdődött olimpiai lovaspólo-játékokban az *Brigade of Guard* jénővi csapata fölött 9:2 arányban főnyes győzelmet aratott. A budapesti csapat összeállítása a következő volt: Dom Miguel braganza herceg, Sigray Antal gróf, ögróf Pallavicini György és Mr. H. Ritch.

1908 07 10 Mr. Herbert Ritch
a Londoni Olimpiai csapatban

részvenni. Mr. Ritch, ki mint trainer, oly jelet adta tehetségének, Angliában szerencsétlen bukás következtében az ágyat őrizi, de a mint felgyógyul újból itt fog működni. A club igyekszik egynehány külföldi matchet is összehozni, de e tekintetben még nincs határozott válasz. A mérkőzések hétfő, szerda és péntek délután 4 órakor kezdődnek, s a pálya gyalog a Stefánia-uti viztoronnyal levő kapun is megközelíthető.

1909 05 04 Mr. Ritch bukott, sérült

BUDAPESTI POLO-CLUB

A Budapesti Polo Club előkelő és szép közönsége napról-napra érdekesebb mérkőzéseket lát. A saison ünnepélyeinek sorozatát a május 12-én tartandó díjugratás, gymkhana és polo-mérkőzés fogja megnyitni, s ezzel az agilis egyesület bizonyára újabb sikereket fog aratni. A tavalyi játékosok már mind szerepelnek s pénteken ismét erős, szép matchot látnunk. A Herczeg Windischgrätz Lajos, gróf Wenckheim József, gróf Sigray Antal és ögróf Pallavicini György csapat 7:2 goal arányban győzött gróf Teleki Géza, gróf Andrassy Manó, gróf Széchenyi László és gróf Andrassy Géza csapat ellen. Az öt time-s játékban 0:0, 1:0, 3:1, 1:1 és 1:0 goalt értek el.

Mr. Ritch a Budapesti Polo Club trainere szombaton érkezett meg Angliából.

1909 05 10 Mr. Ritch megérkezett

Lovas-polo. A városligeti versenyterén levő pályán már virágzik a polo-élet. A Budapesti Polo-Club évenként tartandó mérkőzése május 18-án kezdődik s a tréning a küzdelemre napok óta folyik. Rendes résztvevője a játéknak gr. Andrassy Géza, gr. Andrassy Manó, gr. Károlyi Lajos, ögróf Pallavicini György, Ritch Róbert, Rohonczy Lőrincz, gr. Sigray Antal, gr. Széchenyi László, gr. Wenckheim József és hg. Windischgrätz Lajos. A nemzetközi mérkőzésekben a fősoroltak mellett részt fog venni gr. Hoyos Rudolf, hg. Auersperg Ferenc, Capt. Gannon, Mr. Schadden, br. Mayr Melhof, gr. Kálnoky Sándor. Az első match jövő hétfőn délután fél 4 órakor lesz.

1914 05 15 Rich-ről utolsó tudósítás

⁸⁴A báró/gróf szklabinai és blatnicai, és a nemes trebosztói és bisztricskai **Révay** egy régi magyarországi nemesi család, és a horvát–szlavónországi Szerém vármegyéből származnak. Első ismert őst, Jakabot, a 13. század elején említik. A család a mohácsi vész után Turóc vármegyébe került, ahol a megye örökös főispánjai lettek.

Későbbi birtokukra, Szklabinára, Blatnicára és Mosócra 1540-ben, illetve 1560-ban Ferenc adománylevelet, s vele együtt bárói rangot kapott.

⁸⁵Báró szklabinai és blatnicai, trebosztói **Révay László** (*Madocsán, 1600-1667*) hadi főbiztos, várkapitány.

Apja, rivai és trebosztói **Révay Márton** turóci alispán (1630. szeptember 20-án halt meg) és galánthai Esterházy Zsófia gyermekeként született. Már hat éves korában a szentpéteri iskolába kezdett járni, 1610-ben a turócszentmártoni iskolába adták szülői; 1614-ben Körmöcre került, 1615. november 25-én két öccsével együtt a bártfai iskola tanulója lett, és ott tanult 1618. július 23-ig, amikor szülői hazavitték.

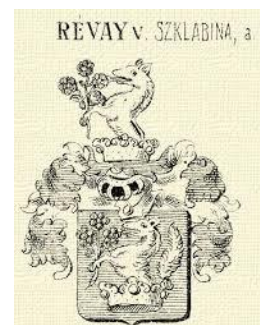
1619 tavaszától anyai nagybátyja Eszterházy Miklós, akkor Zólyom megyei főispán mellett volt, mint apród Zólyomban, aki őt csakhamar titkárságra emelte és mint királyi biztos a Bethlen Gáborral történt békealkudozásokra magával vitte Nagykárolyba. Innen Révay Pozsonyba ment édesanyja halálos ágyához. Azonközben Bethlennel a háború ismét kiújult, de Révay nem mehetett ura után Lánzsérra, hanem kényszerítették, hogy Illésházy Gáspárral menjen a besztercebányai gyűlésre. Naplójába a következőt írta:

" Ott értvén, ezek saját szavai, hogy Bethlen szolgájává akarta tenni, egyébiránt el nem kerülhettem, hanem portai utat kellett előmbre vennem. Mivel szintén akkor Dóczi István uram Rimay Jánossal az hat confederatus ország követeivel együtt affelé expediáltattak, ez alkalmatossággal Dóczi uram mellé advám magamat, elmentem. "

A 20 éves ifjú, aki tán szívesebben ment Bethlen részén is a keleti útra, mint ahogy később naplójába jegyezte, 1620. augusztus 28-én indult Konstantinápolyba útjára és november 14-én érkezett oda, és onnan nem csekély tapasztalatokkal jött 1621. május 20-án Erdélyen keresztül haza. Július 25-én már Zsarnócán (*Bars megye*) volt, ahonnan Dóczi őt haza küldötte, és július 26-án haza is ért Trebosztóra (*Turóc megye*).

Még ugyanazon évben ismét visszatért nagybátyjához, Eszterházyhoz Kismartonba és mellette maradt nyolc évig. Eszterházy Miklóst 1622-ben országbíróvá és 14 nappal később érsekújvári és a hegyaljai végházak főkapitányává nevezték ki, 1625-ben pedig nádorrá választották. Révaynak tehát a nagy ember mellett bő alkalma volt magát az országos ügyek kezelése iránt tájékoztatni, alaposan kiképezhetni s mint országos főkapitány mellett a hadi téren is tapasztalatokat gyűjteni. Korának eseményeiről naplót írt, melyet később ki is adtak.

Késői Révay leszármazottakat Révay Simon és unokaöccsét, **Révay László bárókat** 1916. december 30-án grófi rangra emelték.

SIGRAY ANTAL GRÓF BPC RENDES TAG, PJ.

⁸⁶Alsó- és felsősurányi **gróf Sigray Antal** Mária Fülöp Alajos (*Ivanc, 1879. május 12. – New York, 1947. december 26.*) politikus, a Sigray család utolsó férfinakja.

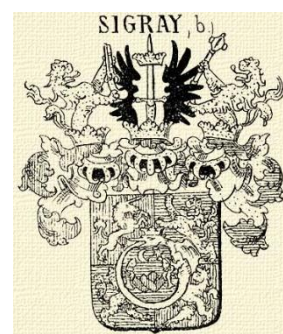
Sigray Fülöp gróf (1823–1883) és Augusz Klára bárónő (1857–1889) negyedik gyermekeként született. Édesanyja révén báró Augusz Antal unokája.

Tanulmányait Angliában és Budapesten végezte. 1904-től főrendiházi tag.

1919-ben Bécsben az Antibolszvista Comité egyik vezetője volt. 1919 augusztusában a Friedrich-kormány Nyugat-Magyarország főkormánybiztosává nevezte ki. Sigray Sopron, Vas, Moson és Zala vármegyéket irányította.

1920-ban Svájcban teljesített diplomáciai szolgálatot. Feladatát az amerikaiak körüli lobbizás jelentette, ennek révén próbálta meg elérni, hogy a magyarok kedvezőbb elbírálást nyerjenek a párizsi békekonferencián.

IV. Károly második visszatérési kísérletének idején, 1921. októberében csatlakozott a királyhoz, emiatt a „puccs” összeomlása után tíz hétig vizsgálati fogságban tartották.

⁸⁴ https://hu.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9vay_csal%C3%A1d

⁸⁵ https://hu.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9vay_L%C3%A1szl%C3%B3

⁸⁶ https://hu.wikipedia.org/wiki/Sigray_Antal

Habsburg Ottó 1934-ben (*gróf Károlyi József halála után*) Sigray Antalt bízta meg a magyar legitimista politika irányításával. 1920-tól 1939-ig keresztény ellenzéki programmal nemzetgyűlési, ill. országgyűlési képviselőként működött. 1939-től a Felsőház tagja volt.

A háború elején gróf Sigray Antal segítette a hazánkba érkezett lengyel és francia menekülteket, akik közül sokat a gazdaságába helyezett el.

1943. december 14-én ott fellépett Magyarországnak a háborúból való kilépése és a békekötés mellett. A német követség többször tiltakozott Sigray és Bajcsy-Zsilinszky parlamenti németellenes megnyilatkozásai ellen. 1944. március 19-én, Magyarország német megszállásakor Úri utcai palotájából elhurcolták, és a mauthauseni koncentrációs táborba zárták. A tábor felszabadulásakor már súlyos betegen került Svájcba, onnan az USA-ba, ahol fogsága alatt szerzett betegségében meghalt.

Vas megyei birtokán (*Ivánc*) angol telivér derbinyerő lovakat tenyésztett. Támogatója volt a sportegyesületeknek, főleg az ökölvívásnak.

SOLYMOSSY ÖDÖN BÁRÓ BPC RENDES TAG

⁸⁷Loósi és egervári **báró Solymosy Ödön** (*eredetileg Falk Ödön: Balf, 1866. június 13. – Semmering, 1915. május 19.*) főnemes, politikus, képviselő.

⁸⁸Szülei: **Falk László** (1832-1904) (*Falk Lajos gabonakereskedő - Schrikker Katalin gyereke*) 1860-ban vette feleségül **Horváth Teréziát** (1844-1907). A Falk család német származású volt, Hessenből származott, az 1740-es években azonban már Győrben lakott a família. Házasságuk után, 1862-ben Falk László a nevét Solymossyra változtatta. Első gyermekük László (1861-1918) még Győrben született, majd a család Süttörrre költözött, ott három gyermekük született, és 1866-tól, amikor az Eszterházy birtokok jószágkormányzója lett, Eszterházra költöztek, ahol még öt gyermekük született.

1869-ben Viczay Hédertől megvette a nagylózi uradalmat, majd a Széchenyiectől az egervári kastélyt. Solymosy László és Horváth Terézia kilenc gyermeke közül János és Irén gyermekkorban meghalt. A felnőtt-kort megért gyermekekből csak egy lány volt, a többi fiú.

Solymosy László és családja 1881. dec. 21-én nemesi címet kapott, nevét loósi és egervári előnévvel használta. 1895-ben a családnak bárói címet adományoztak.

Nagylózi Kastély

Egervári kastély

Ötödszülött fiúk volt **Báró Solymosy Ödön** (1866-1915), aki beállt a hadseregbe, és fiatalabb korában huszárnagyi rangban szolgált. A hadseregből kilépve indult az 1901-es választásokon, majd meg is választották. Az országgyűlés véderőbizottságának jegyzői tisztét is elvállalta. 1905-ben Rómába látogatott, ahol még X. Piusz pápa is fogadta. 1910-től haláláig ismét képviselő volt. Apja halála után Solymosy Ödönre szállt Nagylózs és Egervár várkastélya. Még abban az évben feleségül vette gróf Zichy Angelikát (1877-1964) (*gróf Zichy Zsigmond János - gróf Khuen Alice lánya*). A család kezdetben Zalában élt. Bár Egerváron volt a kastélyuk, mégis Zalaegerszegen (*ma Kossuth u. 53.*) laktak és ott születtek a gyermekeik is. Később, az 1910-es években már Nagylózson éltek. Az újkéri birtokon kúriájuk volt. Öt gyermekük született, akik közül Margit és Károly gyermekkorban meghalt, Zsigmond, László és Hanna házasodott.

⁸⁷ https://hu.wikipedia.org/wiki/Solymosy_%C3%96d%C3%B6n

⁸⁸ <http://horvathsari43.uw.hu/III.b.Janos%20ag.htm>

Solymossy Ödön báró a fehérmárami ágostai evangélikus egyház főfelügyelője, a büki evangélikus gyülekezet felügyelője és a dunáninneni ágostoni evangélikus egyházkerület több nagyobb bizottságának tagja volt.

A német császár 1898-ban a német Johannita-rend lovagjává nevezte ki, később Sonnenburgben ugyane rend jogi lovagjává avatták fel. A pápa 1904-ben a Nagy Szent Gergely-rend csillagos középkeresztjével, 1909-ben a dán király a Danebrog-renddel tüntette ki.

Báró Solymossy Ödön 1915-ben hosszas betegség után Semmeringen hunyt el.

Ödön halála után idősebb fia, Solymossy Zsigmond botanikus örökölte Nagylózt és Egervárt, a fiatalabb fiú, Solymossy László ornitológus, pedig az újkéri birtokrészt kapta meg az ottani kúriával. A földbirtokos lánya, Solymossy Hanna bárónő a pinnyei birtok és az ottani kúria tulajdonosa lett.

A II. Világháború után a Solymossy család külföldre menekült, így az özvegy gróf Zichy Angéla is a már megházasodott gyermekeivel. Gróf Zichy Angéla Matzleinsdorfbán halt meg 1964-ben.

TELEKI SÁMUEL GRÓF VÁLASZTMÁNY & RENDES TAG

⁸⁹Széki gróf Teleki Sámuel, (Teleki Samu) (Sáromberke, 1845. november 1. – Budapest, 1916. március 10.)

Magyar felfedező, afrikánista, fotográfus, országgyűlési képviselő.

Kenya északi részébe indult első európai expedíció vezetője.

Ő fedezte fel és nevezte el (Rudolf trónörökösről) a Rudolf-tavat s (Rudolf feleségéről, Stefánia belga hercegnőről) a Stefánia-tavat.

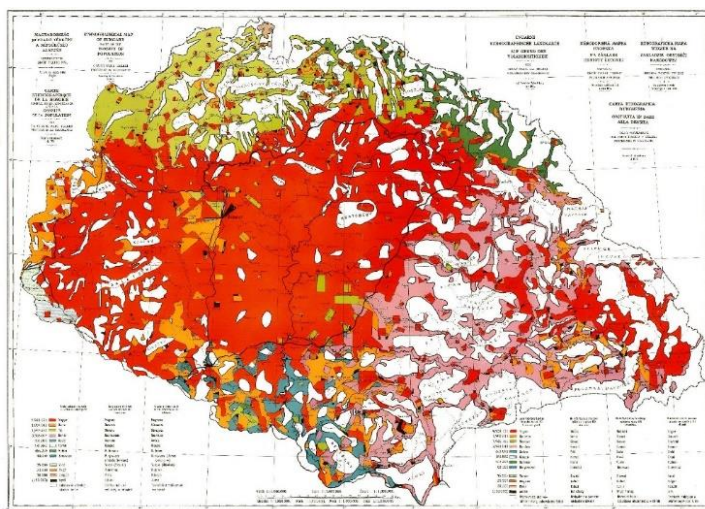
A dedunokája volt Teleki Sámuel (1739–1822) erdélyi kancellárnak, aki 50 ezer kötetes könyvtárának átadásával megalapította a marosvásárhelyi Teleki Tékát, az egyik első magyar közkönyvtárat.

TELEKI PÁL GRÓF BPC RENDES TAG, P.J.

⁹⁰Gróf Teleki Pál (1879-1941) geográfus egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Az 1905-ös választáson még a gróf Andrássy Gyula vezetésével, a Szabadelvű pártból kiváló disszidensek között volt, akik megalakították az Országos Alkotmánypártot.

Az II. Világháború kezdetén Magyarország miniszter elnökeként az Angol atlanti kapcsolatok fontosságát hangsúlyozta. Ugyanis, térképeket ismerve látta, hogy USA támogatásával az angol Birodalom a gyarmatok uténpótlási lehetőségének kihasználásával hosszabb távon biztos nyeresésre áll. Miután Horthy Miklós Jugoszlávia lerohanása mellett döntött, tiltakozásul föblelte magát 1941 április 3-án.

Földrajztudósként ő készítette a híres vörös térképet, mely igen pontosan ábrázolta a Kárpátmedence népességét, népsűrűség alapján.

⁸⁹ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleki_S%C3%A1muel_\(utaz%C3%B3\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleki_S%C3%A1muel_(utaz%C3%B3))

⁹⁰ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleki_P%C3%A1l_\(politikus\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Teleki_P%C3%A1l_(politikus))

⁹¹1904. évi XIII. törvénycikk; gróf Wimpffen Siegfriednek, gróf Wimpffen Simonnak és báró Trautenberg Frigyesnek az örökös főrendiházi tagság jogával való felruházásáról

Tekintve, hogy gróf Wimpffen Siegfried, gróf Wimpffen Simon és báró Trautenberg Frigyes földbirtokosok Magyarországhoz való hű ragaszkodásuknak már azzal is bizonyítékát adták, hogy a magyar állampolgárságot az 1879:L. tc. 6., illetőleg 48. § értelmében megszerezték, -

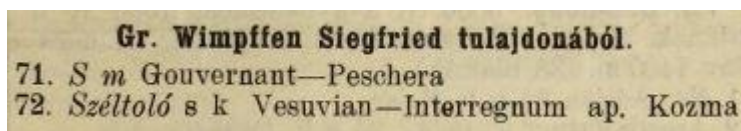
tekintve nevezetteknek Magyarország közügyei iránt való meleg érdeklődését, valamint azokat a figyelemre méltó hazafiúi érdemeket, melyeket a közgazdaság és közjótékonyág terén már eddig is szereztek, -

tekintve végre, hogy ők magyarországi nagyterjedelmű földbirtokaik alapján az 1885:VII. tc. 2. § b)/pontja szerint megkivánt vagyoni képesítéssel bírnak: nevezett gróf Wimpffen Siegfried, gróf Wimpffen Simon és báró Trautenberg Frigyes, törvényes maradékaikkal együtt az ország honfiusított nemesei közé, a szabályszerű díjak lefizetése mellett bevételnek s ezuttal ők és törvényes fiutódaik az 1885:VII. tc. 2. § c)/pontjának második bekezdése értelmében az örökös főrendiházi tagság jogával felruháztatnak.

Viszonylag kevés információhoz sikerült jutni gróf Wimpffen Siegfried-ről. Kiderült, hogy csak 1879 után honosította magát, és külön törvénycikket alkottak a főrendiházi tagságra való jogáról.

A Vadász- és Verseny-Lap is megint segített további információhoz jutnunk, mivel 1909 május 19-i telivér csikó árverésen 72 sor számmal 2 db 1 éves telivér csikóját is árverezték a Tattersall-ban.

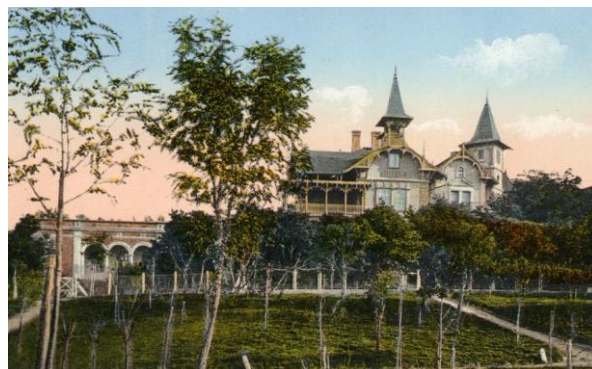
ZICHY BÉLA GRÓF IFJ. BPC RENDES TAG

Gróf Zichy Béla (1860-1928) édesapja Zichy Nepomuk János birtokcsere útján jutott hozzá a Lengyeltóti uradalomhoz, melyhez tartozott a fonyódi Balatonpart is.

Itt gróf Zichy Béla felkarolva a Balaton fejlesztési terveket, üdülő telep létesítését támogatta, ahol igen szép épületek jöttek létre. (Lásd kép) Ennek része volt a Kaposvár-Fonyód vasútépítésének megvalósítása is.

Mivel utód nélkül halt meg, hatalmas vagyonát nővére gyerekei örökölték.

⁹²Zichy Béla és a lovak; Zichy gróf ezer szállal kötődött a versenyló-sporthoz. Már egész fiatal korában, Somogy megyében hódolt e szenvedélyének, hiszen a vármegye lapja így írt 1874-ben:

„Gf. Zichy Béla, az ifju Jankovichok, s többen lófuttatást rendeztek Buzsák és Öreglak közti térségben, hol a kedvezőtlen idő mellett is nagy közönség volt, s a hölgykoszorúból is számosan jelentek meg...” Zichy Béla tetemes összegeket nyert a lóversenyeken, meglehetősen pontos adataink vannak erről, hiszen a szaksajtó évről-évre beszámolt a legnagyobb nyereményekről. Részt vállalt a hivatalos ügyekben is. Az Úrlovasok Szövetkezetének alakuló közgyűlése 1890. február 3-án volt Kaposváron, ahol a „Dunántúl nagy sportemberei gyűltek össze. jelenvolt: gróf Zichy Béla, a lengyeltóti ménes ura, a Lovaregylet későbbi igazgatósági tagja, Jankovich Bésán Gyula, az eszme felvetője.”

⁹¹ <http://1000ev.hu/index.php?a=3&param=6890>

⁹² http://portal.622gg.hu/zichy/zichy_bela.html

Gróf Zichy János ifj. (1866 1944)

⁹³Magyar Királyság vallás- és közoktatásügyi minisztere 1910-1913 között.

Viszonylag kevés információ áll rendelkezésünkre a lovas sport vonzatában, azonban itt is a Vadász- és Verseny-Lap 1904-es száma tudott információval szolgálni, ahol rendszeresen hirdette Csulalongkorn angol telivér ménjét fedeztetésre.

Melyről megtudhatjuk, hogy annak díja 50 korona, azt is megtudhatjuk:

„A kanczák ellátása, élelmezés és gondozása a **kisbéri díjszabás** szerint számíttatnak”.

⁹³ https://hu.wikipedia.org/wiki/Zichy_J%C3%A1nos

PÓLÓS EMLÉKEK MEGŐRZÉSÉVEL GAZDAGABBAK LESZÜNK MINDANNYIAN

A leírt „pólós” (póló sportoló, pólót támogató) családok válogatott története, jól mutatja, hogy a történelem, a póló sport és a különböző családok között kialakult érdekes kapcsolatok mennyire összefüggő, tanulságos és színes történet. A leírtakból látható, hogy ahogy egy család, úgy egy nemzet múltja is mindig „visszaköszön”.

2014 első COUNT ANDRÁSSY CUP: Andrassy, Pallavicini, Batthyány, Károlyi, Almásy, Kégl, Ivanics családok képviselőivel

A magyar pólósport indulásnál kiemelkedő szerephez jutott magyar nemesi családok külön, kiemelten megemlékezésre kerültek. Ezek közül különösen kiemelkedő az Andrassy-ak szerepe, legfontosabb szerepet pedig vitathatatlanul **gróf Andrassy Géza** játszott, miközben az összes felsorolt személynek érdemei vannak.

A póló csapatsport, tehát ahhoz minden alkalommal minimum 8 játékosra van szükség és minél többen játszik a sportot, minél több az adott klub tagsága annál érdekesebb maga a póló sportélet. A póló ugyanis nem egyszerűen egy sport, hanem egy életmód. A pólópályán zajló sporton túl szervesen hozzátartozik a hozzá kötődő társasági élet is.

Feltétlenül szükségesnek megemlíteni:

Igen sok magyar nemesi családnak vannak jelentős érdemei Magyarország fennmaradásában és fejlődésében. Az is az igazsághoz tartozik, hogy a főnemesi családok között igen sok személy negatív szerepet is játszott.

Az Andrassy-ak között is volt olyan, akiről a Döbrögi uraságot lehetett volna megmintázni. Ráadásul eleve irigységet válthatott ki a hatalmas vagyonuk, a főnemesi családok közeli házasságai miatt pedig valóban genetikai betegségek is sűrűbben keletkezhettek. Ellenségeik előszeretettel hangoztattak ilyen és hasonló érveket.

Azonban legalább ennyire fontos az érdemeiket is elismerni.

Akkoriban minden országban az adott ország nemessége volt olyan helyzetben, hogy az adott nemzet boldogulásáért sokat tehessenek, *(vagy nem törődésükkel, árulásukkal romlásba döntsék.)*

Amennyiben tehetős, befolyásos ember az ország érdekeit megfelelően felmérve a hazáért cselekedett, annak meg is lett az eredménye és igen sokat tudott segíteni. Ilyenre nagyon sok példa van a magyar törtélemben.

A II. Világháborút követően, ideológiai okokból mégis mérhetetlen terrornak és igazságtalan üldözésnek lettek kitéve a kommunista/szocialista diktatúra alatt e családok tagjai.

Magyarországon már annyiféle kárpótlás volt, de e hazaszerető és a hazáért igen sokat tévő híres nemesi családok kárpótlása elmaradt.

Nem a gazdagságuk, kiváltságaik helyreállítására volna szükség, hanem legalább, a nevüket, emléküket megőrző alapítványok létrehozása és azok támogatási lehetőségének biztosítása. Ezek garantálhatnák e családok által létrehozott értékek és e családok hős, hazaszerető tetteinek emlékének a megővését.

Amennyiben ezen értékek, pusztulóban lévő emlékek nem vesznek el, azzal az egész Magyar Nemzet gazdagabb marad, ha elvész, annyival szegényebbek leszünk mindannyian.

Gondolkodjunk önzően, ne engedjük, hogy mi magyarok annyival szegényebbek legyünk, hogy mind-ezen értékeket veszni hagyjuk.

Mennyivel szegényebb lenne Anglia VIII. Henrik, Sir Winston Churchill, Diana, Erzsébet királynő, vagy a pólózó Charles, Vilmos és Harry hercegek nélkül, hogy csak néhány példát említsek az „uralkodó osztályuk” tagjai közül.

Egy angol sem lenne olyan ostoba, hogy ezek emlékének elpusztítani akarná, mint ahogy például Magyarországon az Alcsútdoboz kastélyt elpusztították csak azért, mert tulajdonosa egy Habsburg volt.

Elvakultságukban nem vették még azt sem figyelembe, hogy az ő családja, József nádor (1776-1847) óta már rég magyar volt és igen sokat tett a magyar hazájáért.

A **MAGYAR POLO CLUB** a **GRÓF ANDRÁSSY KUPA** megrendezésével és az érintettek családok díszvendékeként történő meghívásával próbált tenni annak érdekében, hogy ezek az emlékek megőrződjenek.

Hasonlóan a magyar póló és az abban szereplő személyek történetének összegyűjtésével, közreadásával, az elődeink által létrehozott értékeket óhajtjuk megőrizni és a köztudatban megtartani.

Biztató fejleménynek számít, hogy gróf Andrássy Gyula helyreállított szobra újra ott áll a Parlament előtt.

Az Andrássy-ak emlékét ápoló, korábban említett tevékenységének köszönhetően a MAGYAR POLO CLUB képviselői ott lehettek a szobor hivatalos újra avatásán 2016. 09. 13-án. *(110 évvel az első szoboravatást követően.)*

⁹⁴*(A 1892-től közzé tett szobor pályázati felhívását, de végül csak 1906. december 2-án, személyesen Ferenc József császár és király avatta fel a szobrot a Parlament előtti téren. A politikus nemes telivér lovon ül, a lovat az Andrássy család Rigó nevű paripájáról mintázta a művész.)*

2016. 09. 13. gróf Andrássy Gyula szobrának újja avató ünnepsége

---

⁹⁴ Prohászka László a Lovas szobrok című könyve.

KORABELI CIKKEK, ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK IDŐRENDEN

1875 GRÓF BATTHYÁNY ELEMÉR BEMUTATTA A „LABDÁZÁS LOVON” SPORTOT

A Vadász- és Verseny-Lap 1875 augusztusi 18-i számában adtak először részletes beszámolót a Brightonban megrendezett, Angliában igen népszerű Galamblovész és Polo versenyekről. Ez nem egyedi párosítás volt, hanem sorra így alakultak klubok. Mely azt mutatja, a galamblovészet mennyire divatos volt akkor. A polo csak később érte utol ennek népszerűségét. Ezt követően viszont már önálló Polo Clubok jöttek létre.

A polo-Match résztvevői Scott Grey tisztjei, valamint a HURLINGHAM CLUB tagjai voltak. (Közte Captain Herbert, aki később Magyarországon is szerepelni fog.)

Később még megemlíti az INTERNATIONAL GUN & POLO CLUB nevét is.

Az egyik legfontosabb új adat, hogy 1875-ben, gróf Batthyány Elemér vállalkozott elsőként, a nálunk akkor ismeretlen játék, a „labdázás lovon” bemutatására (tehát majd 10 évvel megelőzve gróf Andrássy Géza kezdeményezését) aki a „napokban” hozatta meg a játékhoz szükséges „műszereket”. (Ő a mártír gróf Batthyány Lajos fia. 1947-ben született, 1881-től a Magyar Lovaregylet igazgatósági tagja, 1891-től pedig elnöke. Kiváló sportman, lótenyésztő, ménese a dáakai birtokán volt. Tehát nem lehetett neki gond a póló bemutatása. Korábban leírtuk, ő segítette gróf Andrássy Géza kezdeményezését is később a Lovaregylet elnökeként, mind a póló-pálya helyszínének biztosításával, mind pedig 1000 koronás támogatással.)

E hírből az látszik, hogy bár gróf Andrássy Géza (és az Andrássy család többi tagjainak) valóban meghatározó szerepe mellett, gróf Batthyány Elemérnek (ahogy másoknak is) volt még szerepe a póló sport meghonosításában.

Galamblovész és Polo.*)

A pesti Galamb-lovész-club igazg. választmánya aug. 30-án este színház után ülést tart.

Tárgy: 1) Program-készítés az őszi idényre.
2) Mi történjék a nemzetközi galamblovész-senydíjra tett aláírásokkal.

3) Egy új löversenyter berendezésének meghatározása.

Galamblovész és Polo Brightonban.

(Eredeti levelezés.)

Szombaton, július 31-én nyitott meg a Champion-meeting Prestonban, Brighton, ez elsőrendű angolországi fűrdőhely mellett, az »International Gun and Polo-club« auspiciumai alatt. E meeting csak három év előtt lépett életbe, de e rövid idő alatt is oly népszerűségre tett szert, hogy most egyik legfontosabb kiegészítő részét képezi a brightoni sport-szezonnak, az ugynevezett »Sussex fortnight« (sussexi kéthetnek), mely a good-woodi, brightoni és lewes-i versenyeket foglalja magában.

Vagy 2000 személy jelent meg a Preston Hallt környező gyönyörű parkban, résztvevők a sport cz ünnepélyében. Az arena, melyben a póljáték volt megtartandó, a világ minden nemzetének tarkálló zászlóival volt földszítve, s egész délutánon át a Scots Grey zenekara szebbnél szebb darabokat játszott.

A galamblovészet első díja egy gyönyörű mivezetű billikom volt, ehhez tétyverseny, 6 galambbal; az első kettő 24 yardról, másik kettő 27 yardról, az utolsó pedig 30 yardnyi távról lövendő. A hatodik toura után kihirdettetett, hogy 5—5 galambot lőttek Mr. Wallace, Mr. Simpson,

Mr. Beard, Mr. Morris, Mr. Willis és Captain Nevile. Döntő-lövésre lévén szükség, ebben Mr. Wallace maradt győztes s övé lön a billikom és a tétékből 40 font st. Mr. Simpson, mint második 13 fontot nyert.

Az ezután következő sweepstakes-et Lancaster hátultöltőkkel, szintén Mr. Wallace nyerte.

Az első Polo-Match 4 órakor kezdődött; részt vettek ebben egyrészt a Scots Grey tisztai, másrészt a Hurlingham-club. És pedig az első részéről Mr. Maberly, Mr. Johnstone, Mr. Bunbury és Mr. Watkins. az utóbbi részéről pedig Mr. Regiwald Herbert, Mr. Scott-Chisholme, Mr. Hugh Owen és Capt. Herbert léptek sorompóba. Ezen match 5 goal-lal 2 ellenében a Hurlingham club részére dőlt el.

Ezt követte egy másik match a katonaság és civil között, melyből ismét a főttebb nevezett club vált ki győztesnek. Részt vettek ebben a Hurlingham-club részéről: Mr. Reginald Herbert, lord Maidstone és Mr. F. Hobson: a hadsereg részéről Colonel Nugent, Captain Wallace és Mr. Watkins.

Ép oly érdekes volt a hétfői meeting, melyet háromszorta nagyobb közönség nézett végig. Ennek fénypontját képezte a Polo-Match a Jokey-club nagy díjáért, melynek elnyerésért néhány Gentleman-rider lépett sorompóba az International club contingense ellen; mely utóbbi a díjat el is vitte.

Urlovárok színeikben: Sir G. Chetwynd, lord Maidstone, Mr. F. Hobson, Mr. Hugh Owen. International Gun and Polo-club részéről: Mr. Scott-Chisholme, Colonel Nugent, Mr. Grenfell, Capt. Wallace.

Egy másik matchben szintén a Hurlingham club lett győztes a Scott's Grey tisztai ellen, úgy mint első nap.

*) E nálunk még ismeretlen játék — lapdázás lovon — bemutatására gr. Batthyány Elemér vállalkozott, s a napokban hozatta meg a játékhoz szükséges műszereket. Legközelebb részletesen ismertetjük ez új sport-mulatságot.

1876 POLO, A 2 ÉVE ANGLIÁBAN MEGHONOSODOTT SPORT

A cikk szerint alig 2 évvel hamarébb (1874-ben) jött divatba a játék Angliában. A 9. Lancier tisztek hozták el, az indiai angol ezredeknél tett látogatásukat követően, ott már jóval régebb óta játszották, ahová a turkománok hozták az arab sheikek, hindustáni rajak sportját.

Megemlíti e cikk, hogy a középázsiai lovastörzseknél ez a multságok fénypontja, igen nagyszámú csapatokkal. A csapattagok számát az angolok 3 vagy 6 főre igyekeznek korlátozni. A pálya mérete 240x160m, szélük oválisan ki vannak karózva (ezek 1 1/4 m magasak és 22 cm szélesek, vagyis igen veszélyesek lehetnek, ezek helyett lett később a maximum 28 cm magas palánk) közte kréta csíkkal, ettől oldal irányba 1 m-es biztonsági zónát jelölnek ki a közönségnek, melyet karókkal és közte kötéllel jelöltek. A kapuk 3m magasak és 8 méter (valójában yard) szélesek.

A »p o l o.«

(Lovas játék.)

Körülbelül két éve, hogy a polo-játék Angliában divatba jött, s azóta az angol hadseregénél, mint nagy erélyvel fölkarolt sport, folyvást fentartja magát. Mir rég idő óta ismeretes volt e játék az indiai angol ezredeknél, hol a tisztek gyakorolták s alkalmilag aztán átplántálták hazájukba is. A polo-játék azonban akkor nyert teljes elismerést, midőn különösen v ezéltől alakult egyetek által fölkaroltatott, s kiváltképen egy (a 9-ik lancier-k) körében jutott teljes érvényére, melynek tisztí kara azt egész Angliában kedvelté tette, s a többi lovas ezred is a nyári idény alatt mintegy lovassági gyakorlatot megkedveltette. A 9-dik lancier-tisztek is Indiában tartózkodásuk alkalmával ismerkedtek meg a turkománok (a sheikek és a hindostani rajah-k lovasságának) polojával, kik úgy tekinthetők e sport-játékban, mint az angolok mesterei, a mint e játékot az arabok a próféta szülőföldről lassankint a Gangesig és Indusig terjesztették el.

Az indus és középázsiai lovastörzseknél a nyeregben úgy, mint a ló pusztá szőren való lovaglási gyakorlatok a multságok fénypontját képezik. A »polo« hőse épugy, mint nálunk a Steeple-Chase győztese, nyilvánosan ünnepeztetnek, s szemtanuk láttak ezer főre rugó scind- és turcoman lovasokat, kik egész polo-csatakat vívtak egymással. Az angol lovas-tisztikar nem ily nagy csapatokban gyakorolja e játékot, de annál inkább felismeré annak jellemzetes hasznát lovassági gyakorlatul, s szabályokba rendezte, melynek folytán mindegyik párt erejét 3 vagy 6 lovasra határozza, s az egész játék folyamát megállapítja, miről az ázsiai lovascsordák sem nem tudnak sem nem is akarnak tudni.

Mielőtt megismertetnők e játékot, mint az mai napság Angliában gyakorolják, előbb a szükséges térség berendezését kell leírunk. Egy tökéletesen egyenes és tojásdad kereksgű térséget, melynek hossza mintegy 240, szélessége pedig 160 méter, s mely elég gyeves és szilárd, hogy a patának ellentálljon: körös-körül kiczövekelnek 1 1/4 méter magasságú (és 22 centim. vastag) gömbölyű karókkal, úgy hogy e karók 25 centimetryire veretnek a földbe, s kissé kifelé dőlnek. A karók felső részét apró zászlócskák díszítik, s pedig különböző színekben akkint, hogy fekete, fehér, piros, kék és sárga váltsák fel egy-

mást. Egyik karótól a másikig fehér kréta por- vagy mész jelöli a körvonalat. E vonal hosszú oldalain külről egy méter távolságban egy másik vonal készítették akkint, hogy a földbe vert karókon kötél vonatik végig a tojásdadkör hosszú oldalán s a gyalog szemlélőknek csak e szegélyzetig szabad a játéktérhez közelíteni. A tojásdad körnek két, hegybe menő végén nyolcz méter szélességre két, háromméternyi hosszúságú czölöp, — melyeken háromszínű zászlócska lobog — jelzi a czélt vagy a bejáratot mindkét párt részére, melynek védelmezésén, — mint azonnal látni fogjuk — fordul meg a játék.

A keskeny oldalak, a bejáratok mindkét oldalán 24 méternyire nyitva maradnak, ahol is sem pálcákat nem dugdosnak le, sem pedig kötelet nem vonnak. Ez az egyszerű és csupán a talajviszonyok miatt talán bajjal járó elkészítése a a térnek; mindamelllett a mi, gyeponövése kevesbbé alkalmas égaljunk alatt is, kellő buzgalom mellett előállíthatók a polo-játéktér, épugy, mint ahogy végre a jelentékenyebb löversenytereket alkalmasakká tettük.

Most pedig térjünk át magának a játéknak a magyarázatára.

Két lovas-párt alakul 3—6 (vagy tetszés szerint több) lovasból, mit angolul »team«-nek (csoporthoz) neveznek. Mindenik csoport az ovál keskeny oldalain lovagol be, szemközt egymással. — Mindenik pártnak megvan a maga vezére (Captain) s mindenik lovas — erős, ürge, könnyen forgó, angol szokás szerint 5 lábnaál nem magasabb lovon — egy körülbelül 1,50 méter hosszú bambuszbottal van ellátva, melynek alsó végén könnyű, rövid kalapács van alkalmazva, mely a croquett-kalapácséhoz hasonlít. E hosszúnyelű kalapácsca egy fából esztergázott, öt centimeter átmérőjű fehér golyóra kövekező uozdulatok tehetők a nyeregből: taszítás vagy ütés, előre és bátra, a lónak mindkét oldaláról; a golyó eltaszítása és elvonása; az ellenfél kalapácsának eltaszítása. Minden lovas szűk lovagló-nadrággal és térd-gamache-chal, gyapot lovagkabáttal van ellátva, s a pártok megkülönböztetése végett, tarka csíkos posztó-sapkával ernyő nélkül. Némely polo-játékos keztyűt visel, némelyik pedig csupán pusztá kézzel markolja a kalapácsot.

Továbbiakban megtudhatjuk, hogy az ütők, és a felszerelések már hasonlatosak a mai felszerelésekhez, a lovak lábait is védik és a lovasoknak is lehet, saját elhatározásból, védőfelszerelést használniuk.

A leírásból kiderül, hogy az angolok a pólóban is megpróbálták bevezetni a **les szabályt**. (Ez szerencsére később már kikopott, így gólokban gazdag mérkőzések valósulhatnak meg.)

A **9-ik Lancierek** hatalmas közönség, közte a walesi herceg és a királyi ház számos tagja előtt a **Hurlingham-Club** szép pályáján az ország valamennyi lovasezredét legyőzte. A német trónörökös (később **II. Vilmos császár** néven 1888-1918-ig uralkodott) is részt vett és meghívta a 30 legjobb polo-játsozóját öt team-ben Berlinbe.

1876 februárban már megjelent egy hír, hogy az **International Gun and Polo Club** Berlinbe rándul át, mert május 22-27-ig ott lesz galamblövészet és póló játék. (Ide hívta a német trónörökös az angol játékosokat.)

Valamennyien fölesatolható sarkantyut használnak, mint a parforce-vadászatoknál s szükség esetén a kalapácsot is alkalmazzák lovaglóbót gyanánt. A pololovak, a kalapácsütések elleni védelem céljából kötölékekkel (bandage) is elláttatnak; ez egyébiránt minden lovasnak saját belátására bízatik.

A pártvezér rendelkezik a saját részén a lovas- és játékerőkkel s vezényeli a támadást és védelmezést. A pártok fölállítása után, (mely legfőleg tiz meternyre a sorshuzás által kijelölt bejáratoknál történik) egy semleges egyén, ki a játékot mindkét oldalon intézi, bedobja a golyót a tojásdad tér közepére, s ugyanakkor harsona szó jelenti a játék kezdetét, mire a lovasok legsebesebb lovaikon bevágtatnak a középtájon leezett golyó felé, magasra emelt kalapáccsal, hogy a támadás tárgyát az ellenséges bejárat felé üssék. Sikerül az első roham s a golyó az ellenség quartier-jére beröppöl, akkor az ütő azon igyekezik, hogy a görgő golyót, közelébe jutva, ha csak lehetséges az ellenséges vonalon áthajtsa, mely esetben a játéksza az ily ügyes és szerencsés játsozó által egyszerre el lenne döntve. E föladat megoldása egyébiránt nem oly könnyű, mert a sikerült roham után a további támadás ellen a védelem lép előtérbe az ellenfél részéről, mely parkodik a golyót a kalapáccsal föntartani. A legközelebbi lovas fölemelt kalapáccsal visszaüti oda a honnan jött, s e pillanattól kezdve hevesebbé válik a játék, a mennyiben bizonyos pontoknak egyes játsozók részére való följegyzése közben, hol egyik területre, hol a másikra csap át, míg végre a döntő csapás sikerül s a golyó a magas oszlopok közt, a vesztes kapun áthajtatik. Ha a játéksza ekkép véget ért, a pártok tért cserélnek s új ellenjátékot kezdenek.

Ily fölületes vázolás által természetesen sem a játék finom részletei, sem pedig az annak folya-

mában fejlődő meglepetések nem tüntethetők eléggé föl, ugy szintén a szabályok sem, melyek a játsozók által figyelemben tartandók. Utóbbira nézve megjegyezzük itt, hogy a lovasok egyikének sem szabad — a játékból kirekesztetés terhe alatt — egy másik lovas lovát vagy őt, a kalapáccsal megütni. Ha valamelyik lovas a kalapácsot kezéből kiejti, le kell szállania és saját kezével venni azt föl. Ha kalapácsa ketté törik, egy másikat kell neki bizonyos helyről elhozni. Továbbá, a játsozónak a csöndesen heverő golyót az ellenséges területen csak akkor szabad tovább ütniök, ha legalább is egy lovasa az ellenfélnek a golyó és a bejárat közt tartózkodik, még ha a golyó más helyen, mint a bejáraton, a korláton kívül gördül, egy semleges egyén által visszadobandó az oválba; s ha végre közvetlenül a bejárat mellett a korláton túl röppöl, megengedtik ama terület pártjának, azt egy szabad ütőssel az oválba visszahajtani stb.

A polo-játék, ugy az abban résztvevőkre, mint a néző közön égre nézve a legérdekesebb, legmulatságosabb mozzanatok előidézője. Mióta a tornák és lovagjátékok a szokásból kimennek, mi sincs a mi a lovasság iránti eszményt inkább ébresztené és a lovasnak az ügyességét inkább fokozná, mint e nyeregből támadása és védelmezése egy bizonyos térnek, ily ázsiai modorban. A német trónörökös is szemtanuja volt pár év előtt, midőn a felülmulhatlan 9-ik sz. lancierek roppant közönség előtt, a walesi herceg s a királyi ház számos tagja s az ott időzött idegenek jelenlétében, nagy játszámájukat az egyesült angol hadsereg ellenében a Hurlingham-Club szép játszótérén kivívták, midőn nevezett ezred az ország valamennyi lovas ezredét legyőzte. Az angol trónörökös ez alkalemmal egy-egy ezüst serleget ajánlott föl a győzők részére, mi leirhatlan lelkesedést idézett elő.

A német trónörökös is annyira át volt hatva e játék által, hogy óhaját fejezte ki, vajha a német lovasságnál is érvényre emelkednék ez. És ez óhajt az Union-club már-már érvényre emelte, midőn Anglia 30 legjobb polo-játsozóját öt team-ben, mint vendégeket, f. é. május 21—28-ára Berlinbe meghívta.

Alkalmilag még visszatérünk e játékokra és szabályaira.

Sporn.

Az »International Gun and Polo Club«, mint hozzánk beküldött programmjából látjuk, az idén Berlinbe rándul át, s a nyári versenyek alatt (máj. 22—27-ig) ott tartja galamblövészeit és lovaslapdázó játékeit. Programját legközelebb közöljük. Addig is figyelmeztetjük hazai galamblövészegyleteinket e versenyekre.

A Vadász- és Verseny-Lap 1877 03 28 számában jelent meg a hír Luxmoore Harolt „Sylvesteri” programjairól, melyből a polo sem maradhatott ki. (*Úgy ahogy később gróf Andrassy Géza parnói birtokán is egybekötötték a vadászatot a pólóval.*)

Ekközben Luxmoore Harold a grangei kastélyban szintén vigán időzött barátaival Sylvester estéjén várva az új év beköszöntését.

Kezdték mulatságos vadászattal a vadaskertben s folytatták »polo«-val, majd kártyázással, felséges ebéddel s nagyszerű ivással, a szegény boldogult Olivér nagybátya Claret-jéből.

A dessert és kávé után az egész társaság lement a dohányzó-terembe, ki dohányozni, ki whistezni.

1877 07 14-i hírben pedig a korcsolyázó klubok népszerűségének csökkenése kapcsán megemlítik, hogy az annyira divatos »Polo« is hanyatlásnak kezd indulni. (*Ez utóbbi jóslat szerencsére nem vált be.*)

A vitorlázó s evező irad éli most világát, s természetesen a »Cricket« is, mely a nemzeti élettel olyannyira összeforrt.

Constatálom, hogy a »Skating-Rink«-féle mania egészen kihalt.

Tucsat számra csődöt jelentenek a tönkre jutott fővárosi s vidéki »Rink« tulajdonosok.

A roppant luxus és költséggel berendezett salon-korcsolyázó egyletek, termek, csarnokok, most potom áron árvereztetnek vagy más rendeltetést nyernek. Az előkelő világ 2—3 éve (mikor a »Rinkomania« javában divatozott) szinte kezdte felkarolni, de csakhamar belátván, hogy sem táncz, sem egészséges mozgás, sem sport — csak társadalmi kinövések palástolója, — abban hagyta, s azóta oly »discredit«-be esett a Rinking, hogy itt Londonban tisztességes nő nem is merné magát ezen csarnokokban mutatni.

Az ily mélyre süllyedt Rinkomania természetes halállal mult ki, s részünkről nem saodáljuk, — mert sohasem emelkedhetett volna fel egy komoly vagy népszerű gymnastika magaslatára.

Hallom, hogy Budapesten most készülnek Rinkelni, — mikor nálunk 2—3 hónapig *igazi jégen* lehet korcsolyázni!!

Voltak, kik a rinkolást az Athletika ágávi akarták nálunk felvenni, s egy népszerű egyveleggé összekeverni!!!

Az annyira divatos »Polo« is hanyatlásnak kezd itt indulni. Így lesz az a galamblovészettel is; — s addig az atletika, a boxolás, vivás, csónakozás s lapdászat itt minden nap mélyebb gyökereket ver — mert egészséges talajba ültetett életrevaló fák — nem pedig divatszülte ephemer csemeték, vagy mint a német mondja: Eintagsfliegen. — Üdvözet!

London, junius végén.

Viator.

1878-1880 ÉVEK PÓLÓS ESEMÉNYEI ANGLIÁBAN

1878-os év pólós eseményéről nem található hír.

1879 júliusában jelent meg egy hír Európa legelőkelőbb klubjáról az International Gun and Polo Club (*melyhez hg. Esterházy Lajos és gr. Kinsky Zdeno neve is kapcsolódik*) programjairól, melynek része a lovas-labda játékok is. A programok része a pony-kiállítási vásár és verseny is.

Az »International Gun and Polo club« beküldte idei programját a Nemzeti Casinóhoz, mint szokása minden évben; s mely szerint első nagy nemzetközi lö- és laptá-versenyeit f. évi aug. 2-án 4 és 5-én tartja a brightoni partokon. E club most a legelőkelőbb lővész club Európában. Elnöke: ő kegyelmessége Hamilton hg. alelnökei Sir W. Millner és Benett-Stanford lovag. A Stewardok névsora 24 tagot mutat, Europa minden országaiból; tőlünk hg. Esterházy Lajost és gr. Kinsky Zdenkót. A club helyisége Londonban a Piccadilly uton 173. sz. alatt van. Mellőzve a program igen terjedelmes részleteit, mik többnyire 3—5 galamblovészeti elegy- és tét-versenyek, csak annyit említünk meg, hogy augusztus 4-én Sir. J. D. Astley br. és ezredes és C. J. Alexander esquire közt egy 200 £ értékű löverseny fog tartatni; mindenik 50 galambra (a kis fajta, kék tolluakra) lö; távolság 22 yard lesz. — A következő napokon lesznek aztán a lovas-lapta játékok; karddal és lándzsával viadalok; valamint szurony, lándzsa és kard egymás ellen; s mint-hogy a Polo-játékhoz sok és ügyes pony ló kell, lesz egy pony-kiállítási vásár és verseny is. — Augustus 12-ére már Ostendebe teszi át a club löversenyeit; september elejére pedig Baden-Badenbe. Egyáltalában e club, mely 1874-ben alakult azon célból hogy Angliában és a continensen a lövészetet, nyilazást, lóról laptázást, vívást s más testgyakorlatokat mint testedző mulatságot minél inkább megkedveltesse a gazdagabb körök-

1880 júliusi cikk említi, hogy Oxford-Cambridge lovas-labda játék (*polo*) volt Hurlingham-ban, ahol az Oxfordiak nyertek 4 „laptával” a Cambridge ellen.

*

Oxford and Cambridge már most nemcsak csolnak versenyben, de lövészetben és a *lovas-lapta játékban* (Polo), mely egyike a legnehezebb s legtöbb testi ügyességet kívánó testgyakorlatoknak — is rendes évi küzdelmeket tart egymással. Mult héten folyt le a Polo, s benne az oxfordiak győztek 4 laptával Cambridge ellen. Ez a 2 dik évfolyam. Az angol előkelő világ, urak, ladyek nagy számmal voltak künn Hurlinghamban, hol a Match tartatott, s a „Four in Hand Club” maga 9 kocsival jelent meg. — A cambridgeiaknak pár nap múlva a 4-dik huszár-ezred tiszteivel lesz küzdelmük.

1881 USA-BÓL PÓLÓS HÍREK

A Vadász- és Verseny-Lap 1881 februári tudósítása leírja, hogy Egyesült Államok legnagyobb poloclubjai, mint a **Buffaloi, connecticuti**, a két **new-yorki** és a többi a kansas-indiánok területéről hozott lovakon lovagolnak.

76 darabot vettek 8-10 fontért, melyeket 6 hét alatt polo pony-ká tört be egy mexikói csikós (Polk).

Míg ott jól tuják kezelni e lovakat, az Angliába hozott vad lovakkal nem bírtak, mind lesoványodtak és igyekeztek ezért túladni rajtuk.

(A szerző feltehetően nem gondolta át, hogy míg New York-ba vonattal pár nap alatt megérkeztek a lovak, addig Angliába vonat, majd hosszú hajóúton érkezhettek csak. Ez a magyarázata a lesoványodásuknak. Manapság is a hajóúton szállított lovaknak ez a sorsuk, ezért szállítjuk Argentínából repülővel őket.)

Az 1881 márciusi tudósításból pedig megtudhatjuk, hogy New Yorkban február 16-án tartott 100 mérföldes (160 km-es) korcsolya verseny a **Manhattan Polo Ground**-on zajlott, ahol rendszeren pompás jég szokott lenni.

Vegyetek ponykát Texasban! írja a „Field” febr. 5-iki számában egy utazó, ki azt mondja, hogy tavaly az Egyesült-Államok legnagyobb poloclubjai (laptajátékosok lovon) mint a buffaloi, connecticuti, a két new-yorki s a többi, a nyugati lókereskedők útján a kansas-indiánok területéről hozott ponykon lovagoltak. Ugy látszik hogy elbeszélő is ily megbízással küldetett ki — egy kis 5000 mértföldes (persze angol mértföld) kirándulásra, mint a new-yorki club két tagjával, s Butterfield tábornokkal tett Texasba, tavaly márciusban. Mollózva a hosszúság leírását, merre utaztak, hol mit ettek, ittak, csak annyit hogy végre megérkeztek Texasba, St. Antonio közelébe, egy gazdag földbirtokos (Mr. Peirer) birtokára, ki mint magánzó a legnagyobb földterület birtokosa a világon — levelező állítása szerint. — Látogatásuk ideje bizonyos vásári időszakra esett, s a mexikói borszülők több ezer darab mezei lovat hajtottak fel, melyeken még soha egy nyereg nem volt, sem szájukban zabla. Sok lókereskedő is volt ott a nyugati részekből, kik velünk együtt Narciso Leal híres lócsiszár vezénylete mellett lóháton nézegettük körül az egyes coralokat (sövénnel bekerített helyek), melyekben a ló csordák voltak; örege, apraja együtt, amint a legelőkről, messzeföldről ide hajtották; igen fáradságos dolog levén e vadállatokat egymástól elkülöníteni, sokkal könnyebbnek találván — hisz nem kerül semmibe, hogy ami el nem kel — ismét hazahajtsák. A vevők által kijelölt darabokat a peonok (csikósok) lassókkal kifogták, s békót téve lábaikra, a kereskedők embereinek adták át. E ponyvek — igen szívós, erős és fürgé állatkák, nem nagyobbak ugyan 13·1—13·2-nél, de mint a peonok alatt láttuk, derék terhet fürgén visznek. Átlagos áruk 4—5 font közt változott;

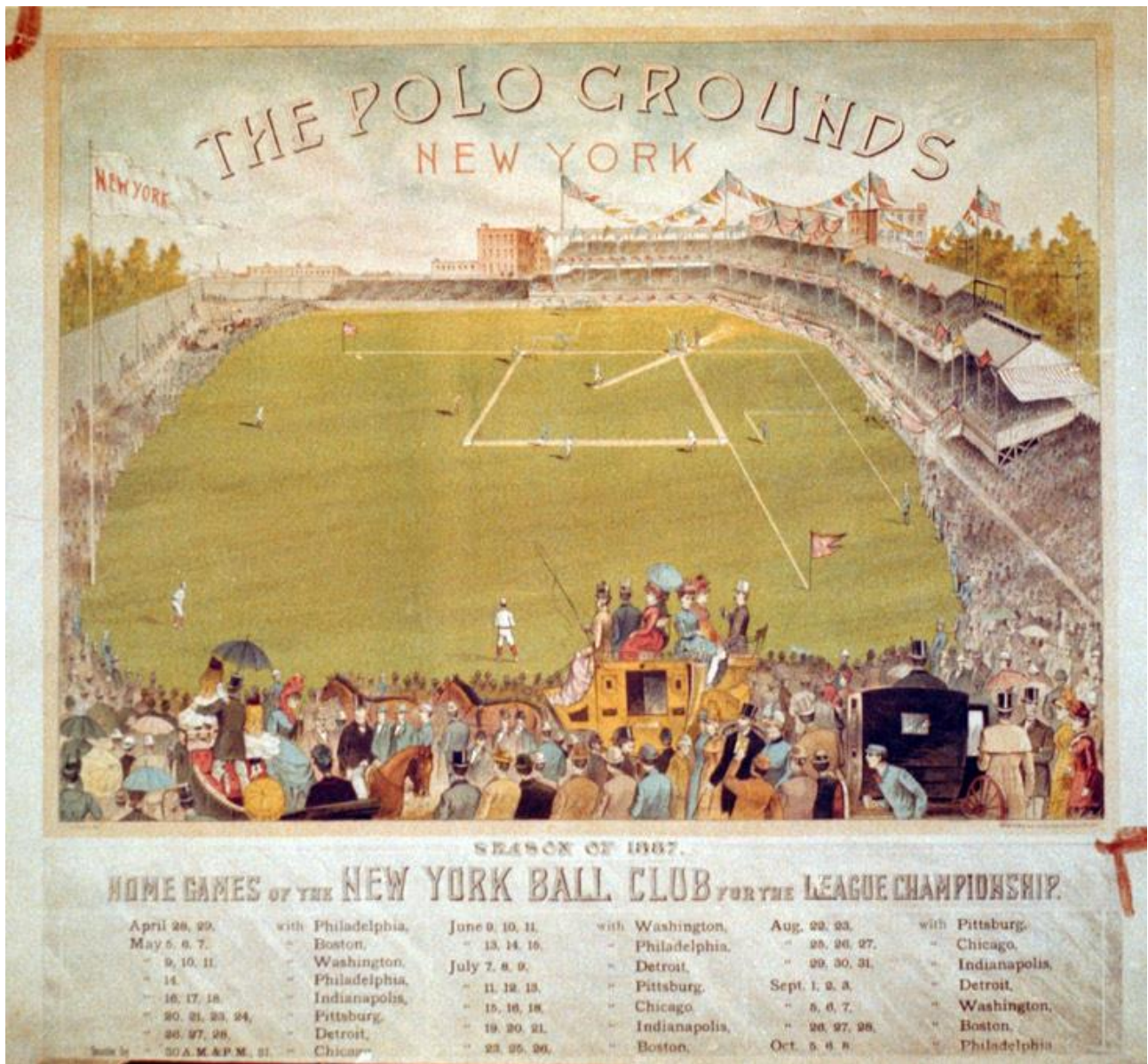
de voltak Narciso Leal coráljában nagyobb szép lovak is, hasonlók azokhoz, melyeket könnyű lovasság is használhatna; ezek nyersen 8—10 fontra, nyereg alatt belovagolva 14—15 fontra tartattak. Mi az előbbienekből vettünk 76 darabot, s felvigyázatukra egy fiatal mexikói csikóst (Polk a neve) fogadtunk, ki 5 font havi fizetés mellett vállalkozott, hogy velünk jön, s azokat belovagolja.

A ponyk áprilisben szerencsésen megérkeztek Newyorkba, az egész utazás alatt, csak 6 mult ki közülök. Polk alig egy pár napig hagyá őket pihenni, s megkezdé betérésüket, mi alig 6—7 hét alatt (soha se hittem volna ily nagy tömegnél) pompásan sikerült, s a legjobb polo ponyk lettek belőlük. (Még lehet hogy Amerikában még boldogulnak e vad lovakkal, de a mit tavaly Angliába hoztak ily vad lovakat, mint akkor említettük, nem bírtak megszelidíteni, s mindenféle — leginkább lesoványkodási betegségbe esve, iparkodtak rajtuk túladni. Azt hinnők, hogy az angol Poloclubbok alkalmasb anyagot találának erre nálunk; — ajánljuk lókereskedőink figyelmébe.

Szerk.

Korcsolyaverseny. Newyorkban mult hó 16-án ment végbe ama korcsolyaverseny, mely egy tisztelendőért s az amerikai 100 mértföldes champion névért vivatott. Ketten jelentkeztek u. m. John Ennis, Connecticut Stamford városából és Goetz Rudolf Milwaukeeból (Wiscousin). E match-et a Manhattan-Polo Grounds-on tartották meg, hol rendszeren pompás jég szokott lenni. A versenyt megelőző napokban azonban lágy idő járt, hóeséssel, úgy hogy a versenyzők a lehető legrosszabb jégpályával rendelkezhetek, s a küzdők korcsolyái a szinte péppé vált jégen a szó értelmében besüppedtek. Ily körülmények közt, természetesen, hosszabb idő alatt futák be a kitűzött távot, mint jó jégpályán. Az eredmény következő volt: Ennis 100 mértföldet 10 óra 50 p. s 42 és fél mp alatt. Goetz 92·3/4 mértf. 10 óra 56 p. 10 mp. alatt járt be, s e szerint Ennis nyerte meg a díszövet s a „Champion of America” címet.

New Yorki Polo Ground 1887 (itt is több sportot is űztek egy klubban)

1882 BRIGHTONI POLO BALL

Az 1882-es évben újra **Brightonból**, e Dél-Angliai, La-Manche csatorna parti városból tudósítanak pólós eseményről. (Lásd korábban 1875-ben.)

Ahol az **International Gun and Polo Club** rendezésében nemzetközi „Polo Ball” volt a „*Royal Pavilionban*”. (Vagyis a Királyi Pavilionban, tehát a király ház támogatásával.)

A tudósításból megtudhatjuk, hogy magyar patrónusai is voltak e bálnak: **Gróf Károlyi Alajosné, Münster grófné** személyében.

A rendezők sorában is öt voltak híres magyar személyek: **gróf Károlyi Alajos**, (⁹⁵1878-tól K&K Londoni nagykövete), **herceg Esterházy Lajos** (⁹⁶K&K Londoni katonai attaséja, kiváló lótenyésztő, lovassági tábornok) és **gróf Kinsky Zdenkót** (⁹⁷cseh-morva származású gróf Püspökmolnári kastély tulajdonosa, gróf Festetics György veje, gróf Festetics Georgina férje).

A brightoni „Royal Pavilion”-ban az International Gun et Polo-Club rendezése mellett f. hó 29-én nagy-szerű „Polo Ball” volt, melynek lady patronessei valának a többi közt: gróf Károlyi Alajosné, Münster grófné, Malcolm Khan hercegné, (perzsa követ neje) Tseng örgrófné, (chinai követ neje), Hamilton hercegné sat. A rendezők soraiban olvassuk főuraink közül gr. Károlyi Alajos, hg Esterházy Lajos és gr. Kinsky Zdenkót. E nemzetközi jellegű bál után következő nap(ma) nemzetközi sétahangverseny lesz, mely, az előkészületekből ítélve, szintén nagyon fényesnek ígérkezik.

---

⁹⁵ https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%A1rolyi_Alajos

⁹⁶ [https://hu.wikipedia.org/wiki/Esterh%C3%A1zy_Alajos_\(1844%E2%80%931912\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Esterh%C3%A1zy_Alajos_(1844%E2%80%931912))

⁹⁷ http://kugi.blog.hu/2011/10/10/volt_egyszer_egy_molnari_kastely

1883 JÚNIUSI HURLINGHAM-CAMBRIDGE MÉRKŐZÉS MAGYAR CZIGÁNY-ZENÉVEL

A szabadidős programok között kiemelten foglalkoznak a Hurlinghami 2 napos mérkőzésről, ahol 4 mérkőzés volt, *(feltehetően ez chukkert, játékrészt kell érteni)* mindegyiken 6-8 ponny indult. Értékük 20-30 £.

Nagy égi zivatar, mennydörgés is volt, de csak kevés eső.

Megemlítik, hogy 1883 június 9-én jó magyar cigány-zene mellett játszottak, akiket *(Berkesék?)* erre napra hívtak meg.

A **Hurlingham** „lőhátról labdázók” csapata *(többnyire testőrezredbeli tisztek)* a **Cambridgie** csapata ellen játszott és mindkét alkalommal utóbbiak vesztek.

Egész Anglia, vagy legalább az „Upper Thenthousand“ most a szabadban él; fürdők, hajókázások és lőversenyek mezején. Egész családok a négyes fogatokban töltik a hét nagy részét (kivéve az éjjeli alvást valamely ismerős kastélyban), különben vándorolnak egyik helyről a másikra; s a két nagy Coaching-Club az ascoti versenyeken mintegy 30 kocsival jelent meg. — A Hurlingham-Club ezenkívül a polo-játékosok (lőhátról-labdázók) ponny-versenyzetét tartotta jun. 9-én, jó magyar cigány-zene mellett *(Berkesék?)* melyet e napra meghívtak. Öröm volt nézni a sok szép leányt és ladyt, és a sok szép gömbölyű ponyt, mely utóbbiak 10, 12, 13 stonyi teher alatt 1—1¼ mtféig gyönyörű versenyt futottak, notabene hurdle-raceket is! Négy verseny volt, s mindegyikben 6—8 ponny indult. Érték 20—30 £. Időközben nagy égi-zivatar, mennydörgés tört ki, de csak kevés eső volt s a mulatságot félbe se szakította. A versenyek után néhány polo-játék volt. Este a táborhely kivilágított chibai lampionokkal és lett nagy táncmulatság.

Másnap nagy játékra lovagoltak a hurlinghamiak (többnyire lovas testőrezredbeli tisztek) és ellenfeleik a cambridgeiek. Az utóbbiak bevonulását és felmarsirozását amazok frontban fogadták. Azután megkezdődött az ütközet, melynél golyók helyett lapdák és kardok helyett csak „ütők“ működtek ugyan, de miután itt mindazt lovon is igen türgén kell végezni, mit másutt gyalog végeznek, s néha sebesen fordulni és vágtában úgy le kell hajolni a lóról, hogy a játékos ütőjével (mely kalapácshoz hasonlít) a földön guruló lapdát tovább üthesse, vagy feltarthassa — nagy hajlékonyságot és biztos ütést kíván. Egy szóval igen jó mulatság ügyes lovaglásban kiképzésre. — Két match volt, s mindkettőben a Cambridgiek vesztek, bár gyönyörű rohamokat tettek több ízben, s a guardok csak nagy nehezen nyertek.

Jövő héten már megkezdődnek a nagy lóárverések, mik bennünket is közelebbről fognak érdekelni az idén.

1884 (MAGYAR) POLO CLUB ALAKÍTÁS ÉVE

1884 január 31-én jelenik meg az első hír a **Vadász- és Verseny-Lapban**, hogy „*Polo-Club*” alakulása van folyamatban, melynek kezdeményezője **gróf Andrassy Géza** és már **12 tag** jelentkezett.

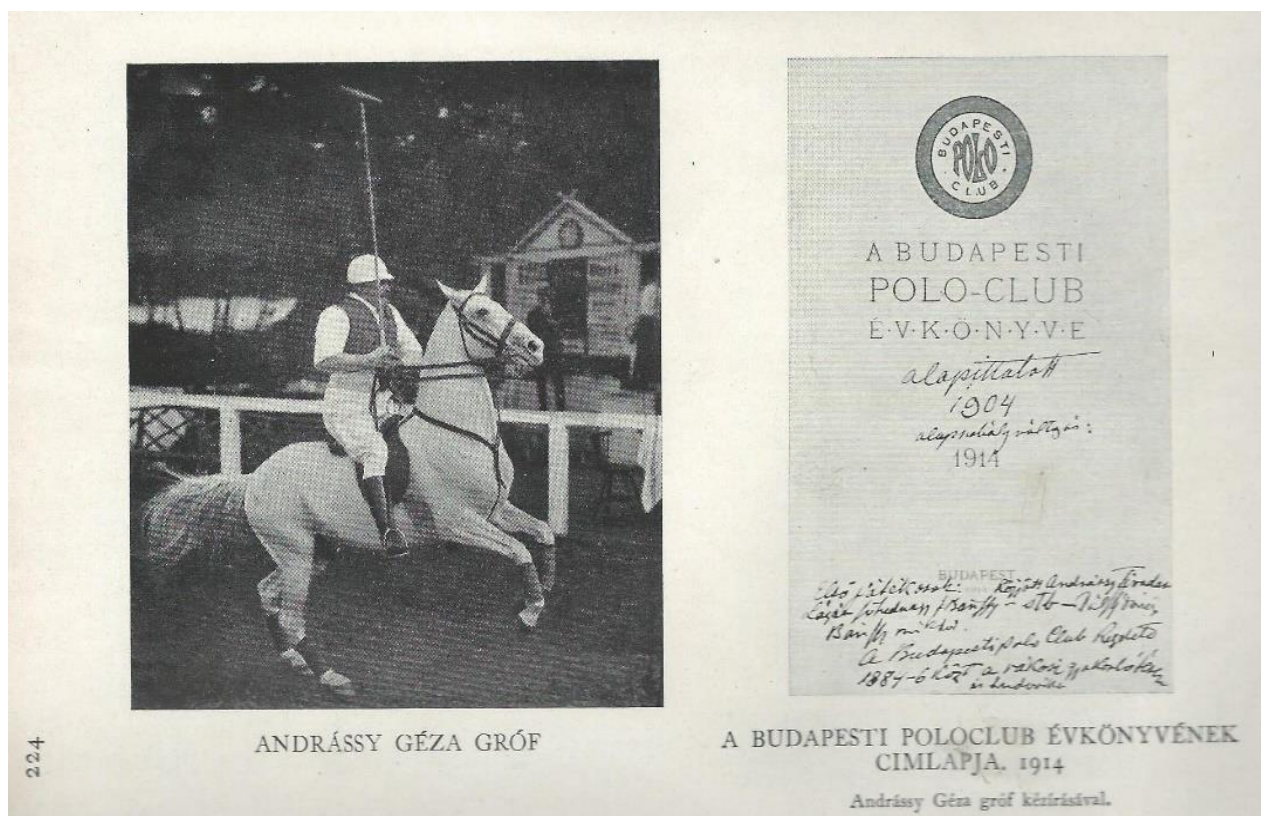
Áprilisban már arról számolnak be, hogy még a tavasz folyamán a „Polo-Club” megalakul, fiatal performance vadászok és huszárok által. Gr. A. G. már alkalmas hely után néz. Valószínű, hogy az itteni Jockey-Club elnöksége, az új lóversenytér hátsó részének magas lapos részét engedik át nekik.

Mint halljuk egy „Polo-Club“ alakulása is folyamatban van. Kezdeményező gr. Andrássy Géza; eddig mintegy 12 tag jelentkezett.

A „Polo Club” (laptajáték lóról) valószínű, hogy még a tavasz tolytán megalakul. A fiatal parforce-vadászok és huszárok contingense lesz ez. Gr. A. G. már alkalmas hely után néz, s valószínű, hogy e czélra az itteni Jockey-Club Directoriuma — az ujversenytér hátsó részében (a vízvezető torony közelében levő) magas plateauat hajlandó átengedni.

⁹⁸Erről az időszakról már Aich Hubert 1942-ben kiadott **A MAGYAR POLO CLUB ÉVKÖNYVE** és **A POLOISKOLA** című könyvekből is megtudhatjuk, hogy gróf Andrassy Géza ismerőseivel, közte több Andrassy gróffal együtt megkezdték a pólóedzéseket, mérkőzéseket, a gróf Széchenyi István által alapított „*Pesti gyep*” a régi lóversenytér mögötti területen.

Gróf Andrássy Géza **A BUDAPESTI POLO CLUB 1914-ES ÉVKÖNYVE** első oldalán fennmaradt, saját kezű bejegyzéséből megtudhatjuk, hogy a **BUDAPESTI POLO-CLUB** kezdete **1884-86-ig** nyúlik vissza.

MAGYAR POLO CLUB 1942 ÉVKÖNYV 224.o gróf Andrássy Géza és kézírata az 1884-es eseményekről

A Vadász- és Verseny-Lapból szerzett információk alapján tudjuk, hogy első időszakban ezt még csak **Budapesti Polo Társaság**-ként hívták.

⁹⁸ 1942 Aich Hubert P, MPC 1942 Évkönyve

A folyamat megértéséhez ismerni kell azt a történelmi folyamatot, melyet a magyar főnemesség azon része indított el, mely Magyarország fejlődését tűzte ki célul. Mivel ekkor Anglia volt a legerősebb világhatalom, és egyben a világ gazdasági fejlődésének központja, ezért oda utaztak tapasztalatokért, hogy a tudást, tapasztalatokat hazahozzák. **Gróf Széchenyi Istvánnak** a reformkor nagy alakjának e cselekedeteit sokan ismerik, többek között a lótenyésztés fejlődése érdekében kifejtett tevékenységét is. Ugyanígy tettek ugyanakkor mások is a haza fejlődése érdekében, akiket kissé igazságtalanul kevesebbszer említenek meg.

A BUDAPESTI POLO CLUB 1942-ES ÉVKÖNYVE oldalain szereplő további képek és az aláírásokban szereplő adatok is értékes információkkal szolgálnak, arról, hogy kik voltak az első játékosok, mikor hol és kik játszottak.

Hiszen ehhez elsőként az kellett, hogy valaki kimenjen Angliába, ott beleszeressen a sportba és megtanulja minimum az alapokat. Majd utána hazajöve a pólóhoz játékosokat toborozzon.

Ezt követően sem kezdhették el, csak miután polo pony lovakat importáltak, minden valószínűség szerint Angliából. Ilyen lovak akkor Magyarországon egyáltalán nem voltak és ekkor még a méretkorlátozás is életben volt, tehát hazai nagyobb méretű, félvér lovakat nem használhattak. Ráadásul egy ló pólós kiképzése minimum 1 évet vesz igényben, amennyiben már „nyereg alatt” van.

Ezzel párhuzamosan felszerelést is kellett importálniuk. (*Lásd 1875 gróf Batthyány Elemér „műszerei”.*) Akkoriban a labdát, meg az ütőt, lovak elülső lábszárvédőit használták kötelezően, a speciális védőfelszerelések (*kobak, térdvédő, lovak lábszárvédője*) használatára csak fokozatosan alakult ki és a versenyzőre volt bízva, hogy használja-e, ahogy a pálya széli palánkot is csak később kezdték alkalmazni.

A fénykép alapján már megítélhető, hogy speciális pólós nyergeset használtak, így ezt is be kellett még szerezni.

A Vadász- és Verseny-Lap **1884 októberi** számból kiderül, hogy gróf Andrassy Géza Parnói birtokán már ekkor is volt egy pólópálya. Ott az úri vadászatok alkalmával „csak” négyszer vadásztak egy héten, ezért volt idő és lehetőség a hatodik napon, hogy „polót” játsszanak a **7-ik uhlanus** ezreddel.

Mindezen információkból is arra lehet következtetni, hogy az első próbálkozások már korábban, 1884 előtt is megtörténtek.

Erre utal az is, hogy a Vadász- és Verseny-Lap 1884 január 31-i számában jelenet meg a hír, hogy már 12 játékos jelentkezett.

Ehhez az kellett, hogy legalább már az előző 1883-as években a felszereléseik és elkezdtek gyakorlatozni valahol. A gyakorláshoz pedig elég egy kisebb füves terület is.

Parnói allée-ba, mely 6 kilométer hosszú; ennek végén, egy gyönyörű angol park közepén, fekszik a kastély, hol gróf Andrassy Géza falkája van.

A két master benső barátsága folytán, nem külön vadászik a két falka, hanem együttesen működik, azaz Nagy-Mihályon, egy nap az odaváló, másnap a parnói, és épp úgy Parnón is egy nap az egyik, másnap a másik vadászik. Mennyire kellemesíti a két vendégszerető master folytonos találkozása a vadásztársaság életét, csak az mondhatja, ki már ott egy sájsont töltött. Daczára a két falkának, mégis csak négyszer vadászuuk hetenkint.

Mi ezt azért tesszük, mivel a nagy-mihályi kastélytól 2 órányira a legszebb és kényelmesebb *medve-vadászatok* tartatnak; 1¹/₂ órányira pedig csak vadaskerti vadászatokhoz hasonlítható *vaddisznó-hajtások* vannak, melyekre a szíves master és a háziur, gróf Sztáray Antal, a saját és a parnói falka után vadászó vendégeket szokta meghívni. E vadászatok tartatnak a hét 5-dik napján, a 7-dik, vasárnap, az ugyis a pihenésnek van szentelve, de a hatodikon mit csinálunk? Akkor *hol polót játszunk* a 7-dik uhlanus ezredbeli tisztekkel, hol összebe-szélve együttesen látogatást teszünk *Homonnán, Terebesen*; ott az ily napokon mindenféle sportok üzetnek és mulatságok tartatnak. Különben, ha semmiféle ilyen terv nincsen, vadászuuk a falkával.

1884 INDAI ÉS ÍRORSZÁGI PÓLÓS HÍREK

Az Indiai hírekből kiderül, hogy ekkor itt a pólózás még csak az egzotikus vadászatok közötti érdekes színfolt volt. *(Angliában is kezdetekben Gun & Polo clubok alakultak kezdetben, mivel a vadászat ennyire favorit jellegű időtöltés volt.)*

Írországból *(ahol jóval kevesebb ilyen vadászati lehetőség adódott)* viszont már a lovastisztek e sport révén edzhatték magukat.

Itt újra találkozhatunk a **Scotts Grey** lovastisztek nevével, akik a **5-dik dzsidás lovastisztekkel** küzdöttek meg, akikől kemény küzdelemben kaptak ki.

Indiából írják, hogy az új hadsereg-parancsnok, a *Duke of Connaught* és neje, a hercegnő, a sport minden nemét nagyban pártfogolják, bár a herceg a mellett szorosan eljár katonai kötelességeiben. — Amit az új házaspár leginkább patronizál, az a lóversenyek, a polo-játék (lóról lapdázás) és a pick-sticking (vaddisznók lándzsázása lóról). A herceg a múlt héten rándult ki egy rövid excursióra Ulvar és Jeypor vidékére, hol *öt derék tigrist lőtt*; továbbá mintegy 20 darab sambhur-szarvast és black-buchot (antilop). Mindez csak pár napi zsákmány. A hercegnő e vadászat alatt ugyanazon vadász-elefánt hátán volt, melyről férje a tigriseket lövöldözte, s ez a fiatal, egymást kedvelő párra nézve bizonyára igen kellemes szórakozás volt. Muttar vidékén a 13-ik huszárok vendége lett a herceg s itt vadászott először *dzsidáral* vaddisznókra. Két lovascsapat indult ki. A herceg társaságában voltak: Sir Baker Russell, Captain Baden-Gowell, Mr. Mac Laren, s ezek akadtak legelőbb vaddisznóra, melynek egy jó és erős lovaglás után a herceg tévé meg első halálos lándzsa-szurását. A másik partienek is jó vadászata volt; pár óra alatt együtt öt vaddisznót öltek meg, s mindez idő alatt közel kísérték a vadászatot: Connaught hercegnő, Lady Downe, Lady Baker Russel, Mistress Stevenson — elefántok hátáról nézván e sportot. — (Valóban felséges, s kérdés, nem lehetne-e nálunk a bihari hegyek aljában, midőn ősszel a nagy kukoriczásokba lejönnek a vaddisznók, hasonló vadászatokat élvezni?)

Polo Írországból.

A Phoenix parkban az 5-dik dzsidás és Scotts Grey lovas tisztek Polo versenyt tartottak. Még egyszer sem gyülekezett ide oly elegáns társaság mint ezuttal. A fogatok és nézők száma oly nagy volt, hogy majdnem áttörték a sorompókat, és elgázolásoktól lehetett tartani. Az 5-dik dzsidás tiszteknek legtöbb bámulóiuk voltak, de a Scotts Greyk versenyeztek velök a diadalért. Ezek egy ideig védő állásban maradtak és a szerencse nem igen kedvezett nekik. Utóbb azonban a harmadik menetben előnyben voltak. A dzsidásoknak jobb lovaik voltak és ők lettek a nyertesek. Az 5-dik dzsidások közül főnyertes volt Jones százados, Sinclair és Memdy sorompó-őrök, Steeds százados bíró, a Scots Greyk részéről: Johnstone százados és sorompó-őr, Kipprisley százados, bíró Scott.

1885 PÓLÓS HÍREK ITTHONRÓL ÉS A FRANCIAORSZÁGI PAU-BÓL

A **Régi Lóversenytéren** indult meg a pólózás, bár korábban idéztük, hogy az **Új Lóversenytér** melletti területet a Magyar Lovaregylet a pólósóknak biztosította. Ennek magyarázata azt lehet, hogy egy ilyen pólópályát ki kell építeni, ami jelentős munkával és költséggel jár és ahhoz megfelelő idő is kell, hogy a fű kinyőjjön megerősödjön.

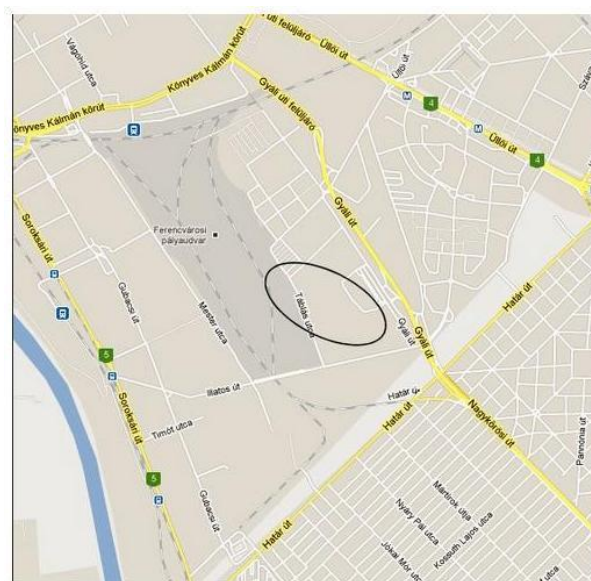
(Ezért annak idején az újkori pólózás beindulásánál a több szóba jövő lehetőség közül azt választották, ahol annyira sima volt a terület, hogy csak a füvet le kellett kaszálni és már pólózhattak is.)

Ez magyarázhatja, hogy még 1885-ben is még a régi (*Határút menti*) Lóversenytér mellett pólóztak.

1885. AZ ERZSÉBETFALVAI HATÁRÚTI RÉGI LÓVERSEN-
SENYTÉREN

Gr. Andrássy Tivadar; Géza; Pejacsevich Albert gr.; Andrássy Gyula gr.; Apponyi Gyula gr.; Károlyi Lajos gr.; Rohonczy Lőrinc; Andrássy Sándor gr.

Budapest IX. kerület | Első lóversenytér | elhelyezkedése a jelenlegi térképen |

Pesti „gyep” „LÓ VERSENY Tér” régi térképen, és a mostani térképen (a Ferencvárosi pályaudvar mögött)

⁹⁹**Pau** a Pireneusok Francia oldalán lévő nagyváros, valamikori feudális állam Béarn székhelye volt.

XIII. Lajos csatolta véglegesen a Francia királysághoz.

Ez az első hír a Franciaországi pólósportról.

(Igaz feltételes módon fogalmaztak, tehát lehet csak tervekről van szó. A versenyekről a cikk szerint majd tudósítanak.)

Sehol a világon, de még Angliában sem találni *Pau*-hoz hasonló helyet, hol télen át falkával való vadászatok, lóversenyek, galamblövészet, polo, horgászat, halászat és még több eféle érdekes sportok egyszerre üzhetők lennének. *Pau* égalja nem oly meleg, mint a Riviera, de sokkal edzőbb és állandóbb. Az idén a cholera nagy hátrányára volt a saisonnak, de az angol arisztokraczia most is számos tagja által képviselte mindenféle érdekes mulatságot rendezett; nevezetesen divatba jött a vidéknek „Mailcoach”-okkal való bejárása, négyszer-öttször váltott lovakkal utközben lunch, ebéd s eféle mulatságok. — E napokban *Pau*-ból nem kevesebb, mint kilencz pompás „Four-in-hand” négy „Mailcoach” és négy „Char-à-banc” indult Lourdes felé Biarritzba; utközben hatszor váltanak lovakat, miből aztán az illető istállók dús választéka kivehető. — A paui steeplechasek sokkal érdekesebbek, mint Nizzában, s habár itt több pénzt lehet nyerni, a mezőnyök Pauban mindenkor számosabbak. A versenyekről annak idején olvasóinkat értesítendjük.

---

⁹⁹ <https://hu.wikipedia.org/wiki/Pau>

Ifjabb Andrassy Gyula az 1890-es években.

Az 1930-as tudósításhoz csatolt, „Ifjabb Andrassy Gyula az 1890-es években” feliratú felvétel alapos elemzésével több információhoz is juthatunk.

A pálya szélén fehér mészcíkok felfestést alkalmaztak. A lovak farkait egyszerűen rövidre vágták, hogy ne kelljen bajlódniuk a felkötésével.

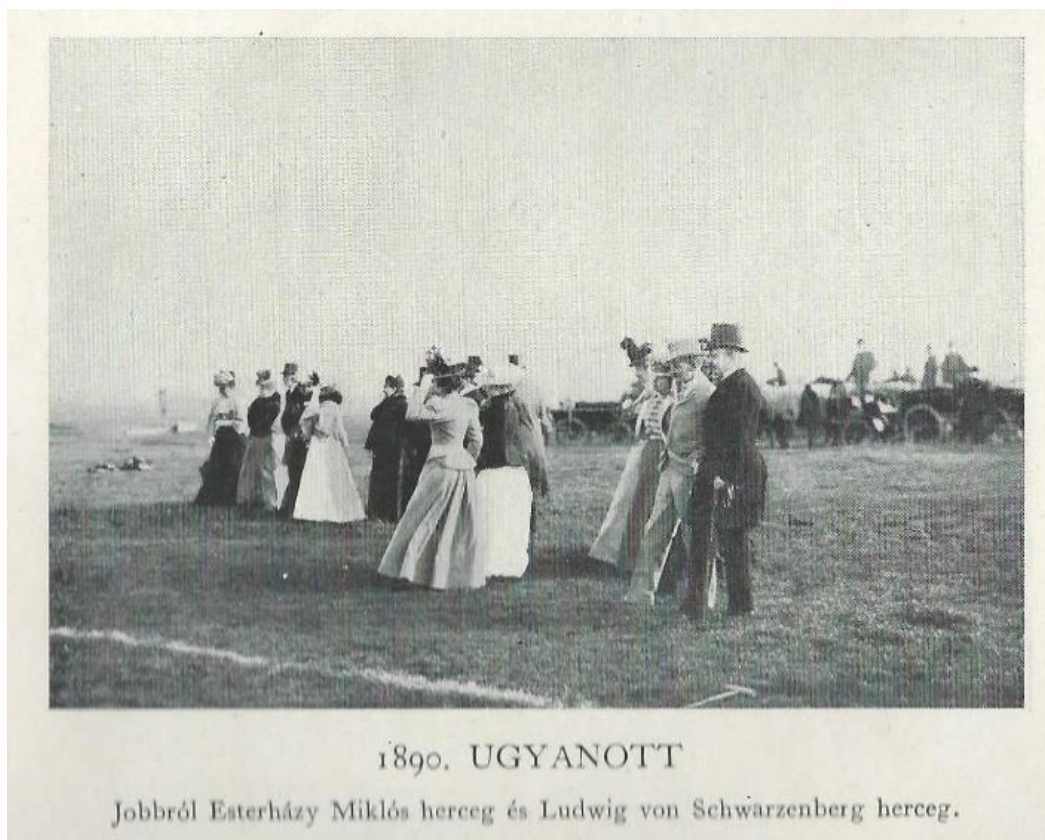
Andrassy Gyula gróf az egyszerűbb martingált használta, de a háttal álló lovon a ma is használatos dupla száras, pelham szabású kantár van. A lovasok már ekkor is pólós nyeregben játszottak.

A lovak első lábán használtak csak lábszárvédőt. A játékosok viszont nem használtak térvédőt, ahogy kemény fejkvédőt kobakot sem. A ruházatukban sem fejlődött még ki a pólós mez használata.

E fotón az Új lóversenytér mögötti Rákosi gyakorlótéren pólóztak.

1890 Rákosi gyakorlótér díszes közönséggel

1990 MAGYAR VONATKOZÁSÚ ANGLIAI PÓLÓS HÍREK

A Vadász- és Verseny-Lap 1890 márciusi számában jelent meg a hír, hogy **gróf Szápáry László** Londoni attashé a **Ranelagh Club**-nak is tagja, ahol a sok sportág közül a Polo-ban is részt vett.

Gr. Szápáry László, londoni nagykövetségünknel attaché, e sorok írójának örömmel jelentette ki, hogy az angol sport-életéről koronként szívesen fog e lapokban megemlékezni. A rokonszenves ifju gróf — ki igen jó vivó és lovagló — tagja a londoni Earl of Harrington, Earl of Mayo és Beresford R. K. major igazgatósága alatt álló előkelő «Ranelagh Club»-nak. Szápáry László gr ur igen sok «Grand Tournament»-ben vett részt és ugy a vivás, boxolás, kard- és törviadal, botvivásban, valamint lóháton a «Czitrom-vágás» (Lemon Cutting) karikalevétel és találás, lándzsavetés, lándzsával kapukinyitás és szilárd tárgyak felszurása, a «Polo»-ban és a legvesélyesebb és legcomplicáltabb akadályugratások és volligeokban szép eredménynyel vett részt.

1891 A <POLO-JÁTÉK> ÉS TÖRTÉNETE INDIA, ANGLIA

A Vadász- és Verseny-Lap 1891 januári száma részletes információkkal szolgált a polo történetéről.

„A <polo-játék> és története” címmel.

A polo-játék gyors elterjedését azzal magyarázza, hogy az agarászat meg a falka-vadászat nem elégítette ki az élvágó sportembereket. Megtudhatjuk a gróf Andrassy Géza új klubja Hurlinghami mintára más sportokat (lawn tennis, lövészet, galamb-lövészet, korcsolyázás, torna, atletika) is magába foglalt volna a tervek szerint.

TÁRCZA.

A «polo-játék» és története.

Sport-életünknek az utóbbi 10—15 év alatt tapasztalható kifejlődése óta, egyéb kevésbé ismert sportnemek között, gyakran lehetett hallani a polo-játék említését is. Mióta az agarászat szűkebb határok közé szorult: a falka-vadászatok izgató mulatságai nem elégítik ki egészen az élvágó sportszereket és ennek lehet tulajdonítani, hogy egy egészen idegen lovas-játék, minő a polo, oly gyors elterjedést tudott magának biztosítani Európában.

Főuraink pár évvel ezelőtt a lövészteremen már játszottak is, tavaly óta pedig, Andrassy Géza gróf kezdeményezése folytán, élénk mozgalom indult meg egy polo-club szervezése tárgyában, a mely a többi rokon-sport-nemeket is minő a lawn tennis, lövészet, galamb-lövészet, korcsolyázás, torna, atletika stb. a Hurlingham-Club mintájára magába ölelve: a hazai és különösen a fővárosi sport-életnek mintegy gőcpontjává lenne és ez utóbbit igazán élénkítené.

Eme körülmény folytán, érdekesnek tartjuk t. olvasóinkkal a «polo-játék» történetét a

«Holt Shooting Calendar» stb. idevonatkozó leírása nyomán röviden megismertetni.

A «polo-játék»-nak, mely aránylag még csak rövid ideje szerepel az angol sportok és időtöltések között, első nyomait már számos évvel ezelőtt találhatjuk, mint a mely magára vonta keleti Európa lovas-sportokat kedvelő lakosainak figyelmét. Bizonyos, hogy a beduinok, valamint a sivatag és Kis-Ázsia más vándornépei játszották és a játék eme korai hívei, a labda után sok mértőföldnyi területet futottak be loháton.

A «polo» ugyancsak szoros kapcsolatban áll a «Chougham» nevű régi keleti játékkal és több mint bizonyos, hogy az angol «Mall»-játék ettől vette eredetét; a mostani «Pall-Mall» nevű utca Londonban, annak idején a játszók találkozási helye volt. A «Chougham»-játékban a résztvevők — mindkét pártan egyforma számban — hosszú póznákat használtak és ezzel kellett a lapdát egy czeleszlop (Goal) felé ütni, az ellenpárt feladata lévén természetesen ezt megakadályozni, a miből a «polo»-val való hasonlatossága felismerhető.

Egy más adat, mely régi eredete mellett bizonyít, hogy az «arabs-éj» című ismeretes elbeszélések egyikeben, a beteg király egészsége teljesen helyreállott az által, hogy egy játékban vett részt, melyben egy olyan verőt, vagyis «polo»-botot kellett használnia, melynek nyele gyógyhatású volt.

Annyi bizonyos, hogy ama sportok, melyek idővel a «polo»-ra vezettek, a keleti falgömb sportjai voltak; és mintegy bizonyítékaul, hogy az egész világon létezik bizonyos hagyományos előszeretettel a sportok fentartása és kifejlesztése iránt: kétségtelen, hogy Angliába egyenesen keletről (Indiából) származott a játék alapja, mely szerint azt ma is játszik.

Jelenleg sokkal nagyobb népszerűségnek örvend Angliában, mint akármely más sport. És ha tekintetbe vesszük, hogy mindössze husz éve sines annak, hogy a «polo»-t először játszották Angliában, azok, kik legelőbbet tették a szép lovasjáték tökéletesítésére és kultiválására: jogosan büszkének lehetnek munkásságuk eredményére. Ama meglepő gyorsaság, melylyel a «polo» egyes vidékek időtöltései között ugyiszólva vezérszerepet küzdött ki magának Angliában, főképen abban lelő indokát, hogy oly játék az, a melynek játszása és a melyben való kitűnése, igen sok gyakorlatot igényel; másrészt arra, hogy valaki «jó polo-játékos» hírében álljon, szükséges, hogy az illető egyuttal tökéletes lovas is legyen s birjon éleslátással, hideggyérrel, erős idegzettel és edzett bátorsággal. S valóban is, alig lehet izgatóbb dolog, mint a gyönyörű rohamok, melyek a játékokban előfordulnak, — míg másrészt a labda kezelése gyakran a legnagyobb pontosságot kívánja meg. Egészben véve, a «polo» egy oly férfias, kitűnő sport, mely a lovas-sport barátainál osztatlan támogatásra számíthat, — noha egyuttal patricius sport is és alig fog valaha általános népszerűségnek örvendhetni, a hozzá szükséges, költséges pony-állomány miatt.

Angliában 1872-ben mutatták be először a polot, a midőn egy dzsidás-ezred tért vissza Indiából, a melynek tisztjei ottan többrendbeli játszmat játszottak benszülött pártok ellen. A kik apró lovaikon a játék minden árnyalatát kitűnően értették; s jelenleg már a londoni «season» főidejében, a legelőkelőbb klubok és összejevetelek programmain a legérdekesebb pontot képezi. Eleinte csekély érdeklődéssel találkozott, kivéve azaknál, kik közvetlenül részt vettek benne; csakis magán-körökben játszották s az angol közönség csakis akkor ismerkedett meg emez izgató sport lényegével, midőn a forangu világ néhány tagja West Bromptonban Lillie Bridgenel összejeveteleket tartott. A térség ezen a helyen bár elég sük, de nem volt elég tágas arra, hogy rajta a játékot kellően lehessen üzni; azonfelül a résztvevők színei nem voltak külön kitüntetve s mivel nem igen törődtek a résztvevők felállításával: a játék maga sem keltette a kellő figyelmet. Ezek az első kísérletek természetesen nem igen vonzottak, mivel alig mutattak egyebet, mint egy lapdának ide-oda lökdösését. Mindazonáltal Queensberry marquis, Castlereagh lord, Cole lord Fitzwilliam C. W., Murietta A. és C. és másokban, itt támadt amaz előszeretettel a játék iránt, melyet néhány közülük következetesen fentartott. Lillie Bridge nem maradt soká a polois-tak székhelye, mivel a Hurlingham-Club rájött, hogy mily kitűnő mulatság a polo és a «Nemzetközi polo- és lövészeti club» Brightonban csakhamar meg is kezdte működését, úgy hogy e két club kezei közt, napról-napra fokozódó érdeklődésre számíthatott a polo. Hurlinghamban is kellő téséget rendeztek be a gyakorlatokra és kidolgozták a játék szabályait is, — az 1874-iki idény elején pedig már egy kevés játszmat el is döntöttek itt és a játék kellő szabályozása, mely akkor már teljesen meg lett érve, valamint a játszók egyrésztének ügyessége, a nagy közönség érdeklődését annyira felkeltette, hogy a játszmatokat rendszerint egy sereg néző publikum előtt tarthatták.

Egyike az első mérkőzéseknek, mely nagy érdeklődést keltett, ugyanazon év augusztus havában, a «Nemzetközi polo- és lövész-club» brightoni «Preston Park»-jában történt meg, a hol főleg Queensberry marquis, Herbert Reginald és de Murietta A. tüntették ki magukat; míg néhány héttel később, az ott állomásozó «szürke skótok» ezredének tisztjei a játékot oly élénken karolták fel, hogy a napról-napra fokozódó érdeklődés úgy egyes ezredekben, mint főúri körökben, csakhamar megalakította a pártokat, melyek aztán a polot rendesen játszották. Természetesen az a gyors játék, a melyben most egyes játékosok excellálnak: akkor még ismeretlen volt, de azért elég élénken folyt a játék az angol klubokban. A «Monmouthshire Club» volt az első, mely valóban erős pártot állított ki, de az 5-dik és 16-dik dzsidás, valamint az 1-ső testőrezred tisztjei között is csakhamar számos kitűnő polo-jászok volt találhatók.

1876-ban a «Nemzetközi polo- és lövész-club» egyik meetingje alkalmával Brightonban, A. R. Peat és két fivere, mint a club tagjai, oly játékot mutattak be, mely a polo-játék fejlődésében korszakalkotó lőn; tényleg annyira jobban játszottak valamennyi amaz időbeli játékosnál, hogy szinte legyőzhetlenek voltak a polóban. Ugy lovagoltak, akár a centaurok és oly ügyesen játszottak, hogy többnyire övek volt a győzelem. Idővel és a gyakorlat folytán azonban mások is tettek szert hírnévre, mert az angol sport-életben ezentul már a Hurlingham határain túl is számos jól alakult klubban gyakorolták a polot. A játék az oxfordi és cambridgei egyetemeken is biztos hazát lelt és kb. 1880-tól kezdve a mérkőző «kekek» évi csatájukat a hurlinghami gyepon szokták volt végig nézni.

Különösen sok hívet talált a polo, az angol hadseregnel és a hatóságok s kormány annál szívesebben látták s látják fejlődését ma is, mivel észrevették, hogy mennyire gyarapítja az, a lovaglási ügyességet. Ma már alig létezik lovas-ezred «Polo-Corps» nélkül és az idény legerdekesebb játszmatok azok, a melyekben katonák vesznek részt.

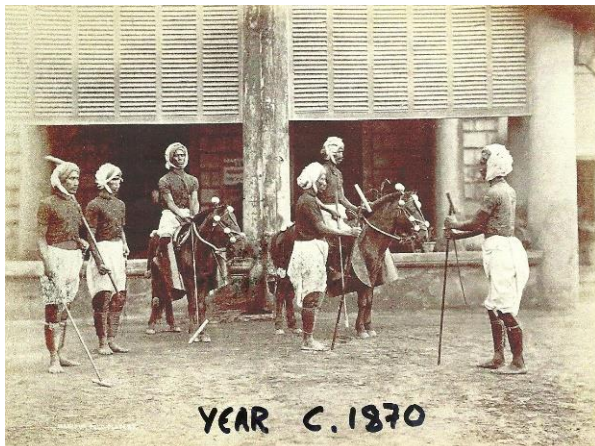
A polo-játékban oly kiterjedt mérvben való gyakorlása mellett azonban, mint a hogy az Angliában felkarolva lesz: valóban csodálatos, hogy a komoly jellegű balesetek száma aránylag igen csekély. Ez is bizonyíték arra, hogy a résztvevők mily ügyességgel kezelik a ponykát; másrészt pedig kétségtelen, hogy a szabályok és a játék sajátosságai, úgy a játszók, mint a versenybírák által a legnagyobb következetességgel betartatnak.

Ily viszonyok mellett könnyen fejlődhetett e szép lovasjáték az angol sport-életben. Buzgó apostolai kezdetől fogva voltak, utóbb pedig Smythe Walter kapitány, a «Hurlingham-Club» népszerű titkára különösen sok érdemet szerzett magának a polo érdekében kifejtett buzgóságával és a fulhami gyepon számos sikerült idénye, ketségkivül az ő szorgos és körültekintő fáradozásainak eredménye. E mellett a hurlinghami versenyter berendezésénél is, a tagok fokozódó igényeinek kielégítésén munkálkodtak. megnagyobbitották a tért, kényelmes istállókat s egy csinos pavillont, utóbb egyéb épületeket is emeltek rá, úgy hogy jelenleg legalább arról a clubról, el lehet mondani, hogy minden szükséglete megvan ahhoz, hogy a legmagasabb igényeket is kielégítthesse.

Vajon mikor mondhatjuk ezt a mi Budapestünkről, melynek pedig mindene megvolna hozzá, hogy egy magyar «Hurlingham-club» keretébe összevonja a hazai sport-életet és a főváros elite-jét!

A polo-játék történetéről elmondja, hogy a chougham nevű játékot Indiába ismerték meg az Angolok. ⁽¹⁰⁰⁾Kelet Bengáli magaslati helyen lévő, és emiatt kellemes klímájú **Manipur**, kedvenc pihenő helye volt az Angoloknak. Az itt élő maitei nép tradicionális sportja volt a polo, tőlük tanulták el és 1862-ben itt alakult meg a **Calcutta Polo Club**, melynek szervezője, **Sherer kapitány** és **Robert Steward** volt.)

1870 Manipur, helybéli maitei polo playerek;

Manipur Calcutta Polo Club

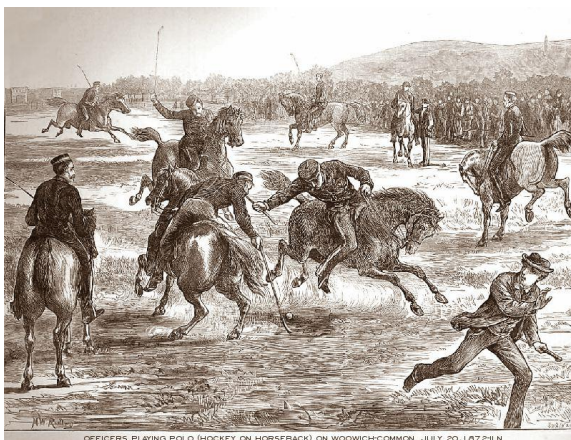

1862 Calcutta Polo Club, Brit Army-Teaültetvényesek mérkőzése;

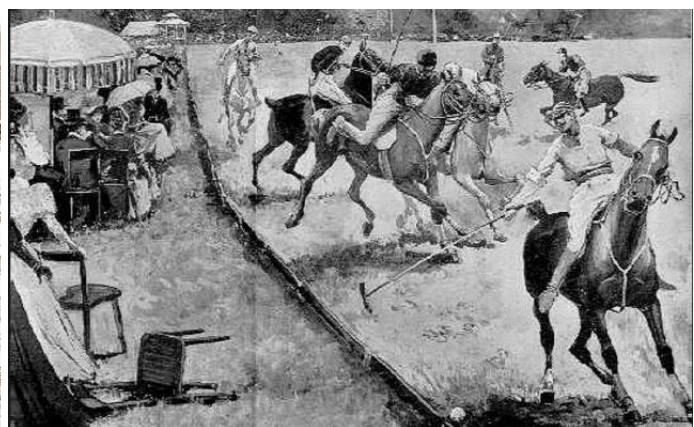

Indiai pólómérkőzés

1872-ben hozták Európába az Angolok és alig rá 20 évre, ez a legnépszerűbb sport. Hidegvér, erős idegzet, bátorság kell hozzá, és a legelőkelőbb klubok, legérdekesebb programjává vált. Elsőként a **West Brompton Lillie bridge**-nél kezdték el játszani a pólót. (Ahol több már sportot is űztek.)

1872 július 20-i mérkőzés;

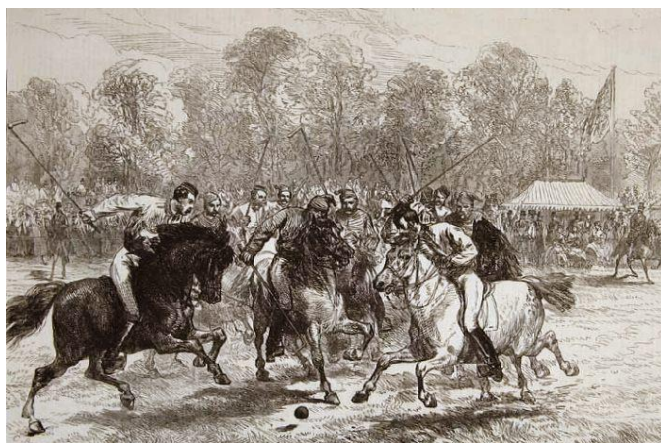
korabeli kép, látható a pálya ovális kialakítása palánkkal

¹⁰⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Calcutta_Polo_Club

Mivel az nem volt elég tágas, ugyanakkor **Brightonban** megalakult „Nemzetközi polo és lövészeti club” a **Preston Parkban** (első játékosok *Queensberry maquis*, *Herbert Reginald* és *de Muretta*, akikhez csatlakoztak a „*Szürke Skótok*” ezredének tisztjei), és hamarosan el kezdett működni a **Hurlingham-club** is **Fulhamban**, mivel rájöttek, hogy kitűnő mulatság a polo. Itt kellő térséget rendezte be, és kidolgozták a szabályokat az 1874-ik évben. A **Munmouthshire Club** volt kezdetben a legerősebb csapat, de az 5-dik, és a 16-dik dzsidás, valamint az 1-ső testőrezred tisztjei is hamar számos jó játékosal rendelkezett. Idővel már szinte minden lovasezrednek meg volt a maga clubja.

Egyre több klub alakult így az **Oxfordi** és **Cambridgei** egyetemen is, akik a **Hurlinghami** gyepen mérkőztek rendszeresen. Utóbbi népszerű titkára **Smythe Walter** kapitány igen sokat tett, hogy a fokozódó igényeknek megfelelő megnagyobbított tér, kényelmes istállók és csinos pavilon legyen.

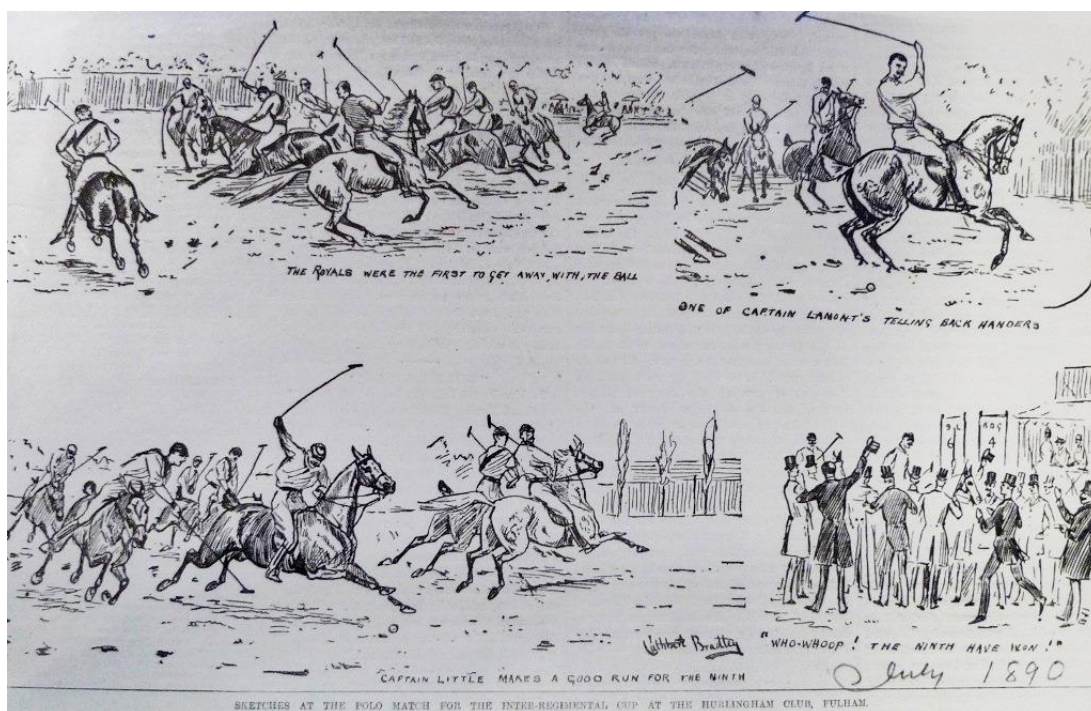

POLO MATCH, HURLINGHAM CLUB, JUNE 1874

1874 Hurlingham Polo Club;

1886 Hurlingham

1890 Hurlingham

1893 ANGLIAI POLO LOVASOK

Ekkori tudósítás már arról panaszodik a londoni tudósító, hogy a sok pólózás okán már a lovasok lóversenytudása hanyatlik. Ugyanis már lovagló tudás szükségeltetik egy akadálypálya lovaglásához és más a pólóhoz.

A londoni «The Sportsman» tudósítója, a «Special Commissioner» felvetette ama kérdést, mi az oka annak, hogy alig van néhány angol katonatiszt, ki versenyekben lovagolna s mi az oka annak, hogy az angol steep-lechasek, melyek régente oly hiresek voltak, egészen hanyatlásnak indultak. Mr Corlett erre egy nagyobb cikkben felelt, melyet mi röviden következően adhatunk elő. Mr Corlett azt állítja, van most is urlovas elég és katonatiszt is, de ezek, kik folyton csak huntingben és polokban vesznek részt, lehetnek jó lovasok, de a versenylovagláshoz szükséges rutin, jockeyship hiányzik náluk, minek oka. szerinte, az egyoldalú kiképzés; épen úgy van ez, mint lehet valaki jó croquet-játszó, de azért billiardo játszani még sem fog tudni.

Vadász- és Verseny-Lap 1893-as tudósítása

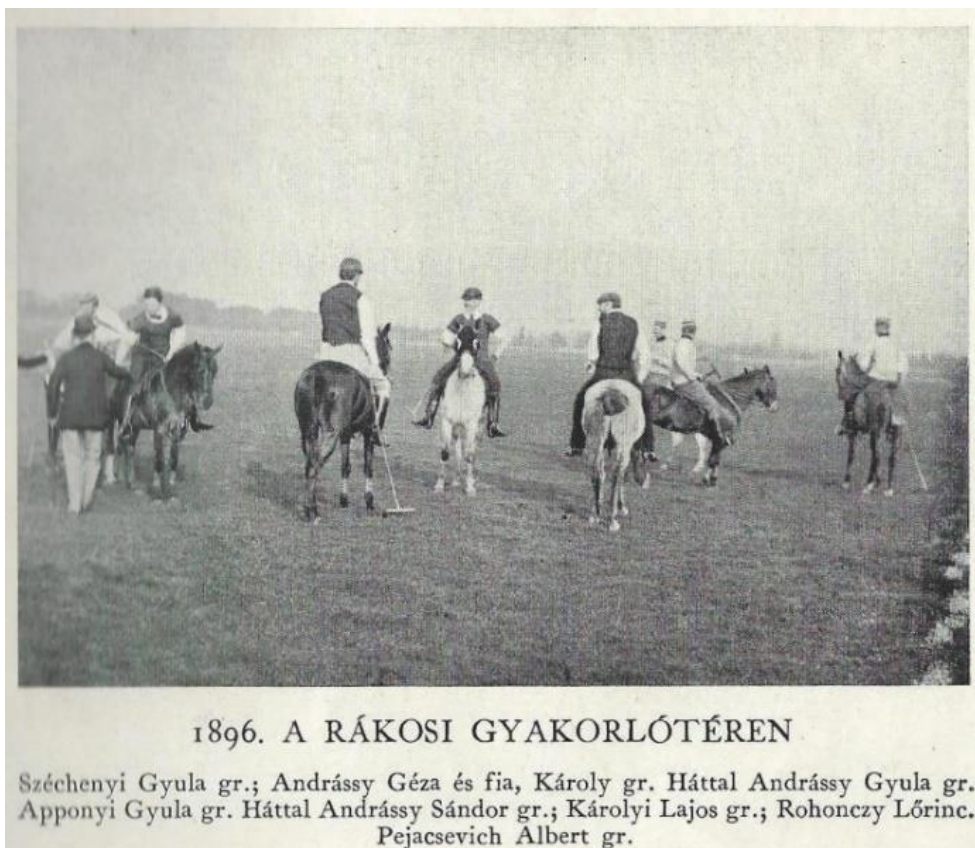

1896 RÁKOSI GYAKORLÓTÉREN

Ez évi magyar pólós eseményeiről csak egy szép fotó tanúskodik.

A (később 1927-ben megnyíló Új Lóverseny pálya mögötti) Rákosi gyakorlótéren tartották az edzőmérkőzéseket.

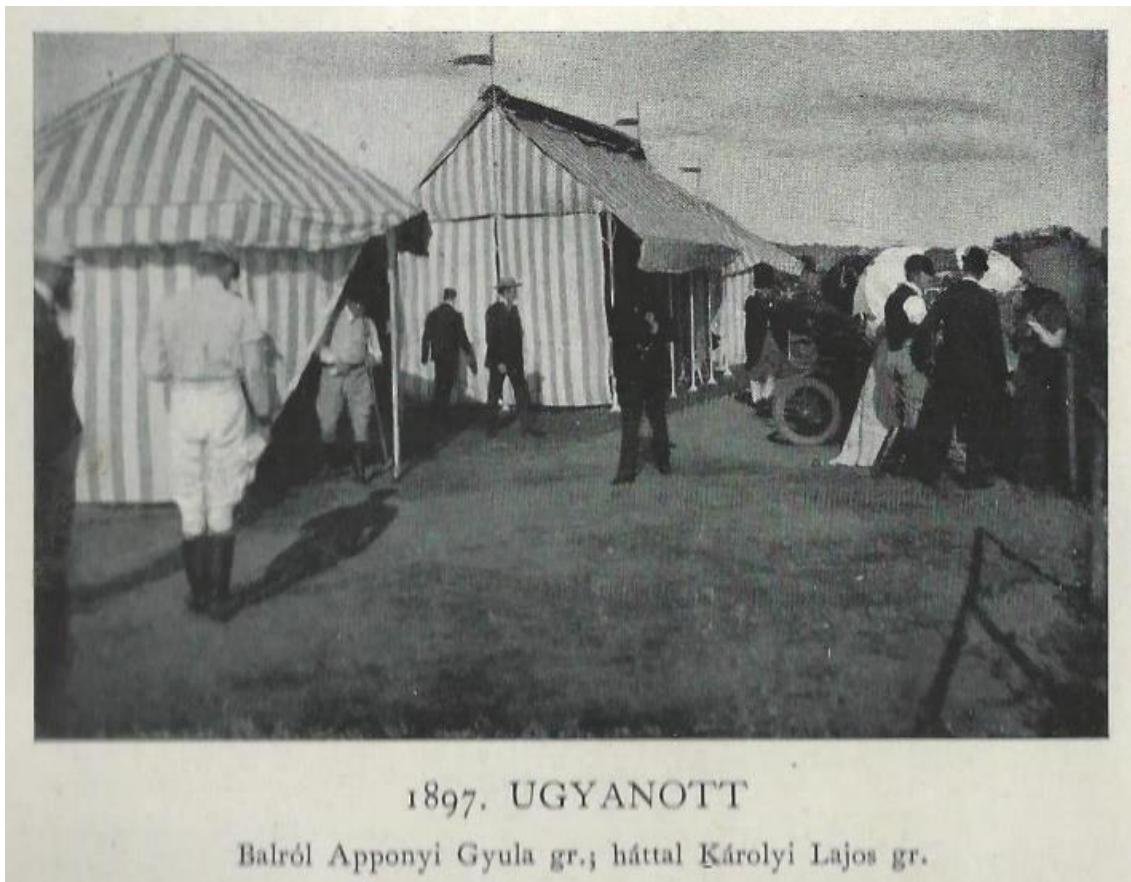
A képből kivehető, hogy már ekkor törekedtek az (sötét és világos) öltözetükben külön színű csapatokat kiállítani, ahogy a kalapuk is különböző volt. (Utóbbi lehet, hogy csak a katonai egyenruhához tartozó egyen kalap okán.)

1897 PÓLÓ A RÁKOSI GYAKORLÓTÉREN

1897-ben készült újabb szép kép a közönség területéről készült.

Ebből látható, hogy a pálya mellett szép sátrakat állítottak fel. A közönség már ekkor autómobillal érkezett, a hölgyek pedig napernyőt használtak.

Rákosi gyakorlótéri póló pálya sátrai és közönsége

A Parnói birtokon folytatott falkavadász (heti 6x) mellék híreként jelenik meg a polo.

Mely a cikk szerint többször is volt polo és ez egyike a legérdekesebb lovas játékoknak: változatos, merész fordulatokban bővelkedő s nagyon próbára teszi nem csak a lovas ügyességét, de a ló gyorsaságát és kitartását is.

A Parnó-terebesi falkavadászatok 1898-ban.

Igen tisztelt Főszerkesztő ur! — *Andrássy Géza gróf* ő nagyméltósága megbízása folytán a következőkben adom az idei falkavadászatok rövid ismertetését.

A parnó-terebesi falkavadászatok az idén október hó 14-én kezdődtek s azóta rövid megszakításokkal állandóan folynak.

Walby huntsman 12 couple kutyával keresi a rókákat az óriási kiterjedésű vadászterület majd egyik, majd másik helyén.

A vadásztársaság meetje rendszeren délelőtt 12 órakor van a hajsza kiindulási pontján. Részt vesznek a vadászatokon: *Andrássy Géza gróf* (master), *Andrássy Tivadar*, *Gyula és Sándor grófok*, *Széchenyi Géza gróf*, *Okolicsányi Sándor*, *Lónyai Gábor gróf*. Ezeket tekinthetjük a vadásztársaság törzskarának. Természetes, hogy vendégek is vannak állandóan. Így rövidebb-hosszabb ideig részt vettek e nemés sportban: *Hadik Endre gróf*, *Széchenyi Péter gróf*, *Hoyos Alick és Lajos grófok*, *Verzebe báró főhadnagy*, *Vass kapitány*, *Vécsey László báró huszar-százados*, *Sennyei Géza és István bárók*, *Saurin*, *Wardrop ezredes*, angol attaché, ifj. *Malonyai urak*, *Nemthy főszolgabíró*, *Fischer Lajos báró* stb.

Ha nem is mindennap, de a legtöbbször hölgyek is részt vesznek a vadászatokon. Mint kitünő lovasokat megemlíthetjük közülök *Andrássy Géza grófnét*, *Eszterházy Antalnét*, *hercegnét*, *Andrássy Tivadarnét grófnét*, *Okolicsányi Olga kisasszonyt*, *Lónyay grófnét*.

Az idei enyhe ősz rendkívül kedvez a falkavadászatoknak; sem fagy, sem tulságos sok eső nem rontja a talajt.

Eddig összesen negyvenkét vadászati nap volt. Az eredmény kielégítőnek mondható, a mennyiben 29 rókat fogtak el. Hogy mennyire jó a vadászterület s mily sok a róka, abból ítélhető meg legjobban, hogy a folytonos hajsza daczára még mindig van elég s az egész idény alatt egy alkalom sem volt, hogy egy vagy több rókat fel ne vertek volna.

Itt említem meg azt az igen érdekes dolgot is, hogy a parnó-terebesi falka az egyedüli az egész kontinensen, mely csak rókat űz, még pedig hetenkint hatszor. Az ilyen falka még Angolországban is a ritkaságok közé tartozik.

Bizonyára az is érdekelné fogja becses lapjának olvasóit, hogy az urak nem csak a falkavadászat élvezetes sportját űzik, hanem más lovas sportban is szívesen részt vesznek.

Ott voltak a gál's écsi agarász versenyen; rendeztek vaddisznó hajszt (pigsticking), melyen két jókora vaddisznót ejtettek el a lándzsával felfegyverzett lovasok. Polo is többször volt. Ez egyike a legérdekesebb lovas játékoknak; változatos, merész fordulatokban bővelkedő s nagyon próbára teszi nem csak a lovas ügyességét, de a ló gyorsaságát és kitartását is. (Erre nézve szeretnénk volna — ha néhány legjobb «run» időtartamát is közölni szíveskedtek volna. A főszerk.)

1899 POLO-LOVAGLÁS – „LABDAÜTÉS LÓHÁTRÓL” BUDAPESTEN

A régi Lóversenyter és az Üllői út közötti nagy legelőn folyt ekkor a <Labdaütés lóhátról> gróf Andrassy Géza és barátai között. A pálya négy sarka zászlókkal van jelölve köztük pedig mész csík jelöli a 300x200 lépésnyi nagyságú pálya szélét. A falabda kenderfonattal van körbe tekerve és bőrbe varrva.

A pony lovak egy része gróf Andrassy Tivadar Erdélyi, hostáti magashegységben lévő mokány kancák és **Benazet** arabs (lipizzai?) mén (mely a megboldogult Sissi királyné ajándéka) tenyészetből vannak. Másik része gróf Andrassy Géza gömöri (betléri) tenyészetéből valók.

Polo-lovaglás — Budapest.

Említettük már röviden, hogy gr. Andrassy Géza az idén is föllevenítette a játékot, melyben rokonai és barátai nagy passzióval segítik. Hetfőn délután ismét volt elapda-ütés lóhátról — mint magyarul értelmezni lehet a «Polo» játékot, mely elnevezés nemzetközileg használatos. A játék a fővároson kívül a külső üllői országot és a régi versenyter között elterülő nagy legelőn folyt, mely rövid, tömött füszönyeggel bir és meglehetősen sík terület; itt nincsen por, és az ütött lapda jól gurul rajta; gyors lovaglás és fordulásokra pedig rugányos talajt ad.

A játszótér nagy hosszukás négyszög, melynek hossz oldalai mintegy 300 és a rövidebb oldalai pedig 200 lépés hosszúak; a 4 sarkok egy-egy zászlóval van jelölve és a sarkokat egymással a zöld fűvön mintegy fél láb széles leherre meszelt vonal köti össze, mi a pályát mintegy berámazza. A déli és északi rövid vonalok közepén mintegy 6 méter széles kapuk (Goals) vannak hagyva, a talaj nincs bemészelve, és két-két zászló mutatja a nyílást.

E négyszög térségen folyik a csata, mert a «Polo» igen harcias játék; olyan mint egy kézi tusakodás lovak közt a csatán, egy valóságos péle-mele, melyben ló és lovasnak a leggyorsabb fordulatokban, félre ugrásokban és rövid sebes vágatásban egy gondolatnak egy testnek kell lenni, mint a centauroknak.

A játék lényege röviden ez. A küzdő lovak két csoportra oszlanak, az egyik a támadó, a másik a védő; mindegyik 4—4 lovasból áll (de lehetnek többen vagy kevesebben is) mindegyiknek van egy kapitánya, kinek — mellesleg mondva — a legjobb lovasnak és legjobb vezénylőnek kell lenni; ez osztja be az egyes teendőit a szerint a mint a lovasnak és lovanak tehetségét legjobban érvényesíteti p. o. ez a lovas biztosan üti a lapdát és legsebesebb lova van, ez üz tehát és társai csak kísérik és hátráltatják a védőket; egy másik meg gyorsan (sarkon) tud fordulni ló vával s hátráltathatja a támadót stb. stb.

A támadó csapat arra törekszik, hogy a lapdát kiverje a négyszögből valamelyik kapun át; a védők pedig — hogy ez ne sikerüljön. E röviden elmondottakból is lehet képzelni, hogy minő ügyességet, gyorsaságot kell a játékban kifejteni és pedig lóháton!

A lovak fegyvere egy-egy (kb. 150—160 cm. hosszú) bambusz nád bot, melynek első végén kb. 15 cm. hosszú fa-kalapács (harsfából) van keresztben megerősítve. A bot felső vége keskeny írhás bőrszalaggal van körületekve, hogy ki ne csuszszék a kézről. Ezzel ütők, suhintják (keresztbe fordítva) a guruló lapdát, melynek magva mintegy 4 cent. átmérőjű fagolyó, bevonva kender-fonállal és bevarrva jó erős bőrbe. Az így készített lapda igen rugányos és jól találva messze repül.

A támadók harsány »hajrá!« kiáltással vágatnak utánna, s a ki előbb éri; tovább üti egyik vagy másik kapu felé!.. De a védők is résen vannak s a legsebesebb lovasuk repül a támadást megelőzni, s félre vágja a lapdát hogy ki ne szaladhasson a kapun, ez alatt egyik vagy másik társ is arra kerül, s így pár pillanat alatt már visszafelé ütők-kergetik a lapdát egy-egy jól irányzott suhintással. De a támadók leggyorsabbjai is ott vannak már s oly csete-paté, oly gomolyag keletkezik, melyben a gyorsan folyó kalapács suhintások közt, néha a lovak sőt a lovasok láb szarai is kapnak egy-egy ütést (szerencsére a lovak lábain is bőr kamasnik vannak). Csak az csodálatos, hogy nagyobb baj nem esik*, de hát lehet is észrevenni hogy a fürgé kis ponnyik ügyesen felkapkodják lábait az ütés elől.

A lovakok könnyen vannak öltözve; piros vagy fehér flanel ingbe (a támadók vagy védők csapata szerint), könnyű fehér vagy szürke nadrág és fél magas szárú lovagló csizmákkal, melyen csak tompa sarkantyúk vannak. A lovak többnyire erősen vannak fej-fékezve, a zabla mellett kantárral és ezen függő martingallal.

A ponnyik egy részét gr. Andrassy Tivadar nevelte erdélyi birtokán (a hostáti magas hegységen) többnyire az ottani hegyi (mokány) kancákból, egy derék arabs (lipizzai?) mén után, mely a megbold. királynénak ajándéka. Ezek a ponnyik igen erős csontozatu, izmos erős és többnyire helyes alkatu fürgé lovak. Anyáiktól az erős csontot és in-szalagokat, apáiktól a vért és a jó erkölcsöt nagyobbára örökölték, a mik mindegyikére a polo-játéknál nagy szükség van. Hasonlók a gr. Andrassy Géza ő exja által nevelt ponyk is, a gömöri (betléri) uradalmából, melyek az ő meglehetősen terhével is a legsebesebben forognak és vágatnak.

Az első játszómára következőleg alakultak össze a lovascsapatok, de a következő játszómában a kapitányok — kiegyenlítés végett — egyik másikat felcseréltek egymás közt; minden játéknál változott a támadó és védő csapat is.

Első összedállítás:

Támadók:

Kapitány: gr. Andrassy Géza
támadók: gr. Andrassy Gyula
" Jankovich M. százados
" Br. Sennyey Géza

Védők:

Kapitány: gr. Andrassy Tivadar
támadók: gr. Károlyi Lajos
" Rohonczy Lőrincz és felváltva
" gr. Vay Gábor száz.
" gr. Degenfeld E. fhdgy.

Az első két polot a gr. Andrassy Géza által vezényelt támadók nyerték meg, a harmadik és negyediket gr. Andrassy Tivadar csapata...

Játszottak összesen mintegy 7 parthiet.

Egy-egy játszma — közönségesen 8—10 perczig tartott, néha tovább is; pihenésre szintén ennyi idő; egy délután 6—7 partiet eljátszanak. A lovakat többnyire felváltják. Ez a lovaglás jól megizzaszt, de igen edzőleg hat és tisztítja a tüdőt is a mellett, hogy katonatiszteknek a legcélszerűbb gyakorlat, miszerint ellenséges lovasság közti kézitusában az ügyesebbek ők lehessenek.

Igen előkelő társaság: sok szép urnő és leány jött ki hintókon a szép játékokban gyönyörködni; az idő is szép volt, se hideg, se meleg, mi a lovasoknak és nézőknek egyaránt kellemesen esett. Oly jó ide volt a levegő s a tájék panorámája körös-körül: a nagy zöld mezőség, a távol kéklő hegyek s lőzelen a régi versenyter magas erdeje — igen szép keretet adott.

Ott künn voltak: gr. Andrassy Tivadarné, gr. Andrassy Gézané kis fiával, gr. Hadik-B. Endre és neje, br. Sennyey Gézané, Sennyey

*) Az az hogy eshelik bizony; és pedig körül leese és vagy lóval együtt elbukás — sebes vágatás közt egy gyors fordulásnál a sikos gyepen; aztán a hirtelen ágaskodó és fejét felvágó paripa által orron, szemén történhető sebesülések majd mindennapi dolgok de hát az ilyest semmibe sem veszik; pedig a még csak rövid ideje megkezdett játékok alatt máris egyik urlovas sebes vágatás közt úgy elbukott lovával együtt hogy órá hosszat alátan fektűt; az egyik kapitány pedig oly ütést kapott a fejét hirtelen felvágó paripája által, baj szemére (illetőleg a szem fölötti ívezetre) hogy rögtön elborította a vér, szerencsére minden nagyobb baj nélkül, csak hogy másnap — egy nagy hegedt sebbel jelent meg az ügetőversenyen — melyen előkelőni szokott.

Mici baronesse, gr. Dessewffy Miklós, gr. Apponyi Lajos és neje, gr. Apponyi Gyula és nővérei, ifj. gr. Vay Ádám, gr. Vay Gábor tüzérkapitány (szintén lovagolt az utolsó parthiekben), Kovács-Sebestény Endre, Baranyay Pál gr. Széchenyi Béla és leánya Hanna comtesse stb. stb.

Hat óra előtt kevéssel (miután lovak és lovak már fáradtak voltak) bevégezték a játszmákat, de mindnyájan megígérték, hogy «Szerdán» délután ismét találkozunk e gyönyörű mezőségen és lovasias játékon. S—s.

1990 ÚJ LÓVERSENYTÉR KÖZEPÉN POLO PÁLYA ÁTADÁS, 4 ANDRÁSSY-4 SZÉCHÉNYI

1900 májusától újabb polo pálya helyszínt próbáltak kik az új lóversenytér belsején. (Decemberben szavazta ezt meg hivatalosan is a Lovaregylet.) A mérkőzés érdekessége volt, hogy 4 Andrassy küdött 4 Széchényivel.

Polo versenyek.

1900 május 20.

Ma hétfőn délután a «Lapda-ütők lóhátról» ismét versenyeztek, és most a rendes «lóversenytér» belső részén, miután a régi lóversenytér melletti hely igen messze van, hol azonban az idén már 3—4 ízben próbálkoztak e sport lovagjai.

A gr. Andrassy, Széchényi házak fiatalága a legbuzgóbb e harczi-asport gyakorlatában, ma is az egyik polóban 4 Andrassy és 4 Széchényi küzdött lóhátról, de legfáradhatlanabb azok létrehozásában gr. Andrassy Geza és gr. Andrassy Tivadar, kik szép szóval és kisegítő ponykkal verbuválják a kezdőket. Ma is kb. 30—35 pony (részben persze másoké is) állt a lovaglók rendelkezésére.

A rendes polokat megelőzőleg és változatossággal kedveért ma különféle apró versenyek is voltak, s a legelőkelőbb világ urhölgyei is segédkeztek ebben. Legelőször 400 méteres síkversenyt futottak ponyy-

kon. Első lett a czérnán Rohonczy Lőrincz, második Széchényi Géza gróf, harmadik Bethlen István gróf.

Ezután egy hosszú fehér papír falon (ramákra kifeszítve) állóvadász-következt, melynél komikus küzdelmek keletkeztek némely csökönyös ponyyok és tulajdonosaik között. Győztes lett gr. Andrassy Géza.

Harmadik része a «Babák fölőltöztetése» lett. Egy hosszú asztal mellett a hölgyek ülték, előttük mindenféle baba ruhák (kék és piros színben mint a lovagútk). A feladat az volt: hogy kb. 8—10 lovas egyszerre indulj (en carriere) a versenytéri árok hidjától, a hölgyekhez érve leugorjék ponyjáról és egy babavárat adott mindenik egy-egy hölgynek, hogy sietősen öltöztessék fel, aztán a babával ismét nyeregbe ugrott vágatva sietett a hidig és vissza. A ki előbb ért be nyertes lett. Itt persze attól is sok függött, hogy melyik hölgy minő gyorsan lett kész az öltöztetéssel, mi sok komikus nevetést idézett elő. A lovasok sürgettek, a ponyyok ugráltak, nyugtalankodtak, a hölgyek a siettetés és nevetés közt többször felig öltöztetett babákat adták át, melyeket aztán a beérkezésükor disqualificáltak. Ha jól emléksünk ebben Rohonczy L. ur és gr. Andrassy Tivadar érkeztek be elsőnek kifogástalanul öltöztetett babákkal.

Hasonló komikus verseny volt a «Czérnának tübe öltetése»: a lóhátlában vágatató lovasok mindegyike egy-egy nagy füzöt-tüt hozott magával, leugrott ponyjáról és sürgetve kérte hölgyét, hogy minél előbb fűzze át a czérnát a tűn, a kedélyes tréfázkodás, sürgetés és nevetés közt sok hölgy csak nagy nehezen, sokan éppen nem találták el a befűzést s egy némely lovas lekéselt a versenyről, egy pedig pláne külön a tüjével és külön a czérnával nyargalt el. Volt nevetés midőn a bíró e hiányt constálta.

Egészben véve nagy hecs, sok nevetés és egészen jó mozgás, sőt fárasztó nyargalászás volt az egész, mit végül a rendes lapta-ütés lóhátról fejezett be. Játszottak felváltva mintegy 10—15-en, fehér és kék mellényesek.

gr. Andrassy Géza	gr. Andrassy Tivadar
gr. Andrassy Sándor	gr. Andrassy Gyula
gr. Sigray Antal	gr. Desseffy Emil
gr. Hunyady József	Jankovich székados
gr. Bethlen István	Rohonczy Lőrincz
gr. Széchényi Géza	Mr. Rumbold

Egészben 3 goalból kettőben igen szép küzdelem közt hajtották át laptajukat a kapukon.*)

A ponyy nagy része gr. Andrassy Géza nevelése jó apró kanczából a *Crimea*-mén után s így *Gid* feltestvérei; sok köztük a szürke, de mind igen fürgé és aczélos állat; olyanok mint a zergék. A másik rész gr. Andrassy Tivadar erdélyi havasi birtokáról való; jó mokány kanczából a *Benazet* arab mentől mely egykor megbold. királyának kedvencz vadász-ponyja volt.

Több tábornok és lovassági törzstiszt volt künn a nézők közt, s valószínű, hogy ezek a lovasjátékok a katonatiszt körökben is elterjednek, mint a *Jeu de Barre*, melyek oly ügyessé tessik a lovasot paripája forgatásában.

Meghívó

a Magyar Lovaregyletnek 1900. évi deczember hó 6-án esti 10 órákor tartandó

választmányi ülésére.

Napirend:

1. Az 1900. év pénzügyi eredményéről egybeállított megközelítő pénztári kimutatás előterjesztése.

2. Az 1901. évi költségeloirányzat bemutatása.

3. Az igazgatóság által javaslatba hozott s alább közölt új (—ik) §-nak a versenyszabályokba való felvétele.*

4. Az igazgatóság javaslata egy új (Br. Springer-féle) trainingtelepnek Alagon való létesítése iránt.

5. A versenytér melletti istállótelepen emelendő 2 kisebb épület költségének megszá-
vazása.

* A Magyar Lovaregylet és a Jockey Club für Oesterreich igazgatóságai az alábbi §-nak a versenyszabályokba leendő felvételét hozzák javaslatba:

§. Az igazgatóságnak jogában áll a «Magyar Lovaregylet» és a «Jockey-Club für Oesterreich» fenhatósága alatt álló összes pályákról kitiltani mindazon személyeket, akikről beigazoltatik, hogy bőr-alatti befecskendezések, vagy bármiféle titkos szerek alkalmazásával kísérlik meg a lovaknak a versenyben való képességét befolyásolni. Joga van ennél fogva az igazgatóságnak minden, az említett irányban gyanús esetben, mindazon intézkedések megtételéhez, melyek a tényállás megállapítására, valamint a tiltott szerek alkalmazásával elérni óhajtott hatás megakadályozására alkalmasak.

A rendes használatban levő italok, ugymint: Whiskey, Sherry, pezsgó stb. tiltott szerekül nem tekintetnek.

6. Az országos lótenyésztés érdekében a földmívelési minister urhoz intézendő memorandum előterjesztése.

7. A versenytér egy részének polo-játékok czéljaira való átengedése tárgyában a Polo-Clubbal kötendő szerződés jóváhagyása.

8. Az alagi clubház átalakítási költségeire 5000 kor. engedélyezése.

9. Tagválasztás.

10. Esetleges indítványok.

Budapest, 1900. november hó 20.

Elnöki megbízásból

Dr. Magyar László

vezértitkár.

3. Az igazgatóság felhatalmaztatott a versenytér egy részének a Polo-Club részére polo-játékok czéljára való átengedésére s ez iránti szerződésnek a Polo-Clubbal való megkötésére.

1900-ra már nagyobb szabású mérkőzések is zajlottak, amiről a sajtó is részletesen tudósított.

Ekkorra már exkluzív társasági eseménnyé váltak a mérkőzések, ahol más lovasjátékokat is rendeztek szórakoztatásul. *(Később a Vadász- és Verseny-Lapban részletesen le is írták hogyan zajlottak e versenyszámok.)*

Ezzel a közönség létszámának növelését óhajtották elérni, mert azok is kijöttek így, akiknek nem volt polo pony lovuk, és ezért is nem pólóztak.

A hölgyeknek is tudtak így szereplési lehetőséget kínálni kárpótlásul, mivel ők a dámanyereg kötelező használata okán ki voltak zárva a póló játékból. Az úrihölgyek részére ugyanis szinte kötelező volt a lovaglótudás, azonban a dámanyereg is.

¹⁰¹A féloldalas lovaglás igen rég óta elterjedt szokás volt, *(szamarakon kimondottan)*. A fiestákon most is úgy vonulnak fel, hogy az uruk mögött a hölgyek féloldalt ülnek a díszesen felnyergelt ló hátán.

A málhanyeregből fejlődött ki a dámanyereg és évszázadok alatt egyre kényelmesebbé, biztonságosabbá tették. A korábban jobb oldalt középen lévő „szarvat” **Medici Katalin** feljebb tetette, így átvethette rajta a lábát, és a *(bal)* kengyelt is ő vezette be. A 19. századtól vezették be a második szarvat, ettől kezdve az előkelő hölgyek ilyen nyeret használtak. *(Sissi királyné is ezt használta.)*

A Budapesti Polo Club Hölgyversenye

A Vadász- és Verseny-Lap decemberi híre, hogy a Lovaegetlet közgyűlése hivatalosan is megszavazta:

*„3. Az igazgatóság felhatalmaztatott a versenyter egy részének a **Polo-Club** részére polo-játékok céljaira való átengedése, és ez iránti szerződésnek a **Polo-Clubbal** való megkötésére.”*

(Ez igazolja a Polo-Club létezését.)

A közgyűlési határozatok között már akkor is foglalkoztak a „bőr alatti befecskendezések”, vagy bármiféle titkos szerek alkalmazásának tiltásával. Külön rögzítették, hogy nem számít ilyennek a rendes használatban lévő italok, úgymint: Whisky, Sherry, pezsgő, stb.

Erről szóló cikkből kiderül, hogy a Lovaegetlet vezértitkára dr. Magyar László.

Ő az aki a BUDAPESTI POLO CLUB titkára is lesz.

¹⁰¹ <http://www.lovasok.hu/index.php?i=17162>

1901 BUDAPESTI POLO TÁRSASÁG ALAPÍTÁSA, MAGYAR LOVAREGYLETTEL SZERZŐDÉS

1901-ben kezdte el *(a budapesti polo társaság)*, azt a folyamatot mely által 1904-ben hivatalosan is bejegyezték a BUDAPESTI POLO-CLUB-ot. Ehhez többször közgyűlést tartottak.

VEGYES.		
Meghívó a budapesti Polo társaságnak 1901. évi május hó 9-én délelőtt 11 órákor a nemzeti casino földszinti helyiségében tartandó közgyűlésére. Napirend: 1. Alapszabályok módosítása. 2. A pálya területére nézve a Magyar Lovaregylettel kötendő szerződés jóváhagyása. 3. Esetleges indítványok. Budapest 1901. május hó 5. Gróf Andrássy Géza elnök.	József főherczeg ő fensége, fenséges nejével Klotild főherczegnővel tegnap délután végig nézte a futtatásokat. A Polo-Clubnak folyó hó 9-ikére hirdetett gyűlése, e hó 13-ára, hétfőre halasztatott. Br. Üchtricz Zsigmond népszerű dresse tegnap három versenyben volt elől: Passe partout, Max és Boa révén. Mindhárom lovat Tatal lovagolta. Gr. Batthyány Elemér, a M. L. E. elnöke tegnap betegsége miatt nem jelenhetett meg a versenyterén. Láza volt, mely még valószínűleg a malária néha megújuló utóhatása, mit a kelet-indiai vadászatokon a djungleokban kapott. A Magyar Lovaregylet hetfőn köz- és választmányi gyűlést tartott. Elnokolt gr. Batthyány Elemér. A tagok szép számban jelentek meg, köztük a két igazgató: gr. Degenfeld Imre és hg. Pálffy Miklós. A tárgysorozat az előbbi számainkban közölt sorrendben tárgyalatott le. Többek közt elnök bejelentette, hogy a múlt évi zárszámadások megvizsgálására kiküldött bizottság mindent rendben talált, s hogy a gát- és akadályversenyekben a lovaglási díjakat illetőleg az Egylet által javasolt változtatásokat a bécsi Jockey Club is elfogadta. Albert Edward angol királyhoz, mint a Magyar Lovaregylet tiszteletbeli tagjához, anyja Viktória királynő elhunytá alkalmával az egylet részvét táviratot intézett, melyért — mint gr. Batthyány Elemér a hétfői gyűlésen bejelentette — Albert Edward köszönetét fejezte ki.	Meghívó a budapesti Polo társaságnak 1901. évi május hó 18-án este 10 órákor a Nemzeti Casino földszinti helyiségében tartandó közgyűlésére: Napirend. 1. Az alapszabályok módosítása. 2. A pálya területére nézve a Magyar Lovaregylettel kötendő szerződés jóváhagyása. 3. A Club játék-szabályainak elfogadása. Budapest, 1901. május 14. Gróf Andrássy Géza elnök.

1901 05 06 Alapszabály módosítás; 1901 05 06 Viktória királynő halála; 1901 05 15 Lovasegylettel szerződés

A Vadász- és Verseny-Lap-ból megtudhatjuk, hogy **1901 május 9-én a Nemzeti Casinóban** Alapszabály módosító közgyűlést óhajtottak tartani, *(ez azt jelentette, hogy a hivatalos alapító közgyűlés már megtörtént)* amit aztán előbb 13-ára, majd 18-ára ha halasztottak. *(Feltehetően ebben közrejátszhatott Viktória királynő halála, és az új Albert Edward angol király megválasztása miatti programok is.)*

Napirenden szerepelt a Magyar Lovaregylettel való szerződéskötés, és a játékszabály elfogadása is.

A Magyar Lovaregylet híreiből megtudhatjuk, hogy **gróf Batthyány Elemérnek** maláriája volt, emiatt időnként belázasodott.

1902 ÚJABB KÖZGYŰLÉS A HIVATALOS BEJEGYZÉSÉRT, HAMBURGIÁKKAL KAPCSOLATFELVÉTEL

BUDAPESTI POLO-CLUB
IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 5.

Meghívó
a Budapesti Polo-Clubnak 1902. évi március hó 2-án d. u. 13 órakor a Magyar Lovaregylet helyiségében tartandó közgyűlésére és választmányi ülésére.
Napirend:
Az 1901. évi megközelítő zárszámadás bemutatása.
2. Az 1902. évi költségirányzat bemutatása és megszavazása.
3. 12 tagú választmányának az 1902 évre való megválasztása.
4. Új tagok felvétele.
Budapest, 1902 február hó 11.
Elnöki megbízásból:
Dr. Magyar László, titkár.

A «budapesti Polo Club» f. h. 19-én választmányi és rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Gróf Andrassy Géza elnöke alatt Gróf Andrassy Sándor, Gróf Andrassy Tivadar, Gróf Apponyi Gyula, Gr. Batthyány Gábor, gróf Csekonicz Pál, Rohonczy Lőrinc és gróf Széchenyi Imre vettek részt.
Elnök előterjesztte a Hamburger Polo Club meghívóját, melyben a «Budapesti Polo Clubot» a «Hamburger Renn Club» jubileuma alkalmából rendezendő poló játékokban való részvételre kéri fel. Miután azonban most még meg nem állapítható vajjon megfelelő számú játékos hajlandó lesz-e ezen ünnepélyeken részt venni: elhatározatott, hogy a meghívóra az érdemleges választ a club csak a játékok megkezdése után fogja megadni.
Elhatározatott továbbá, hogy a club Angliából hozat egy trainert.
Továbbá, hogy a budapesti versenytérén létesített poló pályán a közönség részére egy állványt emel.
A tavasszal megkezdődő poló játékokon a rendező tisztségre Gróf Batthyány Gábor és Gróf Széchenyi Imre, a bírói tisztségre pedig gróf Hadik Barkóczy Endre kerültek fel.
A jövő választmányi és rendes közgyűlés napjára 1902. március 2-ika tűzött ki.

BUDAPESTI POLO-CLUB.
IV. KOSSUTH LAJOS-UTCA 5.

Közlemény.
A «Budapesti Polo-Club»
április 7-én, hétfőn
kezdi meg játékeit az angol trainer vezetése mellett.
Budapest, 1902 április 4.
Dr. Magyar László, titkár.

1902 02 22 Közgyűlés; 1902 02 22 Hamburgiakkal kapcsolatfelvétel; 1902 04 04 újabb közgyűlési meghívás

A BUDAPESTI POLO-CLUB (itt már ezt a nevet használják) 1902-es eseményeiről részletesen tudósított a Vadász- és Verseny-Lap. A közgyűlésről, a HAMBURGER POLO CLUB meghívásáról, az angol edző hozataláról, a lelátó emeléséről, a versenyszervezők kijelöléséről.

A Budapesti Polo-Club tagjai, ha az időjárás engedi szorgalmasan játszanak naponta az angol gentleman-trainer felügyelete alatt, a Ferencz József laktanya melletti réten. A budapesti löversenytér közepén elhelyezendő új pálya május 5-én lesz ünnepélyesen megnyitva. Az itt rendezendő versenyeket a közönség is megtekintheti, a mennyiben a Polo Club 5 koronás heti és 20 koronás évi jegyeket fog kiadni.

1902 04 18 póló a Ferencz J. laktanya melletti réten, Löversenytér közepén

A Budapesti Polo-Club résztvesz a f. hó 16-án a Hamburg melletti Klein-Flottbeck-ben kiküzdendő Polo-Champion-Cupben; tagjai közül kiutaznak: Gróf Andrassy Géza, Gróf Károlyi Lajos, ifj. Gróf Apponyi Antal, Gróf Sigray Antal, Rohonczy Gedeon és Mr. Rich. A társaság 12 poló-ponnyal jelenik meg Hamburgban, melyek közül 6 Gróf Andrassy Gézáé, 3 Gróf Károlyi Lajosé és 3 Gróf Sigray Antalé; ez utóbbi három ló Párisban van és onnét megy Hamburgba. Kívánjuk, hogy a magyar csapat a hamburgi nemzetközi küzdelemben derekasan megállja helyét.

1902 06 11 Hamburgba utaznak

Hétfő június 16. d. u. 5 órakor: Polo-meeting (Champion Cup) a Hamburg melletti Klein-Flottbeckben, melyen a budapesti Polo-Club részéről, mint már felsoroltuk, résztvesznek: Gr. Andrassy Géza, gr. Károlyi Lajos, gr. Sigray Antal, ifj. gr. Apponyi Antal, Rohonczy Lőrincz ur és Mister Rich.

1902 06 13 Hamburgba érkeztek

Hamburgban s.ombaton a mi uraink ismét matcheltek meg pedig a következő eredményvel:

I. Team (kék) S'oman F. L. Hasperg H. lord Harrington Eggers E	II. Team (fehér) Gr. Széchenyi L. Riedeman H. Scott Robson Gr. Károlyi Lajos
Az eredmény 2:1 arányban a fehérek javára dönt el.	
III. Team (vörös) Vorwerk E. Müller Doan mr. H. Ritch Beit F.	IV. Team (fehér) Gr. Sigray Antal Gr. Andrassy Géza Traun O. mr. Cayzer
Az eredmény 1:0 goal a vörös javára.	
A győztes csapatok újra matcheltek meg pedig:	
I. Team (kék) gr. Széchenyi L. Riedeman H. Scott Robson Gr. Károlyi Lajos	III. Team (vörös) Vorwerk E. Müller Doan C. mr. H. Ritch Beit F.
Az eredmény 3:0 a fehérek javára, kik négy ezüst serleget nyertek.	

Hamburgban hétfőn délelőtt 10—11 óra közt a mi team-ünk ismét matchelt, még pedig abból az alkalomból, hogy gr. Andrassy Géza a hamburgi poló-clubnak egy szerföltött érickes serleget alapított, azzal a kikötéssel, hogy azért a hamburgi poló clubnak a budapestivel három évben egymásután Hamburgban mérkőznie kell. Az első match volt a hétfői, a következő összeállításban:

Budapest Gr. Andrassy Géza Gr. Sigray Antal Mr. H. Ritch Gr. Károlyi Lajos	Hamburg Hasperg H. Mr. Doan Traun Ottó Eggers A.
Erős volt a küzdelem. Az első mérkőzésnél a mieink 2 goalt adtak, a hamburgiak egyet sem, a másodikban a hamburgiak 1 goalja ellen a mieink goal nélkül maradtak, a harmadik végül megfordítva végződött, s így a match eredménye:	
Budapest 3 goal	I.
Hamburg 1 goal	II.

1902 06 28 BPC 3:1 Hamburg PC.

Polo. Ismétellen ösmertettük a lipcei Grethlein & Co. könyvkiadó cég kiadásában megjelenő Bibliothek für Sport und Spiel köteteit, s most alkalmunk van a legújabb kötetben lapozgatni, a mely méltón sorakozik a többi mellé. **Polo.** von Kurt von Eberbach e kötet címe, s a polójátékot tárgyalja. A polóról eddig csak angol könyveket ösmertünk, a most a viszonyainknál fogva általánosabban ösmert német nyelven is megismerkedhetünk vele. A polo nem az a játék, mely olyan elterjedésre számíthat, mint a tennis, vagy a football, mert már kellékei, a nagy tér, a ponnyok és egyéb felszerelések a drága sportok közé sorozzák. Ha nem is számíthat nagy elterjedésre, de érdeklődésre számíthat, s Angliában a polo versenyek ép oly kedveltségnek örvendenek, mint a football és a cricket versenyek. Korra nézve egyike a legöregebb játékoknak és eredeti hazájának Perzsia látszik lenni, a honnan Kelet Indiába terjedt. Innen hozták az angolok Európába s az angol lovas tiszteknek most is a legkedvesebb játéka. Ujabbban az amerikai Egyesült Államokban is nagyon felkapták. Európában, Hamburgban, Budapestben és Szt. Pétervárott vannak polo-clubok és minden érdeklődő tudja, hogy a nemrég lefolyt hamburgi jubileumi

1902 07 01 Német pólós kiadvány

Polo-lovak érkeztek Argentiniából, és pedig öt darab teljesen «bejátszott» poló-ló, Hamburgba, hol eladásra várnak. Figyelemztetjük erre a budapesti polo-club tagjait.

1902 07 18 Argentínából polo-lovak

A hírekből megtudhatjuk továbbá, hogy május 5-re lett halasztva a Löversenypálya közepén lévő új pálya nyitőünnepsége, mely megtekinthető 5 koronás heti, és 20 koronás évi jeggyel. (Megjegyzendő, hogy ezek szerint az új pályához csak kisebb javításra volt szükség a gyepon, ez végezhető csak el ennyi idő alatt.)

Május 16-i Hamburgi mérkőzésre hatan utaznak, 12 pony-val. Ebből 6 gróf Andrassy Antalé, 3 gróf Károlyi Lajosé, 3 pedig gróf Sigray Antalé, de az még Páris-ban van és egyenest onnét utazik Hamburgba. (Feltehetően erre az alkalomra akkor vásárolta.)

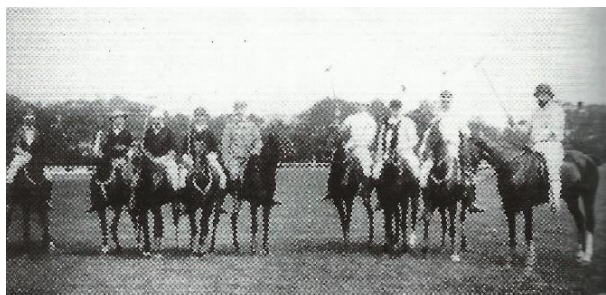
Szombaton Hamburgban vegyes csapatokkal játszanak először. Hétfőn már a Budapesti (Andrassy G., Sigray, Ritch, Károlyi L.) és a Hamburgi csapat összecsapására került sor, ahol 3:1-re győztek.

(3 „mérkőzés” vagyis chukker volt ekkor. Ne feledjük, hogy 20 perces volt egy-egy „mérkőzés”.)

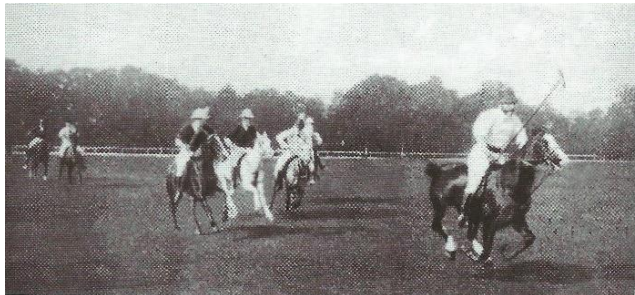

Megtudhatjuk, hogy német nyelvű könyv is megjelent a pólóról, és ebben a póló eredetét a Perzsa Birodalomig vezetik vissza. Innen hozták az Angolok Európába. Újabban felkapott az amerikai Egyesült Államokban, Európában pedig Hamburgban, Budapesten és Szt.Pétervárot.

Érdekes módon Argentínát nem is említik itt. Miközben a következő hír említi, hogy Argentínából érkeztek Hamburgba, „bejátszott” eladó polo lovak. *(Feltehetően ekkor beindult az Argentín export is.)*

¹⁰²1902 a budapesti polo egyesület megalakulása után

1902-es mérkőzés (az első nem álló kép)

Fellelhető további információk a Vasárnapi Ujság 1902 augusztus 10-i számából is.

Képalírás: A budapesti polo-térről. – A játék után.

Ismertető szöveg: Csak néhány év óta hozta divatba egy magyar főúrakból álló társaság gróf Andrassy Géza buzgólkodásával a polo-játékot s a kitarító gyakorlatoknak máris szép eredménye van.

A budapesti polo-társaság az üllői-úti Népliget mögött, a régi löversenypályához tarozó gyeves mezőn szokta gyakorlatait tartani, kvált tavasz idején, a játékra legalkalmasabb időben. Ily alkalmakkor részint mint játékosok, részint mint nézők nagy számmal vesznek részt a főúri társaság tagjai. A játékot nagy kedvvel és buzgalommal űzik s többen közülük nagy gyakorlottságra tettek szert s mint a hamburgi győzelem is bizonyítja, immár jeles külföldi játékosokkal szemben is megállják a helyüket.

¹⁰² Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1872-1914

¹⁰³ **Képaláírás:** 1902. 08. 10. A győztes magyar polo-csapat s a legyőzött hamburgi csapat a hamburgi polo-versenyen

(A kép bal oldalán gróf Andrassy Géza, közéle jobbra sorban: gróf Károlyi Alajos, Mr. Rich, gróf Sigray.

A kép jobb oldalán szélről Müller Doan, mellette balra sorban: v. Traun, v. Eggers, v. Hasperg urak és v. Sloman versenybíró.)

Ismertető szöveg: Csak néhány év óta hozta divatba egy magyar főurakból álló társaság gróf Andrassy Géza buzgólkodására a polo-játékot s a kitartó gyakorlatoknak máris szép eredménye van.

A két magyar csapat közül az elsőnek tagjai gróf Andrassy Géza, gróf Sigray, Mr. Rich, a budapesti angol követség tisztviselője és gróf Károlyi Lajos voltak, a másodiké pedig gróf Károlyi Alajos, Mr. Rich, gróf Széchenyi László és gróf Apponyi Antal. A vereséget szenvedett csapatban Hasperg, Müller Doan, Traun és Eggers urak küzdöttek. A magyar játékosok kitűnő formája általános elismerést keltett mindig, még az angolok előtt is, a kik között több első rendű, híres polo-játszó volt.

¹⁰⁴ **Vasárnapi Újság 1900 - 1907 Költemények**

h 14. – 11.

1902. 32. 514. Magyar /lovas/ polo játékosok. Csak néhány éve hozta divatba egy magyar főurakból álló társaság gróf Andrassy Géza buzgólkodására a polo-játékot. A kitartó gyakorlatoknak máris szép eredménye van. A két magyar csapat (team) egyike, ha győzni nem tudott is a nem régiben lefolyt hamburgi polo-versenyen, az angol-amerikai *Wanderers* csapattal szemben, pompás játékával általános elismerést keltett. A második csapat fölülnyes győzelmet aratott a hamburgi csapaton június 18-án, 3:1 eredménnyel verte meg azt. A két magyar csapat közül az elsőnek tagjai **gróf Andrassy Géza, gróf Sigray, Mr. Rich** a budapesti angol követség tisztviselője és **gróf Károlyi Lajos** voltak. Eleinte főleg az angol lovastisztek karolták fel, amint hogy ma is ők a legbuzgóbb és legjelesebb játszó és terjesztői, de ma már a civil-urak közt is nem egy kitűnő és szenvedélyes polo-játékos van. Mint a legtöbb modern sport, a polo is Angol országból terjedt át az európai kontinensre, ahol eddig Hamburgban, Budapesten, Parisban, Madridban és Szarajevóban alakultak polo-klubok.

A polo lényege abban áll, hogy a két párt négy-négy lovasból álló csapata pony-lovakon ülve, arra igyekszik, hogy a labdát hosszú bottal beleüsse az ellenfél kapujába (goal). A kapu itt nem olyan, mint a futballnál, hanem egyszerűen két, egymástól legalább is nyolc ölnyire a földbe vert cövek. A labdát a földön gurítják, vagy röpítik s képzelhetni, mekkora gyakorlat és lovaglási ügyesség kell a játékhoz. A ponnyk nem lehetnek nagyobbak 14 angol markosnál. Egy-egy játszma időtartama egy óra és tíz perc, minden húsz perc játszás után öt perc szünetet tartanak..... A budapesti polo-társaság az üllői-úti Népliget mögött, a régi **lóversenypályához** tartozó gyepek mezőjén szokta gyakorlatait tartani.

(Megjegyzendő: Mr. Rich nem csak játékos, hanem a BUDAPEST POLO CLUB edzője is volt. Tehát már ekkor profi játékos is volt közöttük, ahogy most legalább egy argentin profi játékos játszik általában a csapatokban, akik egyúttal az edző szerepét is betöltik.)

¹⁰³ <http://keptar.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=66418>

¹⁰⁴ <http://berszangabor.hu/a-human/h14-11.htm>

1903 OSTENDE, LIPÓT KIRÁLY FOGADÁSA, PÁRIS, HAMBURG, BERLIN

A Vadász- és Verseny-Lap ez évben igen részletesen közli az érdekes pólós eseményeket.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A budapesti polo-club hivatalos híreit a *Vadász- és Versenylap* fogja közzétenni.

A nemzetközi poloverenyeket idén Budapesten tartják meg. A versenyek napjait valószínűleg május 18., 22. és 24-ikére tűzik ki.

Hamburgban június 15-., 17-., 18-., 20- és 22-én lesznek polo-versenyek, a melyen a magyar team is részt vesz. Június 16-án a magyar hölgyek tiszteletére tengeri kirándulást rendeznek.

1903 02 14 versenynapok

A párisi polo-club a budapesti polo clubot meghívta a Párisban május 28-ikától június 8-ig tartandó mérkőzésekre. A figyelmet a budapesti polo club hasonló módon viszonzotta.

1903 02 28 Párisi meghívás

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Meghívó

a Budapesti Polo-Clubnak 1903 május hó 1-én esti 10 órakor a Magyar Lovaregylet helyiségében tartandó közgyűlésére.

N a p i r e n d:

1. Az 1901. és 1902. évi zárszámadások bemutatása és a titkár részére adandó felmentvény feletti határozat hozatala.
2. Az 1903. évi költségvetés jóváhagyása.
3. 12 tagból álló választmányi választás.

Budapest, 1903 április 20.

Gróf Andrássy Géza
elnök.

1903 04 25 12 tagú választmány

A budapesti polo club e héten megkezdte gyakorlatait. Május hó 6. 18., 20., 22. és 23-án az egy-let polo és gymkhana versenyeket rendez. A megnyitó nap programja polo-játékkal kezdődik s utána gymkhana következik, a mely léghajó-, fregoli-, virág-, és nyereg nélküli versenyből áll. A győztesek tiszteletdíjakat kapnak. E versenyekre május 1-éig kell nevezni. A május 18., 20., 22. és 23-án időre kerülő versenyek programját később közlik.

1903 04 25 versenyek

VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP

A budapesti polo-club folyó hó 22-én, 24-én és 26-án gyakorlatokat tartott. Ezután is minden másodnapon tartanak gyakorlatot a budapesti lovaregyletben levő gyakorló pályán.

1903 04 27 másnaponta gyakorlat

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club versenytéri pályáján (bejárati Stefánia-ut 4.) május hó 6., 18., 20., 22. és 23-án nyilvános polo- és gymkhana-versenyeket rendez.

Programm:

Megnyitó nap május 6-án, d. u. 3½ órakor.

I. Polo játékok. Játék idő egy óra; II. Léghajó verseny. Tiszteletdíj a győztesnek; III. Fregoli verseny. Tiszteletdíj a győztesnek; IV. Virág gátverseny. Tiszteletdíj a győztesnek; V. Burgonya verseny nyereg nélkül. Tiszteletdíj a győztesnek.

Csakis a Budapesti Polo Club tagjai és ezek tulajdonában levő ponyk számára.

A versenyeket a rendes tagokon kívül látogathatják azok, a kik dr. Magyar László titkár úrnál (IV., Kossuth Lajos-utca 5. II.) az 1903. évre 20 koronát vagy egy-egy hétre szóló 5 korona kúttat díjat lefizetnek.

1903 május 18., 20., 22., 23-iki versenyek programja később lesz közzéve.

1903 05 02 versenyprogramok

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Polo-verseny.

A Pólóklub hétfői napjainak programja a következő: I. Polo játék. II. Léghajó verseny. III. Fregoli verseny. IV. Virág gátverseny. V. Burgonya verseny. Nyereg nélkül. Tiszteletdíj a győztesnek; VI. Tivadar. gróf Apponyi Gyula, gróf Batthyány Gábor, gróf Bethlen István, gróf Károlyi Lajos, gróf Károlyi Miklós, Miklós Aladár, Rohonczy Lőrincz, gróf Széchenyi István és gróf Széchenyi László.

A póló-játék helyén megrendezett egy új nem szokásos lovassági versenyt. A lovassági játékok számára kifizetődik, hogy a mérkőzés napján a felfüggesztett kassza, azaz a kúttal, hogy látszólag helytelenül juttatja, a melyet később közlik.

1903 05 04 polot már ismerik

BUDAPESTI POLO-CLUB

Versenyfeltétel.

Nemzetközi P l o é: Gymkhana meeting.

Első nap, május 18.

II. Pony sikerverseny. Tiszteletdíj a győztesnek, és a másodiknak. Adja a m. kir. földművelésügyi miniszter úr. Oly ponyk számára, melyek 148 cm-nél nem nagyobbak (hot mérték) vagy a melyek a Budapesti Polo-Clubnál bevezetve vannak. Táv. 600 m. Teher legalább 70 kg. Urovasok vagy Polo-Club tagok által lovagolva. Tét 10 korona. Fuss vagy fizess.

Nevezési zárnapp 1903 május 14.

Budapesti Polo-Club.

1903 05 13 148 cm-es határ

VEGYES.

A budapesti polo club folyó hó 18-án pony sikerversenyt rendez, melynek feltételét az illető rovatban közöljük. E helyett is felhívjuk a figyelmet, hogy e versenyben bárki, nem club tag is nevezhet, csupán az van kikötve, hogy csak urovas vagy club tag szállhat nyeregbe. A club e hó 22-én pony gátversenyt rendez, melynek feltételeit pénteken közöljük. Mindkét versenyre két-két értékes tisztelet díjat tűzték ki.

1903 05 13 csak klubtagoknak

BUDAPESTI POLO-CLUB

Versenyfeltétel.

Második nap. Május 22. d. u. 4 óra.

II. Pony gátverseny. Tét a győztesnek és a másodiknak, adja a m. kir. földművelésügyi miniszter úr. Oly ponyk számára, melyek 180 cm-nél (hot mérték) nem nagyobbak, vagy a melyek a Budapesti Polo-Club könyvébe bevezetve vannak. Táv 600 m. Három gáttal. Teher legalább 70 kg. Urovasok vagy Polo-Club tagok által lovagolva. Tét 10 korona. Fuss vagy fizess.

Budapesti Polo-Club.

Ma polovereny van, a mely iránt élénk az érdeklődés. A mérkőzésben tudvalevőleg a hamburgi club csapata találkozik a mi teamünkkel, a melyben gróf Sigray Antal, mr. Ritch, Andrássy Géza gróf és Károlyi Lajos gróf foglalnak helyet. A hamburgi csapat összeállítása a következő: Behrens W., Hasperg H., Doan G. és Traun O. urak. A győztes csapat Auguszta főhercegnő tiszteletdíját nyeri el, ezenkívül a team tagjai emlékérmeket kapnak. A hamburgiak tizenhárom ponniat küldtek Budapestre, maguk az urak szombaton érkeztek meg. A polomérkőzés után ponysikverseny következik, a mely bizonyvaly élénken fog lefolyni. A versenyre 22 lovat jelentettek be, köztük néhány telivért is, így Herodias, Revenant-t, Aszatot. A versenyben a német lovakon kívül mint halljuk a többi közt részt vesznek Aszat (gróf Pejacevich), Herodias (gróf Batthyány Gábor), Balleteuse (Klein György) Revenant (Miklós száz.), Pállang (gróf Sigray Antal), Súlyom-madár (Rohonczy L. ur). A győztes előreláthatólag Herodias vagy Balleteuse lesz. A versenyek délután 4 órakor kezdődnek. Bejárat Stefánia-ut 4.

1903 05 18 Hamburgiak csapata

Polo-verseny.

A budapesti Polo club szerdán rendezte idei első mérkőzését a budapesti versenytérén, a melynek a boxok felé eső részén tudvalevőleg kitűnő győppályát építtetett. A program két részből állott: poloból és gymkhanából. Mindkét mérkőzésben a harez élénk volt, teameinken meglátszik, hogy immár évek óta ők a sportot, nemcsak szenvedéllyel, de szorgalommal is.

A takaros pályán, melynek apró összerakható épületei is vannak, előkelő közönség gyűlt össze délután négy órakor. Főuraink egyszerűen teljes számmal jelentek meg, a sort díszes hölgykoszorú élénkítette. A gentlemennek mellett a ladykro is feladat vár: a gymkhamában ők voltak a jury és feladatukat épp oly lelkiismeretesen fogták föl, mint az urak.

A mérkőzés poloval kezdődött.

A két első csapat beosztása ez volt:

piros	kék
1. Rohonczy Gida ur	1. Miklós százados
2. Gróf Apponyi Gyula	2. Gróf Sigray Antal
3. Gróf Károlyi Mihály	3. Gróf Széchenyi László
4. mr. Rich	4. Gróf Károlyi Lajos

biró: gróf Andrássy Géza

A vörös csapat erősen támadott és csakhamar az ellenfél kapujánál termett. A kékék egy ideig védtek magukat, de azután a piros csapatnak sikerült az első goalt megcsinálni. A harez tovább folyt: ismét a pirosok támadtak, első sorban mr. Rich, a ki néhány rush-eval általános tetszést aratott. Nem telt sok időbe, hogy a második goal is a pirosok javára íródjék. A két győzelem a kékéket erejük megfeszítésére ösztönözte, sorukban különösen gróf Sigray Antal és gróf Károlyi Lajos támadott sok ügyességgel. A törekvest siker kísérte s a kékék megcsináltak az első goalt, sőt kemény küzdelem után még egy győzelemmel toldották meg. Így az idő leteltével a két csapat egyformán állott és döntő küzdelem következett, a melyet megelőzőleg azonban a gymkhana játékokat tartottak meg.

A Fregoli versenyben nyolcz ur vett részt. A pályázók egy-egy bábut kaptak, a melyekkel a hölgyekhez kellett lovagolniuk, a kik átöltöztették a babákat. Egy pózna megkerülése után a csapatnak ismét a juryhoz kellett galoppoznia, a ki elsőnek ért oda s rendben átadta a babát, kapta a tiszteletdíjat. A nyolcz ur között leggyorsabb gróf Sigray Antal volt, második gróf Apponyi Gyula, harmadik Rohonczy Lőrincz ur lett.

A Virágversenyben a pálya végén virágcsokrok voltak elhelyezve. A résztvevőknek a póznákhoz kellett lovagolniuk, ott leszálltak, felvették a csokrot s azután egy zászlót megkerülve, ki-ki egy-egy hölgynek nyújtotta át a bokrákat. A pálya közepén sövényt kellett ugrani. Gróf Andrássy Géza nyerte meg a díjat, második Rohonczy Lőrincz ur, harmadik Batthyány Gábor volt, míg Miklós százados, a ki közel volt a győzelemhez, elvészett a pályán.

A léghajó verseny nagyjában ugyanaz volt, mint a virág-futás; a bokrákat apró leggömbök helyettesítették. Első itt is gróf Andrássy Géza lett, miután a nyerőnek látszó gróf Batthyány Gábor elnézte a célvonalat. Harmadik Rohonczy Lőrincz ur lett.

Ezután a piros és kék csapat döntő harca következett. A vörösek erősen támadtak s csakhamar goalt ütöttek, a melyvel megnyerték a mérkőzést, mert az idő leteltéig a kékék nem tudtak rajtuk revanche-ot venni. A győztes csapat mostan a fehérekkel került össze. A beosztás ez volt:

piros	fehér
1. gróf Károlyi Mihály	1. gróf Batthyány Géza
2. Rohonczy Gida ur	2. gróf Andrássy Tivadar
3. mr. Rich	3. Rohonczy Lőrincz ur
4. gróf Apponyi Gyula	4. gróf Andrássy Géza

biró: gróf Károlyi Lajos.

A két csapat mérkőzése a kényesebb igényeket is teljesen kielégíthette. A pirosoknál gróf Apponyi Gyula és mr. Rich tűntek föl; mindakettén gyorsan tekintik át a helyzetet, ügyes számítással viszik a lapdát s összjátékra törekednek. E tekintetben még többet nyújtanak a fehérek: kitűnően figyelmesezt, gyors és körültekintő team, a melynek sorából gróf Andrássy Géza emelkedik ki. Ahogy a lapdát kergeti, irányát szabályozza s az ellenféltől meg tudja védeni, akármelyik angol champion dicsőségére válnék. Gróf Andrássy Tivadar is erővel, gyors ítélettel és biztos kezű játékos, s ha lovai gyakorlatra tesznek szert, kitűnően fog beválni gróf Batthyány Gábor is. A fehérek folyékony mindjárt az első percekben felűnt s az eredmény a várokozásnak megfelelt: a fehér team 2 goalt 0 ellen győztes maradt.

Végül meg kell még emlékeztünk dr. Magyar Lászlóról, a ki fáradhatatlan buzgólkodott a versenyek rendezése körül s mint starter, pályamérő, bíró, időmérő stb. kitűnően oldotta meg sokoldalú feladatát. A következő polovereny május 18-án lesz; a magyar teamek ekkor a hamburgi csapattal mérkőz össze erejüket.

1903 05 08 polo verseny menete

A Vadász- és Verseny-Lap tudósításaiból megtudhatjuk: Májusban vannak a versenyek idehaza, de már május 28-tól június 8-ig Párisban van meghívásuk, június közepétől már megint Hamburgba, ott hajókirándulást is terveznek a hölgyeknek.

Május 1-én megtartják a Közgyűlést, ahol a 1901 és a 1902-es zárszámadásra is sor került, és megtárgyalják a 1903-as költségvetés tervezetét, valamint 12 tagú választmányt (*ügyvezető elnökséget mai szóhasználattal*) választanak.

Májusban 6., 18., 20., 22., 24., 26.-án edzettek, és másnaponta eddzenek a Lóversenytéri pályán. A megnyitó napján polo-játékkal kezdenek, s utána **gymkhama** következik, a mely **léghajó-, fregoli-, virág-, burgonya-, és nyereg nélküli versenyből áll.** A versenyeket a rendes tagokon kívül látogathatják azok, a kik dr. Magyar László titkár urnál (*IV., Kossuth Lajos-utca 5.II.*) az **1903 évre 20 koronát, vagy egy-egy hétre szóló 5 korona kültag díjat** lefizetnek.

Megtudhatjuk, hogy a polo-játék már meghonosodott, nem szükséges ösmertetnünk. A Gymkhama során lesz **pony sikkverseny** is, Oly ponnyk számára, melyek 148 cm-nél nem nagyobbak. Táv 600 m., teher legalább 70 kg. Urlovasok, vagy Polo-Club tagok által lovagolva. Tét 10 korona.

Pony gátverseny is lesz ott már oly ponnyk számára, melyek **180 cm-nél** nem nagyobbak. (*Ez elírás, máshol 148 cm-es volt mindenhol!*)

Megjönnek a Hamburgiak is Budapestre, 13 ponnyt küldtek ide.

Május 8-i hosszú cikkből megtudhatjuk, hogy kitűnő győppálya van. A takaros pályán összerakható épületek is vannak, és előkelő közönség gyűlt össze, a főurak szinte teljes számban jelentek meg, a sort díszes hölgykoszorú élénkítette. Poloval kezdtek, pirosok a kék ellen. A pirosok győztek, akiknek a soraiban ott volt **Mr. Rich angol játékos.**

Volt a **gymkhama** is és végre megtudhattuk mit is jelent ez: Lovasjátékokat. A **Fregoli** során bábukát kellett lóval mozgatni, amit a hölgyek felöltöztettek és ezután vissza a kiindulási pontra vágtázní. A **virágverseny** sem volt bonyolultabb. Oda kellett vágtázní a virágcsokrokhoz és vissza egy zászlót megkerülve, sövényt átugorva a hölgyekhez. A **léghajó versenynél** ugyanez, csak léggömbökkel.

Ezután a pirosok a fehérek ellen játszottak. (*Mivel 3 csapatra való játékos volt már ekkor, de még nem volt 4 csapat.*) A már feltehetően fáradt piros csapat játszott, a friss fehérekkel, ahol gróf Andrassy Géza is volt, és utóbbiak győztek 2:0-ra.

Május 22-től zajlott a **Champion Cup vándordíj** a Budapesti és a Hamburgi csapat között. Itt is volt kiegészítésül pony gátverseny.

Augusta főherczeg asszonnyal az élen igen elegáns közönség jött ki hétfőn az eső ellenére. Ugyanazon tagok játszották, mint, akik Hamburgban 3:1-re győztek Eggers urat kivéve, de most a **Hamburgiak nyertek 2:1-re**, az összjátékuknak köszönhetően. 3 goal nélküli meccs után, a negyedikben estek a goal-ok. Ezután volt a pony sikkverseny. Megtudhatjuk, hogy pénteken újra játszanak a csapatok egymás ellen. **Berlinben június 6-ikán poloversenyt** tartanak. **Fotografo**, ifjabb Hasberg úr argentin származású ponnyja megsérült.

A budapesti polo-club tagjai közül a Berlinben tegnap kezdődött mérkőzéshez gróf Apponyi Gyula és Rohonczy Lőrincz ur utazott ki. Az utóbbi négyes fogatot is küldött Berlinbe, mely a fogatok konkurenciájában vesz részt.

VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP.

BUDAPESTI POLO-CLUB

Budapesti Polo-meeting.
Máskodik nap. Péntek, május 22.

1. **Champion Cup.** Vándor díj. Mérkőzés a budapesti és hamburgi csapat közt.

II. **Pony gátverseny.** Téli a győztesnek és másodiknak, adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur. Oly ponnyk számára, melyek 148 cm-nél (botmérték) nem nagyobbak, vagy a melyek a Budapesti Polo-Club könyvébe bevezette vannak. Táv. 600 m. Három gáttal. Teher legalább 70 kg. Urlovasok vagy Polo-Club tagok által lovagolva. Tét 10 korona. Fuss vagy fizesz.

1. Gr. Andrassy G. id. sz. her. <i>Edith</i>	70
2. — id. p. k. <i>Ipsé</i>	70
3. — id. stb. her. <i>Matchos</i>	70
4. — id. p. her. <i>Rósson</i>	70
5. — id. p. k. <i>Szöde</i>	70
6. Gr. Bathányi Gábor b. p. k. <i>Marcia</i>	70
7. Beit F. ur id. p. k. <i>Beit</i>	70
8. Gr. Behlen L. id. p. k. <i>Pazi</i>	70
9. Hasberg H. ur id. p. her. <i>Fotografo</i>	70
10. Kiss S. ur id. stb. k. <i>Omaga</i>	70
11. Klein Gy. ur b. k. <i>Baltesse</i>	70
12. Capt. Marc 46 s. k. <i>Mad Girl</i>	70
13. Miklos A. sziz. id. s. k. <i>Sirkiny</i>	70
14. — 56 p. her. <i>Ressant</i>	70
15. Rohonczy L. ur b. k. <i>Silgum mader</i>	70
16. — 36 p. k. <i>Herodias</i>	70
17. Gr. Sigray A. id. p. k. <i>Rose</i>	70
18. Gr. Széchenyi I. id. sz. k. <i>Pillangó</i>	70

Polo verseny.

A nemzetközi polo- és gymkhama meeting első napján hétfőn délután tartották meg. A viadalt széles, kőbőven edző idő kisérte, módja a versenypályán nagy és előkelő közönség jelent meg. élen Augusta főherczegasszonnyal. A számos notabilitás közül az alábbiak nevét sikerült följegyezni: gróf Bathányi Elemér, gr. Degenfeld Imre, gr. Goluchowski Ágoston, Daranyi Ignác, herczeg Lobkowitz Rudolf, Wlassics Gyula, herczeg Esterházy Miklós, herczeg Odescalchy Géza, gr. Andrassy Gyula, gr. Teleki Gyula, Jusef, László és Tibor, gr. Karolyi László, gr. Széchenyi Imre és Bertalan, gr. Szápáry Pál, gr. Festetics Pál, gr. Keglevich Gyula, gr. Esterházy Alajos, hr. Uchtitz Zsigmond, gr. Apponyi Gyula, gr. Bányi Miklós, gr. Széchenyi Andor Pál, gr. Széchenyi Péter, gr. Széchenyi Gyula, Blaskovich Elemér, Rohonczy Gábor, Péchy Ador, Nagy Gábor, Baranyai Pál, Halasy Pál stb. urak.

A program két számból állott, polo matchból és pony sikkversenyből. Az elsőben, melyhez Augusta főherczegnő adott tisztelet díjat, a hamburgi csapat mérkőzött a magyarokkal. A csapatok beállása a következő volt:

Hamburg vadász. 1. Beit H. 2. Hasberg H. 3. Deán G. 4. Traun O. umpire: Behrens W.	Budapest (Házi) 1. Ritch H. 2. gr. Sigray A. 3. gr. Karolyi L. 4. gr. Andrassy G. umpire: gr. Apponyi A.

A két csapat, kivéve, hogy a hamburgban Beit ur helyett Eggers ur játszott, tavaly. Hamburgban már ösmertette erejét, s akkor a magyar team 3:1 arányban győzött. A szerencse egyúttal a hamburgiaknak kedvezett, a kik két goalal a magyarok egy goalja ellenében győztesek maradtak. A mérkőzés elejétől fogva érdekelt és izgalmas volt. Mindkét fél erejének, tehetségének javát a küzdelemben vitte, de már a játék elején látszott, hogy a hamburgiak a helyet urai. Főerejük a jól át gondolt összjátékban nyilvánult, de egyenlőleg is igen jól megállították helyüket, különösen Hasberg és Beit urak. A magyar csapat eleinte kissé izgatottan játszott, s hogy a hamburgiak már kezdetben goalhoz nem jutottak, főleg gróf Andrassy Géza és mr. Ritch védelmének köszönhetően. A játék végéig a magyar team helye megvédte, ekkor már összjátékra törekedtek, aminek gyümölcse nem is maradt el.

A viadal lefolyása a következő volt. A felállítás után rögtön a pirosok támadtak, de jöllehet háromszor is megközelítették a magyar kapot, goalt nem értek el. Győzelem nélkül mult el a három első mérkőzés. A negyedik percben Hasberg ur a negyven tisztelet díjat nyert *Fotografo* nevű ponnyján erős runt csinált, a lapát a magyar kapuhoz terelte s teamjének az első goalt megszerezte. A győzelmet csakhamar a

második goal követte, melyet Beit ur ütött. A két goal erejük megfeszítésére serkentette az eddig főleg védelemre szokotkozó leheret, a kik mind a negyven minden tehetségük latba vetve, ostromolni kezdték a városokat s gróf Sigray Antalnak, gróf Karolyi Lajos támogatásával sikerült is a játék utolsó állásúmagán a lapát a hamburgi kapuba kergetni.

A diadal tehát 2:1 arányban a hamburgi team győzelmével végződött.

A polo match után dűlőre került a 600 méter távolságu Pony sikkverseny, melynek két első helyezettjének a földmívelésügyi miniszter tiszteletdíjat adott. A versenyben következő mezonny vett részt: Klein György ur b. k. **Baltesse** 70 Tulajd. 1 Gr. Degenfeld L. 36 p. k. **Herodias** 70

Gr. Bathányi Gábor 2 Tulajd. 3 Miklos Aladar 56 p. k. **Ressant** 70 Tulajd. 4 Gr. Andrassy G. id. p. k. **Ipsé** 70 Gr. Andrassy K. — id. p. k. **Szöde** 70 Mr. Ritch Gr. Mike A. 66 p. k. **Pala** 70 Gr. Karolyi Miklós Gr. Széchenyi I. id. sz. k. **Pillangó** 70 Gr. Sigray A. Gr. Széchenyi L. id. f. k. **Azolas** 70 Gr. Esterházy A. Rohonczy L. ur b. k. **Silgum mader** 70 Tulajd. 5

B versenyben négy a versenypályáról ismeretes telivett részt: **Baltesse** (Benczur—Pócsa), **Herodias** (Gaga—Héro), **Azot** (Bona Viata—Ányez) és **Ressant** (Gaga—Ressant). A futásban e négy lo volt első. **Baltesse** helyből oly elnyert szorított magának, hogy ellenfele nem tudtak nyomába jutni, s a kanca Klein György ur által nagy ügyességgel lovagolva könnyen három goalhoz győzött. **Herodias** ellen, míg **Azot** két goalhoz harmadik lett **Ressant** előtt.

A tiszteletdíjakat Augusta főherczegnő kegyes szavakkal nyújtotta át a győzteseknek. Ezzel véget ért a mérkőzés, a melynek szép sikere bizonyítja, hogy a polojáték immár nálunk is gyökeret tudott verni. A férfias és önzetlen mulatság megérdemli, hogy mentől több hely legyen a reméljük, hogy sportsmanjaink s különösen a hadsereg tisztaira hamar színteret szentek a poloját. Végül meg kell említenünk gróf Andrassy Gézaúr, az ő fáradhatatlan, aligátlan készségét, hogy a sporttáncpályájú magas színvonalon állott.

A Budapesti Polo-Club pénteken újra ösmertette erejét a hamburgi csapattal. Ezúttal a programot pony gátverseny alkotta, melyre a legjelebből győztes **Baltesse**on kívül 17 ponnyt vezettek, köztük *Mad Girl* és *Herodias*.

Berlinben június 6-ikán poloversenyt tartanak, a melyen a budapesti team is részt vesz. Kivül a hamburgi és frankfurti csapat mérkőzik. A verseny előtt a ponnykat kocsiban mutatják be.

Baltesse, a mely a hétfői ponyversenyt főnyerő nyerte meg, egyike a leggyorsabb lovaknak, a mely azonban 600 méter után teljesen elakad. Ez az oka, hogy versenypályán nem lehetett kihasználni **Baltesse** pénteken a gátversenyben vesz részt s ha ezt meggyeri, ő lesz az idén az első három éves hordul, mely gátversenyben győzött.

Fotografo, ifjabb Hasberg ur ponnyja a hétfői poloversenyben a barrier szerezése nem komolyabb természetű és remélhetőleg nem teszi harczképessé a kontinens ez egyik legjobb polojátját. *Fotografo* argentin származású pony, s Németországban két év alatt negyven tiszteletdíjat, köztük több vadászverseny első díját nyerte meg. Egy másik ugyancsak argentin pony Behrens W. ur *Out-messe*, a mely egyebek közt a hamburgi jubileumi díjnyert nyerte meg. A mi teamünkben a legjobb lora gróf Andrassy Gézaúknak van, a kinek *Herodias* ponyja a világ minden mérkőzésén meg állna helyét.

Mad Girl nem vesz részt a pénteki pony gátversenyben.

Vadászmesterség nélkülözhetetlen

a most megjelent

VADÁSZMESTERSÉG KÖNYVE.

(Szakvadász a gyakorlatban.)

Irta: **Lakatos Károly.**

Nagy 84-róttu alkak, 544 oldal, festőművelészek és tudósok számos rajzavallal. Ár: füve 12 korona, félbörkötben 16 korona. Különleges fényes papíron nyomva félbörkötben 30 korona.

A pont előlege beküldése után bérmentre szállítja a kiadó: **ENDRENYI IMRE** könyvkereskedése, **Szegeden.**

Az ostendei polométközésekről még a következőket írják: Lipót belga király a polo tagjait meghívta magához s hosszabb ideig társalgott velük. Azok a tiszteletdíjak, melyeket a Budapest—hamburgi team nyert, izléses aranyozott empire stílyú vázák. A jövő évi nagy mérkőzésekre nemzetközi bizottságot választottak, melynek tagjai sorába Magyarország részéről gr. Andrassy Gézát választották be.

1903 06 08 *Berlini utazás*

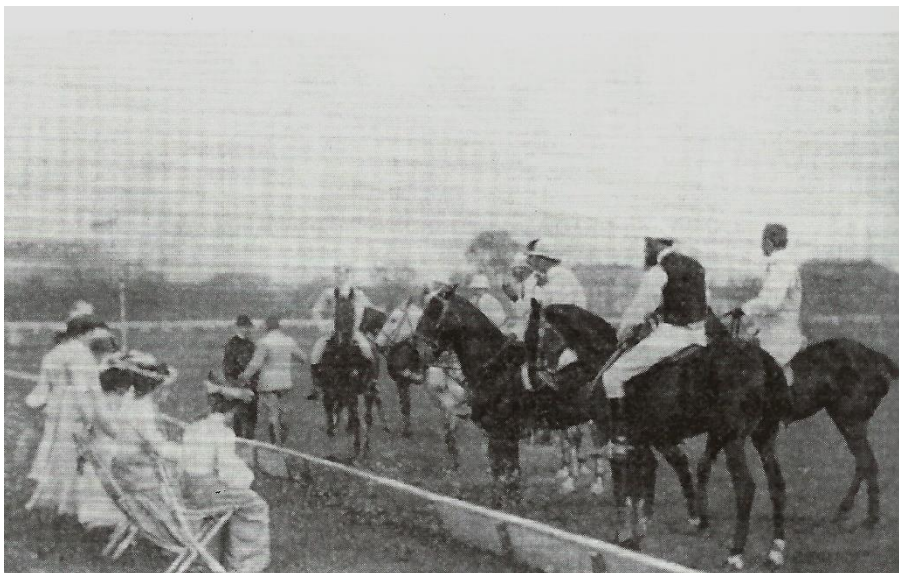
1903 08 07 *Ostende, Lipót belga király fogadása*

A Vadász- és Verseny-Lap későbbi számaiból megtudhatjuk, hogy **Berlini polover versenyre** kiutazott gróf Apponyi Gyula és Rohonczy Lőrincz. Az **Ostendei polomérvőzésen Lipót belga király** a polo tagjait meghívta magához és hosszan társalgott velük.

A **Budapest-Hamburg** tiszteletdíjak aranyozott empire stílusú vázák.

A jövő évi versenyek **nemzetközi bizottságába** gróf **Andrássy Géza**t választották be Magyarországról.

(1903 02 21-én a Vadász- és Verseny-Lap leközölte a BUDAPESTI POLO CLUB alapszabályát is, 1903 06 02-án pedig a taglistát is, melyet korábban részletesen taglaltuk.)

*Vasárnapi újság 1903: Tisztelgés a hölgyek előtt
(Térddvédőt nem használtak, lovak farkait egyszerűen rövidre vágták, palánk már volt)
Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1872-1914*

1902-től a Vadász- és Verseny-Lap-ban rendszeresen jelentek meg cikkek a **BUDAPESTI POLO-CLUB** programjaiból, kezdetben igen részletes beszámolókkal, ezáltal igen sok, és pontos információkhoz juthattunk, csak át kellett tanulmányozni a lapokat és kigyűjteni a fontos adatokat. (Lásd ezekből válogatást alább.)

VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP

EGYSZERSMIND

AZ ORSZÁGOS LÓTENYESZTÉS LAPJA.

A Magyar Lovaregylet,
Az Urlovasok szövetsége,
A vidéki versenyegyletek,
s az összes lótenyészbizottságok hivatalos közlönye.

Az Urkocsisok szövetsége,
A Pozsonyi ügértőverseny-egyesület,
A Budapesti Polo-Club

Előfizetési ára: egész évre 24 kor., ³/₄ évre április-október végéig (a vers.-időszak) 20 kor., ¹/₂ évre január-június 14 kor. és július-december szintén 14 kor. Negyedévenként 8 kor. Az előfizetési pénzek a «Vadász- és Versenylap» kiadóhivatalához (Ferenciek bazárja III. lépcső I. emelet) címezendők.

8. szám.	Telefon-szám 657.	Budapest, 1903. szombat, február 21.	Távirati cím: Versenylap, Budapest.	XLVII. évfolyam.

Megjelenik a budapesti, alagi, karlsbadi, kottlingbrunni és bécsi lóversenyek ideje alatt minden versenynap előtti délelőtt, egyébkor hetenkint egyszer.

1903 február 21-től már az impresszumban is megjelenik a BUDAPESTI POLO-CLUB neve

1904 FERENCZ JÓZSEF LÁTOGATÁSA, HAMBURGI, FRANKFURTI CSAPAT ELLENI GYŐZELMEK,

Polo mérkőzés.

Pénteken délután az automobil virágkorzó befejezése után, annak előkelő közönsége a Polo Club versenypályájára kocsizott át. A vendégek sorából elsőnek József főherceg, Klotild főhercegnő, József Ágost főherceg, Augustza főhercegnő, Ferenc József főherceg, Thurn Taxis-Albert herceg és neje Margit főhercegnő, Kóburg Fülöp herceg, Péter orléans herceg érkeztek meg. A fenségek, kiket a Club elnöke gr. Andrássy Géza fogadott, három rögtönzött matchet néztek végig nagy érdeklődéssel, s távozásukkor kilátásba helyezték, hogy a szép sportot többször meg fogják tekinteni, sőt Ő felsége a király is kilátásba helyezte, hogy budapesti tartózkodása alatt a polo versenyeket magas látogatásával kitünteti. A megjelentek díszes sorából kiemeljük még a következőket: gr. Andrássy Géza neje, leánya és fia, hg. Taxis Miksa, hg. Esterházy Miklós, gr. Andrássy Gyula, gr. Andrássy Tivadar és neje, gr. Andrássy Sándor és neje, gr. Sigray Antal, gr. Esterházy Ferenc, gr. Schönborn Károly, mr. Alan Johnstone és neje, gr. Széchenyi Géza, gr. Apponyi Gyula, gr. Hadik-Barkóczy Endre és neje, gr. Szapáry Iván, Inkey Antal, Péchy Andor, Blaskovich Elemérné, öz. gr. Bethlen Andrásné, Magyar László neje és leánya, Nagy Gábor min. tanácsos, gr. Karácsonyi Aladár leányaival, gr. Zichy Béla és neje, gr. Keglevich Béla és neje, Rudnay Béla főkapitány s mások.

A mérkőzések, mint már említettük csak rögtönzöttek voltak, s csak egy-egy tíz perces menetből állottak. A csapatok játéka élénk, erős küzdelem volt, s bár heves harcok folytak a kapuk körül, a négy team egyike sem tudott goalt ütni.

Az egyes csapatok összeállítását a következő volt:

I. mérkőzés	
<i>Vörös</i>	<i>Fehér</i>
gr. Teleki Pál	gr. Széchenyi L.
gr. Andrássy Károly	gr. Pallavicini Gy.
gr. Andrássy Tivadar	gr. Andrássy S.
Rohonczy Lőrincz	mr. Ritch
Eredmény: 0:0 goal.	

II. mérkőzés.	
<i>Vörös</i>	<i>Fehér</i>
Gr. Andrássy S.	gr. Andrássy K.
gr. Sigray A.	gr. Pallavicini Gy.
Mr. Ritch	gr. Apponyi A.
Rohonczy L.	gr. Andrássy G.
Eredmény: 0:0 goal.	

III. mérkőzés.	
<i>Vörös</i>	<i>Fehér</i>
gr. Pallavicini Gy.	gr. Teleki P.
gr. Széchenyi L.	gr. Sigray A.
Rohonczy L.	gr. Andrássy T.
gr. Andrássy G.	Mr. Ritch
Eredmény: 0:0 goal	

IV. mérkőzés	
<i>Vörös</i>	<i>Fehér</i>
gr. Apponyi A.	gr. Andrássy K.
gr. Széchenyi L.	gr. Sigray A.
Rohonczy L.	gr. Andrássy G.
gr. Andrássy T.	gr. Andrássy S.
Eredmény: 0:0 goal.	

Ferenc József a nemzetközi pólmérkőzésen.

FORRÁS:
VASÁRNAPI
ÚJSÁG, 1904.

1904 május 16. Főhercegi látogatás és a résztvevő csapatok; ¹⁰⁵1904 Ferencz József K&K látogatása

1904 május 16-án József főherceg, Klotild főhercegnő kíséretével, József Ágost főherceg, Augustza főhercegnő kíséretével, valamint József Ferencz főherceg, Albert Thurn-Taxis herceg és Margit hercegnő kilátogat a pályára igen reprezentatív társasággal, és kilátásba helyezik, hogy még Ferenc József császár és király öfelsége is ki fog látogatni egy későbbi időpontban.

HABSBURG CSALÁDBAN VALÓ ELIGAZODÁS

A Habsburg család főhercegei között nehéz eligazodni, hogy tisztában legyünk kik is a megnevezett személyek, mivel a Habsburg família igen sok elágazó taggal rendelkezett.

Ferencz József császár és királynak csak egy fiú gyereke volt Erzsébet királynőtől **Rudolf**, (akinek feleségétől **Stefániától** csak egy leánya született). Rudolf pedig Vetsera Mária bárónővel folyó románca öngyilkossággal végződött 1889-ben.

Ferenc József fiú testvérei közül:

Miksa (1832-1867) Mexikó császárra lett, de felkelők megölték, utódja pedig nem volt.

Lajos (1842-1919) homoszexuális volt, miatta botrányok sorozata történt, (utódja pedig szintén nem volt).

Károly Lajos (1833-1896) is hamarabb meghalt, de 2. felesége Mária Annunciata révén gondoskodott örökösökről:

Ferenc Ferdinánd (1863-1914) első szülött fiúk Rudolf öngyilkosságát követően trónörökössé is vált, de rangon aluli házassága miatt (*Chotek Zsófia cseh grófnőt annak tekintették*) gyerekeit kizárták a trónöröklésből (*morganatikus házasság*) és 1914-ben Sarajevóban közismerten megölték.

Ottó Ferencz József (1865-1906) másodszülött fiú viszonylag korán meghalt, ugyanakkor fia

Károly főherceg Osztrák-Magyar Monarchia (utolsó) uralkodójává vált **I. Károly** néven 1916-ban.

Ferdinánd Károly Lajos (1868-1915) Rangon aluli házassága (*Berta Czubek polgárlányt vette el Svájcban titokban*) okán gyakorlatilag kitagadta Ferencz József és gyerektelen is volt házassága.

Margit Zsófia főhercegnő (1870-1902).

Az eddig megemlített nevek közül egyik sem szerepelt az 1904 május 16-i tudósításban megnevezett díszes közönség között. Tovább kell tehát keresni a megnevezett Habsburg főhercegek családi eredetét.

A keresés kulcsa pedig **Mária Terézia királynő** (1717-1780), akinek **Lotaringiai Ferenc** Istvánnal (1708-1765, *Lotaringia és Bar hercege, Toscanai nagyherceg, későbbi I. Ferenc Német-Római császár*) kötött házasságából **16 gyermek született**. (Közülk a 9. Lipótra és leszármazottjaira kell figyelni.)

4. (1. fiú) gyerekek volt **József** Benedek Ágost főherceg (1741-1790), aki **II József** néven német-római császár, magyar és cseh király volt.

9. (2. élve maradt fiú) gyerekek volt **Lipót** József főherceg (1747-1792) a későbbi **II. Lipót** (1790-1792) német-római császár, magyar és cseh király.

¹⁰⁵ Képek Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből

II. Lipótnak feleségétől Mária Ludovika (*Bourbon-házból származó*) spanyol infánsnőtől szintén **16 gyereke született.** (*Ahogy Mária Teréziának is.*)

2. (1. *fiú*) gyerekük Ferenc József Károly főherceg (1768-1835) I Ferenc német-római császár, **II. Ferenc** néven osztrák császár, magyar és cseh király.

9. gyerekük volt **József Antal János főherceg** (1776-1835) a későbbi **József nádor.**

E „magyar” Habsburg **József nádor** családfáján kell keressük az 1904 május 16. Vadász- és Verseny-Lap cikkben megnevezett személyeket.

Ahogy **Mária Terézia** magyar királynő (1717-1780) 16 gyereke közül 9. gyereke volt a későbbi **II. Lipót** (1747-1792) toscan herceg a német római császár, magyar és cseh király, úgy II. Lipót a 16 gyereke közül szintén 9.-ként született:

József Antal János főherceg (1776-1847) a későbbi **József nádor**, a „magyar” Habsburg ág alapítója.

Ő építette meg az **Alcsúti kastélyt**, (1820-1827 között épült nyári rezidenciaként) és ő telepítette a későbbi **Arborétum** fáit is.

József Nádor 3. házasságából (1819 Mária Dorottya Württemberg hercegnőtől) 5 gyereke született, melyek közül:

Mária Henrietta főhercegnő (1836-1902), aki Lipót brabanti herceghez, a későbbi **II. Lipót belga királyhoz** ment feleségül. (*Lásd előző 1903 évi 08 07-i Vadász- és Verseny-Lap Ostendei cikke, Lipót belga király a magyar pólo csapat tagjait meghívta magához és hosszasan társalgott velük!*)

József Károly Lajos főherceg (1833-1905) aki 1869-től a Magyar Királyi Honvédség főparancsnoka.

Felesége (1864-ben házasodtak) Klotild Mária Adél szász és gothai hercegnő, **I. Lajos francia király unokája**. 7 gyerekük született, azok közülük:

József Ágost főherceg (Alcsút 1872-1962), (**József Károly** Lajos főherceg fia), Honvéd tábornagy.

Felesége **Augusta** Mária Lujza **bajor hercegnő** (1875-1964), gyerekeik pedig:

József Ferencz főherceg (1895-1957), I. Világháborúban elnyerte az Ezüst Vitézségi érdemet, majd azt követően belépett a Magyar Királyi Honvédségben.

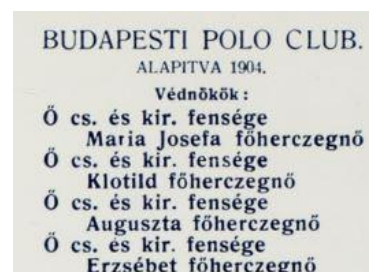
Gizella Augusta Anna Mária (1897-1957)

Zsófia Klementina Erzsébet főhercegnő (1899-1978)

László Leopold főherceg (1901-1946)

1904 május 16-i A pólo mérkőzésen a fenti említett személyek közül megjelent **József Károly főherceg** (1833-1905), felesége **Klotild** főhercegnő, fiúk **József Ágost főherceg** (Alcsút 1872-1962), feleségével **Augusta hercegnővel** és a szintén megemlített **Ferenc József főherceggel** (*későbbi híradás már helyesen József Ferenc főherceggént említi*), aki a gyerekük volt. (Klotild, Augusta és Erzsébet főhercegnők a BPC védnökeivé váltak.)

Erzsébet Mária főhercegnő (1883-1963). Édesapja Rudolf koronaherceg, az Osztrák–Magyar Monarchia trónörököse (1858–1889), édesanyja Stefánia belga királyi hercegnő (1864–1945) volt. 1902-ben **Windischgreetz Ottó** herceghez ment feleségül, aki a BPC pólójátáékosa volt.

Az 1904 május 16-i cikk szintén megemlített **Albert Thurn-Taxis herceg** (felesége **Margit hercegnő**) **Erzsébet királynő** testvére **Ilona** Karolina Terézia **bajor hercegnő** fia.

Közismerten Ferencz József édesanyja **Ilona bajor hercegnőt** nézte ki fia feleségének, azonban **Ferencz József** húgához **Erzsébethez** ment feleségül, akibe első látásra szerelmes lett. (*Amikor Ilona hercegnőt ment meglátogatni.*) **Ilona** pedig később **Maximilian Anton Lamoral von Turn und Taxis** herceg felesége lett. Az ő házassága lett végül a legboldogabb és 4 gyerekük született, közte **Albert Thurn-Taxis herceg**.

Közülük **Elisabeth Marie** (1860-1881) legérdekesebb pólós szempontból, aki **dom Miguel Bragança** felesége lett. (*Lásd 1908-as Magyar Olimpiai Polo csapatban Miguel Bragança herceg.*)

Valamint az 1904 május 16-i cikk okán még **Albert Thurn-Taxis herceg** (1867-1955, aki 1885-ben bátyja halálát követően Thurn und Taxis 8. hercege lett), aki **Margit** Klementina Mária főhercegnőt (1870-1955) József Károly Lajos főherceg leányát, József nádor unokáját vette el feleségül.

E **1904 május 16-i** napon minden póló játékos szerepelni óhajtott feltehetően, ezért volt, hogy 8 csapatot állítottak ki, de csak 4 darab 10-10 perces mérkőzést játszottak, tehát minden csapat 2-2 chukkert játszhatott. Ráadásul, valószínűleg a lámpaláznak is betudhatóan, *(talán még a rossz minőségű gyepter, a túl hosszú pályára, hozzá a kis méretű lovakra lehetett ráfogni)* egyetlen gól sem született, ami kisebb csodának számít, de semmi esetre sem volt jó reklám a póló sportnak.

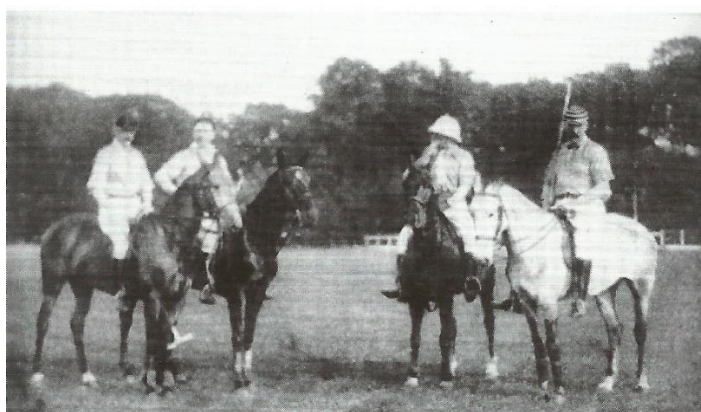
(A labdarugásban nem feltűnő a 0-0-s végeredmény. A póló azonban gólokban gazdag sport és nem ismeretes, volt-e egyáltalán másik ilyen esett a póló történelem során, hogy 4 chukkerben egy gól se essen!)

Később a császári és királyi látogatás valóban nem maradt el. Ernst József könyvében egy 1904-es fénykép igazolja, hogy **Ferencz József császár és király** is végül valóban kilátogatott. Ez pedig óriási megtiszteltetés és a BUDAPESTI POLO CLUB-nak jelentős elismerés is volt egyúttal nyilvánvalóan. *(Nem tudni végül akkor ki játszott és hány gólt sikerült ütniük ekkor, mert erről nem tudósított vaéahogy a Vadász- és Verseny-lap.)*

Ugyanakkor azt nem sikerült elérni, hogy a királyi ház tagjai pólózzanak, ahogy Angliában is.

A királyi család Bécsben élt, ezért esetlegesen csak a Magyarországon lakó **József nádor** leszármazottai, a „magyar” Habsburgok jöhettek csak elve szóba. Családtagjai közül a hölgyek fővédnöki szerepet vállaltak.

Azt viszont elérték, hogy több Magyarországon lakó, már családból származó herceg is alapító tagja volt a BUDAPESTI POLO-CLUBNAK. *(Lásd a BPC tagok 1903-as és 1913-as listáját.)*

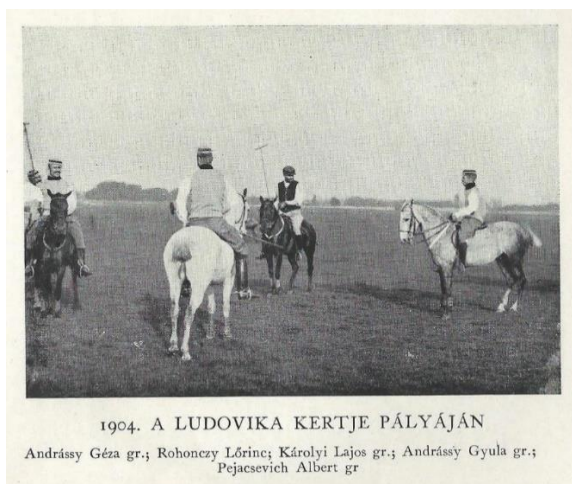

*A Hamburg-Budapest nemzetközi mérkőzés résztvevői.
FORRÁS: VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1904.*

*Széchenyi Hanna grófnő (Károlyi Alajosné) Andrassy Sándor és Géza, Károlyi Alajos és Sigray Antal társaságában.
FORRÁS: VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1904.*

Képek Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből

*1904. A LUDOVIKA KERTJE PÁLYÁJÁN
Andrassy Géza gr.; Rohonczy Lőrinc; Károlyi Lajos gr.; Andrassy Gyula gr.;
Pejacevich Albert gr*

Képek Aibert H. MPC 1942-es évkönyvéből;

Hg. Thurn-Taxis Matild.

Vadász- és Verseny-Lap 1909-es kép

Tot. 10-118. Biztosan 1 h. nyerve, 1 h. 3-ik. Versenyérték 970 K I., 170 K II., 70 K III., 555 K a versenypénztárnak.

III. Földmívelésügyi m. kir. miniszter díja. Akadályverseny. 1200 K I., 300 K II., 200 K III. Táv kb. 3200 m.

Czárán Z. ur 56 s p k Felicitas Chislehurst—

Lady Ida 69 Tulajd. 1

Liptay B. ur 46 p k Páfrány 67 Zangen M. ur 2

— 56 p k Titona 69 Br. Elitz fhd. 3

Bogay A. fhdn. 56 s m Hogy volt 69 Tulajd. 0

Koller E. fhdn. 46 p k Wnuczka fv 64 Tulajd. 0

Nagy A. száz 56 s her Zobanica 1: 71 Tulajd. 0

Folberth fhd. 0

Tot. 10-46. Biztosan 1 h. nyerve, 4 h. 3-ik. Hogy volt kitört, Zobanica elbukott. Versenyérték 1170 K I., 270 K II., 170 K III., 360 K a versenypénztárnak.

IV. Hadtest akadályverseny. Tiszteletdíj I. II, III, IV. Táv. kb. 3200 m.

Kreisler F. fhdn. 46 s her Bodri Bálvány—

Rózsa 80 Tulajd. 1

— 66 s h Boy fv. 69 Kritsch V. hd. 2

Nagy A. száz. 66 s h Hóni II. 82 Tulajd. 3

Bodnár Z. fhdn. id s h Celestin 80 Lipsey M. hd. 4

Tot. 10-17. Feltartva 4 h. nyerve, 6 h. 3-ik. Versenyérték Tdij I., II, III, IV., 55 K a versenypénzt.

V. Nyeretlenek versenye. Tiszteletdíj I., II, III, Táv. kb. 1600 m.

Sabata F. fhdn. id sz her Roland fv. 72 Tulajd. 1

Daempf J. száz. id s her Rds fv. 72 Tulajd. 3

Mildner F. fhdn. id p k Titania fv. 72 Tulajd. 0

Japp F. fhdn. Rtd fv. 72 Tulajd. 0

Tot. 10-20. Igen könnyen 8 h. nyerve, 1 h. 3-ik. Versenyérték Tdij I., II, III, 65 K a versenypénzt.

VI. Vigasz díj. 100 K I., 200 K II., 100 K III, Táv. kb. 1400 m.

Schey P. száz. 36 p k Ozi Friar Lubin—

Pride of the Ocean 70 Stein R. nr 1

Liptay B. ur 36 s m Ujdonász 70 Zangen M. ur 2

Antal M. fhdn. 46 p h Suszár 73 Br. Elitz fhd. 3

Koller E. fhd. 56 s h Lidietrip 73 Tulajd. 4

Bodnár Z. fhdn. id p h Savoyard 73 Lipsey M. hd. 0

Tot. 10-32. Könnyen 1 h. nyerve, 3 h. 3-ik. fejb. 4-ik. Versenyérték 280 K I., 180 K II., 80 K III, 690 K a versenypénztárnak.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Polo mérkőzés

A Budapesti Polo Club szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden tartotta polo- és gymkhana meeting-jének befejező mérkőzéseit. A versenyeket ezúttal is nagy és előkelő közönség nézte végig, a melynek soraiban az udvar részéről József, József Ágost főhercegek, Klotild, Augustza és Erzsébet Henriette főhercegnők voltak jelen.

Az arisztokrácia tagjai közül Goluchowski Agenor gróf közös külügyminiszter, továbbá Andrassy Géza, Sándor és Tivadar grófok, Esterházy Miklós herceg, Festetics Tassilo gróf, Semsey László, Dessewffy Aurél gróf, Esterházy Mihály gróf nevével, Kinsky Zdenko gróf leányával, Cziráky Antal gróf leányával, özv. Hunyady Imréné grófné, Zichy Béla gróf nevével, Odescalchi Géza herceg és leánya, Hadik-Barkóczy Endre gróf, Hunyady József gróf és neje, gróf Károlyi Istváné, Bánffy Miklós gróf, Edelsheim-Gyulay Lipót báró, Karátsónyi Aladár gróf leányával, Karátsóny Jenő gróf, Zselénszky Róbert gróf, Keglevich Béla gróf és családja, Bethlen István gróf és neje, br. Dániel Ernőné, Piret Lajos báró.

A mérkőzések minden napon a magyar csapatok győzelmével végződött. A szorgalmas training megtermette győzelmet. Különösen derekasan viselte magát a magyarok első csapata, mely kitűnő összjátékot mutatott be, jelesen iskolázott lovaikon. A hamburgi és frankfurti csapatokon aratott győzelmek legszébbje a péntekről vasárnapra halasztott Champion Cupért való mérkőzés volt, melyet tavaly a hamburgiak nyertek meg. A szép ezüst serleget a magyaroknak ez alkalommal vissza sikerült szerezni, fölénytel vevén le a serleg védőit. A Champion Cupért való mérkőzés összehállítása egyébként csonka volt, mert Müller Doan elutazott, a hamburgi Traun pedig beteg. A csonka csapatokban résztvettek, a hamburgiak részéről: Beit F., Hasperg H. és Behrens W., a budapestiek közül: Sigray Antal, Károlyi Lajos és Andrassy Géza grófok. Az eredmény 13:6 volt a magyarok javára.

Szemet gyönyörködtető volt a nálunk újdonságszámba menő hölgyek díjlovaglása, melyben tíz arisztokrata hölgy vett részt: gróf Andrassy Ilona,

gr. Andrassy Maricza, gr. Cziráky Mária, gr. Karátsónyi Méri, gr. Karátsónyi Manczi, gr. Keglevich Ilona, gr. Kinsky Alice, gr. Kinsky Margit, hg. Odescalchi Lili és Okolicsányi May. A hölgyek, akiket fehér vászonkabátba és fekete szoknya volt, kivétel nélkül pompásan álltak meg lovaikat. A díjlovaglás, mely három részből, menetekből, polo labdaversenyből és oszlopversenyből állott, már csaknem kezdetét vette, mikor a játéktérre vágatva még egy hölgy közeledett, a kit Andrassy Géza gróf mint mr. Ritch nővérét mutatta be. Erről a miss Ritchről később kitérő derűtség közepette kint, hogy a fiatal Andrassy Károly gróf, a ki leányos arcával, széke parokájával és a többiekével megegyező tolettjével jól beillett a hölgyek gárdájába.

A hölgyek tisztelgése az udvar előtt, br. Piret de Bihain Lajos vezetése alatt, a polo játéktérre vonultak, hol Andrassy Maricza grófnővel az élen, előbb lépésben, majd ügetésben és galoppban mutatták be lovastudományukat. A szépen sikerült mutatványok után vadászverseny következett. Piret báró masternek állott be, s jelt adva, a hölgy sereg versenyre kelt. A gyors vágatásban Kinsky Alice grófnő tűnt fel, a ki nagy bravúrral vezette lovát győzelemre. A polo-labdaversenyben, melyben a kitűzött póznák között minden versenyzőnek egy-egy labdát kellett oda és visszahajtatni, szintén Kinsky Alice grófnő lett a nyertes. Második Andrassy Maricza grófnő, harmadik Keglevich Ilona grófnő lett. A bending race nyolcz póznának kigyóvonalban való átlövaglásából állott. A legiobb lovasnak itt is Kinsky Alice grófnő bizonyult, de mivel a döntő mérkőzésben lova az utolsó póznának nekiment és azt eltörte, csak a második díjat kapta meg, így elsőnek Karátsónyi Manczi grófnő, harmadiknak Karátsónyi Mária grófnő helyeztetek. Mind a három díj csinos ezüst cigaretté tárcza volt, melyeket Augusta főhercegnő ajánlott fel és adott át a győzteseknek. A díjlovaglásban a jury nem állapított meg sorrendet, hanem a hölgyek névjegyeit egy urnába téve, a sorsra bízta a helyezés sorrendjét. Az urnából Hadik-Barkóczy Eleonóra grófnő húzta ki a neveket. Érdekes játéka a vélelenni, hogy elsőnek a legjobbnak bizonyult lovasnak, Kinsky Alice grófnőnek neve került ki az urnából. Sorra utána Kinsky Margit, Andrassy Maricza és Cziráky Mária grófnők névjegyeit húzták ki. Az összes résztvevők egyforma díjat kaptak: egy polo-kalapácsot jelképező mellűt. A díjakat folytonos éljenzés közt Augustza főhercegnő osztotta ki.

Vasárnap és hétfőn tartották meg a ponyk sik és gátversenyét. A sikverseny 600 méter távolságu volt és öt résztvevője akad, közöttük a Nagy alagi akadályverseny tavalyi győztese Mr. John is. Nyertes Sigray Antal Herodiasa (Gaga—Hero) lett, mely tulajdonosával a nyeregben könnyen győzött Mr. John ellen, (lov. Ritch), míg harmadik gróf Andrassy Tivadar Almanachja (lov. gr. Bánffy Miklós) lett a gátversenyben szintén öt lö indult. E futás távolsága 800 méter volt három gáttal. Heves finish után első lett Andrassy Tivadar gróf Almanachja (lov. Ritch), második Quilmes (lov. Hasperg), harmadik Omega (lov. Kiss Sándor), negyedik Scotti (lov. Palavikini Sándor ögróf), mely 11 kiló tulsulyal alig egy hosszal maradt el az első mögött. Indult még Forward II. (lov. Sigray Antal gróf).

A polo mérkőzések szombati napján az Urlovasok Szövetkezetének tiszteletdíja került eldöntésre, melyben a frankfurti és a budapesti polo klubok álltak egymással szemben a következő összehállításban:

Budapesti Polo Club Frankfurti Polo Club (kék) (fehér)

Pallavicini György ögr. Merton C.
Andrassy Károly gr. Passavant E.
Bethlen István gr. Freyisen W.
Apponyi Antal gr. Horstmann W.

A játék kezdetén a frankfurtiak ragadják magukhoz a labdát és csakhamar megütik az első goalt, melyet azonban a magyarok csakhamar visszaadnak. A time végén of side állásba jutnak a magyarok, de a goal kicket a frankfurtiak nem tudják kihasználni, sőt Andrassy Károly gróf megszerezvén a labdát, gyors lerohanással beveri a németek kapujába, majd rövidesen még két goalt szerez csapatának, a mi a szünetig nem változván, az eredmény 4:1 a magyarok javára. Lóváltás után a harmadik

tíz perczen újabb goalt üt Andrassy Károly gróf, melyet a negyedik tízperczen újabb goal követ. Feltállás után a frankfurtiak támadnak, a mi goalt eredményez javukra, ugy, hogy az eredmény 6:2 lett. Az utolsó tízperczen változatos szerencsével folyt a játék, a mikor is egy frankurtiak, mint a magyarok két goalt ütöttek. A végeredmény tehát 8:4 a magyarok javára. A mint az eredményből is látható, a magyarok nagy fölényben voltak a frankfurtiak felett s míg a németek közül csak Passavant labdatechnikája volt figyelemreméltó, a magyarok egytől egyig a legjobbat produkálták.

A vasárnapi mérkőzések középpontja, a Champion Cupért való viadal volt, a következő összehállításban:

Hamburg Budapest (fehér) (vörös)
Beit F. Sigray Antal gr.
Hasperg H. Károlyi Lajos gr.
Behrens W. Andrassy Géza gr.

Az eredmény, a mint az előző mérkőzésekben látható volt, a magyar csapat fölényes győzelme volt. A játék hat menetből állott és tízperczenként a következő eredményeket hozta: Az első menetben a magyar csapat 2, a hamburgi 1, a másodikban a magyar 2, a hamburgi 1, a harmadikban a magyar 3, a negyedikben a magyar 1, a hamburgi 1, az ötödikben a magyar 3, a hamburgi 1 és a hatodikban a magyar 2, a hamburgi csapat szintén 2 goalt üt, a mi összegezve 13:6 a magyar csapat javára. A magyar team minden tagja kitűnően játszott, s különösen Károlyi Lajos grófnak egy goalal végződő lerohanása kellett nagy tetszést. A hamburgi csapatban Hasperg volt a legjobb.

A Champion Cup után egy négy tízperces menetű mérkőzés volt a frankfurti csapat és egy junior magyar csapat között. A csapatok összehállítása ez volt:

Frankfurt Budapest (fehér) (vörös)
Merton C. Teleky Pál gróf
Passavant G. Sigray Tivadar gróf
Freyisen W. Bánffy Miklós gróf
Horstmann F. Andrassy Sándor gróf

Eredmény 6:1 a frankfurti csapat javára. A győztes csapat ezüst kancsókat kapott.

Ezután a mérkőzés után a ponyk sikverseny következett 600 méter távolságu. A verseny eredménye a következő volt:

Sigray Antal gróf 46 p k Herodias 70 Tulajd. 1
Andrassy Géza gr. 66 s m Mr. John 70 Mr. Ritch 2
Andrassy Tivadar gróf id f h Almanach 70 Tulajd. 0
Gr. Bánffy Miklós 3 Tulajd. 0
Károlyi Mihály gróf 46 s k Balletase 70 Tulajd. 0
Kiss Sándor ur id s p k Omega 70 Tulajd. 0

Pünkösöd másodnapján az elhalasztott Hölgyek díja került volna sorra, de a mérkőzést a németek csonka csapatja miatt jövőre halasztották így a program szerinti Polo handicap került sorra, melyben a csapatok három összehállításban játszottak. az első összehállítás ez volt:

Vörös Fehér
Edelsheim Gy. Lipót báró Festetics György gróf
Bánffy Miklós gróf Passavant G.
Apponyi Antal gróf Merton C.
Andrassy Géza gróf Behrens W.

A vörösök állandóan támadnak és a három menet közül az elsőben 2, a másodikban 1 és a harmadikban is 1 goalt ütnek, míg a fehérek nem tudnak eredményt elérni. Végeredmény 4:0 a vörösök javára.

A második összehállítás ez volt:

Vörös: Fehér:
Andrassy Tivadar gr. Teleki Pál gr.
Horstmann F. Sigray Antal gr.
Károlyi Lajos gr. Andrassy Károly gr.
Apponyi Gyula gr. Andrassy Sándor gr.

A játék mindkét részről heves tempóban váltakozó szerencsével folyik, s végeredményben 3:2 a vörösök javára.

A harmadik összehállításban a következők vettek részt:

Vörös: Fehér:
Festetics György gr. Teleki Pál gr.
Rohonczy Lőrincz Pallavicini György ögróf
Mr. Ritch Károlyi Mihály gr.
Freyisen F. Hasperg H.

E mérkőzésben is a vörösök voltak erősebbek és a végén 3:0 verték meg ez ellencsapatot.

A handicap befejezése után a ponyk gátversenye következett, melynek tiszteletdíját a Földmívelésügyi miniszter adta. A 800 méter távolságu és 3

Eddig minden cikk be volt másolva, hogy látható legyen mi módon fejlődött a klub és annak tájékoztatása.

Az 1904 évben azonban már olyan terjedelemben, és olyan sok, igen sok részletes beszámolót adtak közre az újságban, hogy az nagyon megterhelő lenne az olvasóknak. Ezért csak a válogatott információk lesznek behelyezve.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Hirdetmény.

A Budapesti Polo Club a Nemzeti Lovarda udvarán (VIII., Esterházy-u.) poló gyakorlót állított fel, mely ugy a club tagjainak, mint a nagyközönségnek személyenként 20 korona évi tagdíj lefizetése mellett bármikor rendelkezésére áll. Jegyek a helyszínen kaphatók.

Budapest, 1904 március 31.

A titkarság.

1904 04 07 Tattersall gyak. pálya

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club e hónapban tartja meg tavaszi mérkőzését. A polópályán, mely tudvalevőleg a lóversenytér északi sarkában áll, eleven az élet. Minden másodnapon, mikor nincsenek versenyek, tehát hétfőn, szerdán és pénteken, délutánonként a polo club tagjai arisztokrata közönség mellett szorgalmasan gyakorolják magukat a nyilvános mérkőzésekre. A játékosok, a kik ma már nagy számban vannak, Mr. Ritch útmutatásai szerint gyakorolnak s a rövid idő óta tartó training daczára, máris szép összjátékkal dolgoznak, úgy, hogy kilátás van rá, hogy a 15-én érkező hamburgi és frankfurti csapatokkal sikeresen fognak megmérkőzni.

A legutóbbi, hétfőn délután tartott próbamemérkőzésekben hat összeállításban játszottak a csapatok 4-4 részvevővel. Legsikerültebb team a Károlyi Lajos gróf, Bethlen István gróf, Sigray Antal gróf és Rohonczy Lőrincz (fehér), Károlyi Mihály gróf, Andrassy Károly gróf, Mauthner J. ur és Mr. Ritch (vörös) összeállítás volt, melynek harca élénk, szépen kombinált játék után a vörösek javára dőlt el 2:1 eredménnyel. A tíz perces menetben a mi legelőször szembetűnt, a játékosok nagy fegyelmessége volt. Mindenki a helyén volt, ambícióval játszott és bár kínálkozott rá alkalom, egyéni játékot senki sem érvényesített az egész rovására. Megemlítjük még, hogy a mi egyikükkel a sikeres játéknak, a lovak jó kondíciójában vannak a gyakorlottak. A játékra idomított ponyk ügyesen mozognak, nagy részük könnyen vezethető s a galopban jól fordíthatók. A próbamemérkőzésekből ítélve általában az a véleményünk, hogy a Budapesti Polo Club tavalyi legjobb formáját megint eléri. A nyilvános mérkőzések programját közelebb egészében közölni fogjuk.

1904 05 04 programok

Augusztai főhercegnő díja. Polómérkőzés. Nevezhet minden elismert Polo-Club. Tiszteletdíj a győztes csapatnak, adja Augusztai főhercegnő Ó fensége. Oly játékosok, a kik a Hurlinghami Recent Form List-be fel vannak véve, kizárva.

Az értékes díjért a magyar játékosok legjobbjai és a hamburgi csapat fog mérkőzni a következő összeállításban:

Hamburg:	Budapest:
Hasperg H. ur	Mr. Ritch
Beit H. ur	gr. Sigray A.
Traun O. ur	gr. Károlyi L.
Müller C. ur	gr. Andrassy G.

A mérkőzés után, ha az idő engedi, még gymkhánákat is rendeznek.

1904 05 16

Hurlinghami tagok kizárva

Kevéssel négy óra után vette kezdetét a mérkőzés, s a két csapat a következő összeállításban állt ki a győpre:

Hamburg:	Budapest:
1. Behrens W.	1. gr. Sigray A.
2. Hasperg H.	2. Mr. Ritch
3. Müller Doan	3. gr. Károlyi L.
4. Traun O.	4. gr. Andrassy G.
Umpire: Rohonczy L.	Umpire: Mr. Renny.

Feszült várakozással nézett mindenki a match kimenetelére, mert mint említettük volt, tavaly a hamburgiak 2:1 arányban győztek, harmadéve azonban a mi csapatunk Hamburgban 3:1 arányban diadalmaskodott.

1904 05 18 Budapest 6:2 Hamburg

A polo mérkőzések szombati napján az Úrlovasok Szövetségének tiszteletdíja került eldöntésre, melyben a frankfurti és a budapesti polo klubok álltak egymással szemben a következő összeállításban:

Budapesti Polo Club (kék)	Frankfurti Polo Klub (fehér)
Pallavicini György ögr.	Merton C.
Andrassy Károly gr.	Passavant E.
Bethlen István gr.	Freyesen W.
Apponyi Antal gr.	Horstmann W.

A játék kezdetén a frankfurtiak ragadják magukhoz a labdát és csakhamar megütik az első goalt, melyet azonban a magyarok csakhamar visszaadnak. A time végén of side állásba jutnak a magyarok, de a goal kicket a frankfurtiak nem tudják kihasználni, sőt Andrassy Károly gróf megszerezvén a labdát, gyors lerohanással beveri a németek kapulába, majd rövidesen még két goalt szerez csapatának, a mi a szünetig nem változván, az eredmény 4:1 a magyarok javára. Lóváltás után a harmadik

1904 05 25 Budapest 8:4 Frankfurt

A vasárnapi mérkőzések középpontja, a Champion Cupért való viadal volt, a következő összeállításban:

Hamburg (fehér)	Budapest (vörös)
Beit F.	Sigray Antal gr.
Hasperg H.	Károlyi Lajos gr.
Behrens W.	Andrassy Géza gr.

Az eredmény, a mint az előző mérkőzésekből látható volt, a magyar csapat fölényes győzelme volt. A játék hat menetből állott és tízpercenként a következő eredményeket hozta: Az első menetben a magyar csapat 2, a hamburgi 1, a másodikban a magyar 2, a hamburgi 1, a harmadikban a magyar 3, a negyedikben a magyar 1, a hamburgi 1, az ötödikben a magyar 3, a hamburgi 1 és a hatodikban a magyar 2, a hamburgi csapat szintén 2 goalt üt, a mi összegezve 13:6 a magyar csapat javára. A magyar team minden tagja kitűnően játszott, s különösen Károlyi Lajos grófnak egy goalt végződő lerohanása keltett nagy tetszést. A hamburgi csapatban Hasperg volt a legjobb.

1904 05 25 Bp. 13-6 Hamburg 3-3 fő

A budapesti polo club tagjai gróf apponyi Antal, gróf Sigray Antal, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza hétfőn Hamburgban megnyerték 3:2 arányban Challenge cupot a hamburgi csapat ellen.

1904 06 30 Bp. 3-2 Hamburg

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A budapesti poloclub tavaszi versenyeinek első napja ma délután kerül dűlőre a budapesti versenyterén levő pályán. Az első nap legérdekesebbnek ígérkező mérkőzése a Magyar Juniorok Vándordíja lesz, melynek értékes tiszteletdíjért a budapesti és az erdélyi polo klubok tagjai állnak ki a sikra. A két csapat összeállítása a következő lesz:

Budapest:	Erdély:
gr. Pallavicini György	gr. Teleki Pál
gr. Andrassy Károly	gr. Andrassy Tivadar
gr. Apponyi Antal	gr. Bánffy Miklós
gr. Károlyi Mihály	Rohonczy Lőrincz

A két csapat mérkőzése hevesnek ígérkezik, s ha az előjelek nem csalnak, úgy azt a végeredményt lehet várni, hogy a küzdelemből az erdélyi polo club tagjai fognak győztesnek kikerülni.

A verseny délután négy órakor veszi kezdetét, s 20 koronás évi vagy 5 koronás heti tagsági jegy megváltása mellett tekinthető meg.

1904 11 27

1904 év márciusában indulnak meg az edzések. Gyakorló pálya nyílt a **Nemzeti Lovardában (Tattersall)** is és a Lóversenytéri pályán hétfő, szerda, péntek voltak az edzések, a többi napon meccsek. (*Nem kalkuláltak munkanapokat, mint manapság teszik.*)

Elsőként van megemlítve a **Hurlingham játékos lista**, akik ezeken szerepelnek, azok nem vehetnek részt **Augusta főhercegnő** díján, csak a BUDAPESTI POLO CLUB tagok. Feltehetően ezzel akarták kizárni az angol profi játékosok szereplését. (*Mr. Rich ellenében lehetett e szabály?*)

Ekkor élénkül meg a nemzetközi póló élet is Magyarországon. A **Hamburgi Polo Clubbal** rendszeressé válnak a mérkőzések. Május 18-án itthon 6:2-re győznek a hamburgi csapat ellene. Május 25-én 8:4-re győznek a **Frankfurti** csapat ellen és 13:6-ra Hamburgiak ellen megint, egy másik csapattal. Ez utóbbi mérkőzésen 3-3 fős csapatok voltak. Elképzelhető, hogy Mr. Rich személyét megóvták a Hamburgiak, ezért ki kellett állnia.

Május 30-án már **Hamburgban** mérkőznek (*Mr. Rich nincs a csapatban*) de itt is sikerül 3:2-re győzniük. Októberben **Budapest-Erdély** meccset is tartottak. (*Lásd a csapatbeosztást.*)

1905 LOVAEGYLET 1000 KORONÁS TÁMOGATÁSA

A Vadász- és Verseny-Lapból tudhatunk meg néhány újfent érdekes információt.

A Magyar Lovaregylet közgyűlése.

A Magyar Lovaregylet mint már röviden jeleztük, pénteken esti 10 órakor választmányi, 11 órakor pedig közgyűlést tartott, melyen Batthyány Elemér gróf elnökölt. A választmányi ülésen a következő urak voltak jelen: Batthyány Elemér gróf, elnök, Csekonics Gyula gróf, Dessewffy Antal gróf, Festetics Tassilo gróf, Inkey Antal ur, Jankovich Béla Gyula ur, Nádasdy Tamás gróf, Pálffy Miklós herceg, Szemere Miklós ur, Teleki Gyula gróf, Üchtritz Zsigmond báró és Wenckheim Dénes gróf.

A választmányi ülés első pontja az 1904. évi zárszámadás bemutatása volt, melyet tudomásul vettek. Azután sorra került több istállótulajdonosnak és tenyésztőnek abbéli kérése, hogy a trénereknek a versenyvezetés és a versenylovak tartása megengedessék. A tárgy fölött hosszabb eszmecsere volt, mely után az elnök szavazásra tette föl a kérdést. A szavazás eredménye alapján szótöbbséggel elfogadták, hogy a versenyszabályok oly értelemben módosíttassanak, hogy a trénereknek a lótarítás ne legyen tiltva. Új tagokul Nákó Sándor grófot és Festetics György grófot vették fel.

A választmányi ülés után közgyűlés volt, melyen a jelzett urakon kívül Baranyay Pál ur, Fáy-Halász Gida ur, Harkányi János báró és Sztankovics János ur vettek részt. Batthyány Elemér gróf elnök meleg hangon emlékezett meg az elhunyt Szapáry Gyula grófról, a Magyar Lovaregyletnek választmányi tagjáról s bejelentette, hogy a Lovaregylet a főur koporsójára koszorút tétetett, s az özvegyhez kondoleáló átíratot intézett. Ezután áttértek a napirendre, melynek egyetlen tárgya a számvizsgáló bizottság jelentése volt az 1904. évi zárszámadások felülvizsgálatainak eredményéről. A bizottság jelentését a közgyűlés tudomásul vette s ehhez képest a felmentvényt a vezértitkárnak megadta. Miután még a Budapesti Polo Club májusi mérkőzéseire ezer korona szubventiót szavaztak meg, a közgyűlés véget ért.

05 08 Lovaregylettől 1000 korona

Andrássy Tivadar gróf, a közpályán kimagasló államférfi, a Magyar Lovaregylet választmányi tagja hosszadalmas, kínos betegség után szombaton délután Budapesten Fő-utcai palotájában elhunyt. Andrássy Tivadar gróf ifjúsága komoly tanulmányokban telt el. Mint Andrássy Gyula gróf legidősebb fia, a családi tradícióhoz híven, politikai pályára készült, melyre egyéni hajlandósága is predestinálta. A képviselőházba már korán, 1881-ben jutott, s ez idő óta állandóan tagja volt a háznak, melynek 1890–1896-ig egyik alelnöke volt. Politikai tevékenysége mellett a képzőművészetek volt az, mely leginkább érdekelte. Neki magának is művészi tehetséget adott a sors, a miről több amateur-kiállításán bemutatott képei és rajzai tanusodtak. Elnöke volt a Képzőművészeti Társulatnak, s főúri körökben teret hódított a művészet iránti érdeklődésnek. A nemes gróf a lótenyésztésnek is híve volt, a kilencvenes években testvérével együtt versenyistállót is tartott, s lovai közül *Levente* kétéves korában megnyerte a Cadet versenyt és a Kladrubi díjat, az 1895-iki derbyben harmadik lett *Tokio* és *Csapláros* után. *Adoma* győzelemre vitte az Andrássy színeket az 1899-iki Alagi díjban, majd három évre rá a Tátra handicapot is megnyerte. Jobb lóva volt még *Cid* is, mely mint a Sztáray-Andrássy szövetség lóva: több versenyt nyert. Az elhunyt holttestét vasárnap szentelték be, s vasúton Tőke-Terebesre szállították, a hol ma délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra. Emlékét családján kívül, jó barátai s az ország is kegyelettel őrzi meg, benne egy nemes, minden szép iránt fogékony, finom érzésű és puritán lélek szállott el a földről. Az Andrássy-család nagy tradíciójának az elhunyt méltó letétményese volt és alakja igaz példa mindenki előtt, hogyan kell minden jóért lelkesülni, a hazának, társadalomnak és a családi körnek élni.

05 15 gróf Andrássy Tivadar halála

VADÁSZ- ÉS VERSENY-LAP.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club keddre tervezett match-ét és a ponny sikeresen az esős időjárás miatt nem tartották meg, s ha az időjárás ma sem lesz kedvező, úgy ekkor sem lesz játék.

1905 05 24 eső

Az első napon három match volt, melyek közül a második összeállítás volt a legérdekesebb, melyben az Urlovasok Szövetkezetének tiszteletdíjért mérköztek a csapatok. Az összeállítás a következő volt:

Fehér:

Vörös:

1. Pallavicini György őrgrof	Széchenyi László gróf
2. Andrássy Károly gróf	Ritch Herbert ur
3. Sigray Antal gróf	Andrássy Sándor gróf
4. Andrássy Géza gróf	Rohonczy Lőrincz ur

Umpair: Károlyi Lajos gróf.

A játék mindjárt eleinte élénken indult meg, s mindkét csapat minden tudását latba vetette, hogy sikert a maga részére biztosítsa. Ilyenformán goalt csak keveset tudtak elérni, az első félidőben a teli-fehérek javára Pallavicini György őrgrof ütött egyet, a második félidő goal nélkül mult el, míg a harmadikban a vörösek kerekedtek felül és mr. Ritch két goaljával a vörösek nyerték meg a mérkőzést. A match eredménye váratlan volt, mert általában a fehérek játéka különösen az első időben föltűnőnek látszott, de a match kimenetelére mindenesetre befolyással volt, hogy a harmadik félidőben mr. Ritchet baleset érte. Pallavicini őrgrof kalapácsa ugyanis megsértelte mr. Ritch homlokát, mely után az őrgrof nem játszott oly erélylyel, mint az első időben, s ezzel mr. Ritch szabadabb kezet kapott.

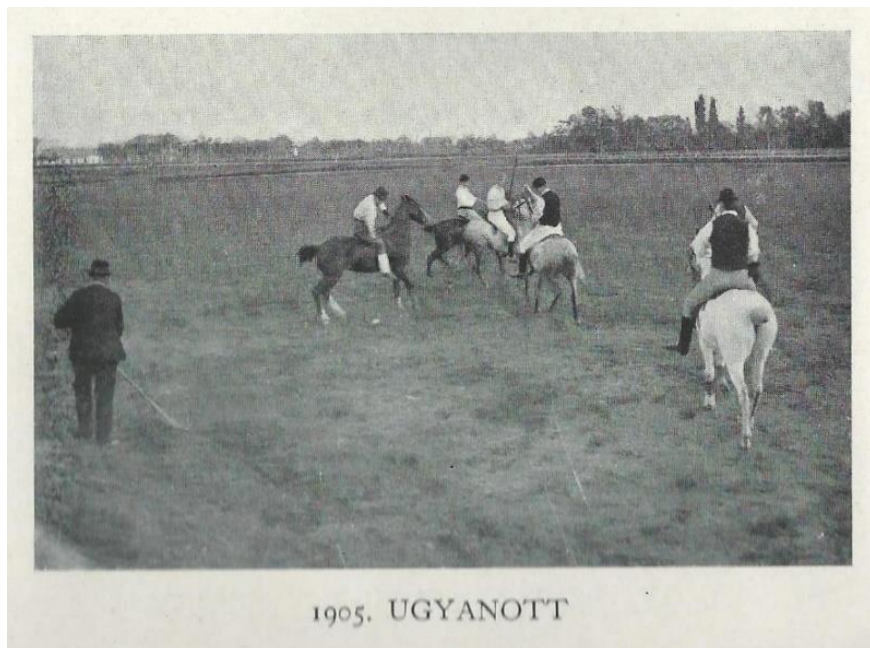
1905 05 26 Ritch homlokán sérül

Megtudhatjuk, hogy a Lovaregylet 1000 korona szubvenciót adott a BUDAPESTI POLO CLUB-nak a májusi mérkőzésekre.

Gróf Andrássy Tivadar, (Andrássy Gyula legidősebb fia) aki nem csak politikus lótenyésztő és persze pólójátékos volt, hanem festő is, 1905 05 15-én elhalálozott. Vasúton szállították Tőke-Terebesre és ott temették el.

Május 24-i hír. Az esős időjárás miatt elhalasztották a keddre tervezett match-ét.

Május 26-i hírekből megtudhatjuk, hogy akkor 3 match volt, melyből a legközölt második összeállítás volt a legérdekesebb. E mérkőzésen mr. Ritch volt igen eredményes, Pallavicini gróf „kalapácsa” azonban homlokán találta. Innentől Pallavicini őrgrof visszafogta magát, ezzel pedig mr. Ritch szabad kezet kapott.

1905. UGYANOTT

1905 póló mérkőzés a Ludovika kerti pályán

1906 FRANKFURTBAN GYŐZELEM A HAMBURGIAK ELLEN

A Vadász- és Verseny-Lap tudósításaiból kiderült, hogy a **krumpli-, fregola-, lég-hajó-, virágversenyek** helyett most már inkább olyan pony versenyeket rendeztek a **Lóversenytéri pályán**, mely versenyszámok a nagyobb lovaknál is sikeresek voltak.

Ezért **800 méteres pony sikkverseny** volt (6 ló) (*mr. Ritch itt is győztes volt, Heródias nevű lovával harmadjára*), valamint pony **800m-es gátverseny** is (5 lóval, melyek közül **gróf Andrassy Géza Tokány** nevű lóval győzedelmeskedett. Későbbi leírásból kiderül, hogy ezen is *mr. Ritch* lovagolt). Egy „accidens” is történt Wenckheim Pál örgróf egy gátnál lovával elbukott, szerencsére azonban semmi baja nem történt.

A pony versenyek után, mintegy utólagos kapcsolt termék volt maga a polo játék.

Ezért is érthető, hogy a benevezett pony lovak miért voltak oly fiatalok. A pólózást ekkor már elkezdtek több, mint 20 éve, mégis a benevezett és korukkal jelzett ponyk között 5-6-7 évesek voltak. E fiatal lovak a jók a sikk és gátversenyben. A pólóhoz ugyanakkor nagyon jók a 10 év feletti tapasztalt lovak.

A versenyre ekkor is számos neves személy kijött, közte **Bernhard szász-meiningeni nagyherceget**, és neje **Sarolta nagyhercegnő**.

Ott volt köztük **gróf Andrassy Tivadar özvegye** is leányával. Ebből látszik, hogy egy-egy ilyen verseny fontostársadalmi esemény is volt egyúttal és egy leánynak akár itt vőlegény is lehetett találni.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Nevezések.
Szerda, május 16.

I. **Állami ponyk árverése.**
1. 76 s k O Baján 17.
2. 76 p k O Baján 1—12.
3. 76 p k O Baján 1—13.

II. **Pony sikkverseny.** Tíj adja a földm. miniszter 800 m.
1. Gr. Andrassy G. id p h Dzingiskhan
2. — id s k Pálma
3. — 66 s k Tokány
4. — 56 p k Favorita
5. Farkass K. ur id p h Hinderniss
6. Gr. Károlyi L. id s k Daffodil
7. — id sz k Skittles
8. Ritch H. ur id p k Pele
9. Rohonczy L. ur id p k Miss Rose
10. — id p h Tobé
11. Gr. Sigray A. id f k Miss Poppet
12. — 66 p h Herodias
13. Gr. Széchényi L. id p k Lady

III. **Pony gátverseny.** Tíj adja a földm. min. 800 m. Négy gát.
1. Gr. Andrassy G. id p h Dzingiskhan
2. — id s k Pálma
3. — 66 s k Tokány
4. — 56 p k Favorita
5. Farkass K. ur id p h Hinderniss
6. Gr. Károlyi L. id s k Daffodil
7. — id sz k Skittles
8. Ritch H. ur id p k Pele
9. Rohonczy L. ur id p k Miss Rose
10. — id p h Tobé
11. Gr. Sigray A. id f k Miss Poppet
12. — 66 p k Herodias
13. Gr. Széchényi L. id p k Lady

IV. **Pólómérkőzés.**

1906 05 16 Pony sikk és gátverseny

A Budapesti Polo Club pénteken tartotta meg a a multkorzi zivart folytán elhalasztott versenyeit. A mérkőzéseknek gyönyörű szép, napos idő kedvezett és a clubnak a lóversenytéren lévő pályáján arisztokratiánk teljes számban gyűlt egybe, hogy tanuja legyen a mindvégig érdekes küzdelmeknek. Soraikban ott láttuk Bernhard szász-meiningeni nagyherceget és nejét, Vilmos német császár nővérét, Sarolta nagyhercegnőt. Továbbá ott voltak: Andrassy Géza gróf, a Budapesti Polo Club elnöke, Apponyi Lajos gróf feleségével és leányaival, Hadik-Barkóczy Endre gróf és neje, Karátsenyi Aladár gróf és leányai, öz. gróf Andrassy Tivadarné és leánya, öz. gróf Károlyi Sándorné és leányai, gróf Zichy Béla Rezsóné, Széchényi Béla gróf, Bánffy Miklós gróf, Károlyi Lajos gróf és neje, Szentkereszty bárónők, Degenfeld Imre gróf Pallavicini György örgróf, Wenckheim Pál gróf, Rohonczy Lőrincz ur, stb.

A program első száma a Pony sikkverseny volt, a melynek 800 méteres távolságán hat ló mérkőzött a földmívelésügyi miniszter tiszteletdíjért. A versenygyőztese Heródias lett, mely immár harmadszor aratott e versenyben diadalt. A hatéves kanca, a mely Zsazsa néven a versenypályán is szerepelt, mr. Ritch alatt folytatta társait és végül is könnyen győzött. A verseny részletes eredménye a következő:
Gr. Sigray A. 66 p k Herodias mr. Ritch 1
Gr. Andrassy G. id s k Pálma gr. Andrassy K. 2
— id p her Dzingiskhan mr. Parker 3
Ezután a Pony gátverseny következett, melynek szintén 800 méter volt a távolsága. Ott állt a verben starthoz és közülük a földmívelésügyi miniszter tiszteletdíjért Tokány szerezte meg Andrassy Géza gróf részére, míg mögötte a legközelebbi helyeket két istállóháza Dzingiskhan és Favorita foglalták el. E versenyben egyébként accidens is történt: Wenckheim Pál gróf egy gátnál lovával elbukott szerencsére azonban mi baja sem történt. A részletes eredmény a következő:
Gr. Andrassy G. 66 s k Tokány mr. Ritch 1
— id p her Dzingiskhan mr. Parker 2
— 56 p k Favorita Sztankovinszky ur 3
Majd az oszlopverseny (bendingrace) került sorra, a melyben a pályán felállított oszlopokat kigyovonásban kell megkerülni a versenyzőknek. E számban két csoportban öt-öt versenyző vett részt. Az első csoport győztese gróf Andrassy Károly, a második pedig Rohonczy Lőrincz ur lett, a kik között a holtgyek díjért döntő mérkőzés volt. Ebből Rohonczy Lőrincz ur került ki elsőnek.

1906 05 28 pony sikk és gátverseny

A program utolsó száma lovas polo játék volt, melyben a következő két csapat küzdött:
Vörösek: 1. Bánffy Miklós gróf 1. Mr. Parker
Fehérek: 2. Andrassy Károly gr. 2. Pallavicini György örgr.
3. Károlyi Lajos gróf 3. Mr. Herbert Ritch
4. Rohonczy Lőrincz ur 4. Andrassy Géza gróf

A mérkőzés két 10 perces félidő után 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. Mindkét csapat igen szép, változatos játékot produkált. Az első goalt heves küzdelem után a vörösek ütötték, a mit azonban a fehéreknek igen ügyes játék után sikerült kiegyenlíteni.

A polo club tagjai hétfőtől kezdve naponként szorgalmas traininget fognak folytatni, hogy az ostendei mérkőzésen sikerrel viassák fel a küzdelmet.

1906 05 28 Vörös 1:1 Fehér

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A magyar polocosapat, mint egy táviratunk jelenti, tegnap, vasárnap mérkőzött a hamburgi csapattal a championatusért Frankfurtban. A kiváló csapat, a melyben Károlyi Áajos gróf, Sigray Antal gróf, Rohonczy Lőrincz ur és mr. Ritch Herbert játszottak 9:3 arányban verte meg a hamburgi csapatot.

1906 07 30 BPC 9:3 Hamburg

1906 07 30-i jó hír, hogy Frankfurtban megint sikerült győznie a BUDAPESTI POLO CLUB csapatának **9:3-ra** a Hamburgi csapat felett.

1907 OSTENDE, HAMBURG: ANGOL/NÉMET/SPANYOL/MAGYAR KONTINENTÁLIS KUPA

A Vadász- és Verseny-Lapból megtudhatjuk, hogy a BUDAPEST POLO CLUB-nak ekkor már **nő választmánya** is volt, ugyanis a meghívó szerint ezt is ki akarják egészíteni. Ez egyben jelzi, hogy a hölgyek szerepe is igen fontos volt a klubban.

Már a Budapesti versenyeken is **Kontinentális Kupákban** gondolkodnak, sőt már **Junior Kupán** is. A juniorok 4:2-re kaptak, de a felnőtt csapat igen jól szerepelt. Az **OPEN CHALLENGE CUP**-ot 9:1-re nyerték a **Frankfurtiak** ellen.

A CONTINENTAL CHALLENGE CUP-ot pedig 4:2 a Frankfurtiak ellen. A **Magyar-Angol** meccset is 3:2-re megnyerték.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Meghívó

a Budapesti Polo Clubnak 1907 évi május hó 13-án este 10 órakor, a Nemzeti Casinóban tartandó közgyűlésére.

Napirend:

1. Az 1906 évi zárszámadások bemutatása és jóváhagyása felett való határozathozatal.
2. Az 1907 évi költségvetés bemutatása.
3. A férfi és női választmány kiegészítése.
4. Esetleges indítványok.

Budapest, 1907. május 2.

Andrássy Géza gróf elnök.

1907 05 06 Női választmány

A Budapesti Polo-Club

a versenyterén levő pályáján (Arena-ut—Tököl-ut sark) 1907. május hó 18., 21., 22., 23., 24., 25-én angol játékosok és a frankfurti Polo Club részvételével **Polo és Gymkhana Meetinget** rendez, melynek részletes programja a következő:

Május 18. Open Challenge Cup. Tiszteletdíj a győztes csapat tagjainak, adja a Budapesti Polo-Club. 1-ső forduló: Foxhunters: Budapesti Club:

1. W. Melles ur.	1. Sigray Antal gr.
2. Pallavicini Gy. ögr.	2. Károlyi Lajos gr.
3. E. Lawson-Johnston ur	3. Ritch ur
4. Rohonczy Lőrincz ur	4. Andrássy Géza gr.

Május 21. I. Continental Junior Cup. Tiszteletdíj a győztes csapatnak, adják a polo iránt érdeklődő hölgyek. Polomériközés a frankfurti és a Budapesti Polo-Clubok junior csapatai között; időtartam 4-szer 10 perc.

Frankfurti Polo-Club csapata. Budapesti Polo-Club csapata

1. L. Gans	1. Windischgrätz Lajos hg.
2. H. Passavant	2. Pallavicini György ögr.
3. W. Freyeisen	3. Bánffy Miklós gr.
4. E. Flinsch	4. Rohonczy Lőrincz

05 18 Rókadász csapat és Junior Kontinentális Kupa

Polo match.

A Budapesti Polo Club szombat délután érdekes matchet rendezett, amelyben az egyet tagjain kívül két angol vendég: Melles W. és Lawson Johnston urak vettek részt. A mérkőzést megelőzőleg lunch volt a versenyterén étteremben, miután a rossz idő miatt a reggeli, sajnos, nem lehetett a szabadban megtartani. A lunch étlapja a következő volt:

1907. máj. 18.

Consommé froid	Oisons
Malasol I.	Salade japonaise
M-dallion de Langouste	Salade de concombres
Esturgeon au Remoulade	Filet de boeuf
Saumon Fumée	Roastbeuf à l'Anglais
Mousse de fois gras	Jambon de Prague
Cote d'agneau à l'Afric.	Eclair au Café
Selle de chevreuille	Dindon grillé
Dindonneau	Alföldi gulyás
Poulardes de Styrie	Kolbász tormával
Köbnányai sör	Liptai túró
Bowle Lossonczy	

1907 05 18 I. nap eső, lunch étlapja

I. Continental Junior Cup. Tiszteletdíj a győztes csapatnak, adják a polo iránt érdeklődő hölgyek. Időtartam 4-szer 10 perc.

Frankfurti Polo-Club Budapesti Polo-Club junior csapata:

1. L. Gans ur	1. Windisch-Grätz Lajos hg.
2. H. von Passavant ur	2. Pallavicini György ögr.
3. W. Freyeisen ur	3. Bánffy Miklós gróf
4. E. Flinsch ur	4. Rohonczy Lőrincz ur

A németek először tétozáva játszanak, s a kitűnően dirigált magyar csapat csakhamar a kettes játékos utján eredményt ért el, mit az első időben az ellenfél kiegyenlített. A magyarok gyors mozdulata később megbosszulja mert az ellenfél biggadt munkája további két idő alatt egy egy golt eredményez. Az utolsó időben végül Rohonczy és Pallavicini fölényes játékaiból golt eredményez, mire azonban a frankfurtiak újból eredménytelenül felelnek. A mérkőzés tehát 4:2 eredményen a vendégek javára dől el.

05 19-én Continental Junior Cup Frankfurt 4:2 BPC

Polomériközések.

Harmadik nap. Május 22-én.

A Budapesti Polo-Club tagjai, élükön a hölgy és férfi választmány összes tagjaival, a sport-szenvedély igaz örömeivel látták szerdán a magyar csapat győzelmét a vendég frankfurti Polo-Club csapata fölött. A match után, mely hatszor tízperczig tartott, két kombinált csapat trainigmérkőzést tartott. A részletes eredmény a következő:

I. Open Challenge Cup. Tiszteletdíj a győztes csapat tagjainak, adja a Budapesti Polo Club. Döntő mérkőzés.

A két csapat a következő felállásban szerepelt: Budapest: 1. gr. Sigray Antal, 2. Ritch H. ur, 3. gr. Károlyi Lajos, 4. gr. Andrássy Géza (fehér). — Frankfurt: 1. L. Gans ur, 2. H von Passavant ur, 3. L. Shedden ur, 4. E. Flinsch ur (kék).

A kezdésnél mindjárt meglátszik a magyarok praecis összjátéka és az egyéni ügyesség és nemsokára a bíró fűtje a magyarok javára goalt jelez, mit az első tízperces idő végéig megújítanak. A második és harmadik időben kemény játék után, a változatos küzdelem dacára, újból csak a magyarok egy-egy goalja szakítja meg a mérkőzést. A negyedik időben a németek négyes játékosai nem az eddigi hévvel véd s a kitűnően dolgozó gr. Sigray ezt kihasználja és egymásután négyszer juttatja át a golyót a kapun. Az ötödik időben volt a legszenvedélyesebb küzdelem, lovas lovas mellett hol a magyar, hol a német kapuhoz száguld, míg egy hirtelen lerohanásnál a magyarok három németet is hagynak szabadon, kik közül ketten szépen kombinált csellel lefogják az erőlesen küzdő gr. Andrássyt s a szabad játékos az első goalt csinálja a kékék javára. A hatodik időben újból a fehérek dominálnak és a négyes játékos közepes lovaglását kihasználva az erős rushsel felnyomul magyar feltartóztatlanul a goalba dirigálja a golyót. Végeredmény 9:1 a magyarok javára.

1907 05 20-án III. nap BPC 9:1 Frankfurt

Negyedik nap. Május 23-án.

Gróf Andrássy Géza lelkes buzditására csütörtökön délután előkelő közönség gyűlt össze a verseny-pályán hol, három szép polomériközésben gyönyörködhetett a pony gátversenyen kívül. A részletes lefolyás a következő:

I. Continental Challenge Cup. Polomériközés a frankfurti és a Budapesti Polo-Clubok csapatai között. Tiszteletdíj a győztes csapatnak, adja Nákó Sándor gróf.

Frankfurti Polo-Club Budapesti Polo-Club csapata:

1. W. L. Gans	1. Sigray A. gróf
2. H. von Passavant	2. Pallavicini Gy. ögróf
3. W. Freyeisen	3. Károlyi L. gróf
4. E. Flinsch	4. Andrássy Géza gróf

A négy tízperces időn át folyt mérkőzés, — a játékosok az előző matcheken kiismervén egymást, — a legélénkebben, változó mezőkön, állandóan fairen fejeződött be s a magyar csapat 4:2 arányban győzött. Az első két időben egyformán értek goalt s a lankadó németeket a rutinnal játszó magyarok biztosan verték. Passavant ur a második időben bukik, a hatvanéves Freyeisen ur csodálatosan kitartó, Gans ur kitűnően oldotta meg feladatát, míg Flinsch ur a leggyorsabb játékos a frankfurtiaknak. Sigray gróf bámulatos gyorsan és biztosan dolgozik, Pallavicini ögróf nagyon hasznos munkát végzett, Károlyi gróf a legelszántabbban küzdött és Andrássy gróf ugy a kiváló vezetéssel, mint az ellenfél háborgatásával betöltötte hivatását.

1907 05 22-én IV. nap BPC 4:2 Frankfurt Kontinentális Vándor Kupa

II. Angol-magyar match.

W. Melles ur, Ritch ur, Lawson Johnson és L. Shedden ur állanak szemközt gróf Sigray Antal, gr. Károlyi Lajos, Pallavicini ögróf és Andrássy Géza csapat ellen.

Mindkét csapat, igaz sportszenvedély, önzetlen játék, gyors mozgás, biztos lapda kezelés s a jó dirigálás oly kiváló és érdekesítő játékát produkált, hogy a sport szépsége felett még a laikusok is meggyőződhetnek. Az első mérkőzésnél gróf Sigray Antal a legnagyobb paceszel viszi a lapdát, de a kapunál elhibázza a lövést, sőt az erős match második ideje alatt sincs eredmény.

A harmadik időben a magyar csapat kapitányának lovát ért ütés folytán az angolok fölényhez jutnak s két goalt is csinálnak. A magyar csapat az újbóli felállításnál kissé lankadtan látszik, de a vezető, Andrássy gróf, nem csügged, jó példával maga van elől s biztos játékaival még goalt is lő. Ezután a csapat felbuzdul és Sigray gróf, valamint Pallavicini ögróf dacára annak, hogy még az előbbi mérkőzésben is résztvevők voltak és így 70 percze forszírozott tempójú mérkőzést játszanak, kitűnő kombinációval még kétszer vezetik a lapdát az angol kapuba s ezzel 3:2 arányban győz a magyar csapat.

1907 05 23-án V. nap BPC 3:2 Angol

OSTENDE, Belgium

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club hazánk kiváló játékosai: gr. Andrassy Géza és fia, Károly, gr. Károlyi Lajos, gr. Sigray Antal, őgróf Pallavicini György, gr. Bánffy Miklós, gr. Wenckheim József és mr. Ritch, Ostendébe, a nemzetközi polomérfőzésekre utazott. A matcheken még résztvesznek franciák, spanyolok, angolok és amerikaiak is. Az elmúlt héten, e nemes sport legkiválóbb hazai művelői, a Čros angol kontinentális vegyes csapatot 4:3 arányban verték meg. A magyar csapatban gr. Andrassy Géza, gr. Károlyi Lajos, gr. Sigray Antal és őgróf Pallavicini György, átszottak. Az igazán lelkes és mindig pontosan összejátszó csapat, jól megérdemelt győzelmet aratott.

1907 07 12 Ostende,
BPC 4:3 Angol

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club győzelme Ostendében. A nemzetközi polo-verseny vasárnap újra magyar győzelmet hozott. A Challenge-cupért folyt a mérkőzés, a melyet két esztendő előtt gróf Károlyi Mihály alapított. A magyar csapat és az antwerpeni állt egymással szemben; a magyar csapatban gróf Károlyi Lajos, őgróf Pallavicini György, gróf Wenckheim József és gróf Andrassy Károly játszottak, az antwerpeni teamben pedig a Peers testvérek Grisar és az angol Marsham. A díjat tavaly az antwerpeniek nyerték, de most a magyarok megverték őket s így a szép Károlyi-serleg újra a miénk. Az eredmény 4:1 a magyar csapat javára.

1907 07 17 Ostende,
BPC 4:1 Frankfurt

FRANKFURT, Német Császárság

BUDAPESTI POLO-CLUB.

Nemzetközi polo-verseny Frankfurtban. Az ostendei nemzetközi polo-verseny, a mely tudvalevőleg a magyar játékosoknak is szép dícsőséget szerzett, véget ért és most nemskára Frankfurtba gyűlnek össze a világ minden tájáról a polo-sport hívei. A versenynek már meg kellett volna kezdődnie, de néhány külföldi játékos megkésélt az uttal, s így a verseny kezdetét július 27-ére, szombatra tűzték ki. A frankfurti polo-játékosok, mint tudjuk, tavasszal jártak nálunk és résztvettek a mérkőzéseinken; most viszont ők fogadják vendégül a budapesti polo-klub tagjait, kik közül gr. Andrassy Géza, gr. Károlyi Lajos és Sigray Antal régibb ismerőse a frankfurtiaknak. A versenyre oly tömegesen érkezett a nevezés, hogy ez lesz a kontinens legnagyobb polo-meetingje. Tíz csapat fog a különböző díjakért mérkőzni s magok a külföldi versenyzők százötven polo-pontyt küldtek Frankfurtba. A megnyitó napon a junior-csapatok mérkőznek és másnap, vasárnap kerül sorra ezeknek döntő versenye. Vasárnap a közönség mulattatására mindenféle sporteseményt tartanak: rendeznek polo-ugró-versenyt, lapda-versenyt és angol gymkhanát. Hétfőn, kedden és szerdán a főfutamon kerülnek eldöntésre. Ezek között van a bajnokságvédő spanyolok mérkőzése az angolokkal. A spanyol bajnoki team Villavieja marquisból, Pennaranda grófból, Alba hercegből és D'Escadon urból áll, míg az angol csapatot Harrington lord vezeti, a ki hatvan éves ember létére a legjobb angol játékos. A hamburgi csapatot Heinze báró, porosz követ vezeti; a hannoveri klub is képviselteti magát a részt vesznek továbbá a berliniek is, valamint frankfurtiak, a kiknek három csapatuk szerepel majd.

1907 július 27-én Frankfurtban
Kontinentális viadal kezdődik
10 csapat 150 Polo Pony

A hétfői frankfurti polo-versenyekre eljött a hesszeni nagyherceg nejével és elhozta a vendégeit is, a bikaniri maharadzsat, aki kíséretével jelent meg, továbbá Battenberg Viktor herceget és Endre görög herceget. Az indusok, a kik tarka turbánjukban érdekesek voltak, nagy figyelemmel kísérték a mérkőzést. A «Nevice-Cup»-ért folyó döntő mérkőzésben a berlini csapat 7:1 arányban könnyen győzött a frankfurti team fölött, amely Stern, Arndts, Albert és Merton urakból állt. Ezután «Champion Cup»-ért való verseny kezdődött meg s a spanyol Rugby team M. de Escadon, Pennaranda herceg, Villavieja marquis és (az angol) Balding állt szemben a frankfurtiakkal, L. Gans, L. Sheedden, E. Finsch, H. v. Passavant. A rugbyak jobb lovakon játszottak s az összjátékuk is jobb volt s így 12:2 arányban győztek. Az «Elvaston» angol csapat Harrington lord, Habson őrnagy, F. Mackey és M. Neil játszottak egyik részről, míg a magyar team Károlyi Lajos grófból, Sigray Antal grófból, Andrassy Géza grófból és mr. Ritchből állt össze. Érdekes és izgató volt a match. Az eredmény 9:3 az angolok javára.

július 29 hétfő
Nevice Cup; Berlin 7:1 Frankfurt
Champion Cup;
Spanyol Rugby 12:2 Frankfurt
Angol 9: 3 Magyar
Spanyol 6:4 Angol

FRANKFURT, Német Császárság

A Budapesti Po'o Club Frankfurtban kedden ismét diadalt aratott, a négyszer tízperces, Continental Champion Cup mérkőzésén. A frankfurtiak csapatában Gans H., Sommerhof W., Fieusch E. és Freyeisen W. játszott a budapesti gróf Andrassy Károly, gróf Sigray Antal, gróf Károlyi Lajos és Andrassy Géza csapat ellen. A magyarok biztos játéka, lelkes gyors irama és szép összjáték 7:2 arányú győzelmet biztosította a szépen combináló frankfurtiak ellen. Ezt megelőzőleg a Champion Cupért folyt a küzdelem, a melyben a két első rangú ellenfélnek bizonyult spanyol — Escandon M., Pennarand hg., Villavieja marquis és az angol Balding V. és Elvaston angol csapat — Harrington lord, Hobson őrnagy, Makey F. és Neil M. A hat tízperces teamből 6:4 arányban a spanyolok győztek. A mérkőzésen a hesseni nagyherceg és neje ismét jelen volt.

1907 kedd július 30.
Magyar BPC 7:2 Frankfurtiak

Frankfurti mérkőzések.

Szerdán, július 31-én, a Continental Champion Cup döntőjében a madridi és budapesti csapatok mérkőztek. A két egyenlő jó csapat igen szép játékot produkált. A játék kezdetén a magyarok előnyben vannak, de ezt csakhamar nem csak kiegyenlítik a spanyolok, hanem újból gólt lőnek. Ezután váltokozva folyt a hat tízperces játék. A mérkőzést végül Escadon M., Pennerand herceg, Alba herceg és Villavieja marquis csapat 5:3 eredménnyel nyerte meg, míg második ennél fogva gróf Andrassy Károly, gróf Sigray Antal, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza csapat lett. Ezután következett az akadályverseny,

1907 szerda július 31.
Spanyol 5:3 Magyar
BPC Kontinentális II. helyezés

Ezt követte a tandem verseny, székverseny és a szamarak ruhaversenye, melynek lefolyása a hajtók nagy erőlködése miatt igen kedélyes volt. Majd azután a síkverseny 800

szerda júl. 31
szamarak ruhaversenye

A Belgiumi Ostendében is már több nemzet csapata jött össze. A Német Császárságban lévő Frankfurtban pedig már igazi kontinens viadal zajlott. **10 csapattal 150 polo pony-val**, ahol a Magyaroknak sikerült a Kontinentális II. helyezést elérni.

Joggal megrül fel a kérdés, hogy miért mentek pont a messzi Ostendébe? A Frankfurti, vagy a Hamburgi klubbal már rendszeres volt a kapcsolat, de Ostende nem illik e képbe. Igen feltűnő az is, hogy ennyi külföldi verseny látogattak és maga a kontinentális viadal is újdonság volt. A kérdésre a megoldást az 1908-a Londoni Olimpia híre adja meg. Ugyanis Ostendéből indultak a hajók Anglia irányába. Tehát az Ostendei (és persze a Frankfurti út is) valójában az Olimpiai felkészülést szolgálta. Úgy gondolkodhatták, ha az utat bejárják Ostendéig, onnantól már csak egy rövid hajóút kell és már Angliában is vannak.

Néhány érdekes hír a Vadász- és Verseny-Lapból 1907-es számából:

III. Lapdávó verseny.
12 induló közül közül a lapdát a pályán körül hajtva első Flinsch ur, második gróf Károlyi Lajos. A díjat Augusztó ő cs. és kir. fensége adta.
IV. Tréfás számok.
A) Akadémia-verseny. (huszárbábu vitel). 5 induló. Győztes Shedden ur, a ki ezüst serleget, második Ritch ur, a ki szivarvágót nyert.
B) Akadémia-verseny (égő szivarral és japáni ernyővel). Megnyerte Shedden ur, második Ritch ur, harmadik Windischgrätz hg.

DREHER ANTAL
SERFOZDÉI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖBÁNYÁN
ajánlja kitűnő minőségű eredeti töltésű palaczkcsőreit.
Arjegyzéket kívánatra szívesen küld a serfőzde.

A lesvári ménesben
anyakanczák, csikók, lovak egész éven át tartásra és ápolásra elfogadtatnak.
Fedezmény napi tartásdíja 4— korona
Anyakancza csikó nélkül 2 30 „
Anyakancza csikóval 3— „
Választott csikó, éves, üdülő ló 2 80 „
Körömpótlás és vasalásért napi — 06 „
Bejelentéseket elfogad és bővebb értesítést Jaross Sándor ad, Pusztá-Lesvár, posta- és távirat állomás: Téth, Győr mellett.

1906 05 23-án labda, bábu, szivar verseny; 1907 05 24 DREHER reklám; 1908 05 15 lótartás díjak

1907 | Június ¹⁰⁶A LOVASPOLÓ

A lovas-polót egész bátran a gazdag emberek mulatságának tekinthetjük. Régente a fejedelmi udvarok játéka volt. Már a hetedik században is játszották s egy perzsa költő „*chaugan*” néven említi s leír egy mérkőzést, amelyben a sah és feleségei is résztvettek.

Később úgy látszik elfeledték s 1859-ben támadt újra életre „*lovas-hockey*” néven *Kelet-Indiában*, ahol az angol katonatisztek mindennapi mulatsága lett. Rövid húsz év alatt annyira elterjedt, hogy a különböző helyőrségek között rendszeres mérkőzéseket létesítettek s ezek döntője mai napig India legfontosabb sporteseménye.

Angliában a 10-ik huszárezred vezette be mintegy 35 év előtt, itt azonban nem maradt soká a katonák kiváltsága, mert a **Ranelagh-Club**, de főleg a **Hurlingham-Club**, amely Fulhamban külön polopályát építtetett, új szabályokat dolgozott ki s magához ragadta a fenhatóságot.

Angliából elterjedt *Németországba*, *Spanyolországba*, *Japánba* és hozzánk. Nálunk a főúri körökben csakhamar kiváló polo-játékosok akadtak, akik Németországban, Angliában és a városligeti pályán tartott nemzetközi mérkőzésekben több ízben szereztek fényes győzelmet a magyar névnek.

A játék fő kellékei: egy sima felületű *pálya*, amelynek két oldalán a *kapuk* vannak, amelyen a kis *labdát* *kalapács*hoz hasonló *ütőkkel* keresztül hajtani a főcél. Egy-egy párton 3-3 vagy 4 lovas van, akik adott jelre ponnylovaikon megindulnak a középen elhelyezett labda felé. Győz az a párt, amely háromszor 20 perc alatt többször tudja a labdát az ellenfél kapuján keresztülhajtani.

A játék menete a lehető legváltozatosabb s alkalmat ad a lovasbravórok egész sorozatára, ahol nemcsak a játékos ügyessége, hanem a *lónak kitartása is fontos szerepet játszik*. A lovakat különben 20 percenként cserélni szokták s így minden játékosnak három, sőt több kitűnően betanított ponnyra van szüksége. A játék fősaisonja május és június, amikor nálunk a **Budapesti Polo-Club** mindinkább nagyobb látogatottságnak örvendő mérkőzéseit rendezi. A játékot e számunkban mutatjuk be.

1907 kép a pólmérkőzésről

¹⁰⁶ <http://www.huszadikszazad.hu/1907-junius/sport/a-lovaspolo>

1908 ELCSALT LONDONI OLIMPIAI 9:2 GYŐZELEM

A Vadász- és Verseny-Lap 1908 július 10-i pénteki számának 377. oldaláról érdemes kiemelni egy különleges hírt. Eddig ugyanis mindenki úgy tudta, hogy Magyar Pólósok csak egyedül az 1936-os Berlini Olimpián szerepeltek, ahol IV. helyezést értek el.

Ehhez képest ez egy szenzációs hír.

Tudni kell, hogy az ókori görög Olimpiai játékokat i.sz. **393-ban** Theodosius császár, mint pogány szokást, betiltotta a kereszténység nevében. **1896-ban** újra Görögországban tartották meg az első újkori olimpiát.

A következő alkalommal **1900-as**, május 14-től október 28-ig tartó **Párizsi Olimpián volt először póló**, melynek mérkőzései május 28-június 2-ig tartottak, és **ott volt elődöntő és döntő mérkőzés is!**

A három vegyes (*Olimpiai*) csapat mellett (*akik az első 3 helyezést vitték el*) egyedül Mexico indított nemzeti csapatot. (*Negyedikek lettek.*) A következő St. Louis-i Olimpián, **1904-ben** nem volt póló verseny.

¹⁰⁷ Második alkalommal **1908-ban Londonban** április 27-től, október 31-ig volt az **Olimpia**.

A póló, a hivatalos adatok szerint csak június 18-21-ig, vagyis pusztán 3 napig, ahol 2 nap csak mindössze 2 mérkőzést tartottak.

A 6 hónapig tartó Olimpiánál, miért kellett ilyen hamar, 2 játéknál alatt befejezni a póló játékokat?

Mi magyarázhatta, hogy nem várták be a Magyar Póló Csapatot? Pedig lett volna rá bőven idő!

A Budapesti Póló-Club a londoni olimpiádon.
A Budapesti Póló-Club kitűnő formában levő csapata szerdán a Wimbledon Parkban megkezdődött olimpiai lovasspóló-játékokban az *Brigade of Guard* jénévű csapata fölött 9:2 arányban fölényes győzelmet aratott. A budapesti csapat összeállítása a következő volt: Dom Miguel braganza herceg. Sigray Antal gróf, őgróf Pallavicini György és Mr. H. Ritch.

Arany	Ezüst	Bronz
Nagy-Britannia (GBR) Roehampton Charles Darley Miller George Arthur Miller Patteson Nickalls Herbert Haydon Wilson	Nagy-Britannia (GBR) Hurlingham Walter Buckmaster Frederick Freake Walter Jones John Wodehouse, 3rd Earl of Kimberley	Nem adták ki
	Nagy-Britannia (GBR) Ireland John Hardress Lloyd John Paul McCann Percy O'Reilly Auston Rotherham	
EREDMÉNYEK		
1908. június 18.	Nagy-Britannia 4 – 1 Nagy-Britannia Roehampton Hurlingham	
1908. június 21.	Nagy-Britannia 8 – 1 Nagy-Britannia Roehampton Ireland	

hivatalos adatok az 1908-as póló mérkőzésekről

A legfeltűnőbb, hogy a hivatalos adatok szerint a 3 angol csapat, kirívóan csak a fenti 2 mérkőzéssel döntötte el igen gyorsan a helyezéseket. A **Roehampton** csapata két elsőprő erejű győzelmével valóban jogosan kapta meg az I. helyezést, **vajon ugyanakkor, miért nem játszott egymás ellen a Hurlingham és az Ireland csapat a 2-3 helyezéért? (1900-as Párizsi Olimpián is volt külön mérkőzés a 3-4 helyezéért!)**

A Hurlingham és az Ireland csapat is ekkor még csak 1-1 mérkőzést játszott, nem hivatkozhattak arra, hogy a lovaikat óhajtották kímélni. Miért volt, hogy csak 1 mérkőzést játszottak e csapatok és után kiosztották mindkettőnek az Olimpiai II. helyezést?

Miért? Nem a játékért érkeztek oda? Miért nem játszottak egymás ellen, ha már ott voltak?

¹⁰⁷https://hu.wikipedia.org/wiki/Lovasp%C3%B3l%C3%B3_az_1908._%C3%A9vi_ny%C3%A1ri_olimpiai_j%C3%A1t%C3%A9kokon

Erre lehetséges magyarázatot keresve az merülhet fel, hogy az akkori kissé kiforratlan szervezésnél, két pólós szervezet is elindította az 1908-as Londoni Olimpia pólós számának megszervezését. A **Hurlingham** és a **Brigade of Guard** csapat klubja is, és köztük ebben úgy tűnik külön vetélkedés folyt.

A **Brigade of Guard** jobban állt azzal, hogy hozzá legalább egy külföldi (*magyar*) csapat is bejelentkezett.

A Hurlingham-hoz csak 2 baráti angol klub csapat jelentkezett be, viszont a Hurlingham közismerten a híresebb klub volt és ez esetben e külön versenyszámban feltehetően utólag ez dönthetett.

Ehhez viszont az is kellett, hogy nagyon gyorsan lezárják a versenyt, még mielőtt a magyar csapat megérkezik Angliába! *(Máskülönben befuthattak volna oda, hogy jöttek ők is játszani!)*

Valószínűleg ezért kellett ilyen hamar eredményt hirdetni, mivel felmerült bennük is, hogy odamehet a magyar csapat is. Az meg eléggé feltűnő lett volna, ha ott vannak, de nem engedik őket játszani!

Ez lehet a teljesen logikus magyarázat, hogy miért zárták le gyorsan, két versenynappal a mérkőzéseket és miért hirdettek gyorsan eredményt, a 2-3 helyezéért vívott mérkőzés nélkül.

Így mire a magyarok odaértek volna, azt mondhatták: -Sajnos ők elkéstek, már vége a versenynek!

Az Olimpia 6 hónapig, még október 31-ig tartott, semmi sem indokolta, hogy ilyen hirtelen befejezzék a póló versenyeket. Egy dolog zavarhatta meg a Hurlinghami szervezést, a magyarok érkezésének híre.

Akkor még eléggé szervezetlen volt az Olimpia. *(Nem volt olyan hivatalos szervezés, mint manapság, rádió, tv, internetes közvetítést stb.)*

A Magyarokat egy másik klub hívta meg az Olimpiára Brigade of Guard csapat klubjába, azzal a tudattal mentek, hogy ott zajlik az Olimpia póló versenyszáma. *(Brigade of Guard csapat ellen győztek is és persze, hogy leadták a hírt.)*

A Vadász- és Verseny-Lap 1908 július 16-i cikke szerint a **BUDAPESTI POLO CLUB 9:2 Brigade of Guard mérkőzés július 8-án szerdán volt.** Ehhez jóval előbb, még június vége előtt meg kellett megérkezniük, mert a lovaikat legalább 2 hetet pihentetni kellett a hosszú vonat, majd hajóút után. A magyarok pár ezer kilométert utaztak lovaikkal vonaton, majd át kellett kelniük hajóval a La Manche csatornán is.

Úgy lehet kalkulálni, hogy a június 21-i 2. póló mérkőzés idejekor érkezhettek meg, vele együtt érkezésük híre is. A magyar csapat jövetele és érkezése nem lehetett titok, mivel jelentős hír volt.

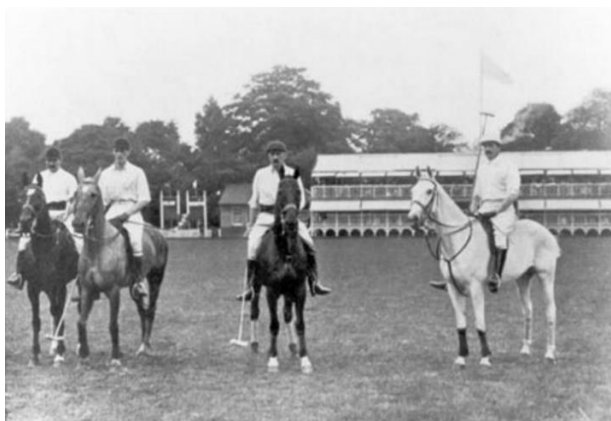
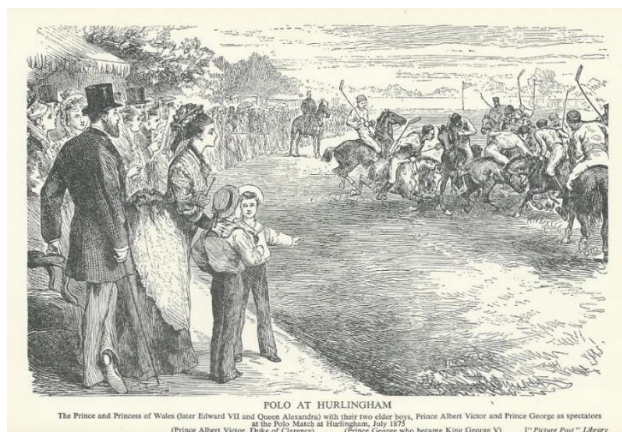
Egy **dom Miguel bragança herceg** és két magyar gróf érkezése az jelentős társadalmi eseménynek is számított, melyről a helyi sajtó biztosan beszámolt már jó előre.

Tehát nyugodtan bekapcsolódhatott volna Hurlingham club által szervezett 3 csapat mérkőzésekhez is a magyar csapat. A három angol csapat otthon volt, nem kellett utazniuk sehova sem, nyugodtan tárgyalhattak, várhattak volna, és amennyiben megfelelő szándék lett volna, meg is tudtak volna egyezni.

(Legalább kellett volna megpróbálni az Olimpia sport szellemisége szerint! Helyette viszont feltűnően gyorsan eredményt hirdettek, 2-3 helyezéért vívott mérkőzés nélkül, kirívó módon!)

A sport diplomáciában már láttunk éppen elég hasonlót. Az 1920-as Olimpián például nem vehettek részt a Világháborúban vesztes államok sportolói, nem melleleg Magyarországtól, Budapesttől elvették a rendezés jogát!

Az 1936-os Berlini Argentína 11-0 Anglia mérkőzés után pedig úgy döntött az angol sportdiplomácia, a szövetségeseikkel, hogy többször nem lesz póló az Olimpiákon.

Hurlingham 1875; VII. Edward Wales-i herceg családjával; 1908 győztes Roehampton csapat
(Lásd 1901 hírt Viktória királynő haláláról)

A Vadász- és Verseny-Lap 1908-as további hírei.

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club tagjai délutánoként 14 órától késő estig erős traininget tartanak, hogy a f. hó 22-én tartandó nemzetközi mérkőzéseken résztvevő hamburgi és frankfurti csapatok legmélőbb ellenfelei legyenek. A nemes sportszenvédellyel játszó komoly trainirozóknak az előkelő társaság köréből sok a nézőjük s a magyar arisztokraczia egyik legérdekesebb tagját gr. Széchenyi Lászlót is ott látni állandóan egy gyönyörű hölgykorszor keretében. A játékot most mr. H. Ritch vezeti s gróf Andrassy Géza elnök vezetésével gr. Széchenyi László, ögr. Pallavicini György, Rohonczy Lőrincz ur, gróf Károlyi Lajos, g.óf Bánffy Miklós, hg Windischgrätz Lajos, báró Vécsey László, gróf Wenckheim József, gróf Andrassy Károly, gróf Teleki Géza, gróf Andrassy Manó egymást váltják fel a trainirozó csapatokban, míg gr. Sigray Antal a napokban fog megérkezni. Az egyesületnek ponyyait legtöbbször Angliából importálták, de egy néhány jó magyar ló is van. Gr. Andrassy Gézának 11, gr. Széchenyi Lászlónak 9, gróf Sigray Antalnak és gróf Wenckheim Józsefnek 6, gróf Károlyi Lajosnak 5, ögr. Pallavicini Györgynek, gróf Teleki Gézának és báró Vécsey Lászlónak 4, Rohonczy Lőrincz úrnak 3 ponyja van. A mérkőzéseken még részt fog venni a Bragançai hg. is. A hölgyek egy része már a Nemzeti Lovardában készül a gymkhana játékokra.

1908 05 02 ponyy létszám

A Budapesti Polo Club második mérkőzése napján, hétfőn, nemcsak a megszokott előkelő közönség volt jelen, hanem az országgyűlés mindkét házának számos tagja, hogy jelen legyenek az ötletesen rendezett «Parlament Cup-ért való küzdelemnél. Mr. Ritch bíró sipjára a főrendek csapata gr. Sigray Antal, báró Vécsey László, gróf Széchenyi László, és gróf Károlyi Lajos összeállításban áll fel, a képviselők csapatában pedig gróf Teleki Géza, Rohonczy Lőrincz ur, ögróf Pallavicini György és gróf Andrassy Géza a játékosok. A mérkőzés megkezdésénél — különösen gr. Andrassy kapitány felnyitása — a játék azonban változatos, s az első tízperc 1:1 goalt eredményez. A második időben a főrendek játszanak nap ellen, a mit az ellenfél fel is használ, a mennyiben egy goalt csinál, de a harmadik összecsapásnál a főrendek használják ki az előnyt s ők is goalhoz jutnak. A finaleban mindkét csapat-kapitány gróf Sigray és gróf Andrassy teljes erélyükkel lelkesítik csapataikat. A képviselők csapatában az egyik játékos nem hallja a kapitány erélyes intézkedéseit s of side áll. A büntetőből a főrendek a kapuba juttatják a golyót. Ez azonban buzdítólag hatott az ellenfélre, mert a következő kezdésnél nagy rushuk folytán a képviselők érnek el eredményt. Kezdes után a főrendek lerohannak az ellenfél kapujához, hol aztán goalt lőnek. A végül ezt a vezető goalt nem tudják a képviselők kiegyenlíteni, pedig egy golyójuk nem messze a kaputól ferdén elrepült. Így tehát a főrendek nyerték meg 4:3 eredménnyel a szép matchet.

1908 05 11 Parlament Cup Főrendek 4:3 Képviselők

A Budapesti Polo Club három csapata f. hó 15-én, pénteken a «Ladies Nomination Handicap Tournament»-ben találkozik össze, hogy hölgyeknek szerezze meg a szép díjakat. A csapatok besorolása akövetkező: A) team: gróf Andrassy Géza — özv. Czebian Magda grófné, ögróf Pallavicini György — Hunyady József grófné, gróf Wenckheim József — Pálffy Anna grófné és gróf Bánffy Miklós — Bethlen István grófné, B) team: gróf Sigray Antal — Wenckheim Ilona grófné, gróf Andrassy Károly — Apponyi Terezi grófné, Rohonczy Lőrincz ur — Dessewffy Emil grófné és gróf Teleki Géza — Károlyi Lajos grófné. C) team: gróf Károlyi Lajos — Apponyi Terezi grófné, gróf Széchenyi László — gróf Andrassy Boy, gróf Andrassy Manó — Vojnich Margit urnó és báró Vécsey László — Széchenyi László grófné. Itt említjük meg, hogy e hó 22-én a hamburgi és a Kairóból jövő két angol csapattal lesznek nemzetközi mérkőzések.

1908 05 15 Kairóból Angolok

A Budapesti Polo Club sikerdus saisonjában bizonyára feledhetetlen lesz a május 15-iki nap. A Ladies Nomination handicapra az előkelő közönség nagy számban gyűlt egybe s a gyönyörű sport művelői mellett különös érdeklődéssel kísérték a nevező hölgyek a játékot, mert mindenkinek vágya volt, hogy az izlése gyémánt nyakéket — az egyesületjelvényét — a három mérkőzésből kikerülő győztes, neki szerezzék meg. Az amugy is mindig lelkesen dolgozó csapatok ma különösen szép játékot produkáltak, mely a legszebb élvezetet nyújtotta. A mérkőzést vezető umpire — mr. Ritch — nem ültetvén multikori balesete miatt lóra, a pálya széléről dirigálta a matchet. A csapatok összeállítása a lehető legszerencsésebb volt. A három mérkőzés részletes lefolyása a következő:

Az első mérkőzésben gróf Teleki Géza (Károlyi Lajos grófné), gróf Sigray Antal kap. (Wenckheim Ilona grófné), gróf Andrassy Károly (Pálffy Ella grófné) és Rohonczy Lőrincz ur (Dessewffy Emilné grófné) csapat győz 5:0 eredménnyel, báró Vécsey László (Széchenyi Lászlóné grófné), gróf Andrassy Manó (Vojnich Margit urnó), gróf Károlyi Lajos kap. (Apponyi Terezi) és gróf Széchenyi László (Andrassy Boy grófné) csapat ellen. Az első időszak 0:0, II. 4:0 és a III. 1:0 végződött. A győztesek felnyitását gróf Károlyi classisa, gróf Széchenyi praecisítása nem tudja ellensúlyozni, mert gróf Sigray és Rohonczy urak igen gyorsan és pontosan dolgoztak.

A második mérkőzést az előbbi match győztesei ellen gróf Bánffy Miklós (Bethlen Istvánné grófné), gróf Wenckheim József (Pálffy Anna grófné), ögróf Pallavicini György (Hunyady Józsefné grófné) és gróf Andrassy Géza kap. (özv. Czebian Magda grófné) csapat nyerte meg 4:1 eredménnyel és pedig az I. 0:0, a II. 3:0, a III. 1:1 végződött. A matchben gróf Bánffy sok javulást mutatott, Pallavicini ögróf a régi edzett játékos, ma a kapitány utólrhetetlen «verve» jól érvényesült. Egy sikerült truccel gróf Sigray egy ízben egyedül vitte a goalba a labdát.

A harmadik mérkőzésben az előbbi győztesek játszottak az első játék legőzöttjeivel, s ők újból győztesek lettek 4:2 arányban, míg időszakonként I. 1:1, II. 1:0, III. 2:1 volt a csapatok eredménye.

Hétfőn, 18-án, a házások játszanak a legények csapata ellen, míg 20-án nincs mérkőzés.

1908 05 20 Ladies nomination, Round robin, Ritch bukott

A Budapesti Polo Club f. hó 6-án tartotta meg 1908. évi rendes közgyűlését gróf Andrassy Géza elnöklété alatt. A közgyűlésen jelen voltak gr. Széchenyi Béla, gróf Sigray Antal, gróf Széchenyi László, gróf Bánffy Miklós, Rohonczy Lőrincz ur, ögróf Pallavicini György, gróf Károlyi Lajos, báró Vécsey László, Ritch Herbert ur, gróf Wenckheim József. Az évi jelentés valamint a folyó évi költségelőirányzat tudomásul vétetik és a megejtett választás folytán a választmány tagjai lettek: gróf Batthyány Gábor, gr. Bánffy Miklós, gróf Bethlen István, ögr. Csekonics Gyula, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Károlyi Mihály, gróf Nádasdy Tamás, ögróf Pallavicini György, Rohonczy Lőrincz ur, gróf Sigray Antal, gróf Széchenyi László és gróf Wenckheim József. Rendes taguak főlvetetett Miguel Bragançai herczeg.

1908 05 11 Közgyűlés, Bragançai herczeg

A Budapesti Polo Club változatos és érdekes programján hétfőn — f. hó 18-án — a házások és legények-csapata mérkőzése szerepelt. A training technikai eredménye párosult a fegyelmezett csapatok szigorú összjátékával ugyanynyira, hogy minden játékos helyét el nem hagyva, ellenfelelől percze sem távozott és szerepét betöltötte. A játékot mr. Ritch — «umpire» — sipjára a házások: gróf Széchenyi László, gróf Bánffy Miklós, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza, a legények: gróf Wenckheim József, gróf Sigray Antal, ögróf Pallavicini György, és Rohonczy Lőrincz ur egyforma vehemenciával kezdik. Változékony játék mellett a biztos védelmek meghiusítják a legpontosabb támadást is és a pihenőig 0:0 a score. A második összecsapásban a házások javára 1:0 lesz a játék eredménye. A harmadik időszakban a házások támadása érvényesül jobban és a játék a legények terében elkeseredettelesz, de a szabadon lévő gróf Andrassy Géza, négyes, csakhamar goalt csinál. A felállás után gróf Sigray beadja a golyót gróf Wenckheimnek, ki azt goalá érvényesíti de azután gróf Károlyi goaljával ez időszak is 2:1 eredménnyel a házások javára marad. Az utolsó periódus alatt szintén 2:1 az eredmény a házások javára s így a matchet (5:2) arányban ők nyerték meg.

A nagyszámu elegáns közönség a mérkőzés utáni trainingen is ott maradt és élénk beszélgetés tárgyát képezte a saison clouja, a pénteki f. hó 22-i ünnepély, mely délután négy órákor fog kezdődni. Többek között a gymkhana játékokban szereplő hölgyekről volt szó, kiknek névsorát a következőkben adjuk: Andrassy Boy grófnó, Almássy Denis grófnó, Almássy Emma grófnó, Inkey Laya báróné, Karácsonyi Memy grófnó, Kinsky Szita grófnó, Odessalchi Lilly herczegnő és Széchenyi Erzsébet grófnó.

1908 05 20 Házások 5:2 Legények

Újabb fontos információkat tudhatunk meg. A ponyy lovakat elsődlegesen Angliából szereztek be, de már ekkor néhány jó magyar ló is volt.

Gróf Andrassy Gézának 11, gróf Széchenyi Lászlónak 9, gróf Sigray Antalnak és gróf Wenckheim Józsefnek 6, ögróf Pallavicini Györgynek, gróf Teleki Gézának és báró Vécsey Lászlónak 4, Rohonczy Lőrincz úrnak 3 ponyja van.

(Tehát 45 ló a lólétszám ekkor, ami maximum 3 csapat kiállítására alkalmas, lásd később Round robin játékok.)

Itt azt is kalkulálni kell, hogy 6-6 chukkeres mérkőzéseket játszottak, és a lovakat egy chukkerre pihentetni kell, mely miatt a minimum ló létszám a 3 egy főre, tehát minimum 12 ló kellett egy csapathoz

Később egy cikkben megemlíti, hogy a **1909 júniusi Angliai mérkőzésre 22 lovat** vittek.

Megtudhatjuk azt is, hogy már **1902-ben is exportálták a jól képzett Argentin lovakat Európába**. A lovakat hajókon szállították, mely út több hétig tartott, ezért a lovakat a szállítás után nem lehetett egyből használni, előbb újra fel kellett táplálni és eddeni őket. *(Mint említettük gróf Andrássy Manó a „vasgróf” unokája, aki elsőként belevágott a póló lovak tenyésztésébe. ¹⁰⁸ Cinderi ménésében argentinai ponykat is tenyésztett.)*

A Vadász- és Verseny-Lap cikke megemlíti, hogy igen kiterjedt nemzetközi ló kereskedelem zajlott volt ez idő tájt. A **Búr Háború** *(itt csak a II. jöhet szóba: 1899-1902)* alatt igen sok lóra volt szükség és ezért magas árakat fizettek a képzett lovakért. **Ausztráliából** például több ezer lovat exportáltak **Indiába** is és a magyar lótenyésztőknek is érdemes volt ide exportálni akkor.

A játékidőt pedig az eredeti 20 percről *(akkor még nem „tisztá idővel” számoltak, ahogy most edzőmérkőzéseken is így játsszunk)*, előbb 10 percre, majd *(1911-ben)* 7,5 perc „tisztá” játékidőre rövidítették, *(pl. nem számít bele a szabálytalanságot jelző sípszó és a szabadütés elvégzése közötti idő)* és általában 6 chukeres mérkőzések zajlottak.

1808 május 8. említi meg, hogy „**American Handicap Tournament**”-ben játszottak, vagyis ekkor már alkalmazták a **handicap szabályt**.

1908 május 18-i cikkből pedig az is kiderült, hogy **Round robin** rendszerben játszott a 3 csapat, 3-3-3 chukkert játszva.

Mivel viszonylag kevés játékos és ló állt rendelkezésre, ezért általában a rendezvények elején játszottak, majd a lópihenőt tartottak és az egyéb programok végén újra játszottak. A lópihenő ideje alatt igyekeztek érdekes programokat létrehozni. Erre azért is volt szükség, mert aki nem tudott pólózni, az is szerepelhetett. Így sokkal többen kijöttek a versenyekre.

A **pónilovak méretei** akkor maximalizálva voltak **148 cm-ben**, és ezért a pónilovak részére külön „magas” ugratás, díjugratás, galopp és akadályversenyek voltak. *(Manapság több póni klub van, ahol hasonló verseny-számok vannak. A pólósok voltak ezek elődei.)*

Egyéb szórakoztató versenyt is kitaláltak, mint labdavívó *(pályán körbe)* verseny, akadályverseny *(égő szivarral, esernyővel)*, hölgyeknek díjlovaglás és egyéb más érdekes, például oszlopverseny, pózna fogósdi, „je de barre”, burgonyacipelés, kugli verseny. A Hölgyek ekkor még nem pólózhattak, már csak ezért sem, mert még kötelező volt a dámanyereg, ugyanakkor lelkes lovasok és szurkolók is akadtak közöttük. A legtöbbször Augusztia főhercegasszonyt említi, aki jól is lovagolt.

Megpróbálták érdekesebbé tenni más módon is a mérkőzéseket. **Parlament Cup** díjat hoztak létre, ahol a Főrendi tagok (4:3) Képviselőkből álló csapattal versenyeztek.

A **Ladies Nomination Cup** esetében hölgyek jelölték a csapatokat és a csapat a nevező hölgyért harcolt, hogy az kapja meg a gyémánt nyakék díjat. *(Itt leírják a Round robin játékrendszert, és azt is, hogy mr. Ritch a múltkor bukott, ezért a pálya széléről bíraskodik)*

Házas : Legény csapatok eredménye 5:2.

Megtudhatjuk továbbá, hogy **Hamburgból** és **Kairóból** is jönnek angolok. **Miguel Bragançai herceget** is felveszik a tagok közé. *(Ő is ott volt az 1908-as Londoni Olimpiai mérkőzésen.)* A lovak tartásköltségeiről is informálnak.

A legolcsóbb az 1 éves **csikó tartása 2,80 korona** *(feltehetően a kancával együtt)*, ehhez képest egy **kancza csikó nélkül csak 2,30 korona**, a legdrágább a **csódör elhelyezése 4 korona**.

---

¹⁰⁸ 1942 Aich Hubert Poloiskola MPC 1942 kiadása

1908 | Május Lovaspolo mérkőzés.¹⁰⁹

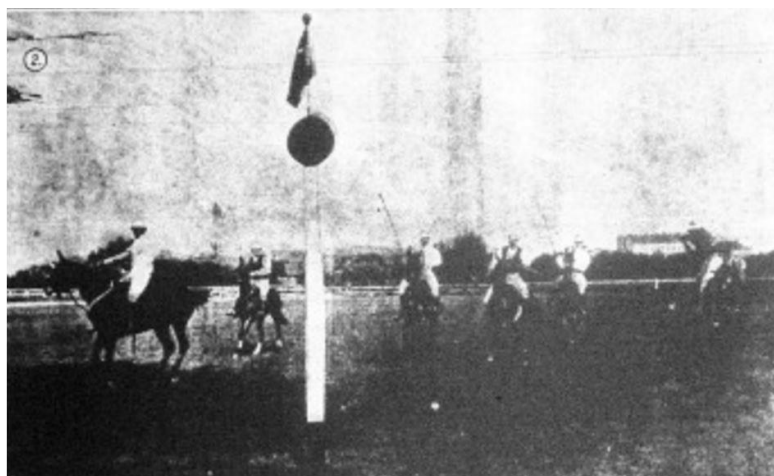
Pompás autók, gyönyörű magánfogatok és gyors fiakkerek ontották az előkelő közönséget a budapesti versenypályának a polómérkőzésre fentartott helyére múlt pénteken.

A múlt pénteki nap közönség dolgában rekordot jelent. Ott volt Budapest színe-java s a sportok iránt annyira érdeklődő **Augusztai főhercegasszony** is, ki maga is pompásan üli meg a lovat.

Itt adjuk azoknak a neveit, kiket sikerült összeírunk:

Hölgyek: Augusztai királyi hercegasszony, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Teleki Tiborné, gróf Wenckheim Dénesné, gróf Széchenyi Imréné, Bezerédi Viktorné, gróf Somssich Miklósné, Bezerédi Andorné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, herceg Odescalchi Gézáné, gróf Pálffy-Daun Vilmosné, gróf Desseffy Miklósné, gróf Károlyi Lajosné, Degenfeld Paula grófnő, öz. gróf Károlyi Alajosné, öz. gróf Andrassy Tivadarné, öz. Bánffy Györgyné, öz. gróf Bethlen Andrásné, öz. Kállay Benjaminné, herceg Windischgrätz Lajosné, öz. gróf Almásy Györgyné, öz. gróf Andrassy Aladárné, gróf Károlyi Lászlóné, Magyar Lászlóné, báró Dániel Ernőné, Thaly Zsigmondné, Pucher Zsigmondné, Pucher Istvánné, gróf Keglevich Béláné, Darányi Gyuláné, Drasche Lázárné, Vojnich Sándorné, Ebner Józsefné, öz. Szentiványi Józsefné, öz. Szemere Attiláné.

Urak: Andrassy Gyula gróf belügymin., Batthyány Elemér gróf, Csekonics Endre, gróf Teleki Tibor, gróf Hadik-Barkóczy Endre gróf, Püspöky Emil, gróf Széchenyi Béla, Csekonics Pál gróf, Edelsheim-Gyulay Lipót gróf, Jankovich-Bésán Gyula, Magyar László, Forster László, Földváry József, Kosztka Emil, Balassa István, Szabó Nándor, Bisingen Nándor gróf, Karátsonyi Aladár gróf, Roskoványi Dezső kapitány, Augusztai kir. hercegnő kamarása, Salamon Géza, Zichy Antal gróf, Reisz Henrik, Széchenyi Gyula gróf, Inkey László, Pallavicini Ede gróf, Zichy Béla Rezső gróf, Elek Gusztáv, Rudnyánszky György, Farkas Kálmán, Luczenbacher Pál, Nagy Gábor, Andrassy Sándor gróf, Baich Milán báró, Bethlen István gróf, Jekelfalussy Zoltán.

A verseny pont 4 órakor kezdődött lovaspoló mérkőzéssel, új kombinációban. Az „old men” (*öreg urak*) mérkőztek a fiatalokkal (*boys*) s az öregek bizonyultak erősebbeknek, amennyiben 1:0-ra megverték a feltörekvőket.

Az „Old men” csapatban: **gróf Bánffy Miklós, Rohonczy Lőrinc, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza** játszottak, míg a „Boys” csapat **gróf Wenckheim József, gróf Andrassy Károly, (Andrassy Géza gr. fia), Pallavicini György örgr.** és **gróf Széchenyi László**-ból állott.

A pólo után a hölgyek vonultak fel. Egyforma ruhában, fehér frakkszerű kabát és fekete alj – voltak öltözve. Az első szám volt az oszlop-verseny. Egy síkban 5 egymástól körülbelül 8m.-re elhelyezett oszlopsor volt felállítva. Ilyen oszlopsorból is 5 volt. A feladat az volt, hogy az egy síkban elhelyezett oszlopokat, amelylyel szemben volt a lovas felállítva, bizonyos távolságból elindulva, az oszlopok körül fonódva leghamarabb térjen vissza.

¹⁰⁹ <http://www.huszadikszazad.hu/1908-majus/sport/lovaspolo-merkozes>

Ebben a versenyben:

Almásy Demisz grófnő, Hunyadi Teréz grófnő, Inkey Laya, Karátsonyi Mamy grófnő, gróf Karátsonyi Mancsi, Odescalchi Lily hercegnő, báró Aczél Elemérné, és Széchényi Erzsébet grófnő vettek részt.

Az első futamban Karátsonyi Mamy grófnő lett az első, a másodikban **Andrássy Bobby grófnő**.

Oszlopverseny a Budapesti Polo Club mérkőzésén

A hölgyek díjugratása volt a következő versenyszám. Szóló sörény, hármass sörény, markirozott kőfal, lejáró papendekli fedéllel, és széles vízesárok voltak az akadályok a versenyter másikk oldalán.

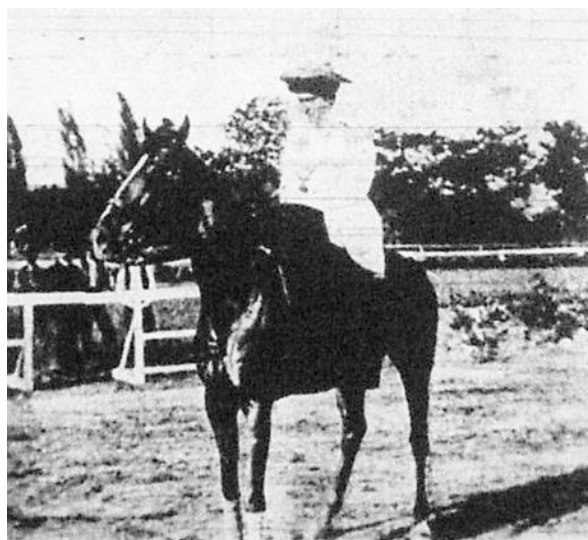
Győztes lett Karátsonyi Mamy, második lett Inkey Laya urnő, harmadik Andrássy Bobby grófnő.

A nap fénypontja azonban, humor szempontjából, a baba vagy magyárosan szólva a kugliverseny volt. A tér egy pontján két csoportban öt-öt kuglibáb volt felállítva s ettől 8-10 m.-re egy-egy kosárban 25-30 gumilabda.

A helytől mintegy 200m.-nyire két csoportban két hölgy és két férfi egy-egy négyes csoportot alkotva állottak fel. Feladat az volt, hogy innen vágásban indulva, a bábokhoz érve, le kellett a férfiaknak szállni, miközben a nők tartották a kantárszárat és a férfiak a labdákat addig kellett bombáznia a bábukat, míg mind leesett.

Ha elfogyott a labda, akkor sajátkezűleg kellett összeszedni egy csomót s tovább bombáznia. Győztes az a csoport, mely legrövidebb idő alatt kerül vissza kiinduló helyére. A győztes csoport (Aczél bárónő, **Teleky Géza gróf**, Karátsonyi Mamy, **Andrássy Manó gróf**,) tényleg a leggyorsabban dolgozott.

Karátsonyi Mamy a gátverseny győztese

Utolsó verseny a nők nyeregbe segítése. A férfiak kantárszáron vezetve a lovakat rohantak arra a helyre, a hol a hölgyek állottak. A hölgyeket nyeregbe kellett segíteni, kiknek a kiindulási helyre kellett visszatérni. Győztes az, ki elsőnek ér a kiindulási helyre. E versenyt Andrássy Bobby grófnő nyerte **Pallavicini gróf** asszisztálása mellett. Második Aczél Elemér báróné lett Teleki Géza gróffal.

A versenyeket a díjkiosztás fejezte be. A Polo Clubnak, de a közönségnek is emlékezetes marad a múlt péntek. A Polo Club-nak egy jól sikerült, a közönségnek egy kellemesen eltöltött napot jelent.

1909 ÚJRA ANGLIÁBAN BPC 6:4 ARÁNYBAN GYŐZ A RANELAGH POLO CLUB ELLEN

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club megkezdte training-matchei sorozatát s május 1-én előkelő közönség előtt az esti órákig tartott a csapatok mérkőzése. A felváltva beosztott játékosok a következők voltak: gróf Andrassy Géza, gróf Károlyi Lajos, herceg Odescalchi Béla (új), örgróf Pallavicini György, gróf Teleki Géza és gróf Wenckheim Béla valamint Willy Marshal trainer. Rohonczy Lőrincz ur, a kinek a térdkalácsa van megsérülve, mint bíró működött. Május 3-án hat teames játék volt és pedig: herceg Windischgrätz Lajos, gróf Andrassy Manó, gróf Bánffy Miklós és gróf Pallavicini György csapat 5:4 arányban győz Marshall, gróf Teleki Géza, gróf Wenckheim József és gróf Andrassy Géza csapat ellen. A mérkőzés igen gyors volt s a kis szünetek miatt egy a kiváló lovasoknak, mint a loánagnak erős trainingjük volt. Gróf Sigray Antal kimentette magát. A tavalyi játékosok közül hiányzott gróf Széchenyi László, ki Amerikában tartózkodik és gróf Andrassy Károly ki tanulmányai miatt van hátráltatva a mérkőzéseken résztvenni. Mr. Ritch, ki mint trainer, oly jelét adta tehetségének, Angliában szerencsétlen bukás következtében az ágyat őrizi, de a mint felgyógyul újból itt fog működni. A club igyekszik egynehány külföldi matchet is összehozni, de e tekintetben még nincs határozott válasz. A mérkőzések hétfő, szerda és péntek délután 4 órakor kezdődnek, s a pálya gyalog a Stefania-utí viztoronynál lévő kapun is meg közelíthető.

1909 05 04 Ritch bukott

BUDAPESTI POLO-CLUB

A Budapesti Polo Club előkelő és szép közönsége napról-napra érdekesebb mérkőzéseket lát. A saison ünnepélyeinek sorozatát a május 12-én tartandó díjugratás, gymkhana és polo-mérkőzés fogja megnyitni, s ezzel az agilis egyesület bizonyára újabb sikereket fog aratni. A tavalyi játékosok már mind szerepelnek s pénteken ismét erős, szép matchot láttunk. A Herceg Windischgrätz Lajos, gróf Wenckheim József, gróf Sigray Antal és örgróf Pallavicini György csapat 7:2 goal arányban győzött gróf Teleki Géza, gróf Andrassy Manó, gróf Széchenyi László és gróf Andrassy Géza csapat ellen. Az öt time-s játékban 0:0, 1:0, 3:1, 1:1 és 1:0 goalt értek el.
Mr. Ritch a Budapesti Polo Club trainere szombaton érkezett meg Angliából.

1909 05 10 Ritch megérkezett

Polo-mérkőzés. 4x10 perc. Bíró mr. Ritch.
Nőtlenek csapata. Házások csapata
Gr. Teleki Géza Hg Windischgrätz Lajos
Gr. Wenckheim József Gr. Széchenyi László
Gr. Sigray Antal Gr. Károlyi Lajos
örgr. Pallavicini György Gr. Andrassy Géza
I. 0:0, II. 2:1, III. 2:0, IV. 1:0, tehát az eredmény 5:1 a nőtlenek javára. Pénteken délután polo-mérkőzések, hétfőn pedig a lovasok gymkhana, díjugratása és páros versenyei lesznek.

1909 05 12 4x10 perc

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo Club legsikerültebb ünnepélyét rendezte f. hó 17-én. A hölgyek tréfas versenyei képezték az egyes számokat, a melyek elmés változatosságban folytak le a résztvevők bravúros és bájos lovaglása révén. Almásy Denise grófnő, Andrassy Boy grófnő, Atzél Elemérné báróné, Eötvös Ilona báróné, Eötvös Rolande báróné, Kinsky Hanna grófnő, Kinsky Nóra grófnő, Kiss Margit urhölgy, Széchenyi Lászlóné grófnő és Vojnich Margit urhölgy nemes küzdölmé a szép díjakért látványosságzámba ment. Jelen volt József főherceg családjával, valamint a Budapesti időző főúri társaság teljes számban. A versenybíró gróf Andrassy Sándor elnökléte alatt működött.

A versenyek lefolyása és eredménye ez:
Oszlopverseny: I. Atzél Elemérné báróné, II. Kiss Margit urhölgy, III. Eötvös Ilona báróné.

Burgonyadobálás: I. Széchenyi Lászlóné grófné, II. Atzél Elemérné báróné, III. Kinsky Nóra grófnő.

Kettős verseny: I. Kinsky Hanna grófnő—gróf Wenckheim József, II. Eötvös Ilona bárónő—gróf Teleki Géza, III. Atzél Elemérné báróné—herceg Windischgrätz Lajos.

Kugli verseny: I. Kiss Margit urhölgy—gróf Sigray Antal és Atzél Elemérné báróné—herceg Windischgrätz Lajos, II. Vojnich Margit urhölgy—gróf Teleki Géza és Széchenyi Lászlóné grófné—gróf Potocky György.

Jeu de barre: I. Atzél Elemérné báróné, II. Kinsky Nóra grófnő, III. Eötvös Rolande báróné.

Pózna fogósdí zenével: I. Andrassy Boy grófnő, II. Kiss Margit urhölgy, III. Almásy Denise grófnő.

Polo mérkőzés: Öregek: gróf Wenckheim József, gróf Bánffy Miklós, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza csapata győz 3:2 goal arányban, herceg Windischgrätz Lajos, gróf Sigray Antal, gróf Széchenyi László és örgróf Pallavicini György csapat felett (4x10 p-es játék).

1909 05 19 Burgonyadobálás

BUDAPESTI POLO-CLUB

A Budapesti Polo Club mérkőzésén jelen volt Izabella főhercegnasszony Gabriella és Mária főhercegnőkkel. A handicap mérkőzés 4x10 perces játékának 3:3 volt az eredménye, a mi bizonyította a sikerült handicapnak. A mérkőzést tovább folytatták, a mi herceg Windischgrätz Lajos, gróf Teleki Géza, gróf Károlyi Lajos és gróf Andrassy Géza csapat goalt csinált gróf Wenckheim József, gróf Sigray Antal, gróf Széchenyi László és gróf Pallavicini György csapat ellen. A tímek eredményei 0:1, 2:0, 0:1 és 1:1 míg a meghosszabbításnál 1:0. A győztes csapatban a kettős játékos, gróf Andrassy Manó, a kit halántékán találtak a golyóval, a játékot nem folytathatta s helyét gróf Teleki Géza foglalta el.

1909 05 21

gróf Andrassy Manót eltalálták

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A budapesti Polo Club tagjai közül gr. Károlyi Lajos, gr. Széchenyi László, örgróf Pallavicini György és gr. Sigray Antal 22 ponnnyal kimentek Angliába, hogy ott a f. hó 17-én kezdődő match-eken részt vegyenek. Tekintettel polo-játékosaink kitűnő formájára, nem szenved kétséget, hogy odakint néhány szép győzelmet fognak aratni.

1909 06 15

A Budapesti Polo Club csapata f. hó 17-én szép győzelmet aratott Angliában, a mennyiben 6:4 goal arányban győzött a Ranelagh Polo-Club ellen. Magyar részről játszottak: gróf Károlyi Lajos, örgróf Pallavicini György, gróf Sigray Antal és mr. L. E. Stoddard. Az angol csapat: Mr. J. Pearce, Capt. R. E. Cecil, Capt. E. W. Monison-Bell és Schwind H. ur.

1909 június 17-én

Angliában BPC 6:4 Ranelagh PC

1909 május 4-én a fontos hírek között említik, hogy Mr. Ritch angol tréner bukása miatt „ágyat őrizi”. Rohonczy Lőrinc ur helyette a bíró, de neki is a térdkalácsa sérült. Szerencsére, hamar megtudhatjuk, hogy gyógyult és megérkezett szerencsésen.

Gróf Széchenyi István Amerikában tartózkodik, így nem játszik, ahogy tanulmányai miatt gróf Andrassy Károly sem. A játékosok között említik ugyanakkor (ifj.) gróf Andrassy Manót, akit 1909 május 21.-i tudósítás szerint halántékán talál a labda, ezért kiállt a mérkőzésből. (Szerencsére nagyobb baja nem esett, ez a későbbi híradásokból derül ki, amikor említik, hogy játszott.)

Kiderült az is, hogy a Házások 1:5 Legények mérkőzés 4x10 perces volt, vagyis már „tisztá időt” mértek.

A május 19-i tudósítás végén olvasható a pólós hír is, de ezt megelőzték az következő komoly versenyszámok: Oszlopverseny, Burgonyadobálás, kettős verseny, Kugli verseny, Jeu de barre (szalag tépés), Pózna fogósdí zenével.

Május 22-i cikkéből megtudhatjuk, hogy 22 lóval gróf Károlyi Lajos, gróf Széchenyi László, örgróf Pallavicini György és gróf Sigray Antal kiutazott Angliába.

Végül pedig megtudhatjuk azt is, hogy június 17-én a BUDAPESTI POLO CLUB 6:4 arányban győzött a Ranelagh Polo Club ellen.

Egy ilyen győzelem, hosszabb tudósítást is megérdemelt volna, azonban a cikkek ekkorra már egyre rövidültek, és egyre kevesebb cikk jelent meg a Vadász és Verseny-lapban.

Gr. Andrassy Géza.

¹¹⁰1909 június 17-én egy szép kép jelent meg gróf Andrassy Gézáról

Gróf Bethlen István,
gróf Andrassy Géza
(lovon) és gróf
Széchenyi László a
ligeti lóversenytéren
létesített pólópályán

FORRÁS: VASÁRNAPI
ÚJSÁG, 1909.

Kép Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A polo mérkőzések megkezdése. A Budapesti Polo-Klub mérkőzései szombaton vették kezdetüket. Az első mérkőzést a zuhogó eső daczára is megtartották. A rossz időjárás miatt csak kevesen voltak jelen az érdekes mérkőzésnél, a melyben résztvettek: Vörösek: Széchényi László gróf, Apponyi Antal gróf, Pallavicini György örgróf és Ritsch H. Fehérek: Windischgraetz Lajos herceg, Wenckheim József gróf, Andrassy Géza gróf és Miss Road. A szép játék hatszor 10 perczig tartott. Győztek a fehérek 6:5 arányban. Valószínű, hogy a lovaspolo-mérkőzések egyikét megtekinti a király is és pedig alkalmasint a magyar csapatoknak a frankfurtiakkal való mérkőzését.

Ma, kedden, május hó 17-én délután fél négy órakor polo-mérkőzés lesz a budapesti és a frankfurti polo-csapatok közt. A frankfurtiak részéről: Gascheul, Freisen, Hastings, Mayer E. urak, a budapesti csapat részéről: Windischgrätz Lajos herceg, Wenckheim József gróf, Pallavicini György örgróf, Károlyi Lajos gróf játszanak. A játékidő négyszer 10 percz. Délután 4 óra 45 perczkor kezdődik a foxhunterek és a budapesti Polo-Club mérkőzése. Ebben a játékban résztvesznek: Teleki Géza gróf, Apponyi Albert gróf, mr. Herbert Rits, Károlyi Lajos gróf, a foxhunterek: Wenckheim Pál gróf, Pallavicini György örgróf, Loder N. ur és Andrassy Géza gróf. Ez a mérkőzés is négyszer 10 perczig tart.

Szerdán délelőtt 10 órakor lesz a champion coup, a budapestiek és frankfurtiak között. Csütörtök délelőtt 10—12-ig, a pénteken délután 4—6-ig, szombaton pedig ismét délelőtt 10 órától 12-ig lesznek mérkőzések. E hónap 23-án, hétfőn, délután 4 órakor, kezdődik a mérkőzés. Az érdekes versenyeket a nagyközönség is megtekintheti. Kocsibejárat a Thököly ut és Aréna-uti saroknál. Gyalogbejárat a Stefánia-uti víztorny mellett.

05 17 Windischgrätz Lajos herceg & Miss Road

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A Budapesti Polo Club kedden rendezte első mérkőzését a városligeti lóversenytérén levő jól gondozott pályáján. A mérkőzéseket, a melyek mindvégig magas színvonalon állottak, nagy és előkelő közönség nézte végig. Az első nap a frankfurti csapat vereségével végződött, a mely ellen a mieink fölényrel győztek. A csapatok összeállítása: Frankfurter Polo Club: 1. L. Gans, 2. Passavant, 3. Capt. Hastings, 4. R. Meyer. Budapesti Polo Club: 1. Hg. Windischgrätz L., 2. Gr. Wenckheim J., 3. Örgr. Pallavicini Gy., 4. Gr. Károlyi L. A 4×10 perczes mérkőzés második részében az elért 3 goalt 5-re szaporították játékosaink, a harmadik rész goalmentes volt, míg az utolsóban gróf Károlyi Lajos remek lövése fél-tuázatra egészítette ki a goalok számát.

Ezután a Budapesti Falkavadász Társulat csapata volt az ellenfél és a csapatok összeállítása ez volt: Budapesti Polo Club: 1. Gr. Teleki G., 2. Gr. Apponyi A., 3. Ritch H., 4. Gr. Károlyi L. Falkavadászok: 1. Gr. Wenckheim J., 2. Freisen W., 3. Loder N., 4. Gr. Andrassy G. A falkavadászok csapatában Freisen W. vendégként szerepelt és Pallavicini örgróf helyét töltötte be. Végig érdekes és izgalmos játék után, a melyben mindkét csapat egyaránt kitért ügyességével, a mérkőzés 3:1 arányban a Polo Club javára dőlt el.

Legközelebbi játék szombaton 10 és 12 óra között lesz. A május 23-iki mérkőzésre nagyobb szabású program van megállapítva és e napon valószínűleg a király is meg fog jelenni.

1910 05 17 BPC 3:1 Frankfurt

A tovább ritkuló hírekadásokból megtudhatjuk, hogy a kocsibejárat a **Thököly** (korábban Csömöri) út felől, a gyalogbejárat pedig a **Stefánia** út felől.

A zuhogó eső ellenére szombaton megtartották a 6x10 perces mérkőzést, igaz igen kevés volt a néző.

Felsorolják a póló játékosokat, ahol a vörösöknél **Széchényi László gróf, Apponyi Antal gróf, Pallavicini György örgróf és Rich H.**, a fehéreknél pedig **Windischgraetz Lajos herceg, Wenckheim József gróf, Andrassy Géza gróf és Miss Road.**

A fehérek győztek 6:5-re, de ki volt a csapatukban a „MISS ROAD”?

Elképzelhetetlennek tűnik, hogy egy fiatal hölgy legyen az!

Ugyanakkor megemlítik:

„Valószínű, hogy a lovaspolo-mérkőzések egyikét megtekinti a király is és pedig alkalmasint a magyar csapatoknak a frankfurtiakkal való mérkőzését.”

A BUDAPESTI POLO CLUB csapata május 17-én játszott és győzött frankfurtiak ellen.

Ekkor már jó idő volt, de nem említene királyi látogatást.

Ezután a BUDAPESTI POLO CLUB kontra Falkavadászok csapata közötti mérkőzés zajlott. 3:1 győzött a BPC.

A **2010 május 23-ra** beharangozott nagyobb szabású programról nem írtak semmit a lapban.

Helyette egy szép képet közöltek. (Lásd túloldalt.)

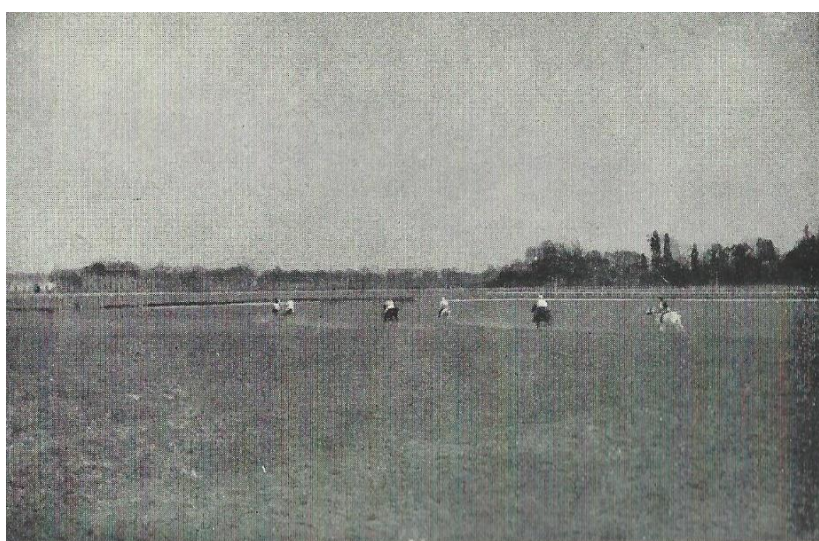

Polomérkőzés 1910 május 23

1910 KÖRÜL A CSÖMÖRIÚTI LÓVERSENYTÉREN

Nemzetközi mérkőzés nézőközönsége.

UGYANAKKOR UGYANOTT, A PÁLYA

Csömöri (ma Thököly) úti (a „Ligeti”) Lóversenytér porzó pályáján zajló mérkőzés

1911 PÓLÓ MÉRKŐZÉSEK MÁJUSBAN, LEGKÖZELEBB ŐSZEL

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A Budapesti Póló klub harmadik mérkőzése pénteken szép számú közönség jelenlétében folyt le. A város csapatban gróf Károlyi Lajos, mr. Harrison, báró Neimans és herceg Windischgrätz játszottak, míg a fehér dressben gróf Wenckheim László, ögróf Pallavicini György, gróf Andrássy és Adams küzdöttek. Az eddigi tíz perces játékidőt megrövidítették 7 és fél percre, mert a nagyobb játékidő alatt a lovak erősen kifáradtak, míg ezt a rövidebb játékidőt mindig erős iramban lehetett megjátszani. Az egész játékidő alatt a vörös csapat állandó fölénnyben volt úgy, hogy végeredményben 5:1 arányban győzött. A legközelebbi verseny hétfőn délután 4 órakor lesz.

1911 05 08 a játékidő 7,5 perces,

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A Budapesti Polo Club negyedik mérkőzését hétfőn tartotta meg, a melyen, szép számú közönség volt jelen. A hétfői mérkőzésen Mr. H. Rich, az ismert angol játékos, biztos ütéseivel a bravuros lovaglásával tünítette ki magát. A mérkőzésen két csapat állott egymással szembe: a. m. vörösek: Windischgrätz herceg, Pallavicini Gy. ögróf, hr. Neimans R. és Mr. H. Rich; fehérek: Wenckheim gróf, Károlyi Lajos gróf, Rohonczy Lőrinc és Mr. Adams. Az első játék-időben állandóan a vörösek támadtak, megjegyezve, hogy Mr. H. Rich már a mérkőzés elején goalt lőtt, ugyintén Windischgrätz hg., valamint Pallavicini ögróf, úgy hogy az első játékidő a vörösek javára 5:1 eredménnyel végződött. A második játéknál ismét két goalt érték el. Az időközben megerezt zápor ismét átázott pályát nem bizonyult alkalmasnak s így a mérkőzést szerdán délután 4 órakor folytatják.

1911 05 10 Zápor

A Budapesti Polo Club szerda délutáni mérkőzése igen kedvező időben, előkelő közönség jelenlétében folyt le. A fehérek csapatában a következő lovasok vettek részt: Windischgrätz hg., ögróf Pallavicini György, gróf Károlyi Lajos és Mr. Adams, míg a vörös dressben báró Neimans, gróf Wenckheim L., Riteh Herbert és Rohonczy L. játszottak. Hat játékidőn keresztül küzdöttek az ellenfelek. A vörösek erősebbnek bizonyultak ugyan a fehérekkel, de csak minimális goal-aránnyal tudták a mérkőzést megnyerni. Érdekes volt, a mint gróf Károlyi Lajos gyönyörű lerohanás után mesteri hajtó-ütéssel goalt lőtt. A másik játékidő alatt gr. Wenckheim legalopozta a fehéreket és barchand ütessel megszerezte a vörösek vezető goalját. A végeredmény 5:4 volt a vörösek javára. A mérkőzést gróf Széchenyi László, vezette mint bíró. A legközelebbi mérkőzés pénteken délután 4 órakor lesz.

1911 05 12 Hajtó ütés

A Budapesti Polo Club péntek délutáni mérkőzése igen szép időben, s előkelő közönség jelenlétében folyt le. A mérkőzésen ismét két csapat mérkőzött egymással: Fehérek: Wenckheim László gróf, Sigray Antal gróf, Rohonczy Lőrinc és Mr. Adams. Vörösek: Széchenyi László gróf, Bánffy Miklós gróf, Károlyi Lajos gróf és Pallavicini György ögróf. Kilenc játékidőn át mérte össze erejét a két csapat. A vörösek fölényre már a játék elején szemmel látható volt. Széchenyi gróf és Károlyi gróf egymásután goalt lőttek. A fehérek a vörösek támadását csak egy-egy lerohanással szaktították ugyan meg, de nekik is sikerült eredményt elérni. Végül az eredmény 7:5 a vörösek javára. A legközelebbi versenyt ma, hétfőn délután 4 órakor tartják meg.

1911 05 12-én 9db játékidő

A Budapesti Polo Club hétfői mérkőzését, közbejött akadályok miatt nem tarthatta meg. A legközelebbi mérkőzés hétfőn e hó 22-én lesz.

1911 05 17

A Budapesti Polo Club ma, kedden délután négy órakor tartja meg újra mérkőzését. A pályára ezenül csak automobilal lehet járni, míg a gyalog bejáró a viztorony mellett van.

1911 05 23

A Budapesti Polo Club egy heti megszakítás után ma délután ismét versenyt rendezett és bár az idő nem kedvezett a játéknak, mégis nagyszámú, előkelő közönség nézte végig a mérkőzést. A játékban részt vettek: H. Riteh, Andrássy Géza gróf, Wenckheim Géza gróf, Windischgrätz Lajos herceg, Károlyi Lajos gr., Sigray Antal gr., Pallavicini György ögróf, Bánffy Miklós báró és Széchenyi László gróf. Ugy a vörösek, mint a fehérek csapata igen élvezetes játékot produkált. A végeredmény 8:6 a fehérek javára.

1911 05 26 fehérek 8: 6 vörösek

A Budapesti Polo Club szombati mérkőzése újra élénk, változatos sportot hozott. A mérkőzés a vörösek támadásával kezdődik és mindjárt a játék elején goalt ütnek s a második játékidő végén már két goalal vezetnek. A mérkőzés végül a vörösek javára dönt el.

1911 05 29 vörösek győztek

A Budapesti Polo Club mérkőzései véget értek és folytatásuk csak ősszel lesz.

1911 05 31 tavaszi szezon vége legközelebb ősszel

1911 május elején megkezdődnek a mérkőzések, melyeknél ekkor nem voltak egyéb versenyszámok. (Vagy csak nem írtak róla, vagy úgy tűnik a közönség meglegedett a polo látványával.) Így a cikket is jóval rövidebben lehettek. Melyek végül már csak néhány sorosakká váltak. Főleg, amikor elmaradt a tervezett játék. (Végül már csak két soros volt.)

Egy hónap játék után **1911 május 31-én** közlik a lapban, hogy a versenyek végett értek és folytatás majd ősszel lesznek legközelebb. Ősszel viszont egy cikk sem volt versenyekről. Átnézve a lapokat, a megjelent hírek alapján máskor is csak májusban, esetleg június elején játszottak itthon, utána külföldi turnéakra utaztak. Ez évben ilyenekről sem tudósítottak. Úgy tűnik az előző évi a nyugati kalandozások után ez évben megpihenetek kicsit. Feltehetően ebben szerepet játszhatott az is, hogy egy-egy ilyen út nem kis költség volt.

Elég nagy luxusnak tűnik az, hogy az egész évben tartott lovakat, csak májusban használták. Magyarországon öntöző rendszer nélkül a füves pálya igen hamar tönkre megy nyáron, főleg száraz időszakban.

A külföldi (több hetes, vonattal bonyodalmasabban szervezhető) utakkal a lovak jobban ki lettek használva, és ezzel az itthoni pályákat is kímélték. (Így oldották meg, hogy ne kelljen poros pályán játszaniuk.) A felsorolt külhoni (tőlünk nyugatra eső) helyeken pedig jóval esősebb az időjárás, ez pedig ott biztosította a megfelelő minőségű pólópályákat. (Nem kell messzire menni, a Bécs melletti Ebreichsdorfi póló klubban nem használják a locsoló felszerelésüket. Az alpokaljai időjárás kétszer annyi esőt ad.)

Manapság is csak az öntöző rendszernek köszönhetően tudjuk a megfelelő pályaminőséget biztosítani itthon a 7-8 hónapos szezonban. Igaz nem egész szezonban kell használni, csak, amikor melegebb és szárazabb az időjárás, de nyáron elengedhetetlen, kivéve a medárdi esőket.

Ennek ellenére, most is divat a külföldi út. A kamionokkal sokkal gyorsabb lószállítást lehet megvalósítani, és ezáltal több helyre lehet eljutni rövid idő alatt. Akár csak egy hétvégére, vagy csak egy napra is elutazva, majd rögtön hazajöve. Divatba jött most is az, hogy a játékosok lovaikkal nyaralóhelyekre, Olaszországba, Spanyolországba utazzanak hosszabb időre, nyaralással egybekötött pólózásra. Újdonságként pedig télen Argentínában, Dubai-ba, Marokkóba utazhatnak pólózni. Ilyenkor már a lovak értelemszerűen nem utaznak, hanem helybeli, bérelt lovakon játszanak. Hasonló módon, jól bevált módszer, hogy a messzebbi klubokba nem utaztatják a lovakat, hanem oda-vissza alapon „megvendégelik” egymást a póló lovakkal a klubtagok.

Feltehetően az is közrejátszhatott régen a májusi hazai póló szezon kialakulásában, hogy más hónapokban egyéb fontos elfoglaltságok is lehettek. Például falkavadászatok. (Olvasható volt a híreken, hogy külön „Falkavadászok” póló csapat is volt.)

Gróf Andrássy Géza és társai falkavadászon a betléri kastélynál

Budapesti Rókfalka-Társaság

Budapesti rókavadászat esőben

1912 BÉCSI POLO CLUBBAL VALÓ KAPCSOLATFELVÉTEL

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A Budapesti Polo Club hétfőn május hó 6-an, délután negy órakor tartja ez idén első házi mérkőzését, a mely a közönség kiváló érdeklődésére számíthat. A mérkőzésben két csapat vesz részt és pedig Windischgrätz Lajos herceg, Széchenyi László gróf, Károlyi Lajos gróf és Pallavicini György ögr. csapatát játszik Rohonczy Lőrincz, Sigray Antal gróf, Riteh Herbert és Andrassy Géza gróf csapatával. Közelebb a bécsi csapat is lerándul Budapestre. A poló-pályán büffé áll a közönség rendelkezésére. Bejárat a kocsin érkezők részére az Aréna-ut felől, a gyalogosan érkezők részére a Stefánia-utról, a víztorony mellett.

2012 05 06 Bécsi csapat & büffé

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A Budapesti Polo Club első mérkőzése hétfőn volt a lóversenytér belső területén. Az első mérkőzésre az itt idéző arisztokrácia teljes számban jött el és élvezettel nézte a vörös és fehér csapat küzdelmét. A vörös csapatban gr. Sigray Antal, Mr. Riteh, Rohonczy Lőrincz és gr. Andrassy Géza, a fehér csapatban ögr. Pallavicini György, gr. Károlyi Lajos, hg. Windischgrätz Lajos és gr. Széchenyi László játszott. Pompás játékkal gyönyörködtették a nézőket gr. Andrassy Géza, gr. Sigray Antal és gr. Széchenyi László, míg a «fiatalabb gárdából» elsőrangú poló-játékosnak ígérkezik hg. Windischgrätz Lajos és ögr. Pallavicini György. A pompás fordulatokban gazdag, mindvégig izgalmas mérkőzés 3:2 gólarányban a vörösek győelmével végződött. A Budapesti Polo Club gazdag programot állított össze a májusi szezonra, bár ennek zavartalan lebonyolítását némileg akadályozni fogják a tervbe vett másnemi lovas-ünnepségek. Érdekes lesz a nemzetközi mérkőzés, melyet a bécsi csapattal fog megvívni a magyar poló-csapat és a hölgyek gimkana-versenye, valamint a póny-verseny is. A legközelebbi poló-mérkőzés szerdán, május 8-án délután négy órakor lesz.

A Budapesti Polo-Club ma, szerdán délután 4 órakor házi mérkőzést tart. A két csapat:
Hg. Windischgrätz Mr. Robert Adams
Mr. Riteh Herbert Gr. Széchenyi László
Ör. Károlyi Lajos Gr. Sigray Antal
Gr. Andrassy Géza Ögr. Pallavicini György

Bíró: Rohonczy Lőrincz ur. Jövő hétre hölgyek lovagló gymkanaja van tervbe véve.

2012 05 08 első mérkőzés

A Budapesti Polo-Club szerdai mérkőzésének nem kedvezett az idő, mert a küzdelmeket szítáló eső zavarta meg, de azért a főúri társaság mégis kitartott és élvezettel nézte végig a matchet. Ezuttal a fehérek voltak fölényben és gróf Széchenyi László, gr. Sigray Antal, ögr. Pallavicini György és R. Adams csapata 9:2 gólarányban győzte le a vörösek csapatát, a melyben gr. Andrassy Géza, hg. Windischgrätz Lajos, gr. Károlyi Lajos és Mr. Riteh játszottak. A match után egy újabb mérkőzésben a vörösek győztek 5:2 gólarányban. A legközelebbi mérkőzés pénteken lesz. A csapatok összeállítása a következő: gr. Andrassy Géza, gr. Károlyi Lajos, gr. Sigray Antal, gr. Wenckheim József, illetve ögr. Pallavicini György, gr. Széchenyi László, hg. Windischgrätz és Mr. Riteh. Bíró: gr. Bethlen István.

2012 05 10 szítáló eső

A Budapesti Polo-Club május 10-én tartotta választmányi és közgyűlést Andrassy Géza gróf elnöklésével. A közgyűlésen ott volt: Batthyány Elemér gróf, Csekonic Gyula gróf, Nádasdy Tamás gróf, Rohonczy Lőrincz ur, Riteh Herbert ur, Pallavicini György ögróf, Széchenyi László gróf, Sigray Antal gróf és Windischgrätz Lajos herceg. A zárszámadások tudomásul vétele, valamint a jövő évi költségelirányzat elfogadása után a közgyűlés közfelkiáltással megválasztotta elnöké Andrassy Géza grófot, helyettes elnöké Sigray Antal grófot, al-elnöké Károlyi Lajos grófot. Választmányi tag lett: Bethlen István gróf, Csekonic Gyula gróf, Festetics György herceg, Hadik-Barkóczy Endre gróf, Károlyi Mihály gróf, Nádasdy Tamás gróf, Pallavicini György ögróf, Rohonczy Lőrincz ur, Sigray Antal gróf, Széchenyi László gróf, Wenckheim József gróf és Windischgrätz Lajos herceg. A club új tagja lett: Auersperg Ferdinand herceg, Auersperg Vincze herceg, Bonquoy Károly gróf, Hoyos Rudolf gróf és Windischgrätz Ottó herceg. A közgyűlés elhatározta, hogy május vége felé poló, póny-, sík- és gátversenyt és hölgyek részvételével gymkana-versenyt rendez.

05 13 Választmány új tagokkal

A Budapesti Polo-Club mai mérkőzésén (d. u. 4 órakor) a csapatok összeállítása a következő: gróf Széchenyi László, gr. Wenckheim Pál, gr. Károlyi Lajos, gr. Andrassy Géza, illetve gr. Wenckheim József, gr. Sigray Antal, ögróf Pallavicini György, Rohonczy Lőrincz ur.

A Budapesti Polo-Club 1912. évi május hó 22-én, szerdán délután 2 órakor a versenytérén levő poló-pályán hölgyek részére díjlovaglast, urak részére díjugratást és indiai gymkana-t rendez. A programm: 2 órakor. I. *Hölgyek díjlovaglása*. T.-díj az első, második és harmadiknak. Emléktárgy minden résztvevőnek. Hivatásos lovárnók kizárva. Lovak lépésben, ügetésben és vágásban lovagolandók elő. Tét: 20 K. 3 órakor. II. *Poló*. 4 órakor. III. *Díjugratás*. 1000 K és t.-díj az elsőnek, 500 K és t.-díj a másodiknak, 300 K és t.-díj a harmadiknak, 200 K a negyediknek. Adja a Budapesti Polo-Club. Minden ló részére, mely az 1912. évben díjugratásban első díjat nem nyert. Urlovasok által lovagolva. Akadályok szilárd része 1 méternél s azok egészben 1 méter 30 cm.-nél nem magasabbak. Lovagolandó vadász vágatában, az egyes akadályoknak megfelelő ütembeosztással. Tét: 20 K. 6 órakor. IV. *Indiai gymkana*. Hölgyek és urak számára. Jelentkezés a helyszínen. A nevezések 1912. május 20. est 9 óráig a Budapesti Polo-Clubhoz (IV. ker., Semmelweis-utca 17. sz.) küldendők.

05 17 hölgyek 130cm-es akadály

A Budapesti Polo-Club f. hó 22-iki mérkőzéseire a nevezések kitünően sikerültek. A hölgyek díját két kategóriában tartják meg és pedig könnyebb és nehezebb lovak számára. A hölgyek díjugratására, a melyre a nevezés az oszlopnál van, szép tiszteletdíj van kitűzve.

2012 05 20 hölgyeknek nevezés

BUDAPESTI POLO-CLUB,

A Budapesti Polo-Club szerdán kitünően sikerült mérkőzéseket rendezett, a melyeket nagy és előkelő közönség nézett végig. Az urak díjugratását br. Balch Péter hdn. nyerte meg, a második díjat gr. d'Orsay Ede hdn., a harmadikat Boronkay Károly hdn. kapta. A hölgyek díjlovaglásánál, a könnyebb lovak csoportjában az első díjat Görgey Árpádné urnő, a másodikikat Kiss Margit urhölgy, a harmadikat Arz Lici grófnő nyerte. A nehezebb lovak csoportjában az első díjat Sarkány Jenőné urnő, a másodikikat Bálint Dezsőné urnő, a harmadikat Steinbach Tiborné urnő nyerte. A hölgyek díjlovaglásában versenyen kívül Augusta főherceggasszony is részt vett. A hölgyek díjugratását Kiss Margit urhölgy nyerte meg, a második díj Széchenyi Marietta grófnőnek, a harmadik Almásy Denise grófnőnek jutott. A poló-mérkőzésnél a vörös csapat: gr. Wenckheim László, gr. Sigray Antal, gr. Károlyi Lajos és Rohonczy Lőrincz ur 3:2 arányban győzte le a fehér csapatot, a melyben gr. Andrassy Maró, gr. Széchenyi László, ögr. Pallavicini György és Riteh Herbert ur játszottak. Befejezőül indiai gymkana volt, a mely érdekfeszítő és mulatságos változatokkal gyönyörködtette a nézőket.

A Budapesti Polo-Club pénteki mérkőzéseit az utcai zavargások miatt vasárnapra halasztották. A poló-mérkőzés délután négy órakor lesz és utána tartják meg a gát- és síkversenyeket, a melyekre a földmívelésügyi miniszter ur adott tiszteletdíjat. Nevezések az oszlopnál.

2012 05 25 szerdán mérkőzések
pénteken utcai zavargások
helyette vasárnap polo mérkőzés

2012 áprilisában a Választmányi ülésen új, igen reprezentatív tagokkal bővült a taglista.

2012 05 06 lapszám első alkalommal említik, hogy **Bécsből jön csapat**, tehát akkor már ott is volt polo. Nemsokkal hamarabb alakulhatott meg, mert máskülönben ide biztos már hamarabb is elmentek volna.

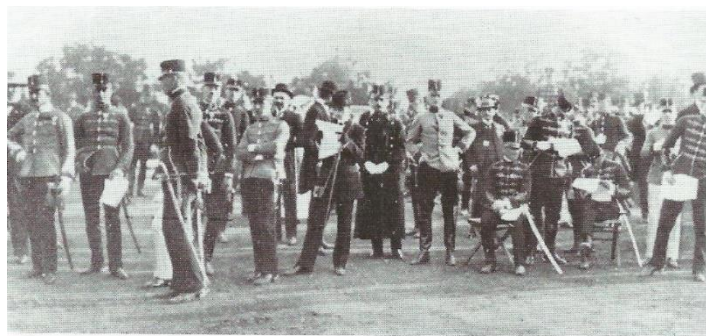
A következő cikk is erről szól, de végül erről nincs részletes tudósítás, csak arról írnak, hogy szerdán szítáló esőben játszottak.

Újra programra kerültek a hölgyek is. **130 cm-es díjugratás** nem kis feladat dányeregben!

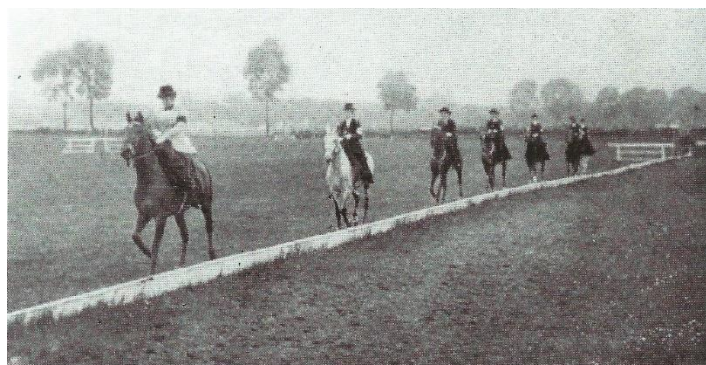
Új fejleményként **2012 május 25-én** nem eső, hanem **utcai zavargás okán** maradt el egy versenynap, amit vasárnap pótoltak be.

Ernst József: 100 ÉV A MAGYAR LOVASSORT TÖRTÉNETÉBŐL című könyvében néhány nagyon szép képek jelentek meg ezen időszakból.

A budapesti lovasmérkőzés közönsége. FORRÁS: A HADSEREG, 1912. MÜLLNER FELVÉTELEI. BUDAPEST

Hölgyek díjlovaglása a Budapesti Polo Club pályáján az 1912. május 22-i lovasünnep alkalmával.
FORRÁS: A HADSEREG, 1912. BALOGH RUDOLF FELVÉTELE

Augusztai főhercegnőt gróf Andrássy Géza fogadja a Budapesti Polo Club 1912. május 22-én rendezett lovasünnepén (második sorban Konrád bajor herceg).
FORRÁS: A HADSEREG, 1912. BALOGH RUDOLF FELVÉTELE

Augusztai főhercegnő és gróf Festetics Taszilo a pólópályán az 1912. május 22-i lovasünnepén.
FORRÁS: A HADSEREG 1912. BALOGH RUDOLF FELVÉTELE

1913 BUDAPESTI POLO-CLUB ÉVKÖNYVE, TAGLISTÁVAL

Az 1913 Évkönyvben újra fel vannak sorolva a klubtagok, melyet érdemes összehasonlítani az 1903-as listával.

BUDAPESTI POLO CLUB.

ALAPITVA 1904.

Védnökök:

Ő cs. és kir. fensége
Maria Josefa főhercegnő
Ő cs. és kir. fensége
Klotild főhercegnő
Ő cs. és kir. fensége
Augusztá főhercegnő
Ő cs. és kir. fensége
Erzsébet főhercegnő

1912—1914. ÉVEKRE.

Elnök:

Andrássy Géza gróf

Elnökhelyettes:

Sigray Antal gróf

Alnelnök:

Károlyi Lajos gróf

Választmány:

Csekonics Gyula gróf
Bethlen István gróf
Hadik Barkóczy Endre gróf
Festetics György gróf
Károlyi Mihály gróf
Nádasdy Tamás gróf
Pallavicini György örgróf
Rohonczy Lőrincz
Széchényi László gróf
Wenckheim József gróf
Windisch-Graetz Lajos herceg

Tiszteletbeli tag:

Batthyány Elemér gróf

Alapító tagok:

Auersperg Vincze herceg
Buquoy Károly gróf
Degenfeld Imre gróf
Egvedi Lajos
Esterházy Miklós herceg
Festetics Vilmos gróf
Hoyos Rudolf gróf
Károlyi Imre gróf
Lónyay Gábor gróf
Lossonczy Gyula
Luczenbacher Miklós
Majláth György gróf
Nádasdy Tamás gróf
Orczy Andor báró
Rothschild Alfons báró
Rothschild Jenő báró
Rothschild Lajos báró
Springer Gusztáv báró
Széchényi Béla gróf
Szemere Miklós
Szent-Ivány Zoltán
Sztáray Sándor gróf
Teleki Sámuel gróf
Vécsey Miklós báró
Vonwiller Alfréd
Wenckheim Dénes gróf
Windisch-Graetz Ottó herceg
Zichy Antal gróf

Rendes tagok:

Almásy Dénes gróf
Almásy Imre gróf
Andrássy Géza gróf
Andrássy Gyula gróf
Andrássy Manó gróf
Andrássy Sándor gróf
Apponyi Antal gróf
Auersperg Ferdinánd herceg
Bánffy Miklós gróf
Batthyány Gábor gróf
Batthyány Gyula gróf
Bethlen István gróf
Biró Albert
Csekonics Gyula gróf
Csekonics Pál gróf
Dreher Jenő
Edelsheim-Gyulay Lipót gróf
Erdődy Rudolf gróf ifj.
Esterházy Alajos gróf
Esterházy Miklós Möricz gróf
Esterházy Möricz gróf
Esterházy Pál gróf
Festetics György gróf
Festetics Pál gróf
Gencsy Béla
Hadik Barkóczy Endre gróf
Jankovich Bésán Elemér
Karátsonyi Aladár gróf
Karátsonyi Jenő gróf
Károlyi Gyula gróf
Károlyi József gróf
Károlyi Lajos gróf
Károlyi Mihály gróf
Khuen-Héderváry Károly gróf ifj.
Lónyay Gábor gróf ifj.
Mikes Ármán gróf
Mocsónyi Antal
Nákó Sándor gróf
Pallavicini Alfons örgróf
Pallavicini György örgróf
Pappenheim Siegfried gróf
Rich Herbert
Rohonczy Lőrincz
Sigray Antal gróf
Solymossy Ödön báró
Széchényi Bertalan gróf
Széchényi István gróf
Széchényi László gróf
Sztankovánszky Imre
Teleki Ferencz gróf
Teleki Géza gróf
Teleki László gróf
Teleki Pál gróf
Teleki Tibor gróf
Vécsey László báró
Wenckheim József gróf
Wenckheim László gróf
Wenckheim Pál gróf
Windisch-Graetz Lajos herceg
Zichy Ágoston gróf

Titkár: Dr. Magyar László.

Női:

Választmány:

Andrássy Gyuláné grófné
Andrássy Sándorné grófné
Bethlen Istvánné grófné
Hadik Barkóczy Endréné grófné
özü. Károlyi Gyuláné grófné

Alapító tagok:

Almásy Zenke grófné
Andrássy Gézáné grófné
Andrássy Sándorné grófné
Andrássy Gyuláné grófné
Batthyány Lajosné grófné
özü. Bethlen Andrásné grófné
Bethlen Istvánné grófné
Czirák Antalné grófné
Esterházy Pálné grófné
Hadik Barkóczy Endréné grófné
Karátsonyi Jenőné grófné
özü. Károlyi Gyuláné grófné
özü. Károlyi Istvánné grófné
Károlyi Lajosné grófné
Lichtenstein Jánosné hercegné
Nádasdy Tamásné grófné
Orczy Andorné báróné
Pálffy Aimée grófnő
Pálffy Vilmosné grófné
Pallavicini Györgyné örgrófné
Sigray Antalné grófné
Szapáry Pálné grófné
Széchényi Lászlóné grófné
özü. Vanderbilt Cornélné
Windisch-Graetz Lajosné hercegné
Zichy Béláné grófné

Az elnök személye (**Andrássy Géza gróf**) nem változott, ahogy az alelnök (**Károlyi Lajos gróf**) és a tiszteletbeli tag (**Batthyány Elemér gróf**) személye sem.

Ugyanakkor az 1903-as alapításkori Választmányi tagokból 1913-ban csak **Nádasdy Tamás gróf** és **Széchenyi László gróf** maradt meg. **Sigray Antal grófnak** új címet elnökhelyettesi tisztségek hoztak létre.

A Habsburg család Magyarországi hölgy tagjai az 1813-as listán „védnökökként” szerepelnek.

Az alapító tagok listája nagyon kibővült.

(Egyszeri 500 korona befizetésével lehetett valaki alapító tag, akinek ezt követően már nem kellett a 100 korona éves tagdíjat fizetnie, ezért, aki hosszabb távon gondolkodott, annak érdemes volt ezt választania, mint a rendes tagságot, akinek eleve minimum 3 évig évi 100 korona tagdíjat kellett vállalnia, majd minden évben további 100 koronát. Tehát 5 év után az járt jobban, aki alapítótágit, 500 koronát fizetett.)

A tagok listája is jelentősen bővült.

Míg 1903-ban 8 Alapító, 1 tiszteletbeli, 49 rendes tag, tehát összesen **58 tagja** volt az egyesületnek.

1913-ban 4 védnök, 28 alapító, 1 tiszteletbeli és 61 rendes tag, 26 női tag, tehát összesen **120 tagja** volt a BUDAPESTI POLO CLUB-nak, vagyis megduplázódott a taglétszám.

Jelentős változás volt, hogy míg 1903-ban kizárólag férfitagokkal alakult meg a klub, 1913-ban már női alapító tagok, *(nők esetében csak „alapító” tagság volt teljes mértékben, hiszen rendes tagok, vagyis pólójátékosok nem lehettek)* és külön női választmány *(elnökség)* is volt.

1913 MÁJUS 25-ÉN ANGOL-MAGYAR MÉRKŐZÉS

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo-Club 1913 május hó 16-án, pénteken délután 2 órakor a versenytérre levő polo-pályán hölgyek részére díjlovaglást és díjugratást, urak részére díjugratást és indiái gymkhana-t rendez. A program ez:

I. **Díjugratás.** 1000 kor. az elsőnek, 500 kor. a másodiknak, 300 kor. a harmadiknak, 200 kor. a negyediknek. Minden ló számára, mely az 1913. évben díjugratásban első díjat nem nyert. Úrlovások által lovagolva. Akadályok szilárd része 1 méternél s azok egészben 1-20 m.-nél nem magasabbak és 3-50 m.-nél nem szélesebbek, 10 akadály. A stockholmi díjugratási szabályok mérvadóak. Tét: 20 kor. f. v. f.

II. **Hölgyek díjlovaglása.** Tiszteletdíj a három első helyezettnek. Hivatásos lovárnők kizárva. A lovak lépésben, ügtesben és vágásban lovagolandók elő és három kis akadályon ugratandók. Tét: 20 kor. f. v. f.

III. **Hölgyek díjugratása.** Tiszteletdíj a három első helyezettnek. Hivatásos lovárnők kizárva. Minden ló részére, mely 1913. évben díjugratásban első díjat nem nyert. 6 kis akadály. Tét: 20 kor. f. v. f.

Nevezési zárnapp 1913 május 13., esti 6 ó.

IV. **Polo.**

V. **Gymhana.** Hölgyek és urak számára. Karó-verseny, Stick and ball race, Czérna- és ti-verseny, Babaverseny, Kötélhúzás.

05 13 hivatásos lovárnők kizárva

BUDAPESTI POLO-CLUB.

A Budapesti Polo-Club kedden tartotta Andrássy Géza gróf elnöklété alatt választmányi és közgyűlést, a melyen jelen voltak: Preville H. ur, gr. Károlyi Lajos, ögróf Pallavicini György, Ritche Herbert ur, Rohonczy Lőrincz ur és gr. Sigray Antal. Az 1912. évi zárszámadás tudomásul vétetett. Az ülés elhatározta, hogy e hó 16-án hölgyek és urak részére díjugratást és díjlovaglást, továbbá polo-pony-versenyt rendez, a melyen részt vesznek: Preville H. ur, gr. Károlyi Lajos, Ritche H. ur, gr. Sigray Antal, gr. Wenckheim József és Capt. White. E hó 19-én délután 5 órakor mérkőzik a magyar az angol csapat ellen, míg e hó 25-én polo-pony sik- és gátversenyt, jeu-de-barret és gymkana-versenyt rendeznek.

2013 05 19 Angolok ellen 25-én

Programm.

Vasárnap, május 25, d. u. 4 óra.

4 00 I. **Polo-mérkőzés.**

5 00 II. **Pony-sikverseny.** T. díj a győztesnek. Táv. 600 m. Oly 4 é és id. lovak részére, melyek 150 cm.-nél nem magasabbak és nyilvános versenyt még nem nyertek. Minimális teher 70 kg. Telivereknek 10 kg. több. Nevezési zárnapp péntek, május 23-án d. u. 6 órakor. Beíratási díj 20 K f. v. f.

5 30 III. **Pony-gátverseny.** T. díj a győztesnek. Táv. 800 m. Oly 4 é és id. lovak részére, melyek 150 cm.-nél nem magasabbak és nyilvános versenyt még nem nyertek. Minimális teher 70 kg. Telivereknek 10 kg. több. 4 gát. Nevezési zárnapp péntek, május 23-án d. u. 6 órakor. Beíratási díj 20 K f. v. f.

6 00 IV. **Gymkhana.** Hölgyek és urak részére. Nevezés az oszlopnál.

1. Banding Race. 3. Affinity Race

2. Lloyd Lindsay Competition 4. Stick and Ball Race.

Szerdán, május 21-én Polo-mérkőzés Bécs-Budapest ellen.

Pénteken, május 23-án, Polo Lady's Nomination Handicap.

Szombaton, május 24-én Polo Open Cup.

2013 05 19 polo csak fél sor

A díjugratás, díjlovaglás, jelentős díjak (1000 korona) mellett továbbra is szerepelt a programban. Kizárólag Úrlovásoknak.

A hölgyek esetében pedig külön ki lett kötve, hogy „*hivatásos lovárnők kizárva*” és a „*Stockholmi díjugratási szabályok a mérvadóak*”.

Újítésként ekkor „**Gymhana**” részekén nők is résztvehettek „**Stick and ball race**”-n, vagyis már ők is üthették a póló labdát, de csak egyénileg vezethették a labdát, nem állhattak be a pólójátékba.

Van ahol „**Gymhana**”-ként is írják, más helyen „**Gymkhana**”-ként írott szó nem tudott meggyökerezni. Ez magyarázhatja, hogy miért írták annyiféleképpen, rosszul.

„**Gymkhana**” a helyes írásmód.

1914 május 25-ére angol csapatot várnak, de sajnos erről nincs tudósítás később.

Helyette **Bécs-Budapest mérkőzésről** írnak **2013 május 21-én szerdán**, valamint 24-én szombaton.

2013 05 19-i Polo Open Cup elnevezés azt igazolja, hogy már ekkor is játszottak már handicap és „**OPEN**” mérkőzéseket is.

1914 UTOLSÓ MÉRKŐZÉSEK TAVASSZAL

2014 05 15 (ifj.) gr. Andrassy Manó

A Polo-Club holnap délután három órakor, saját pályáján, a löversenyterületén, tartja meg idei nyilvános mérkőzéseit, a melyek a tavaszi sportszezon méltó záradékául fognak szolgálni. A nevezések kitünően sikerültek. A program a következő számokból áll: Ugratóverseny. Magas ugrás. Polo-ponny ugratóverseny. Ghymkana és két Hölgy-ugratóverseny.

2014 05 25 zárul a tavaszi szezon

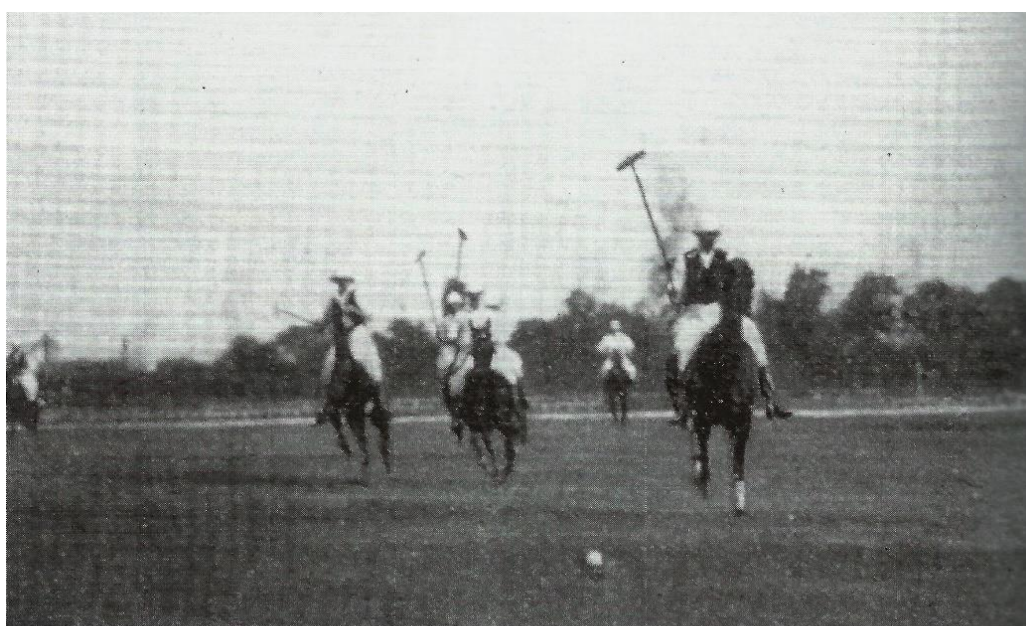
A Polo-Club nyilvános mérkőzéseinek egy része és pedig a két hölgy-ugratóverseny és a ghymkana, ma délután kerülnek eldöntésre, mert a magasugrásban és az importáltak ugróversenyében tegnap délután oly számosan vettek részt, hogy csakis ennek a két mérkőzésnek és az ugrató versenynek eldöntése volt lehetséges.

2014 05 27 „ghymkana”

A Vadász- és Verseny-Lapban **2014-ben május 27-én** jelent meg az utolsó pólós hír, *(ez idáig igen sok a magyar pólós életről szóló fontos hírről értesülhettünk e lapból)* bár az impresszumban ott szerepelt még **1919-ig** a BUDAPESTI POLO-CLUB neve egészen a lap megszűntéig.

Érdemes megemlíteni, hogy az utolsó megjelent hír **1914 május 27-én** volt, míg a szarajevói merénylet **1914 június 28-án** és rá egy hónapra **2014 július 28-án** üzen hadat az Osztrák Monarchia Szerbiának, miután az nem volt hajlandó megfelelően együttműködni a merénylet elfogása érdekében.

Nyilvánvalóan csak ezt megelőzően élhettek, pólózhattak csak még békében, a szarajevói merénylet után az általános mozgósítás azonnal megindult.

Pólómérkőzés 1914. május 22-én a ligeti löversenypályán. FORRÁS: VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1914.

¹¹¹ Az utolsó mérkőzések egyikéről készült fotó, mely megjelent a VASÁRNAPI ÚJSÁG-ban

¹¹¹ Ernst József: 100 év a magyar lovassport történetéből 1872-1914; 212.o

AZ I. VILÁGHÁBORÚ KÖVETKEZMÉNYEI

Az **I. világháború** okozta óriási sokk miatt megszűnt a póló sport.

Sokáig nem lehetett tudni pontosan, hogy a **BUDAPESTI POLO-CLUB** pontosan mikor szűnt meg.

Valójában a póló sport már az I. Világháború kitörésekor, mivel lovakra és az emberekre a frontokon volt szükség és az ország minden erejét a háború felemésztette.

Azonban, mint a kutatások során fellelt újságokból kiderült, jogilag csak a **BUDAPESTI POLO CLUB 1928 06 22-i** közgyűlés felhatalmazásával **MAGYAR POLO CLUB**-bal való összeolvadás következtében **1928 június 28-án**. (Részleteket lásd a következő korszakról szóló „**MAGYAR PÓLÓ 1917-1945**” című könyvben.)

Az I. Világháború óriási emberveszteséget, és nélkülözést okozott.

A végjátékban zajló proletárdiktatúra pusztítása, majd még inkább a Kis-Antant hadseregeinek megszállása és a velejáró rablás ezt még tovább fokozta.

A megszállók Magyarországot megcsonkították, a területének 2/3-át vették el, vele együtt a lakosság jelentős részét, de értelemszerűen a termőterületeket is, ahogy az ipari létesítményeket, bányákat, gyárakat is.

Így a korábban felsorolt ménesek legtöbbje az új, mesterségesen meghúzott határokon túlra kerültek.

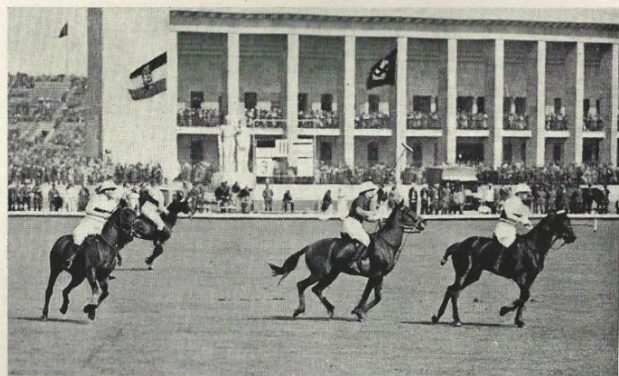
A megmaradt 1/3-nyi területet pedig kirabolták. Víttek minden mozdítható értéket, így a méneseket, lovakat is.

A póló sportban addig résztvevő személyek birtokaikat, lovaikkal, méneseikkel együttés megélhetésüket jelentő bevételeiket is elvesztették.

A megmaradt területekre pedig, a megszállt területekről özönlöttek az onnan elűdözött, menekülő magyarok, akiknek az ellátása óriási nehézségeket okozott.

Mind emellett a Trianoni feltételek még külön, hatalmas kártérítési összeg megfizetését is előírták Magyarországnak. Nyilvánvalóan az ország minden erejét e problémák megoldására kellett fordítania.

Ezért nem meglepő módon igen sok időt, egészen 1927-ig kellett várni arra, hogy végül **Heinrich Borwin mecklenburg hercege** újra indítsa a póló sportot Magyarországon, de ez már egy másik dicsőséges történet része, melyről a „**MAGYAR PÓLÓ 1917-1945**” című könyv szól.

1936. BERLIN. OLIMPIÁSZ. MAGYARORSZÁG—NÉMET-ORSZÁG, 16 : 6

Vitéz Dienes-Oehm Tivadar szds; Szentpály Imre szds; Kovács Dezső szds; ifj. Bethlen István gr. Tartalék; Bartalis Kálmán szds és Hámory Gaszton szds.

1939. A HAMBURGBAN TARTOTT EUROPA BAJNOKSÁG, MÉGNYERTE A HONVÉD POLO VÁLOGATOTT CSAPATA

Dienes-Oehm szds; Hámory szds; Szentpály szds; Kovács D. szds.

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	5
Ajánlás.....	7
Polo történelem röviden.....	9
Magyar Póló Kezdeté.....	11
Első pólópályák.....	13
Pesti Gye (Erzsébetfalvi, Határúti, Pesti Ló Versenytér, Régi Lóversenytér).....	13
„Ligeti” Lóversenytér (Csömöri úti, Új versenytér, Ferenc J. Laktanya melletti rét)	14
Ludovika kertje és a Tattersall	16
Rákosi (Lovassági) gyakorlótér.....	18
Margitszigeti Pólópálya	19
Első póló játékosok 1875 és 1884-től.....	20
Budapesti Polo-Club kezdetei	21
„Ég a Puszta”, gróf Andrassy Imréné	24
1903 Budapesti Polo-Club tagjai, Alapszabálya.....	25
Magyar pólós családok múltja és jelene	27
Andrassy család	27
Andrassy Géza gróf BPC elnöke & rendes tag, pj.....	28
Andrassy Manó gróf.....	28
Andrassy Gyula gróf Magyarország első miniszterelnöke	28
Andrassy Gyula gróf ifj. BPC választmányi & rendes tag, PJ.	29
Andrassy Tivadar gróf BPC választmányi & rendes tag, PJ:.....	29
Andrassy Károly gróf BPC PJ.....	30
Andrassy Manó gróf ifj. BPC PJ.	30
Andrassy Sándor gróf BPC választmányi & rendes tag, pj.....	30
Pallavicini család.....	32
Pallavicini György örgróf BPC rendes tag, PJ.....	32
Batthyány család	34
Batthyány Elemér gróf BPC tiszteletbeli tag	34
Gróf Batthyány Kázmér	34
Batthyány Gábor gróf BPC rendes tag, PJ.....	36
Wenckheim család	37
Wenckheim József gróf BPC rendes tag, PJ.....	38
Wenckheim Dénes gróf BPC alapító tag, PJ.	38
Almásy család	41
Széchényi család	43
Széchényi István gróf.....	43
Széchényi László gróf BPC választmányi & rendes tag, PJ.	44
Széchényi István gróf BPC választmány, rendes tag, PJ.	45
Széchényi Andor Pál gróf BPC rendes tag	46
Széchényi Bertalan gróf BPC rendes tag.....	46

Széchenyi Imre gróf választmányi & rendes tag, PJ.....	46
Széchenyi Péter gróf BPC rendes tag	47
Széchenyi Gyula gróf BPC PJ.....	47
Széchenyi Viktor gróf BPC rendes tag.....	48
Károlyi család	49
Károlyi Lajos gróf BPC alelnöke & rendes tag, PJ.....	49
Károlyi József gróf BPC rendes tag, PJ:.....	50
Károlyi Mihály gróf BPC rendes tag, PJ:	50
Ivanics család	52
További póló játékosok a BPC indulása kor (1880-1900).....	55
Apponyi Gyula gróf BPC választmány & rendes tag, PJ.....	55
Bánffy Miklós Gróf PJ.	56
Rohonczy Gedeon Rendes tag, PJ.	56
Rohonczy Lőrincz BPC választmány & rendes tag, PJ.	57
Teleki Géza gróf PJ.	57
Pejacsevich Albert gróf PJ.	57
Pálffy „Dönczi” gróf PJ.....	58
1901-es alakuláskor a Budapesti Polo-Club (további) tagjai.....	59
Bethlen István gróf BPC rendes tag, PJ.....	59
Esterházy család.....	61
Esterházy Miklós gróf Móricz BPC rendes tag	61
Esterházy Alajos gróf BPC rendes tag	61
Esterházy Ferenc gróf BPC rendes tag	61
Festetics család.....	62
Festetics Pál gróf BPC rendes tag	62
Festetics György gróf BPC rendes tag, PJ.....	62
Bacsák Zsigmond BPC rendes tagja, PJ.	63
Miklós Aladár BPC rendes tag, PJ.	63
1903-as Alakuláskori taglista további pólójátékosok, klubtagok.....	64
Korábban még nem taglalt további póló klubtagok:	65
Apponyi Antal gróf BPC rendes tag, PJ.	65
Degenfeld Imre gróf BPC választmány & rendes tag.....	65
Hadik-Barkóczy Endre gróf BPC Választmány & rendes tag, PJ.....	66
Szapáry Pál gróf BPC választmány & rendes tag	67
Lossonczy Gyula BPC alapító tag.	68
Luczenbacher Miklós BPC alapító tag	69
Nádasdy Tamás gróf BPC alapító tag.....	70
Springer Gusztáv báró BPC alapító tag	71
Szent-Ivány Zoltán BPC alapító tag	72
Blaskovics Elemér BPC rendes tag	72
Cserkonics Gyula gróf BPC rendes tag	74
Cserkonics Pál gróf BPC 1902 választmány tag, pj.....	75

Dessewffy Emil gróf BPC rendes tag, PJ.	75
Dréher Jenő báró BPC rendes tag.....	76
Haller Jenő gróf BPC rendes tag	77
Lichtenstein Rudolf herceg BPC rendes tag, PJ:	78
Mikes Ármin gróf BPC rendes tag	78
Odescalchi Zoárd herceg BPC rendes tag PJ.	80
Pappenheim Siegfried gróf BPC rendes tag	81
Ritch Herbert BPC rendes tag, PJ.....	82
Révay László báró BPC rendes tag	83
Sigray Antal gróf BPC rendes tag, PJ.....	83
Solymossy Ödön báró BPC rendes tag.....	84
Teleki Sámuel gróf választmány & rendes tag	85
Teleki Pál gróf BPC rendes tag, PJ.....	85
Wimpffen Siegfried gróf BPC rendes tag.....	86
Zichy Béla gróf ifj. BPC rendes tag	86
Zichy János gróf ifj. BPC rendes tag	87
Pólós emlékek megőrzésével gazdagabbak leszünk mindannyian	88
Korabeli Cikkek, és egyéb információk időrendben.....	90
1875 gróf Batthyány Elemér bemutatta a „labdázás lovon” sportot	90
1876 Polo, a 2 éve Angliában meghonosodott sport.....	91
1877 Angliai hírek a pólóról	93
1878-1880 évek Pólós eseményei Angliában	94
1881 USA-ból pólós hírek.....	95
1882 Brighton Polo Ball	97
1883 júniusi Hurlingham-Cambridge mérkőzés magyar cigány-zenével.....	98
1884 (Magyar) Polo Club alakítás éve	99
1884 Indiai és Írországi pólós hírek	101
1885 Pólós hírek itthonról és a Franciaországi Pau-ból.....	102
1890 Magyar Pólós hírek	104
1891 A <polo-játék> és története India, Anglia	106
1893 Angliai polo lovasok	109
1896 Rákosi Gyakorlótéren.....	110
1897 Póló a Rákosi Gyakorlótéren	111
1898 Parnói falkavadászat és póló	112
1899 Polo-Lovaglás – „Labdaütés lóhátról” Budapesten	113
1900 Új lóversenytér közepén polo pálya átadás, 4 Andrássy-4 Széchényi	114
1901 Budapesti Polo Társaság alapítása, Magyar Lovaregylettel szerződés	116
1902 Újabb közgyűlés a hivatalos bejegyzésért, Hamburgiakkal kapcsolatfelvétel	117
1903 Ostende, Lipót király fogadása, Páris, Hamburg, Berlin	120
1904 Ferencz József látogatása, Hamburgi, Frankfurti Csapat elleni győzelmek, ...	123
Habsburg családban való eligazodás	123
1905 Lovaegylet 1000 koronás támogatása.....	128

1906 Frankfurtban győzelem a Hamburgiak ellen.....	129
1907 Ostende, Hamburg: Angol/Német/Spanyol/Magyar Kontinentális Kupa	130
1908 Elcsalt Londoni Olimpiai 9:2 győzelem	133
1909 Újra Angliában BPC 6:4 arányban győz a Ranelagh Polo Club ellen.....	139
1910 Újabb győzelem a frankfrutiak ellen, Windischgretz a magyar csapatban.....	141
1911 Póló mérkőzések májusban, legközelebb ősszel.....	143
1912 Bécsi Polo Clubbal való kapcsolatfelvétel.....	145
1913 Budapesti Polo-Club évkönyve, taglistával	147
1913 május 25-én Angol-Magyar mérkőzés.....	148
1914 Utolsó mérkőzések tavasszal	149
Az I. Világháború következményei	150
Tartalomjegyzék	151
Névmutató.....	154

NÉVMUTATÓ

- ******pj.** jelöléssel, akit pólójátékosként a történelem során megemlítettek. *(Külön jelezve nemzetisége)*
 ******pj.** jelöléssel, akit pólójátékosként az I. Világháború előtt külön megemlítenek. *(Külön jelezve, ha nem magyar)*
 ******pt.** jelölést kapott, akit a BUDAPESTI POLO-CLUB tagjaként I. Világháború előtt külön megemlítenek.
 ***pj.** jelölést kapott, akit pólójátékosként, a Rendszerváltás után, újkori pólónál külön megemlítenek.

**** pj. Makedon Nagy Sándor uralkodó, 9	***1 pj. gróf Miklósi Aladár, 21
**** pj. Mongol Dzsingisz kán, 9	***1 pj. gróf Pálffy Ödön, 20, 23, 55, 58
**** pj. Perzsa Darius király, 9	***1 pj. gróf Pejacsevich Albert, 110
***1 pj. .Pallavicini György örgróf, 20, 32, 55	***1 pj. gróf Pejacsevics Albert, 20, 57, 102
***1 pj. Bacsák Zsigmond, 21, 63	***1 pj. gróf Sigray Antal, 83
***1 pj. gróf Andrassy Dezső, 20, 55	***1 pj. gróf Széchényi Gyula, 110
***1 pj. gróf Andrassy Géza, 11, 20, 21, 22, 23, 28, 55, 110	***1 pj. gróf Széchényi Imre, 22
***1 pj. gróf Andrassy Gyula, 102	***1 pj. gróf Teleki Géza, 20, 55
***1 pj. gróf Andrassy Gyula ifj., 20, 28, 55	***1 pj. gróf Teleki Pál, 85
***1 pj. gróf Andrassy Gyula ifj., 104	***1 pj. Herbert Ritch tréner, 21
***1 pj. gróf Andrassy Károly, 110	***1 pj. Miklós Aladár, 63
***1 pj. gróf Andrassy Lázár, 55	***1 pj. Rohonczy Gedeon, 20, 55, 56
***1 pj. gróf Andrassy Lázár főhadnagy, 20, 23	***1 pj. Rohonczy Lőrincz, 20, 22, 55, 57, 102, 110
***1 pj. gróf Andrassy Sándor, 20, 22, 55, 102, 110	***1 pj. Wenckheim István, 38
***1 pj. gróf Andrassy Tivadar, 20, 22, 23, 28, 29, 55, 102	***1 pt. .Dréher Jenő báró rendes tag, 76
***1 pj. gróf Apponyi, 21	***1 pt. .Lichtenstein Rudolf herceg rendes tag, 25, 64, 78
***1 pj. gróf Apponyi Gyula, 20, 22, 55, 102, 111	***1 pt. .Odescalchi Zoard herceg rendes tag, 25, 64, 80
***1 pj. gróf Bánffy Miklós, 20, 23, 55, 56	***1 pt. .Pallavicini György örgróf rendes tag, 25, 32, 64
***1 pj. gróf Batthyány, 21	***1 pt. .Révai László báró rendes tag, 25, 64, 83
***1 pj. gróf Batthyány Elemér, 11, 20	***1 pt. .Solymossy Ödön báró rendes tag, 25, 64, 84
***1 pj. gróf Batthyány Gábor, 22	***1 pt. .Springer Gusztáv báró alapító tag, 25, 64, 71
***1 pj. gróf Bethlen, 21	***1 pt. 16-ik cs. és kir. huszárezred tisztikara testületi tag, 25, 64
***1 pj. gróf Bethlen István, 59	***1 pt. Bacsák Zsigmond rendes tag, 25, 63, 64
***1 pj. gróf Cserkonics Pál, 22	***1 pt. Blaskovics Elemér rendes tag, 25, 64, 72
***1 pj. gróf Esterházy, 21	***1 pt. Dréher Jenő rendes tag, 25, 64
***1 pj. gróf Festetics, 21	***1 pt. gróf Andrassy Géza elnök, 25, 28, 64
***1 pj. gróf Hadik-Barkóczi Endre, 22	***1 pt. gróf Andrassy Géza rendes tag, 25, 64
***1 pj. gróf Károlyi Lajos, 20, 21, 49, 55, 102, 110, 111	

***1pt. gróf Andrassy Gyula rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Andrassy Sándor rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Andrassy Sándor választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Andrassy Tivadar rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Andrassy Tivadar választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Apponyi Antal rendestag, 65
 ***1pt. gróf Apponyi Gyula rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Apponyi Gyula választmányi tag, 25, 55, 64
 ***1pt. gróf Batthyány Elemér tiszteletbeli tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Batthyány Gábor rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Batthyány Gábor választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Bethlen István rendes tag, 25, 59, 64
 ***1pt. gróf Cserkonics Gyula rendes tag, 25, 64, 74
 ***1pt. gróf Cserkonics Pál 1902 BPC választmány tag, 75
 ***1pt. gróf Degenfeld Imre alapító tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Degenfeld Imre választmányi & rendes tag, 65
 ***1pt. gróf Dessewffy Emil rendes tag, 25, 64, 75
 ***1pt. gróf Esterházy Alajos rendes tag, 25, 61, 64
 ***1pt. gróf Esterházy Ferencz rendes tag, 25, 61, 64
 ***1pt. gróf Esterházy Miklós Móricz rendes tag, 25, 61, 64
 ***1pt. gróf Festetics György rendes tag, 25, 62, 64
 ***1pt. gróf Festetics Pál rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Hadik-Barkóczy Endre rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Hadik-Barkóczy Endre választmányi tag, 25, 64, 66
 ***1pt. gróf Haller Jenő rendes tag, 25, 64, 77
 ***1pt. gróf Károlyi József rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Károlyi Lajos alelnök, 25, 49, 64
 ***1pt. gróf Károlyi Lajos rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Károlyi Mihály rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Mikes Ármin rendes tag, 25, 64, 78
 ***1pt. gróf Miklós Aladár rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Miklós Aladár választmányi tag, 24, 64
 ***1pt. gróf Nádasdy Tamás alapító tag, 25, 64, 70
 ***1pt. gróf Pappenheim Siegfried rendes tag, 25, 64, 81
 ***1pt. gróf Sigray Antal rendes tag, 25, 64, 83
 ***1pt. gróf Szápáry Pál rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Szápáry Pál választmányi tag, 25, 64, 67
 ***1pt. gróf Széchényi Andor Pál rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi Bertalan rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi Géza rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi Imre rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi Imre választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi István rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi István választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi László rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi László választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Széchényi Péter rendes tag, 25, 64

***1pt. gróf Széchényi Viktor rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Teleki Pál rendes tag, 25, 64, 85
 ***1pt. gróf Teleki Sámuel alapító tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Teleki Sámuel választmányi tag, 85
 ***1pt. gróf Wenckheim Dénes alapító tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Wenckheim József rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Wimpffen Siegfried rendes tag, 25, 64, 86
 ***1pt. gróf Zichy Béla ifj. rendes tag, 86
 ***1pt. gróf Zichy Béla rendes tag, 25, 64
 ***1pt. gróf Zichy János ifj. rendes tag, 87
 ***1pt. gróf Zichy János rendes tag, 25, 64
 ***1pt. Lossonczy Gyula alapító tag, 25, 64, 68
 ***1pt. Luczenbacher Miklós alapító tag, 25, 64, 69
 ***1pt. Magyar László dr. titkár, 25, 64
 ***1pt. Miklós Aladár választmányi tag, 63
 ***1pt. Ritch Herbert rendes tag, 25, 64
 ***1pt. Rohonczy Gedeon rendes tag, 25, 56, 64
 ***1pt. Rohonczy Lőrincz rendes tag, 25, 57, 64
 ***1pt. Rohonczy Lőrincz választmányi tag, 25, 64
 ***1pt. Szent-Ivány Zoltán alapító tag, 25, 64, 72
 ***pj. .Auersberg Ferencz herceg, 149
 ***pj. .Bánffy Miklós báró, 143
 ***pj. .dom Miguel braganza herceg, 133, 135
 ***pj. .Edelsheim Gy. Lipót báró, 126
 ***pj. .Mayr Melhof báró, 149
 ***pj. .Neimans báró, 37, 143
 ***pj. .Odescalchi Béla herceg, 139
 ***pj. .Pallavicini Antal őrgóf, 133
 ***pj. .Pallavicini György őrgóf, 37, 41, 123, 126, 127, 128, 129, 137, 139, 143, 145, 148, 149
 ***pj. .Pallavicini őrgóf, 131, 141
 ***pj. .Sennyey Géza báró, 113
 ***pj. .Vécsey László báró, 135
 ***pj. .Windischgraetz herceg, 37, 143
 ***pj. .Windischgraetz Lajos herceg, 135, 139, 141, 149
 ***pj. .Windischgraetz Ottó herceg, 145
 ***pj. Captain Cannon, 149
 ***pj. Captain Herbert, 90
 ***pj. Degenfeld E. fhdgy, 113
 ***pj. Dessewffy Emil, 114
 ***pj. Freiensen, 141
 ***pj. Freville H., 148
 ***pj. gróf Andrassy Géza, 37, 41, 44, 50, 66, 99, 113, 114, 117, 119, 123, 125, 126, 128, 129, 131, 135, 137, 139, 140, 141, 143, 145, 149
 ***pj. gróf Andrassy Gyula, 29, 113, 114
 ***pj. gróf Andrassy Gyula ifj., 29, 57, 125
 ***pj. gróf Andrassy Gyula ifj. BPC választmányi tagja, 29
 ***pj. gróf Andrassy Károly, 30, 32, 66, 123, 126, 127, 128, 129, 131, 135, 137
 ***pj. gróf Andrassy Manó, 29
 ***pj. gróf Andrassy Manó ifj., 135, 139, 149
 ***pj. gróf Andrassy Sándor, 30, 50, 66, 114, 126
 ***pj. gróf Andrassy Sándor BPC választmányi tag, 30

- ***pj. gróf Andrassy Tivadar, 66, 113, 114, 123, 126
 ***pj. gróf Apponyi Antal, 44, 123, 126, 127, 141
 ***pj. gróf Apponyi Antal ifj., 117
 ***pj. gróf Apponyi Gyula, 120, 122
 ***pj. gróf Bánffy Miklós, 37, 41, 126, 129, 131, 135, 137, 139
 ***pj. gróf Batthyány Elemér, 34, 90
 ***pj. gróf Bethlen István, 46, 114, 127
 ***pj. gróf Festetics György, 126
 ***pj. gróf Hadik-Barkóczy Endre, 57
 ***pj. gróf Hoyos Rudolf, 149
 ***pj. gróf Hunyady József, 114
 ***pj. gróf Kálnoky Sándor, 149
 ***pj. gróf Károlyi Alajos, 44, 50
 ***pj. gróf Károlyi József, 50, 57
 ***pj. gróf Károlyi Lajos, 37, 41, 44, 113, 117, 119, 120, 126, 127, 129, 131, 135, 137, 139, 141, 143, 145, 148, 149
 ***pj. gróf Károlyi Mihály, 50, 66, 120, 126
 ***pj. gróf Pejacsevich Albert, 55, 125
 ***pj. gróf Rohonczy Lőrincz, 66
 ***pj. gróf Sigray, 44, 119
 ***pj. gróf Sigray Antal, 37, 41, 50, 66, 114, 117, 120, 126, 127, 128, 129, 131, 133, 135, 139, 145, 148, 149
 ***pj. gróf Széchényi Géza, 114
 ***pj. gróf Széchényi Gyula, 47
 ***pj. gróf Széchényi László, 37, 41, 44, 66, 117, 120, 123, 128, 135, 137, 139, 140, 141, 145, 149
 ***pj. gróf Teleki Géza, 57, 135, 139
 ***pj. gróf Teleki Pál, 123, 126
 ***pj. gróf Vay Gábor, 113
 ***pj. gróf Weinckheim Béla, 139
 ***pj. gróf Wenckheim István, 37
 ***pj. gróf Wenckheim József, 32, 37, 41, 131, 135, 137, 139, 141, 145, 149
 ***pj. gróf Wenckheim Lajos, 141
 ***pj. gróf Wenckheim László, 143
 ***pj. gróf Wenckheim Pál, 141
 ***pj. Jankovich M. százados, 113
 ***pj. Loden N. úr, 141
 ***pj. Miklós százados, 120
 ***pj. Miss Road, 141
 ***pj. Mr. Adams, 37, 143
 ***pj. Mr. Harisson, 143
 ***pj. Mr. Herbert Ricth, 129
 ***pj. Mr. Parker, 129
 ***pj. Mr. Rich, 44, 117, 119, 120
 ***pj. Mr. Ritch, 131, 133, 135, 141
 ***pj. Mr. Ritch Herbert, 143
 ***pj. Mr. Rumbold, 114
 ***pj. Mr. Scheidden, 149
 ***pj. Pallavicini György örgróf, 135
 ***pj. Ritch Herbert, 37, 82, 128, 145, 148
 ***pj. Ritch Róbert, 149
 ***pj. Róbert Adams, 145
 ***pj. Rohonczy gedeon, 120
 ***pj. Rohonczy Gedeon, 57, 117
 ***pj. Rohonczy Lőrincz, 37, 41, 57, 113, 114, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 135, 137, 143, 148, 149
 ***pj. Sigray Antal, 143
 ***pj. Willy Marshal trainer, 139
 ***pj.GB Edward Hartopp, 10
 ***pj.GB Harrington Lord, 131
 ***pj.GB Mr. L.E. Stoddard, 139
 ***pj.GB Sherar vezérőrnagy, 9
 ***pj.porosz Heintze báró, 131
 ***pj.spanyol Alba Herceg, 131
 ***pj.spanyol D'Escaudon, 131
 ***pj.spanyol Pennaranda gróf, 131
 ***pj.spanyol Villavieja marquis, 131
 ***pt. .Auersberg Vincze herceg, 145
 ***pt. .Auersperg Ferdinánd herceg, 145
 ***pt. Almásy Dénes rendes tag, 41
 ***pt. gróf Andrassy Tivadar választmányi tag, 29
 ***pt. gróf Batthyány Elemér tiszteletbeli tag, 34
 ***pt. gróf Batthyány Gábor rendes tag, 36
 ***pt. gróf Buquoy Károly, 145
 ***pt. gróf Festetics Pál rendes tag, 62
 ***pt. gróf Hoyos Rudolf, 145
 ***pt. gróf Károlyi József rendes tag, 50
 ***pt. gróf Károlyi Mihály rendes tag, 50
 ***pt. gróf Széchényi Andor Pál rendes tag, 46
 ***pt. gróf Széchényi Bertalan rendes tag, 46
 ***pt. gróf Széchényi Imre rendes tag, 46
 ***pt. gróf Széchényi Imre választmány tag, 46
 ***pt. gróf Széchényi István rendes tag, 45
 ***pt. gróf Széchényi István választmány tag, 45
 ***pt. gróf Széchényi László választmányi tag, 44
 ***pt. gróf Széchényi Péter rendes tag, 47
 ***pt. gróf Széchényi Viktor rendes tag, 48
 ***pt. gróf Wenckheim Dénes rendes tag, 38
 ***pt. gróf Wenckheim József rendes tag, 38
 ***pt. Ritch Herbert rendes tag, 82
 *1pj. Almásy Antal, 40, 42
 *1pj. Dr. Ivanics György, 35, 40, 42, 54
 *1pj. Dvoracsek György, 40
 *1pj. Mészáros Péter, 40, 42
 *1pj. Rónai Gábor, 40, 42
 *1pj. Türk Attila, 40, 42
 *1pj. Wenckheim István, 40, 42
 *pj. Sikos Géza Dr., 42
 *pj.Arg Adolfo Cambiaso, 10
 *pj.Arg David Stirling, 10
 *pj.Arg Juan Martin Nero, 10
 *pj.Arg Pablo Mac Donought, 10
 *pj.GB Charles herceg, 10
 *pj.GB Harry herceg, 10
 *pj.GB William herceg, 10
 , régi lóversenyter, 21
 „ Blaskovics tápiószentmártoni ménés, 72
 „Benazep, lipizzai Sisi ajándéka, 113
 „Buccaneer, 37
 „Cambuscan, 37, 73
 „Gaga, 34

- ,...Imperiál, 37
 ,...Kincsem, 37
 ,...Kincsem a, 72
 ,...Tristan Pallavicini Polo Pony, 33
 ,...Waternumph, 73
 ,.Andrássy Géza betléri tenyésztete, 113
 ,.Bábolnai ménese, 69
 ,.báró Kemény alsózsuki polo pony ménese, 30
 ,.báró Wesselényiek ménese, 30
 ,.Batthyány Elemér dácai ménese, 34
 ,.Cserkonics zombolyai ménese, 68, 75
 ,.Dréher Antal erdőmajori ménese, 68
 ,.Esterházy azorai ménese, 73
 ,.Esterházy Ferencz Tatai ménese, 61
 ,.Fáy Béla & Lossonczy Gyula monostori ménese, 68
 ,.Festetics grófok fenéki ménese, 68
 ,.gróf Andrássy Géza parnói ménese, 28, 29, 100
 ,.gróf Andrássy Manó ifj. Cinderi argentin és skót pony ménese, 30
 ,.gróf Andrássy Manó ifj. cinderi pony ménese, 136
 ,.gróf Andrássy Sándor velejte ménese, 68
 ,.gróf Batthyány Elemér dácai ménese, 90
 ,.gróf Esterházy Miklós pusztamajki ménese, 68
 ,.gróf Esterházyak mátyáshegyi ménese, 68
 ,.gróf Telekies zsibói polo pony ménese, 30
 ,.gróf Zichy Béla lengyeltóti ménese, 86
 ,.gróf Zichy János nagylángi ménese, 87
 ,.herceg Esterházyak ozorai ménese, 68
 ,.Hunyady grófok ürményi ménese, 68
 ,.Illésházyak sárvári ménese, 68
 ,.Jonkovics-Basán Gyula öreglaki ménese, 68
 ,.Kisbéri ménese, 37, 73
 ,.Lossonczy Gyula monostori ménese, 68
 ,.Luczenbacher Miklós pettendi ménese, 68, 69
 ,.Mezőhegyesi ménese, 74
 ,.Mikes gróf zabolai ménese, 79
 ,.Sigray ivánci angol telivér ménese, 84
 ,.Springer Gusztáv báró Lesvári ménese, 71
 ,.Vitzayak tolnai ménese, 68
 ,.Wesselényi-féle zsibói ménese, 68
 ,1. Life Guards, 10
 ,1875 08 18 az első Magyar Póló bemutató, 20
 ,1908-as Londoni Olimpia Polo, 133
 ,4x10 perces mérkőzések, 139
 ,9. Lancier tisztek pólócsapata, 91
 ,Adelshot, 10
 ,Andrássy pólócsapat, 66
 ,Argentína, 10
 ,Argentínából ponyk, 117
 ,Bécs-Budapest mérkőzés, 148
 ,Bécsi csapat, 145
 ,Bécsi Magyar (*Szent István*) Bál, 35
 ,Bercsényi Lovasszakosztály, 54
 ,Berlini Olimpia 1936, 12
 ,BPC Női választmánya, 130
 ,Brigade of Guard, 133
 ,Brightoni Polo Ball, 97
 ,Budapest-Erdély mérkőzés, 127
 ,Budapesti <Polo-Club> Alapszabályai, 26
 ,BUDAPESTI POLO CLUB, 11, 12
 ,budapesti polo társaság, 119
 ,Budapesti Polo Társaság, 22, 99, 116
 ,BUDAPESTI POLO-CLUB, 23
 ,BUDAPESTI POLO-CLUB, 21, 25, 28, 50, 99, 122, 132
 ,Burgonya verseny, 122
 ,Calcutta Polo Club, 9, 107
 ,Cambridge Club, 98
 ,Cathedral of Polo, 10
 ,Chitral, 9
 ,COUNT ANDRÁSSY CHALLENGE CUP, 31, 33, 88
 ,Csömöriúti Lóversenytér, 15
 ,Csömöriúti Lóversenytéri pálya, 142
 ,Ebreichsdorfi EB 2010, 12
 ,Egy magyar nábob, 38
 ,Epson derby, 37
 ,FEDERATION INTERNATIONAL OF POLO, 10
 ,Ferenc J. Laktanya mögötti réten pálya, 117
 ,Fóti Károlyi Kastély, 50
 ,Frankfurt, 127, 131
 ,Fregoli verseny, 121
 ,Gilgit, 9
 ,gróf Andrássy Géza betléri kastélya, 144
 ,gróf Andrássy Géza parnói erdélyi pólópályája, 66
 ,Gymkhama, 121
 ,Hamburg, 120, 127, 130
 ,Hamburgi EB 1939, 12
 ,Hamburgi Polo Club, 22, 50, 127
 ,Handicap Szabály 1808, 136
 ,HAZAI LOVASPÓLÓ SZÖVETSÉG, 10, 23
 ,Házasság, 139
 ,Házasság-Legény Cup, 136
 ,Hölgyeknek 130 cm-es akadályok, 145
 ,Hurlingham, 10
 ,HURLINGHAM CLUB, 90, 98, 108
 ,HURLINGHAM POLO CLUB, 10, 127
 ,Hurlingham team, 133
 ,Hurlingham-Club, 132
 ,International Gun & Polo Club Brington, 108
 ,International Gun and Polo Club, 90, 97
 ,Ireland team, 133
 ,Isfahan, 9
 ,Károlyi nyert Küküllővár, 77
 ,Kasmír, 9
 ,Kincsem Park, 73
 ,Kisbéri, 34
 ,Kisbéri díjszabás, 87
 ,Kisbéri lófajta, 35
 ,Kontinentális Kupa, 130
 ,labdaütés lóhátról, 113
 ,Labdázás lovon, 90
 ,Labdázás-lovon, 11
 ,Ladies Nomination Cup, 136
 ,Léghajóverseny, 121
 ,les szabály, 92
 ,Ligeti Lóversenypálya melletti póló pálya, 16

,Londoni Olimpia 1908, 12
 ,Lovas-labdajáték, 34
 ,Lóverseny tér közepi pálya, 117
 ,lóversenytér, 50
 ,Lóversenytér belsejében lévő polo pálya, 114
 ,Ludovika, 20, 23
 ,Ludovika Akadémia kertje, 20
 ,Ludovika kertje, 16
 ,Magyar lovaregylet, 21, 22, 25, 33, 50, 116
 ,MAGYAR POLO CLUB, 12, 24
 ,Malta Polo Club, 9
 ,Manhattan Polo Ground, 95
 ,Manipur, 9, 107
 ,Margitszigeti póló pálya, 19
 ,Munoutshire Club, 108
 ,Nemzeti Lovarda (*Tattersall*), 127
 ,Nötlen csapat, 139
 ,Nyeregnélküli verseny, 122
 ,Open' mérkőzés, 148
 ,Ostende, 120, 130, 131
 ,Ovális, 1,6m karókkal szegélyezett pólópálya, 91
 ,Oxford-Cambridge mérkőzés, 94
 ,Pancsova, 53
 ,Páris, 120
 ,Párisi Polo Club, 66
 ,Parlament Cup, 136
 ,parnói polo pálya 1898, 112
 ,Perzsia, 9
 ,Pesti Gyep, 11
 ,Pesti Gyep melletti póló pálya, 13
 ,Polo-Club alapítása, 99
 ,pónilovak méretei max. 148cm, 135
 ,Pony gát verseny, 122
 ,Pony sík verseny, 122
 ,Rákóczi Szabadságharc, 52
 ,Rákosi gyakorlóórét, 23
 ,Rákosi Gyakorlótér, 18, 20, 105
 ,Ranelagh Club, 105
 ,Ranelagh Polo-Club, 139
 ,Ranelagh-Club, 132
 ,régí lóversenypálya, 119
 ,Richmond park, 10
 ,Rigó gróf Andrássy Gyula lova, 89
 ,Roehampton team, 133
 ,Rókavadász csapat, 130
 ,Round robin játékmód 1808, 136
 ,Royal Horse Guards, 10
 ,Scott Grey tisztek pólócsapata, 90
 ,Shandur pass, 9
 ,Sherer Kapitány, 107
 ,Solymászat, 80
 ,Spleni lovas ezrede, 52, 53
 ,Steward R., 107
 ,Szabadkígyósi kastély, 38
 ,Szamár ruhaverseny, 131
 ,Szendrő, 52
 ,Tápiószentmártoni aranyzarvas, 72
 ,Tápiószentmártoni Kincsem Múzeum, 73

,Tattersall, 16
 ,Tudományos Akadémia, 28
 ,Vadász- és Verseny-Lap, 33, 122
 ,Városligeti Lóversenytér, 20
 ,Virág verseny, 121
 ,West Brompton Lillie Bridge, 107
 ,Wimbledon park, 133
 ,Zentani csata, 53
 . Esterházy Lajos herceg, 97
 .Aczél Elemérné báró, 42, 138
 .Albert Edward angol király, 22
 .Albert Monaco hercege, 54
 .Albert Thurn-Taxis herceg, 123, 124
 .Augusztai főherceg asszony, 137
 .Augusztai főhercegnő, 123, 124
 .Baich Milán báró, 137
 .Batthyány Fülöp herceg, 28
 .Batthyány-Strattmann Gusztáv herceg, 34
 .Bernhard szász-meiningeni nagyherceg, 129
 .Dániel Ernőné báró, 137
 .Diana, 10
 .dom Miguel Bragança herceg, 124
 .Erzsébet hercegnő, 124
 .Erzsébet királynő, 10
 .Esterházy Miklós herceg, 105, 123
 .Ferenc József császár & király, 11, 123
 .Ferenc József császár és király, 53
 .Festetics György herceg, 40, 62
 .Heinrich Borwin Mecklenburg herceg, 12
 .II Vilmos német császár, 92
 .II. Musztafa szultán, 53
 .III. Károly magyar király, 52
 .IV. Aga Khan, 71
 .József Ágost főherceg, 123, 124
 .József Ferencz főherceg, 123, 124
 .József főherceg, 123, 124
 .József nádor, 43, 124
 .Klotild főhercegnő, 123, 124
 .Kóburg Fülöp főherceg, 123
 .Lipót belga király, 121, 122
 .Ludwig von Schwarzenberg herceg, 105
 .Margit főhercegnő, 123, 124
 .Mária Terézia királynő, 124
 .Medici Katalin, 115
 .Mindszenti József hercegprímást, 32
 .Nádasdy Tamás báró, 70
 .Odescalchi Benedek herceg XI. Ince pápa, 80
 .Odescalchi Gézáné hercegné, 137
 .Odescalchi Lily hercegnő, 42, 138
 .Odescalchi Miklós herceg, 80
 .Pallavicini /Pálkás/ Antal őrgróf, 32
 .Pallavicini Ede őrgróf, 137
 .Pallavicini Zita, 33
 .Péter orleansi herceg, 123
 .Sarolta nagyhercegnő, 129
 .Savoyai Jenő herceg, 53
 .Sheikh Mohammed bin Al Rashid Al Maktoum, 71
 .Sissi Királyné, 115

.Szegedi Ensh Mária (*Minci*) bárónő, 46
 .Thurn-Taxis Matild hercegnő, 125
 .VI. Károly német-római császár, 52
 .Viktória királynő, 22
 .Wencheim Béla báró Lovaregylet elnöke, 37
 .Windischgraetz Lajosné hercegné, 137
 .Windischgreatz herczeg, 124
 „Sissi” Erzsébet Királyné, 28
 Aich Hubert, 21
 Alan Johnstone, 123
 Almásy László, 48
 Almásy László '*angol beteg*', 41
 Augusztai kir. hercegnő kamarása, 137
 Bajcsy-Zsilinszky Endre, 32
 Balassa István, 137
 Bánffy Györgyné, 137
 Bezerédi Andorné, 137
 Bezerédi Viktorné, 137
 Blaskovich Elemérné, 123
 Blaskovics Ernő, 72
 Darányi Gyuláné, 137
 Drasche Lázárné, 137
 Dréher Antal, 76
 Ebner Józsefné, 137
 Elek Gusztáv, 137
 Ernst József, 21
 Farkas Kálmán, 137
 Forster László, 137
 Földváry József, 137
 gróf Almásy Denis, 41
 gróf Almásy Emma, 41
 gróf Almásy Györgyné, 137
 gróf Almásy Béla, 41
 gróf Almásy Denisz, 32, 42, 138
 gróf Almásy György Lovaregylet intézője, 41
 gróf Almásy Ignác, 41
 gróf Almásy János, 41
 gróf Almásy Kálmán, 41
 gróf Almásy Pál, 41
 gróf Andrásy Aladárné, 137
 gróf Andrásy Boby, 42, 138
 gróf Andrásy Borbála, 32
 gróf Andrásy György, 28
 gróf Andrásy Gyula, 28, 53, 89
 gróf Andrásy Gyula ifj. belügyminiszter, 137
 gróf Andrásy Imréné, 24
 gróf Andrásy Manó, 30
 gróf Andrásy Manó, 28
 gróf Andrásy Manó ifj., 138
 gróf Andrásy Sándor, 137
 gróf Andrásy Tivadar özvegye, 129
 gróf Andrásy Tivadarné, 137
 gróf Batthyány Ádám, 35
 gróf Batthyány Elemér, 116, 137
 gróf Batthyány Gyula, 36
 gróf Batthyány Kázmér, 34
 gróf Bercsényi Miklós, 52
 gróf Bethlen Andrásné, 123, 137

gróf Bethlen István, 137, 140
 gróf Bisingen Nándor, 137
 gróf Csekonics Endre, 137
 gróf Csekonics Pál, 137
 gróf Degenfeld Paula, 137
 gróf Dessewffy Miklósné, 137
 gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, 137
 gróf Esterházy Ferencz, 123
 gróf Festetics Júlia, 43
 gróf Hadik-Barkóczy Endre, 36, 123, 137
 gróf Hadik-Barkóczy Endréné, 137
 gróf Hunyady Teréz, 32, 42, 138
 gróf Karátsonyi Aladár, 123, 137
 gróf Karátsonyi Mamy, 42, 138
 gróf Károlyi Alajos, 97
 gróf Károlyi Alajosné, 97, 137
 gróf Károlyi Lajosné, 137
 gróf Károlyi László, 50
 gróf Károlyi Lászlóné, 137
 gróf Keglevich Béla, 123
 gróf Keglevich Béláné, 137
 gróf Mercy generális, 53
 gróf Pálffy-Daun Vilmosné, 137
 gróf Schönborn Károly, 123
 gróf Seilern-Aspang Crescence, 44
 gróf Somssich Miklósné, 137
 gróf Szapáry Iván, 123
 gróf Széchényi Béla, 137
 gróf Széchényi Bertalan, 44
 gróf Széchényi Dénes, 46
 gróf Széchényi Erzsébet, 42, 138
 gróf Széchényi Ferenc, 43
 gróf Széchényi Géza, 44, 123
 gróf Széchényi Gyula, 137
 gróf Széchényi Imre, 36, 44
 gróf Széchényi Imréné, 137
 gróf Széchényi István, 11, 43, 62, 99
 gróf Széchényi István (*későbbi leszármazott*), 44
 gróf Széchényi László, 44
 gróf Széchényi Pál, 44
 gróf Széchényi Péter, 44
 gróf Széchényi Viktor, 44
 gróf Széchényi Zsigmond, 48
 gróf Teleki Géza, 138
 gróf Teleki Tibor, 137
 gróf Teleki Tiborné, 137
 gróf Wenckheim Dénesné, 137
 gróf Wenckheim Frigyes, 38
 gróf Wenckheim Frigyesné, 137
 gróf Wenckheim József Antal, 38
 gróf Wenckheim Krisztina, 38
 gróf Wenckheim Mária, 70
 gróf Zichy Antal, 137
 gróf Zichy Béla, 123
 gróf Zichy Béla Rezső, 137
 Inkey Antal, 123
 Inkey László, 137
 Inkey Laya, 32, 42, 138

Jankovich-Bésán Gyula, 137	ns. Ivanics György lovaskapitány, 52
Jekelfalussy Zoltán, 137	Péchy Andor, 123
Jókai Mór, 38	Pucher Istvánné, 137
Kállay Benjaminné, 137	Pucher Zsigmondné, 137
Kégl miniszteri o. tanácsos, 21	Püspöky Emil, 137
Kinsky Zdenkó, 97	Rákóczi Zsigmond, 52
Kosztka Emil, 137	Reisz Henrik, 137
Krúdy Gyula, 80	Roskoványi Dezső kapitány, 137
Luczenbacher Pál, 137	Rudnay Béla, 123
Magyar László, 123, 137	Rudnyánszky György, 137
Magyar László dr. BPC titkára, 21, 115	Salamon Géza, 137
Magyar Lászlóné, 137	Szabó Nándor, 137
Manuel d'Escandon marquis de Villavieva Párisi Polo	Szemere Attiláné, 137
Club elnöke, 66	Szentiványi Józsefné, 137
Münster grófné, 97	Thaly Zsigmondné, 137
Nagy Gábor, 123, 137	Vojnich Sándorné, 137
ns. Ivanics György, 54	